Bundel van de Politieke Avond van 15 juni 2021

Agenda bijlagen

Agenda Politieke Avond 15 juni 2021_1.docx

1 19:30 - 20:15 - Transformatieagenda Samen sterk – ronde tafel

De gemeenteraad wordt elk kwartaal bijgepraat over de financiële stand van zaken in het sociaal domein aan de hand van het Dashboard sociaal domein en er is gelegenheid om vragen te stellen over het onderdeel jeugdzorg.

Behandeladvies Transformatieagenda Samen Sterk inc. opbrengst 15 juni.docx

2 20.20 – 21.10 - Verbeterplan financiën - ronde tafel

Tijdens deze ronde tafel wordt de gemeenteraad door de ambtelijke organisatie bijgepraat over de voortgang van het verbeterplan om de financiële organisatie te verbeteren.

0. Behandeladvies Verbeterplan financien inc. opbrengst 15 juni.docx

Financiële functie 1Stroom 2021 15062021.pptx

Opvolging ML 2020.pdf

3.a 21:15 – 22:30 - Kaders Rechtmatigheidsverantwoording - ronde & debattafel

Vanaf de jaarrekening 2021 moet het college zelf verantwoording afleggen over de rechtmatigheid van de jaarcijfers (tot nu toe rapporteerde de accountant hier over). De raad wordt gevraagd kaders mee te geven voor deze verantwoording.

0. Behandeladvies Informatie en voorstel Rechtmatigheidsverantwoording.docx

1a. Raadsvoorstel Kaders Rechtmatigheidsverantwoording - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Kaders Rechtmatigheidsverantwoording - 201506890_1.pdf

2. Concept Raadsbesluit Kaders Rechtmatigheidsverantwoording -201506978_1.pdf

3. Bijlage - Toelichting rechtmatigheidsverantwoording Duiven.pdf

Advies auditcommissie rechtmatigheidsverantwoording.docx

CDA - Vragen Politieke Avond 150621 Kaders Rechtmatigheid met antwoorden.docx

PvdA - Vragen Kaders Rechtmatigheidsverantwoording - 15 juni 2021 met antwoorden.docx

3.b 21:15 – 22:30 - Jaarstukken 2020 gemeente Duiven - ronde & debattafel

In de jaarrekening en het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid van de gemeente in 2020. De jaarrekening wordt gecontroleerd door de accountant. De gemeenteraad bespreekt het verslag en moet de jaarrekening formeel vaststellen voor 15 juli.

0. Behandeladvies programmarekening 2020.docx

1b. Raadsvoorstel Jaarstukken 2020 gemeente Duiven - 201510342_1 .docx

2. Concept Raadsbesluit Jaarstukken 2020 gemeente Duiven - 201510351_1 .docx

3. Bijlage - Jaarstukken Duiven 2020 (9-6).pdf

277002 Accountantsverslag 2020 Gem. Duiven (w.g.) - def.pdf

Advies auditcommissie jaarrekeningcontrole 2020.docx

Zetel Nooijen - vragen over de Jaarrekening - 15 juni 2021 met antwoorden.docx

CDA - vragen over de Jaarrekening - 15 juni 2021 met antwoorden.docx

PvdA - Vragen over Jaarrekening 2020 - 15 juni 2021 met antwoorden.docx

277001 Controleverklaring jaarrekening 2020 Gem. Duiven (w.g.).pdf

Agenda Politieke Avond 15 juni 2021

Digitale Raadzaal

Tijdstip: **19.30 - 20.15**

Onderwerp:

- **Transformatieagenda Samen sterk**

Ronde tafel
Portefeuillehouder: Knuiman
Voorzitter: Hans Egtberts

Tijdstip: **20.20 – 21.10**

Onderwerp:

- **Verbeterplan financiën**

Ronde tafel
Portefeuillehouder: Goossen

Voorzitter: Geert-Jan Schrijner

Tijdstip: **21:15 – 22:30**

Onderwerp:

- **Informatie en voorstel Rechtmatigheidsverantwoording**
- **Jaarstukken 2020 gemeente Duiven**

Ronde & debattafel
Portefeuillehouder: Goossen

Voorzitter: Geert-Jan Schrijner

Onderwerp	Transformatieagenda Samen Sterk		
Ondertitel	De gemeenteraad wordt elk kwartaal bijgepraat over de financiële stand van zaken in het sociaal domein aan de hand van het Dashboard sociaal domein en er is gelegenheid om vragen te stellen over het onderdeel jeugdzorg.		
Portefeuillehouder	Knuiman	Zaaknummer	n.v.t.
Behandelend ambtenaar	Inge Beekman – Tim Kleingeld Marjet van Genugten		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Financiële cijfers toelichten van kwartaal 1 2021 Er is geen raadsvoorstel wat voorligt: het betreft een informatieve bespreking.		
Historie	Op 9 maart is afgesproken dat 'jeugdzorg in de hand' onderdeel wordt van de transformatieagenda Samen Sterk. Elk kwartaal wordt de gemeenteraad bijgepraat over de financiële stand van zaken. In oktober en februari wordt de raad bijgepraat over de acties uit de transformatieagenda Samen Sterk.		
Termijn	N.v.t.		

Politieke Avond	15 juni			
Voorzitter	**Griffie**	**Zaal**	**Domein**	**Duur**
J.W. Egtberts	E.N. Bosscha	Digitale Raadzaal	Sociaal	45 MIN
Behandeladvies	De organisatie heeft het dashboard verder ontwikkeld. Tijdens deze ronde tafel wordt het dashboard gepresenteerd samen met de nieuwste cijfers van kwartaal 1. Ook is er gelegenheid om vragen te stellen over het onderwerp Jeugdzorg.			
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan de ronde tafel. Aanmelden via griffie@duiven.nl. Voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen			

Opbrengst van de tafel 15 juni	Naar de toekomst toe gaat de organisatie op zoek naar middelen om cijfers automatisch te genereren. Nu wordt alles nog handmatig ingevoerd omdat er nog geen middel is. Een aantal tafeldeelnemers spreekt hun waardering uit voor hoe de organisatie dit oppakt en zich inzet om met indicatoren de cijfers beter inzichtelijk te maken (n.a.v. advies rekenkamer). De organisatie geeft aan dat er een wachtlijst is voor de jeugdzorg. Er zijn normen vastgesteld hierover. Dit wordt toegevoegd aan het dashboard. Ook wordt een lange termijn beeld toegevoegd waarbij gebruik wordt gemaakt van de feitelijke informatie (ingediende declaraties). Een volgende bespreking wordt ook dieper ingegaan op de cijfers. Deze cijfers worden dan ook vooraf opgestuurd d.m.v. een PDF uitdraai.
Raadsvergadering	n.v.t.

Onderwerp	Verbeterplan financien		
Ondertitel	Tijdens deze ronde tafel wordt de gemeenteraad door de ambtelijke organisatie bijgepraat over de voortgang van het verbeterplan om de financiële organisatie te verbeteren.		
Portefeuillehouder	Goossen	Zaaknummer	n.v.t.
Behandelend ambtenaar	Rene Borgardijn R.borgardijn@1stroom.nl		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Het bespreken van de voortgang van het verbeterplan. Er ligt geen raadsvoorstel voor.		
Historie	Afgelopen jaren kwamen er grote financiële tekorten aan het licht, maar ook de financiële organisatie bleek niet op orde bleek o.a. uit het accountantsverslag waar veel verbeterpunten werden genoemd. Op 8 oktober 2019 heeft de gemeenteraad op de Politieke Avond het accountantsverslag van de jaarrekening 2018 besproken. De teamregisseur financiën heeft toen een verbeterplan gepresenteerd voor de financiële functie organisatie-breed. Ook in de kennisgeving A5 (raad 22 oktober 2019) staat informatie over het verbeterplan. In die kennisgeving is daarnaast toegezegd dat de raad en auditcommissie elk kwartaal van de stand van zaken omtrent het verbeterplan op de hoogte worden gehouden. 10 maart 2020: Politieke Avond ronde tafel verbeterplan financiën. 29 september 2020: Politieke Avond ronde tafel verbeterplan financiën. 9: maart 2021: Politieke Avond ronde tafel verbeterplan financiën. Ook is de auditcommissie op gezette tijden bijgepraat, de laatste keer op: 1o juni.		
Termijn	De gemeenteraad wordt elk kwartaal bijgepraat over dit onderwerp.		

Politieke Avond	15 juni 2021			
Voorzitter	**Griffie**	**Zaal**	**Domein**	**Duur**
G.J. Schrijner	E.N. Bosscha	Digitale Raadzaal	Bestuur	50 minuten
Behandeladvies	Tijdens de ronde tafel zal de teamregisseur Rene Borgardijn een presentatie houden.			
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan de ronde tafel; Aanmelden via griffie@duiven.nl. Voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen			

Opbrengst van de tafel 15 juni	De teamregisseur financiën geeft een presentatie over het verbeterplan aan de hand van de punten: 1. Goed nieuws (externe controle is positief) 2. Verbeterplan financiële functie 1stroom. 3. Resultaten 4. Doorontwikkeling Er zijn niet veel inhoudelijke vragen. Veel raadsleden spreken waardering uit voor de stappen die zijn gezet. Wel wordt meegegeven niet teveel Engels te

	gebruiken en niet teveel afkortingen: het moet voor iedereen te begrijpen zijn, ook inwoners die meekijken. Als antwoordt op de vraag hoe het mis heeft kunnen gaan wordt geantwoord dat het nieuwe financiële systeem mogelijk te snel is geïmplementeerd en dat een reorganisatie/fusie ook altijd een aantal jaren tijd kost voordat alles weer goed loopt. Er is ook veel geleerd door de tips en betrokkenheid van de accountant om alles weer de goede kant op te krijgen. De meerderheid van de tafeldeelnemers geeft aan dat het gewenst blijft om elk kwartaal een update te krijgen. Bij de volgende jaarrekening bespreking (2022) kan dit mogelijk worden herzien. De Excel lijst is vervormd in de transformatie naar PDF. Dit wordt aangepast.
Raadsvergadering	N.v.t.

Financiële functie 1Stroom

Stand van zaken medio 2021

1STROOM
DUIVEN & WESTERVOORT

Agenda

1. Goed nieuws
2. Verbeterplan financiële functie 1Stroom
3. Resultaten
4. Doorontwikkeling

1. Goed nieuws

Hoe was het ook al weer?

Jaarrekeningen:

2018
- 1 x afkeurend
- 2 x beperking

Administratie en processen niet op orde

2019
- 1 x goedkeurend
- 2 x beperking

Onzekerheden sociaal domein

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten

Goedkeurende accountantsverklaringen 2020

- Getrouwheid
- Rechtmatigheid

Voor:

- Duiven
- Westervoort
- 1Stroom

1STROOM
DUIVEN & WESTERVOORT

1. Goed nieuws

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten

2020

Administratie, beheer en processen financiële functie:

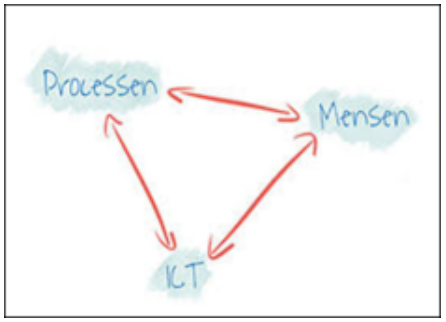
op orde

Prestatieverklaringen sociaal domein:

best practise

1STROOM
DUIVEN & WESTERVOORT

2. Verbeterplan financiële functie 1Stroom

1. Spoor 1: de Basis op orde (2019 – 06/2020)

2. Spoor 2: Going concern (01/2020 – 06/2021)

3. Spoor 3: Continu leren & verbeteren (2021 e.v.)

‘Professioneel Partner in de Bedrijfsvoering van 1Stroom’

3. Resultaten spoor 1 & 2

Sheet presentatie oktober 2019:

- Financiële functie op orde & in control betekent:
  - Kwaliteit van de uitvoering van de financiële functie is zichtbaar verbeterd, transparant en geborgd.
  - Werkprocessen zijn beschreven, geüniformeerd en zo veel als mogelijk gestandaardiseerd.
  - Team Financiën is in verbinding met de interne organisatie en externe ketenpartners.
  - Werkbeleving en werkplezier is op de afdeling Financiën aanwezig.
  - Goedkeurende accountantsverklaringen

4. Doorontwikkeling

- Opvolging adviezen Accountantsverklaring 2020
  - Start 3e kwartaal 2021

- Opvolging Managementletter 2020
  - Zie excel-lijst (o.b.v. ML 2020): continu proces

- Spoor 3: start 2022 (Covid, nieuwe organisatie, uitloop spoor2)

1. Verbeteraanpak gericht vanuit de samenleving, stakeholders en (interne) partners

- Systeem voor procesoptimalisatie opgezet en werkend
- Systeem van interne controle doorontwikkeld en werkend
- Systeem van risicoanalyse en auditing opgezet en werkend

2. “in control statement 2020” accountant
3. Team: van financieel naar business partner
4. Processen in 1 x goed: iedere € raak, waarde toevoegen

Continu proces van leren en verbeteren (spoor 3)

4. Doorontwikkeling

Meer grip op de gemeentelijke huishouding

- Vergroten voorspellend vermogen (continu proces)
- Kwaliteit PDCA in onze organisatie (continu proces)
- Kwaliteit interne controle (programma gereed)
- Kwaliteit rapportages (1e slag jaarrekening, VJN)

Sturingsinformatie vanuit 1Stroom

- Kwaliteit en opzet huidige rapportages

Start jaarrekeningproces 2021: vanaf 1 juli

- Evalueren
- Start interne controle

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2020	Opvolging
Investeringen	Bij het aanmaken van activakaarten wordt het jaar van activering in het financiële systeem ingevoerd. K2 Finance start de kapitaallast automatisch in het jaar na activering. Kredieten moeten in K2F handmatig gereed gemeld worden. Deze actie ligt bij 1 persoon. Als een krediet gereed gemeld is starten de kapitaallasten in het volgende jaar. Er vindt geen controle plaats op tijdige gereedmelding. Hierdoor is een risico aanwezig dat kapitaallasten te laat starten. Als een investering vertraging oploopt en het jaar van activering niet wordt aangepast, bestaat het risico dat kapitaallasten te vroeg beginnen.	*We adviseren u de tijdigheid van de start van de kapitaallasten te controleren.*	Nieuwe aanbeveling 2020	4e kwartaal: afspraken over achtervang in proces loopt, 2 maal per jaar gaat de controle opgepakt worden tav parameters nieuwe/lopende investeringen.
Huuropbrengsten	De indexaties van de huurprijzen worden op verschillende momenten in het jaar gedaan, afhankelijk van de ingangsdatum van het contract. Hierdoor is het risico aanwezig dat indexaties niet tijdig of niet juist worden doorgevoerd.	*We adviseren om de indexaties van huurprijzen op een vast moment in het jaar te doen. Hierdoor is dit makkelijker te bewaken.*	Nieuwe aanbeveling 2020	Intern nog afstemmen over hoe/wel/niet opvolgen advies
Treasury	Volgens de interne procedure moet bij het aantrekken van kort geld bij 2 banken een offerte worden opgevraagd. Bij het aantrekken van kort geld is in 2020 alleen een offerte bij de BNG opgevraagd, omdat de organisatie nog niet bekend is bij de Nederlandse Waterschapsbank	*We adviseren u 1Stroom aan te melden bij de NWB zodat deze bank ook offertes uit kan brengen en daarmee voldaan wordt aan de interne procedure.*	Nieuwe aanbeveling 2020	Opgepakt en ingebed in proces

Personeel (2018)	De twee salarisadministrateurs geven mutaties door aan het salarisverwerkingsbureau en controleren de verwerking. De salarisadministrateurs kunnen rollen en	*Wij adviseren u collegiale toetsing op de salarismutaties in te richten en deze controle zichtbaar vast te leggen.*	Binnen de salarisadministratie worden de ingevoerde mutaties door een andere medewerker gecontroleerd.	Gereed
Personeel (2018)		*Daarnaast adviseren wij u interne controle te laten uitvoeren op de personeelsdeclaraties.*	Binnen de salarisadministratie worden de ingevoerde mutaties door een andere medewerker	Gereed
IT Superusers	Er zijn 3 superusers (2 applicatiebeheerders en 1 consulent) die alle rechten hebben binnen het financieel pakket (K2F) en 2 superusers (salarisadministrateurs) binnen het salarispakket.	*Wij adviseren u binnen het financieel pakket K2F en het salarissysteem een integrale analyse uit te voeren en te controleren of de medewerkers niet meer rechten hebben dan wat wenselijk is uit hoofde van hun functie.*	Voor K2F was dit reeds opgepakt. Voor het salarissysteem zijn de rechten binnen het pakket in beeld.	Gereed
	De superusers zijn betrokken bij de uitvoering van het proces en kunnen zichzelf rechten verstrekken.	*Indien een medewerker binnen een gebruikersgroep is ingedeeld en tussentijds aanvullende rollen en rechten krijgt die binnen een andere gebruikersgroep vallen, adviseren wij u te bewaken dat de medewerker geen rechten krijgt die kunnen leiden tot onrechtmatige transacties.*	Voor K2F was dit reeds opgepakt. Voor het salarissysteem zijn de rechten binnen het pakket in beeld.	Gereed
IT Superusers	Mutaties van de superusers worden niet gecontroleerd.	*Vanuit de interne controle de controle te verrichten op het juiste handelen van de superusers.*	De logging van wijzigingen in de rechten moet nog gecontroleerd worden.	Q4 2021

IT - Toegangsrechten	Rollen en rechten in geautomatiseerde systemen worden toegekend of geblokkeerd door de applicatiebeheerders.	Wij adviseren maandelijks de juiste en tijdige afmelding van vaste medewerkers zichtbaar te controleren met de uit dienst lijst uit het salarispakket. Volgens de huidige werkwijze zijn de applicatiebeheerders sterk afhankelijk van de input van de teamregisseurs.	Er is een checklist On- en Off boarding opgesteld en in gebruik genomen.	Gereed
	In verband met de achterstanden in de administratie en de functiewisselingen is in 2018 besloten om aanvullende rollen en rechten tijdelijk toe te kennen aan medewerkers om processen efficiënter te laten verlopen.	Voor de jaarrekeningcontrole is het belangrijk de totale loonlijst te controleren en te laten autoriseren door de directie	Aanbeveling wordt overgenomen eind 2021.	Gereed
	De toegang tot het netwerk wordt voor het tijdelijk personeel automatisch geblokkeerd door het invoeren van de uitdienstdatum bij de RID. Voor het personeel met een vast contract is de RID en applicatiebeheer afhankelijk van meldingen vanbuit de teamregisseurs		Er is een checklist On- en Off boarding opgesteld en in gebruik genomen.	Gereed
IT – Wijzigen van wachtwoorden	De complexiteit van het wachtwoord in Key2Financiën is beperkt en tevens is de wijzigingsfrequentie laag. Hierdoor is er een verhoogd risico op onrechtmatige toegang tot systemen en onrechtmatige/ ongeautoriseerde boekingen.	Wij adviseren het wachtwoordenbeheer voor K2F aan te scherpen door gebruik te maken van minimaal 8 karakters, een combinatie van diverse tekens zoals letters (hoofd- en kleine letters), cijfers en symbolen.	Het wachtwoordbeleid was vorig jaar reeds aangescherpt. In 2020 is de wijzigingsfrequentie verruimd naar 180 dagen. Dit past binnen de Baseline Informatiebeveiliging Overheid.	Gereed

		Daarnaast adviseren wij u om periodieke wachtwoordwijziging binnen de applicatie af te dwingen.		
Inkopen – Controle op wijziging bankrekeningnummers	Er komen via diverse kanalen meldingen binnen van nieuwe of gewijzigde bankrekeningnummers. Deze wijzigingen worden zonder controle door een andere medewerker verwerkt.	Wij adviseren u de juistheid van het bankrekeningnummer te controleren aan de hand bijvoorbeeld afstemming per mail met de leverancier en de	In K2F worden bankrekeningnummers altijd gecontroleerd door een andere persoon. Daarbij wordt een naam-nummer	Gereed
	Daarnaast kunnen 3 superusers die bij het proces automatisering genoemd zijn bankrekeningnummers invoeren, wijzigen en autoriseren.	Daarnaast adviseren wij u een interne controle te laten uitvoeren op de mutaties van de superusers. Over het hele jaar alle wijzigingen in de bankrekeningnummers integraal te toetsen.	Advies is overgenomen	
	Facturen kunnen worden betaald zonder dat de prestatie akkoord verklaarder en de budgethouder deze hebben geaccordeerd.	In het systeem aanpassen dat facturen alleen kunnen worden betaald als deze zijn getekend door de prestatie akkoord verklaarder en de budgethouder.	Binnen de workflows is functiescheiding aangebracht tussen prestatieakkoordverklaarder en budgethouder.	
Inkopen – Verschuiving lasten tussen organisaties	De teamregisseurs zijn budgethouders en tekenen de facturen voor hun budgetten voor akkoord. Zij beheren soms verschillende budgetten binnen maar ook meerdere budgetten van verschillende organisaties.	Een sterke materiële controle uit te laten voeren op de financiële administratie of de facturen op het juiste budget en op de juiste organisatie zijn verantwoord.	Dit speelde met name bij de oprichting van GR 1Stroom in 2018. Inmiddels zit er meer controle op dat de lasten op de juiste organisatie worden	Gereed
		Voor het boekjaar een steekproef uit te voeren op de juiste verwerking van de facturen op de juiste organisatie en het juiste budget binnen de organisatie.	Eveneens aangescherpt door herformuleren inkoop- en factuurvoorwaarden	

Inkopen – Controles betalingen	Bij de betaling wordt niet gecontroleerd of het betaalbaar gestelde bedrag in de bankapplicatie aansluit met de betaallijst.	Wij adviseren u de betalingen te controleren op de juistheid van het bankrekeningnummer, of het bedrag conform de factuur en/of de beschikking is en de SHA code aansluit op de betaallijst.	Bij betalingen wordt gecontroleerd op bijzonderheden. De SHA (totaal) code wordt ook gecontroleerd. Vanaf 2021 wordt een integrale controle uitgevoerd bij betalingen boven een bepaald grensbedrag en een steekproef van 10% op het restant.	Gereed: Opgepakt en ingebed bij de administratie vanaf begin 2021
Inkoop – Onderhanden facturen	We hebben vastgesteld dat facturen lang in de workflow blijven hangen, waardoor deze niet tijdig geboekt en mogelijk niet tijdig betaald worden. Het risico is dat de budgetuitnutting niet tijdig inzichtelijk is.	De facturen in de workflow zo spoedig mogelijk uit te zoeken en te verwerken.	Monitoring op facturen in de workflow vindt actiever plaats. Na 7 dagen een herinnering. Aantal facturen dat lang in de workflow zit is beperkt.	Gereed: voortgang factuur en betaalproces wordt wekelijks gemonitord. Norm= 30 dagen
Inkoop – Onderhanden facturen		Wij adviseren u achterstanden in de verwerking van aankoopfacturen niet te laten gebeuren. Dit heeft een enorme vertraging op de uitvoering van processen, levert dit intern veel onrust en communicatie op en ook kan de interne controlefunctie niet goed opereren.		Gereed: voortgang factuur en betaalproces wordt wekelijks gemonitord. Norm= 30 dagen

Inkoop – Onjuiste adressering facturen	Sommige facturen zijn verkeerd geadresseerd en staan op de verkeerde organisatienaam.	Niet accepteren dat deze facturen worden verwerkt en aan de leverancier een nieuwe en juiste factuuradressering vragen.	Dit speelde met name bij de oprichting van GR 1Stroom in 2018. Inmiddels zit er meer controle op de juiste adressering en komt een onjuiste adressering veel minder voor.	Gereed: actieve sturing op inkoop- en factuurvoorwaarden
Inkoop – Onjuiste adressering facturen		Voor het boekjaar een steekproef uitvoeren op de juiste verwerking op het juiste budget en op de juiste organisatie.		In 2020 uitgevoerd, idem 2021 via interne controleprogramma
Begrotingsbeheer (2018)	De door de raad vastgestelde primitieve begroting van de gemeente Duiven is niet juist ingeboekt in K2F. Intern wordt het verschil en de impact op de rechtmatigheid uitgezocht.	Wij adviseren u de controle op de juiste en volledige invoer van begrotingswijzigingen zichtbaar te maken en voor het boekjaar een interne controle uit te voeren op de juistheid, rechtmatigheid en volledigheid van begrotingswijzigingen.	Er is een procesbeschrijving opgesteld. Op basis van de college- en raadsbesluiten wordt de volledigheid van de begrotingswijzigingen vastgesteld. Daarnaast wordt met vaste formats gewerkt. Door de IC wordt getoetst of de ingevoerde begrotingswijziging herleidbaar is vanuit het besluit.	Gereed

Begrotingsbeheer (2018)		In artikel 5 van de financiële verordening van GR 1Stroom is geregeld dat het algemeen bestuur de bedrijfsvoering budgetten autoriseert. Er is geen zichtbaar vastgelegde structuur met betrekking tot kostensoort en grootboeknummers die onder de bedrijfsvoering budgetten vallen. Hierdoor is het niet vast te stellen of de primaire begroting en de begrotingswijzigingen juist zijn verwerkt in K2F conform de AB besluiten. Daarnaast kan niet vastgesteld worden of er een AB besluit ten grondslag moet liggen aan een administratieve wijziging	De categorieën die in de begroting worden genoemd, vallen allemaal onder het programma Bedrijfsvoering. Het Algemeen Bestuur autoriseert het totaal van het programma en niet per categorie.	Gereed
Investeringen en kredieten (2018)	In de financiële verordening van de organisatie is opgenomen dat projecten en kredieten met een afwijking groter dan € 15.000 moeten worden toegelicht in de rapportages. De gemeente rapporteert 1x per jaar inhoudelijk en niet financieel over de voortgang van de investeringen.	Wij adviseren u frequenter en financieel te rapporteren over de voortgang van de projecten en investeringen.	Bij de jaarrekening worden alle kredieten beoordeeld. Bij de tussenrapportages wordt dit nu ook gedaan. Daardoor zijn eventuele overschrijdingen eerder in beeld.	Gereed: opgenomen in reguliere P&C

Investeringen en kredieten (2018)		Voor het boekjaar is het noodzakelijk om integraal vast te stellen of de uitgaven op projecten en investeringen binnen de kredieten zijn gebleven. Bij overschrijdingen kan er sprake zijn / is er sprake van een onrechtmatigheid.	Bij de jaarrekening worden alle kredieten beoordeeld. Bij de tussenrapportages wordt dit nu ook gedaan. Daardoor zijn eventuele overschrijdingen eerder in beeld.	Gereed
Memoriaalboekingen (2018)	1.Het ontbreekt aan een formeel proces rondom het verwerken van memoriaalboekingen.	Wij adviseren u het proces te formaliseren en de controle op de juiste en volledige invoer van memoriaalboekingen zichtbaar te maken. Daarnaast adviseren wij de memoriaalboekingen doorlopend te nummeren. Voor het boekjaar is het noodzakelijk de memoriaalboekingen risicogericht te controleren op juistheid en rechtmatigheid en op een juiste verwerking.	Binnen K2F is functiescheiding tussen invoeren en doorboeken. Daarbij is geen sprake van zichtbare controle. Wel wordt gedurende het jaar een steekproef uitgevoerd op de memoriaalboekingen.	Proces is zichtbaar verbeterd en de hoeveelheid memoriaalboekingen is flink afgenomen. Formaliseren afspraken zal in Q3 2021 worden opgepakt
	2.Memoriaalboekingen worden niet door een ander gecontroleerd.			
	3.Het niet verwerken van een memoriaalboeking wordt niet geconstateerd.			
Prestatielevering WMO/Jeugd	De gemeente Duiven is afhankelijk van een controleverklaring van de zorgorganisaties (Jeugd/WMO) om vast te kunnen stellen of de ingekochte zorg juist en volledig wordt verantwoord. Het moment van ontvangst	Wij adviseren het College de controle van de zorgaanbieders zodanig in te richten dat de gemeente zelfstandig vaststelt dat de zorg rechtmatig is geleverd.	De gemeente gaat over 2020 een steekproef uitvoeren voor de prestatielevering van de zorg. Dit wordt alleen gedaan voor zorgaanbieders	Gereed: opgepakt In JR-proces 2020

Naleving Europese aanbestedingsregels	Bevinding 2018	Wij adviseren u toe te zien op de tijdigheid, volledigheid en de juistheid van de aanbestedingen door het inrichten en gebruiken van een contractenregister en een aanbestedingskalender.	Onderhanden: aanbestedingskalender + contractenregister	Q4 2021
	In 2018 is een onderzoek uitgevoerd naar de inkoopfunctie bij uw gemeenten. Hieruit is een aantal aanbevelingen naar voren gekomen.	Daarnaast adviseren wij u om goed vast te leggen waarom voor een bepaalde aanbestedingsprocedure gekozen is.	Bij de teamregisseurs is aandacht gevraagd voor de naleving van de aanbestedingsrichtlijnen. Tevens is de gemeente in gesprek met de RID over het verbeteren van de inkoopfunctie.	Gereed: geen omissies in 2020
	Het proces van aanbestedingen is belegd bij de budgethouder. De budgethouder besluit zelfstandig welke vorm van aanbesteding wordt gevolgd. Inkoopadvies bij de RID is op vrijwillige basis		Een contractenregister is in opbouw, maar wordt nog verder uitgewerkt.	Q4 2021
	Er is onvoldoende informatie beschikbaar of het is lastig om informatie te verkrijgen waaruit blijkt waarom voor een bepaalde aanbestedingsprocedure is gekozen			Gereed: geen omissies in 2020

	Door het ontbreken van zichtbare beheersingsmaatregelen en een signaleringsmiddel wordt het risico gelopen dat een aanbesteding niet of niet tijdig volgens de juiste spelregels wordt gedaan. Er is nog geen aanbestedingskalender opgesteld om zo inzichtelijk te krijgen wanneer welke aanbesteding zal moeten starten.			Q4 2021
	De volledigheid van het contractenbeheer is niet gewaarborgd.			Q4 2021
Prestatieleveringen	De prestatie akkoord verklaarder (PAV-er) toetst de prestatielevering en geeft hiervoor in K2F een goedkeuring.	*Wij hebben u geadviseerd te onderbouwen hoe de prestatie is vastgesteld en het controlebewijs te bewaren.*	Er is een organisatie brede notitie opgesteld om handvatten te bieden in lijn met regelgeving en praktische uitvoerbaarheid. In de praktijk blijkt het echter nog lastig om altijd de juiste documenten ter onderbouwing van de prestatielevering terug te vinden.	Gereed: tevens geen omissies in 2020
	Een bewijs van controle wordt uit praktische overwegingen niet altijd bewaard of wordt soms niet gekregen.	*Wij adviseren u een interne controle uit te voeren op de inkopen/prestatieleveringen.*	Overigens blijkt uit de steekproef dat de prestatieverklaarder niet altijd feitelijk de prestatie vaststelt.	Gereed: tevens geen omissies in 2020
IT – rechten Central Station	De rechtenstructuur binnen Central Station is onoverzichtelijk. Hierdoor is het risico aanwezig dat medewerkers rechten hebben die ze niet moeten hebben en onrechtmatige verstrekkingen doen.	*We adviseren u de rechtenstructuur in Central Station overzichtelijker te maken en vaststellen iedereen de juiste rechten heeft.*	Nieuwe bevinding 2020	Is inmiddels opgepakt en aangepast in het systeem. Release medio 2021.

station	Er is geen functiescheiding bij het wijzigen van bankrekeningnummers van cliënten in CS. Bij organisaties is deze functiescheiding er wel.	*Advies is om de functiescheiding ook bij cliënten in te richten*		
Gemeentelijke belastingen – Implementatie GOUW IT	De implementatie/inrichting van het nieuwe softwarepakket voor de lokale heffingen is onderhanden. De openstaande vorderingen van de gemeenten zijn overgenomen in de nieuwe sub administratie GOUW IT. De koppelingen tussen GOUW IT en andere applicaties zoals Squit XO, de BasisRegistratie Personen (BRP) en het kadaster zijn onderhanden. Het risico bestaat dat de vorderingen uit de subadministratie GOUW IT niet aansluiten met de vorderingen volgens de financiële administratie.	*Wij <u>adviseren</u> u te controleren of de gegevens, zoals bijvoorbeeld openstaande vorderingen juist en volledig zijn overgegaan vanuit de oude applicatie naar de nieuwe applicatie GOUW IT.*	Implementatie GOUW IT is afgerond. Alle koppelingen werken en de aansluitingentussen de subsystemen worden gemaakt.	Gereed
WMO, jeugd en bijzondere bijstand – ontbreken functiescheiding	De behandeling van aanvragen, het toekennen van de beschikking en melding bij de zorgaanbieder ligt in één hand. Hierdoor is het risico aanwezig dat toekenningen onterecht worden gedaan.	*Wij adviseren u scheiding aan te brengen tussen het in behandeling nemen van een aanvraag en het toetsen en verstrekken van de beschikking.*	Ongewijzigd. De consulenten zijn zelfstandig bevoegd om besluiten te nemen. Collegiale toetsing vindt alleen plaats bij ingehuurde consulenten of consulenten die moeite hebben met de besluitvorming	De accountant adviseert in deze echter het is de vraag of 4-ogen principe bij beschikkingen nodig is gelet op expertise consulent (BIG). Afstemmen Q3.
Grondexploitaties	De nota grondbeleid van de gemeente Duiven is van 2008.	*Aangezien omstandigheden en wetgeving veranderen, <u>adviseren</u> wij regelmatige aanpassingen van de nota grondbeleid.*	Naar verwachting wordt de nota in 2021 geactualiseerd.	Start eind 2021 afhankelijk van ontwikkelingen Omgevingswet

Subsidieverstrekkingen – geen functiescheiding in het proces	Binnen het subsidieproces worden de aanvragen behandeld, geregistreerd en wordt de beschikking afgegeven door 1 persoon. Daarnaast wordt bij beoordeling van de subsidie geen gebruik gemaakt van checklisten.	*Wij adviseren u scheiding aan te brengen tussen het in behandeling nemen van aanvragen, de registratie en het toetsen en verstrekken van de beschikking.*	Eerst moet een verbetervoorstel worden opgesteld. Op basis daarvan kunnen verdere acties worden genomen.	Onderhanden werk: nog afstemmen met TRSD, oppakken vanaf Q3 - gereed Q4
	Het risico is dat besluiten onterecht worden genomen en dat niet terug te herleiden is, hoe tot het besluit is gekomen.	*Daarnaast adviseren wij u om op basis van de verordening een checklist op te stellen met de gestelde eisen en deze zichtbaar te toetsen.*		
		Wij adviseren u daarnaast de juiste financiële verwerking te controleren.		
Omgevingsvergunningen – controle op tarieven	De tarieven worden ingevoerd en gewijzigd door één medewerker.	*Wij adviseren u de controle zichtbaar uit te voeren op de invoer en wijziging van tarieven en de logfile.*	Ingevoerde tarieven worden gecontroleerd. Vanaf 2021 is deze controle ook zichtbaar. Over 2020 is achteraf een interne controle uitgevoerd.	Gereed; aantoonbare en zichtbare controles opgepakt en ingebed
	In de verordening is bepaald wanneer de leges verschuldigd zijn en wanneer de omzet moet worden genomen. Op dit moment is niet duidelijk op welk moment de omzet genomen moet worden.	*Analyseer de verordening om vast te stellen of hierin goed staat wat het moment van omzetverantwoording is en tegen welk tarief. Analyseer of de omzet in de juiste periode wordt verantwoord. Aandachtspunt is de verordening hierop verduidelijken.*	De verordening van de gemeente is gebaseerd op de modelverordening van de VNG. Deze wordt nader onderzocht.	

Leerlingenvervoer – functievermenging (2018)	Binnen het proces van leerlingenvervoer is geen functiescheiding tussen het in behandelingen nemen van een aanvraag en het verstrekken van de beschikking. Hierdoor is het risico aanwezig dat vervoer onterecht wordt toegekend.	*Wij adviseren u scheiding aan te brengen tussen het in behandeling nemen van een aanvraag en het toetsen en verstrekken van de beschikking.*	Alle aanvragen worden besproken, maar dat wordt niet vastgelegd. In 2021 wordt dit opgevolgd.	Status afgestemd met teamregisseur: Q3 gereed
Investeringen en kredieten (2018)	In de financiële verordening van de gemeente Duiven is opgenomen dat projecten en kredieten met een afwijking groter dan € 15.000 moeten worden toegelicht in de rapportages. De gemeente rapporteert 1x per jaar inhoudelijk en niet financieel over de voortgang van de investeringen.	*Wij adviseren u frequenter en financieel te rapporteren over de voortgang van de projecten en investeringen.* *Voor het boekjaar is het noodzakelijk om integraal vast te stellen of de uitgaven op projecten en investeringen binnen de kredieten zijn gebleven. Bij overschrijdingen kan er sprake zijn / is er sprake van een onrechtmatigheid.*	Bij de jaarrekening worden alle kredieten beoordeeld. Bij de tussenrapportage (met name Najaarsnota) wordt dit nu ook gedaan. Daardoor zijn eventuele overschrijdingen eerder in beeld.	Gereed
Personeel (2018)	De twee salarisadministrateurs geven mutaties door aan het salarisverwerkingsbureau en controleren de verwerking.	Wij adviseren u collegiale toetsing op de salarismutaties in te richten en deze controle zichtbaar vast te leggen.	Binnen de salarisadministratie worden de ingevoerde mutaties door een andere medewerker gecontroleerd.	Gereed
	De salarisadministrateurs kunnen rollen en rechten toekennen binnen de salarisapplicatie Youforce.	Daarnaast adviseren wij u interne controle te laten uitvoeren op de personeelsdeclaraties.		

Huuropbrengsten (2018)	1.Het proces van behandeling huur aanvragen, het afsluiten van contracten en versturen van de opdrachtbrief aan team financiën voor de facturering en goedkeuring van creditnota's ligt in één hand.	*Wij adviseren u over 2018 en volgende jaren:*	De planning is om interne controle uit te gaan voeren op de contracten voor deze getekend worden. In 2020 is dit nog niet gerealiseerd.	Gereed
	2.Structurele verhuur van panden die in bezit zijn van de gemeente Duiven zijn in kaart gebracht en door middel van een opdrachtbrief ingelezen in K2F.	*-Scheiding aan te brengen tussen het in behandeling nemen van een aanvraag en het afsluiten van het contract.*	Aansluiting met de gemeentelijke OZB-aanslagen is gemaakt bij jaarrekening 2019. Wordt jaarlijks geactualiseerd.	
	3.De basis voor de facturering is de opdrachtbrief.	*-Zichtbare aansluiting te maken tussen alle panden die in bezit zijn en het kadaster. Op basis van deze overzichten en de (contractuele) afspraken periodiek de realisatie te vergelijken met de werkelijkheid en verschillen verklaren.*	De buitendienst komt bij de panden langs en heeft signaalfunctie.	Gereed
	Er zijn onduidelijkheden over juiste toepassing van het btw regime.	*-Leegstandscontroles uit te voeren.*	Er wordt gewerkt met standaard contracten. Aantal nieuwe contracten is jaarlijks beperkt.	
	4.Huurovereenkomsten worden per situatie opgesteld. Bij de gemeente Duiven is een huurprijzenbeleid aanwezig.	*-Een standaardmodel huurovereenkomst op te stellen.*	Toegevoegde waarde hiervan is beperkt, aangezien aantal nieuwe contracten zeer beperkt is.	Advies nemen wij niet over

		-BTW toepassing op huuropbrengsten af te stemmen met fiscaal specialisten of de belastingdienst.		OHW: afstemmen over hoe organiseren Q3 2021
Grondexploitaties – Geen interne controle	De planexploitatie wordt 1 keer per jaar door de planeconoom opgesteld. Hij maakt hiervoor gebruik van informatie uit verschillende bronnen.	*Wij adviseren u een systeem van interne controle op te zetten voor de grondexploitatie door de interne controleur en met behulp van externe deskundigen.*	Er wordt een externe ingezet om de grondexploitatie te controleren. Daarmee wordt het risico voldoende afgedekt.	Gereed
	Op de planexploitatie vindt geen interne controle plaats. De voortgang van de baten en lasten worden periodiek beoordeeld. Door de afhankelijkheid van 1 persoon is er een		Afhankelijkheid van 1 planeconoom blijft	
Grondexploitaties - nacalculaties	Gedurende het jaar worden lasten in de grondexploitatie verwerkt en jaarlijks wordt de complexberekening geactualiseerd. Er is geen systeem van systematisch nacalculeren als deelopdrachten zijn uitgevoerd.	*Wij adviseren u de uitgevoerde deelopdrachten na te calculeren en analyses uit te voeren door de gerealiseerde lasten te vergelijken met de begrote lasten.*	Er vindt beperkt analyse plaats, maar daar zijn geen vastleggingen van.	OHW: afstemmen over hoe organiseren Q3 2021
		Voor het boekjaar de werkelijk lasten en baten van de afgelopen periode analyseren en afzetten tegen de begroting en een analyseverslag maken.		
Bezwaren en kwijtscheldingen - functievermenging	Het behandelen van bezwaren en kwijtscheldingen, het toekennen van de beschikking en de registratie liggen in één hand.	*Wij adviseren u scheiding aan te brengen tussen het in behandeling nemen van bezwaren en kwijtscheldingen, registratie en het toetsen en verstrekken van de beschikking.*	Functiescheiding zou in 2e helft 2020 worden ingevoerd, maar dit is niet gerealiseerd. De omvang van het aantal bezwaren is overigens beperkt	Vermenging van bezwaren en kwijtscheldingen is minimaal. Aantoonbaarheid vaststellen en delen met accountant

		De omvang van het aantal bezwaren is beperkt .	overigens beperkt.	
Gemeentelijke belastingen -	*Koppelingen OZB administratie met financiële administratie*	*Wij adviseren u de aansluiting zichtbaar vast te leggen en afwijkingen te verklaren.*	De controle wordt wel uitgevoerd, maar is niet zichtbaar.	Gereed: opgepakt en ingebed.
	Vanaf oktober 2018 is een automatische koppeling gemaakt tussen Civision en K2F. Jaarlijks wordt de aansluiting gecontroleerd.	*Mutaties WOZ waarde*	De aansluiting tussen het belastingpakket en de financiële administratie wordt wel gemaakt.	Gereed
	Mutaties WOZ waarde	*Wij adviseren u de WOZ mutaties zichtbaar door een andere medewerker te laten toetsen. Wij adviseren u daarnaast de controle van de WOZ waarde met de WOZ waarde van vorig jaar zichtbaar uit te voeren door een andere medewerker dan de medewerker die de WOZ waarde heeft aangepast en deze controle zichtbaar te maken.*		Toetsen WOZ-mutaties door andere collegae is opgepakt.
	WOZ mutaties worden binnen GT WOZ en Civision doorgevoerd. Alleen grote afwijkingen met de WOZ waarde van vorig jaar worden gecontroleerd.			OHW: afstemmen over hoe organiseren Q3 2021
Gemeentelijke belastingen – definitieve aanslag	Voordat de definitieve aanslagen verstuurd worden, wordt vastgesteld dat deze aansluiten met de proefkohier. Deze controle wordt niet zichtbaar vastgelegd. Hierdoor kan niet worden vastgesteld dat deze uitgevoerd is.	*Wij adviseren u de controle op de proefkohier en de definitieve aanslag zichtbaar te maken.*	Ongewijzigd: de controle wordt uitgevoerd, maar wordt niet zichtbaar vastgelegd	OHW: afstemmen over hoe organiseren Q3 2021

Onderwerp	Informatie en voorstel Rechtmatigheidsverantwoording		
Ondertitel	Vanaf de jaarrekening 2021 moet het college zelf verantwoording afleggen over de rechtmatigheid van de jaarcijfers (tot nu toe rapporteerde de accountant hier over). De raad wordt gevraagd kaders mee te geven voor deze verantwoording.		
Portefeuillehouder	J. Goossen	Zaaknummer	Z/21/079406
Behandelend ambtenaar	Dagmare van de Loosdrecht – d.vandeloosdrecht@1stroom.nl Controller		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	De raad van Duiven besluit om de tolerantiegrens te bepalen conform de grens die door de accountant wordt gehanteerd; De raad van Duivenbesluit voor de rapportering en vermelding door het college van de individuele afwijkingen in de bedrijfsvoeringsparagraaf van de jaarrekening een grensvastte stellen van € 10.000; De raad van Duiven besluit om voor de tussentijdse rapportage over de interne controles aan te sluiten bij de reguliere tussenrapportages.		
Historie	Tot nu toe was het de accountant die verslag uitbrengt over de rechtmatigheid van de jaarcijfers en daarover in gesprek gaat met de gemeenteraad. Vanaf verslagjaar 2021 ligt die verantwoordelijkheid bij het college zelf. Wel toetst de accountant nog op getrouwheid van de jaarrekening en hij zal ook de strekking van rechtmatigheidsverklaring toetsen op getrouwheid.		
Termijn	Het is wenselijk om de kaders in het eerste halfjaar van 2021 vast te stellen. Daarmee kunnen de interne controles over het eerste halfjaar op deze kaders worden afgestemd. We adviseren om dit raadsvoorstel samen met de jaarrekening (en accountantsverslag) te bespreken op een extra ingelaste Politieke Avond 17 juni.		

Politieke Avond	17 juni 2021		Ronde en debattafel	
Voorzitter	**Griffie**	**Zaal**	**Domein**	**Duur**
	E.N. Bosscha	Digitale Raadzaal	Bestuur	60 Min (i.c.m. jaarrekening)
Behandeladvies	Het accountantsverslag over de jaarrekening is pas in week 23 (7-13 juni) gereed om te worden besproken met de auditcommissie. De auditcommissie is daarom gepland op donderdag 10 juni. Omdat dit raadsvoorstel ook met de auditcommissie wordt besproken adviseren we om dit raadsvoorstel samen met de jaarrekening te bespreken op een extra ingelaste Politieke Avond van 17 juni. De jaarrekening moet uiterlijk 22 juni worden vastgesteld (de deadline is 15 juli en de volgende raadsvergadering is pas weer 20 juli). De auditcommissie zal tussen 10 juni en 17 juni een advies uitbrengen aan de raad over dit voorliggende raadsvoorstel. Gelegenheid tot het stellen van informatieve vragen over het voorstel bij de ronde tafel. Technische vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl. *Bij technische vragen gaat het vaak om verzoeken tot feitelijke informatie (wie/wat/waar) die een ambtenaar kan beantwoorden. Overige vragen (o.a. waarom-vragen) kunnen op de avond zelf*			

	worden gesteld. Nadien kan indien gewenst debat plaatsvinden. Na de debattafel zal de voorzitter vragen of een fractie een amendement of motie bij dit onderwerp wil indienen in de raad, dan wordt het voorstel als bespreekstuk geagendeerd. Of dat het voorstel als hamerstuk (eventueel met een stemverklaring) geagendeerd kan worden in de raadsvergadering.
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan de ronde tafel; bij de debattafels is het woord aan de politieke fracties. Aanmelden via griffie@duiven.nl. Voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen

Opbrengst van de tafel 17 juni	
Raadsvergadering	22 juni

ZFDBAODF463

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Informatie en voorstel Rechtmatigheidsverantwoording

---

Zaak- & documentnr. : Z/21/079406/201506890

Opsteller : Dagmare van de Loosdrecht

Portefeuillehouder : J. Goossen

Team : Financiën

Telefoonnr.

Samenvatting

Over het boekjaar 2021 moet voor het eerst door het college een rechtmatigheidsverantwoording worden opgesteld. In de bijlage wordt uitgebreider toegelicht wat dit inhoudt.
Het College van B&W gaat met dit nieuwe instrument verantwoording afleggen aan de Raad over de naleving van wet- en regelgeving. Het is dan ook belangrijk dat het College met de Raad afstemt hoe dit instrument vorm zal worden gegeven.
Hoewel de rechtmatigheidsverantwoording een vast format kent, zijn er met de invoering toch een aantal keuzes gemoeid. In dit raadsvoorstel wordt een onderbouwd voorstel gedaan voor de te maken keuzes.

Beslispunten

- De raad van Duiven besluit om de tolerantiegrens te bepalen conform de grens die door de accountant wordt gehanteerd;
- De raad van Duiven besluit voor de rapportering en vermelding door het college van de individuele afwijkingen in de bedrijfsvoeringsparagraaf van de jaarrekening een grens vast te stellen van € 10.000;
- De raad van Duiven besluit om voor de tussentijdse rapportage over de interne controles aan te sluiten bij de reguliere tussenrapportages.

Aanleiding

Vanaf het boekjaar 2021 dient het college een rechtmatigheidsverantwoording op te stellen. Het college gaat met dit nieuwe instrument verantwoording afleggen aan de raad over de naleving van wet- en regelgeving. Het is dan ook belangrijk dat het college met de raad afstemt hoe dit instrument vorm zal worden gegeven. Naast het opnemen van de rechtmatigheidsverantwoording, het formele deel van de verantwoording, kan het college in de bedrijfsvoeringsparagraaf het 'eigen verhaal' aan de gemeenteraad vertellen, over de kwaliteit van de interne beheersing en de leer- en verbeterpunten.

Door de raad moeten kaders worden vastgesteld voor de rechtmatigheidsverantwoording. Met de vaststelling van deze kaders zijn een aantal keuzes gemoeid. Deze keuzes betreffen de tolerantiegrens voor de controle, de rapportage in de bedrijfsvoeringsparagraaf en de frequentie van de tussentijdse rapportages over de interne controle.

De hoogte van de tolerantiegrens bepaalt de inspanning die verricht moet worden ten aanzien van de interne controle. Een strakkere tolerantiegrens leidt tot extra interne controles.

Het verbeteren van de kwaliteit van de processen, waardoor risico's aan de voorkant worden afgedicht, verdient de voorkeur boven het achteraf constateren van fouten. De komende jaren zal daarom vooral hierin worden geïnvesteerd. Het is wenselijk het interne controle proces niet zwaarder op te tuigen dan in de huidige controlepraktijk, omdat daarmee capaciteit is gemoeid, die effectiever kan worden ingezet op procesverbeteringen.

In de informatiebehoefte ten aanzien van de stand van zaken van de kwaliteit van de processen kan en zal worden voorzien door het realiseren van een goede bedrijfsvoeringsparagraaf en tussentijdse rapportage.

De werkzaamheden van de accountant veranderen niet wezenlijk. In de nieuwe situatie hoeft de accountant weliswaar geen oordeel meer te geven over de rechtmatigheid, maar wel over de getrouwheid van de jaarrekening. Daarmee geeft hij ook een oordeel over de getrouwheid van de rechtmatigheidsverklaring van het college en zal dus onderzoek moeten doen naar waar het college de rechtmatigheidsverantwoording op heeft gebaseerd.

De rol van de accountant verandert wel. De raad zal het gesprek over de rechtmatigheid van de bestedingen vooral gaan voeren met het college. De accountant krijgt een meer toetsende en adviserende rol ten aanzien van de controles die het college heeft ingericht en uitgevoerd en geeft alleen nog een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.

Planning

Het is wenselijk om de kaders in het eerste halfjaar van 2021 vast te stellen. Daarmee kunnen de interne controles over het eerste halfjaar op deze kaders worden afgestemd.

Beoogd effect

Met dit voorstel wordt beoogd de voorwaarden te scheppen om het proces van het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording goed te laten lopen. Hiervoor is het nodig om duidelijke kaders vast te stellen.

Argumenten

1.1. *Aansluiten bij de door de accountant gehanteerde tolerantiegrenzen leidt tot eenduidige informatievoorziening*
Aansluiten bij de tolerantiegrenzen, zoals die door de accountant worden gehanteerd, zorgt er voor dat de informatievoorziening door het college aansluit op die van de accountant. De accountant hanteert in zijn oordeel over de getrouwheid de huidige tolerantiegrenzen. Als het college bij haar oordeel over de rechtmatigheid een andere tolerantiegrens hanteert, kan de accountant tot een ander oordeel komen dan het college. Ook leidt het door het college hanteren van een hogere tolerantiegrens tot extra controles van de accountant.

1.2 *Het aanscherpen van de tolerantiegrens leidt tot meer werk en is niet nodig om een goede informatievoorziening te waarborgen*
De keuze voor een tolerantiegrens is een afweging tussen gedetailleerdere informatie en meer werk. Het extra werk dat gemoeid zou zijn met een striktere tolerantiegrens, kan beter gestoken worden het beter inrichten van de processen, zodat fouten voorkomen worden in plaats van achteraf geconstateerd. Daarnaast kan in de informatiebehoefte worden voorzien door het opstellen van een goede verantwoording in de bedrijfsvoeringsparagraaf;

2. *Het hanteren van een verantwoordingsgrens van € 10.000 waarborgt een gedegen informatievoorziening van de raad*
Door als verantwoordingsgrens een bedrag aan te houden van € 10.000 wordt gewaarborgd dat de raad gedegen geïnformeerd wordt over de in de interne controle geconstateerde fouten. Deze grens ligt lager dan de grenzen die nu door Duiven (€ 30.000) en Westervoort worden gehanteerd (€ 20.000) voor de rapportage van bevindingen door de accountant.

3.1. Aansluiten bij de reguliere verantwoordingscyclus voorkomt extra rapportagemomenten
Door voor de rapportage over de uitkomsten van de interne controles aan te sluiten bij de reguliere verantwoordingscyclus, wordt voorkomen dat extra rapportagemomenten ontstaan.

3.2 Inhoudelijk past de verantwoording over de rechtmatigheid bij de reguliere rapportages in de P&C cyclus
Daarnaast is het inhoudelijk logisch om bij de verantwoording over de besteding van de budgetten ook aan te geven of deze besteding rechtmatig is geweest.

Kanttekeningen

1.1 & 1.2. Het is mogelijk om voor striktere tolerantiegrenzen te kiezen dan de grenzen die de accountant hanteert. Dit leidt echter tot extra controlewerkzaamheden. Het verdient de voorkeur om in plaats van in controles achteraf, te investeren in verbeteren van de processen, zodat eventuele fouten en risico's aan de voorkant worden afgevangen

Financiële paragraaf

N.v.t.

Participatie en communicatie

N.v.t.

Intergemeentelijke samenwerking

De interne controle, die de basis vormt voor het kunnen afleggen van een rechtmatigheidsverantwoording, wordt door 1Stroom uitgevoerd voor de 3 entiteiten Duiven, Westervoort en 1Stroom gezamenlijk en voor zover mogelijk op elkaar afgestemd.

Bijlagen

201506976 Toelichting bij college- en raadsvoorstel Kaders Rechtmatigheidsverantwoording
201506978 Concept raadsbesluit

Duiven, 4 mei 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

ZFDBAODF463

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Informatie en voorstel Rechtmatigheidsverantwoording

---

Zaak- & documentnr. : Z/21/079406/201506890

Opsteller : Dagmare van de Loosdrecht

Portefeuillehouder : J. Goossen

Team : Financiën

Telefoonnr.

Samenvatting

Over het boekjaar 2021 moet voor het eerst door het college een rechtmatigheidsverantwoording worden opgesteld. In de bijlage wordt uitgebreider toegelicht wat dit inhoudt.
Het College van B&W gaat met dit nieuwe instrument verantwoording afleggen aan de Raad over de naleving van wet- en regelgeving. Het is dan ook belangrijk dat het College met de Raad afstemt hoe dit instrument vorm zal worden gegeven.
Hoewel de rechtmatigheidsverantwoording een vast format kent, zijn er met de invoering toch een aantal keuzes gemoeid. In dit raadsvoorstel wordt een onderbouwd voorstel gedaan voor de te maken keuzes.

Beslispunten

- De raad van Duiven besluit om de tolerantiegrens te bepalen conform de grens die door de accountant wordt gehanteerd;
- De raad van Duiven besluit voor de rapportering en vermelding door het college van de individuele afwijkingen in de bedrijfsvoeringsparagraaf van de jaarrekening een grens vast te stellen van € 10.000;
- De raad van Duiven besluit om voor de tussentijdse rapportage over de interne controles aan te sluiten bij de reguliere tussenrapportages.

Aanleiding

Vanaf het boekjaar 2021 dient het college een rechtmatigheidsverantwoording op te stellen. Het college gaat met dit nieuwe instrument verantwoording afleggen aan de raad over de naleving van wet- en regelgeving. Het is dan ook belangrijk dat het college met de raad afstemt hoe dit instrument vorm zal worden gegeven. Naast het opnemen van de rechtmatigheidsverantwoording, het formele deel van de verantwoording, kan het college in de bedrijfsvoeringsparagraaf het ‘eigen verhaal’ aan de gemeenteraad vertellen, over de kwaliteit van de interne beheersing en de leer- en verbeterpunten.

Door de raad moeten kaders worden vastgesteld voor de rechtmatigheidsverantwoording. Met de vaststelling van deze kaders zijn een aantal keuzes gemoeid. Deze keuzes betreffen de tolerantiegrens voor de controle, de rapportage in de bedrijfsvoeringsparagraaf en de frequentie van de tussentijdse rapportages over de interne controle.

De hoogte van de tolerantiegrens bepaalt de inspanning die verricht moet worden ten aanzien van de interne controle. Een strakkere tolerantiegrens leidt tot extra interne controles.

Het verbeteren van de kwaliteit van de processen, waardoor risico's aan de voorkant worden afgedicht, verdient de voorkeur boven het achteraf constateren van fouten. De komende jaren zal daarom vooral hierin worden geïnvesteerd. Het is wenselijk het interne controle proces niet zwaarder op te tuigen dan in de huidige controlepraktijk, omdat daarmee capaciteit is gemoeid, die effectiever kan worden ingezet op procesverbeteringen.

In de informatiebehoefte ten aanzien van de stand van zaken van de kwaliteit van de processen kan en zal worden voorzien door het realiseren van een goede bedrijfsvoeringsparagraaf en tussentijdse rapportage.

De werkzaamheden van de accountant veranderen niet wezenlijk. In de nieuwe situatie hoeft de accountant weliswaar geen oordeel meer te geven over de rechtmatigheid, maar wel over de getrouwheid van de jaarrekening. Daarmee geeft hij ook een oordeel over de getrouwheid van de rechtmatigheidsverklaring van het college en zal dus onderzoek moeten doen naar waar het college de rechtmatigheidsverantwoording op heeft gebaseerd.

De rol van de accountant verandert wel. De raad zal het gesprek over de rechtmatigheid van de bestedingen vooral gaan voeren met het college. De accountant krijgt een meer toetsende en adviserende rol ten aanzien van de controles die het college heeft ingericht en uitgevoerd en geeft alleen nog een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.

Planning

Het is wenselijk om de kaders in het eerste halfjaar van 2021 vast te stellen. Daarmee kunnen de interne controles over het eerste halfjaar op deze kaders worden afgestemd.

Beoogd effect

Met dit voorstel wordt beoogd de voorwaarden te scheppen om het proces van het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording goed te laten lopen. Hiervoor is het nodig om duidelijke kaders vast te stellen.

Argumenten

1.1. *Aansluiten bij de door de accountant gehanteerde tolerantiegrenzen leidt tot eenduidige informatievoorziening*
Aansluiten bij de tolerantiegrenzen, zoals die door de accountant worden gehanteerd, zorgt er voor dat de informatievoorziening door het college aansluit op die van de accountant. De accountant hanteert in zijn oordeel over de getrouwheid de huidige tolerantiegrenzen. Als het college bij haar oordeel over de rechtmatigheid een andere tolerantiegrens hanteert, kan de accountant tot een ander oordeel komen dan het college. Ook leidt het door het college hanteren van een hogere tolerantiegrens tot extra controles van de accountant.

1.2 *Het aanscherpen van de tolerantiegrens leidt tot meer werk en is niet nodig om een goede informatievoorziening te waarborgen*
De keuze voor een tolerantiegrens is een afweging tussen gedetailleerdere informatie en meer werk. Het extra werk dat gemoeid zou zijn met een striktere tolerantiegrens, kan beter gestoken worden het beter inrichten van de processen, zodat fouten voorkomen worden in plaats van achteraf geconstateerd. Daarnaast kan in de informatiebehoefte worden voorzien door het opstellen van een goede verantwoording in de bedrijfsvoeringsparagraaf;

2. *Het hanteren van een verantwoordingsgrens van € 10.000 waarborgt een gedegen informatievoorziening van de raad*
Door als verantwoordingsgrens een bedrag aan te houden van € 10.000 wordt gewaarborgd dat de raad gedegen geïnformeerd wordt over de in de interne controle geconstateerde fouten. Deze grens ligt lager dan de grenzen die nu door Duiven (€ 30.000) en Westervoort worden gehanteerd (€ 20.000) voor de rapportage van bevindingen door de accountant.

3.1. Aansluiten bij de reguliere verantwoordingscyclus voorkomt extra rapportagemomenten
Door voor de rapportage over de uitkomsten van de interne controles aan te sluiten bij de reguliere verantwoordingscyclus, wordt voorkomen dat extra rapportagemomenten ontstaan.

3.2 Inhoudelijk past de verantwoording over de rechtmatigheid bij de reguliere rapportages in de P&C cyclus
Daarnaast is het inhoudelijk logisch om bij de verantwoording over de besteding van de budgetten ook aan te geven of deze besteding rechtmatig is geweest.

Kanttekeningen

1.1 & 1.2. Het is mogelijk om voor striktere tolerantiegrenzen te kiezen dan de grenzen die de accountant hanteert. Dit leidt echter tot extra controlewerkzaamheden. Het verdient de voorkeur om in plaats van in controles achteraf, te investeren in verbeteren van de processen, zodat eventuele fouten en risico's aan de voorkant worden afgevangen

Financiële paragraaf

N.v.t.

Participatie en communicatie

N.v.t.

Intergemeentelijke samenwerking

De interne controle, die de basis vormt voor het kunnen afleggen van een rechtmatigheidsverantwoording, wordt door 1Stroom uitgevoerd voor de 3 entiteiten Duiven, Westervoort en 1Stroom gezamenlijk en voor zover mogelijk op elkaar afgestemd.

Bijlagen

201506976 Toelichting bij college- en raadsvoorstel Kaders Rechtmatigheidsverantwoording
201506978 Concept raadsbesluit

Duiven, 4 mei 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/21/079406/201506978

Datum besluitvorming : 22 juni 2021

Onderwerp : Kaders Rechtmatigheidsverantwoording

Samenvatting

Over het boekjaar 2021 moet voor het eerst door het college een rechtmatigheidsverantwoording worden opgesteld.
Met dit raadsbesluit worden hiervoor de kaders vastgesteld.

De raad besluit

- De tolerantiegrens te bepalen conform de grens die door de accountant wordt gehanteerd;
- Als grens voor de toelichting in de bedrijfsvoeringsparagraaf van de jaarrekening een bedrag aan te houden van € 10.000;
- Voor de tussentijdse rapportage over de interne controles aan te sluiten bij de reguliere tussenrapportages.

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Bijlage: Rechtmatigheidsverantwoording – nadere toelichting
Inleiding

Met ingang van het verslagjaar 2021 gaan colleges van burgemeester en wethouders zelf een rechtmatigheidsverantwoording opstellen, die opgenomen zal worden in de jaarrekening. Hiermee leggen decentrale overheden zelfstandig verantwoording af over de naleving van geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening.

Het college van B&W is al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. Nu is het nog de accountant die hierover verslag uitbrengt en het gesprek voert met de gemeenteraad. In de toekomst moet het college van B&W zelf een verantwoording opstellen, die opgenomen wordt in de jaarrekening en moet zij daar ook zelf het gesprek over voeren met de gemeenteraad .

Voor de gemeenschappelijke regelingen gaat dezelfde systematiek gelden. In de rest van het document kan bij een gemeenschappelijke regeling dus voor college Dagelijks Bestuur worden gelezen en voor gemeenteraad Algemeen Bestuur.

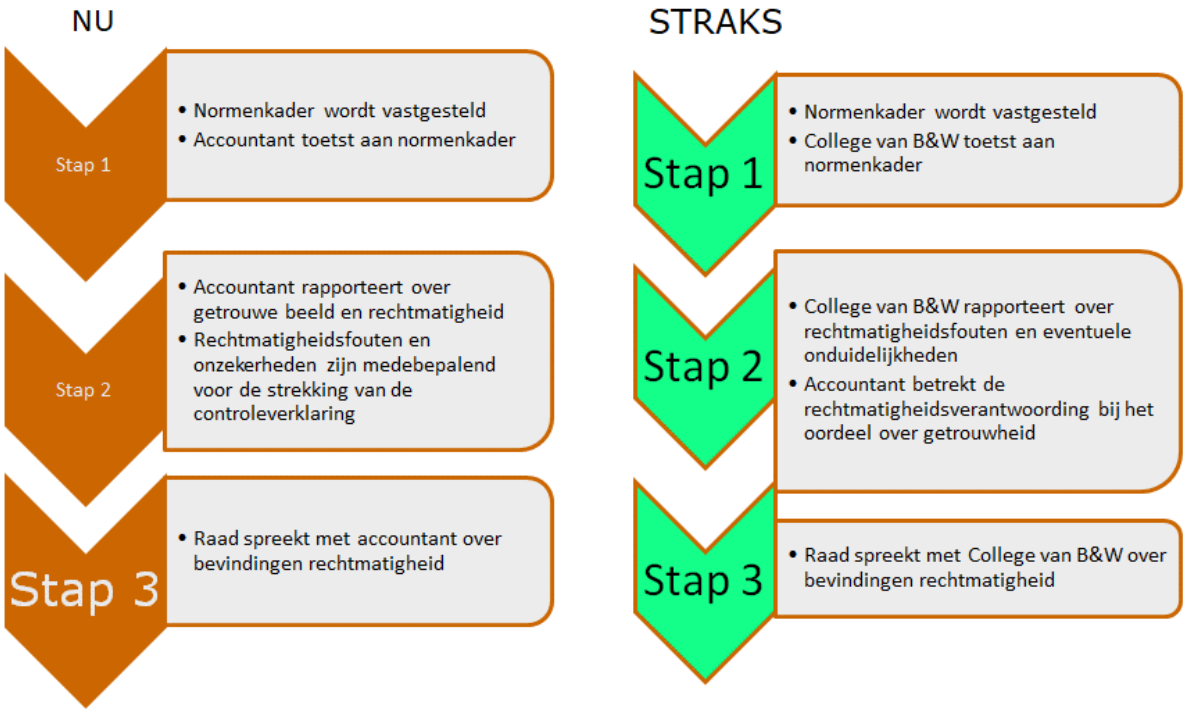
In dit stuk wordt enerzijds een korte toelichting gegeven van wat deze wijziging concreet inhoudt en anderzijds aangegeven welke concrete stappen er gezet moeten worden om aan deze verplichting te kunnen voldoen.

Wat houdt de wijziging in

In de jaarstukken over het verslagjaar 2021 wordt verplicht een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. Hiervoor is door de commissie BBV een verplicht model opgesteld (zie bijlage 1). Het college van B&W verklaart hierin of de baten en lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Naast het opnemen van de rechtmatigheidsverantwoording kan het college in de bedrijfsvoeringsparagraaf het ‘eigen verhaal’ aan de gemeenteraad vertellen, over de kwaliteit van de interne beheersing en de leer- en verbeterpunten.

De rechtmatigheidsverantwoording en de toelichting in de bedrijfsvoeringsparagraaf zijn vervolgens onderdeel van gesprek tussen college en raad.

De accountant zal bij de controle op de getrouwheid van de jaarrekening ook toetsen of de strekking van de rechtmatigheidsverklaring juist is. De bedrijfsvoeringsparagraaf is geen onderdeel van de jaarrekening en zal dan ook niet op getrouwheid getoetst worden door de accountant.

Per saldo is de verandering niet heel erg groot. Over het verslagjaar zal de accountant toetsen of voldaan is aan de wet en regelgeving. En daarbij zal hij zo mogelijk steunen op de controles die door de interne organisatie zijn uitgevoerd. Het grote verschil is dat de verantwoordelijkheid voor de verantwoording veel explicieter bij het college wordt neergelegd en dat de rechtmatigheid onderwerp van gesprek moet worden tussen college en raad in plaats van tussen raad en accountant.

De raad en het college kunnen ook besluiten geen rechtmatigheidsverklaring maar een in control statement (ICS) af te geven. Hierbij wordt ook een oordeel gegeven over de doelmatigheid en doeltreffendheid. Aangezien 1Stroom nog in ontwikkeling is en nog bezig is de interne controle, de basis, op orde te brengen, zien wij het ICS voor dit moment als onrealistisch en gaan we niet verder op deze optie in. Het is wenselijk om op termijn de discussie te voeren of de gemeenten Westervoort en Duiven uiteindelijk willen streven naar een in control statement.

Verantwoordelijkheden en rollen

Raad

De raad moet kaders stellen voor de rechtmatigheidsverantwoording. Concreet gaat het om de fouttolerantie die gehanteerd wordt en om de toelichting die gegeven moet worden in de bedrijfsvoeringsparagraaf. Daarnaast moet de raad afstemmen met het college hoe zij geïnformeerd wil worden over de constateringen t.a.v. de rechtmatigheid.

De hoogte van de fouttolerantie is afhankelijk van enerzijds de grens waarbij de raad fouten gerapporteerd wil zien en anderzijds de inspanning die de organisatie moet leveren om controles uit te voeren. Hoe lager de fouttolerantie, hoe intensiever er gecontroleerd moet worden.

College

Het college moet bepalen hoe zij de informatie die zij nodig heeft om een rechtmatigheidsverklaring op te stellen wil vergaren. Verwacht zij periodiek een verslag van de organisatie over de controles die zijn uitgevoerd en de conclusies die zijn getrokken?

Interne organisatie

De organisatie moet haar interne controle systeem inrichten op de kaders die de raad heeft gesteld. Ook moet zij in overleg gaan met de accountant over welke controles nodig zijn om binnen de fouttoleranties van de raad een rechtmatigheidsverantwoording te kunnen opstellen. Op zich is dit niet heel anders dan in de huidige situatie. Een verschil is, dat de controles niet aan de accountant kunnen worden over gelaten, omdat de organisatie zelf de rechtmatigheid van de financiële transacties en balansmutaties moet toetsen. Daarnaast kunnen de fouttoleranties die de raad wil hanteren afwijken van de toleranties die de accountant bij zijn controle moet hanteren.

Accountant

De accountant stelt achteraf vast of de jaarrekening getrouw is en geeft geen oordeel meer over de rechtmatigheid. Omdat hij alsnog moet vaststellen of de rechtmatigheidsverklaring die door het college is afgegeven getrouw is, moet hij toch ook zelf een oordeel vormen over de rechtmatigheid. De controles die door de accountant worden uitgevoerd, zullen daarom nauwelijks verschillen van de huidige situatie.

Kaders

Door de raad moet bepaald worden welke tolerantiegrens zij gehanteerd wil zien en op welke wijze zij over de interne controles geïnformeerd wil worden.

Tolerantiegrens

De accountant baseert zijn oordeel over de jaarrekening in beginsel op de minimale eisen die zijn vastgelegd in de Bado (Besluit accountantscontrole decentrale overheden):

	Strekking accountantsverklaring:			
Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaar-rekening (% lasten)	≤ 1%	>1%<3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3%<10%	≥ 10%	-

Voor de rechtmatigheidsverantwoording moet de raad vaststellen van welke fouttolerantie zij uit wil gaan. De vereiste fouttolerantie bepaalt hoe de controles moeten worden ingericht.

Bij het bepalen van de tolerantiegrens moet een afweging worden gemaakt tussen de informatiebehoefte en de inspanning die hiervoor verricht moet worden. Hoe strikter er gecontroleerd moet worden, hoe meer werk voor de interne organisatie hier mee is gemoeid.

Vorm en inhoud van de rapportage

De rechtmatigheidsverantwoording zelf kent een vast format. De vorm van de toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording is vrij. De toelichting zal gegeven worden in de bedrijfsvoeringsparagraaf, maar in de mate van detail van de toelichting kunnen keuzes worden gemaakt.

Naast de verantwoording bij de jaarrekening bestaat ook de mogelijkheid om tussentijds te rapporteren over wat er tijdens de interne controle is geconstateerd. Over de frequentie en inhoud van deze tussentijdse rapportages dient een besluit te worden genomen.

Advies

Ten aanzien van de tolerantiegrens wordt geadviseerd om aan te sluiten bij de grens die de accountant hanteert. Het hanteren van een striktere grens zal weliswaar meer informatie opleveren ten aanzien van gemaakte fouten, maar ook meer werk veroorzaken. In de informatiebehoefte kan ook bij een lagere tolerantiegrens worden voorzien, door vast te leggen dat in de bedrijfsvoeringsparagraaf ook over fouten van beperktere omvang moet worden gerapporteerd.

Voor de tussentijdse rapportages over de uitkomsten van de interne controle wordt geadviseerd aan te sluiten bij de reguliere P&C cyclus. Dit voorkomt dat er extra rapportagemomenten ontstaan. Daarnaast past het rapporteren over de rechtmatigheid van bestedingen inhoudelijk goed in de reguliere P&C producten.

Voor de informatievoorziening in de bedrijfsvoeringsparagraaf wordt geadviseerd om een verantwoordingsgrens te hanteren van € 10.000. Deze grens ligt lager dan de grenzen die nu door Duiven (€ 30.000) en Westervoort worden gehanteerd (€ 20.000). Daarmee wordt gewaarborgd dat de raad gedegen geïnformeerd wordt over de in de interne controle geconstateerde fouten.

Stappen naar rechtmatigheidsverklaring

Zodra bovengenoemde kaders zijn vastgesteld, zullen de gerelateerde verordeningen, zoals de financiële verordening en de controle verordening, hierop worden aangepast.

Voor de uitvoering van de interne controles wordt op dit moment door de interne organisatie een intern controle plan opgesteld, in overleg met de accountant. Daarin zal ook de planning van de controles nader worden uitgewerkt.

De eerste interne controle zal plaatsvinden over het eerste halfjaar van 2020. In de tussenrapportage van 1Stroom en de najaarsrapportages van Duiven en Westervoort zal over de uitkomsten van deze controle worden gerapporteerd.

In de opzet voor de controle voor 2021 wordt nog zwaar geleund op de interne controle functie. Als de processen in de lijnorganisatie op orde zijn, is dit minder nodig en kan meer gesteund worden op de controles die al in de lijn plaatsvinden. 1Stroom is bezig met het op orde brengen van de processen in de lijn, waardoor er minder gesteund hoeft te worden op de IC-functie. Gezien de omvang van de organisatie, zal er niet overal in de organisatie functiescheiding kunnen worden ingericht en blijft de verbijzonderde Interne controle noodzakelijk.

Betreft: advies auditcommissie gemeente Duiven rechtmatigheidsverantwoording

Vrijdag, 11 juni 2021

Aan de leden van de gemeenteraad Duiven,

De auditcommissie heeft op donderdag 10 juni 2021 voorliggend voorstel binnen de commissie besproken in bijzijn van de accountant. In het gesprek met de accountant heeft de accountant benadrukt dat de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording moet worden gezien als een groeimodel en hij adviseert om aan te sluiten bij de tolerantiegrens zoals de accountant deze hanteert. Deze lijn kan de auditcommissie volgen.

Een ander beslispunt is om aan te sluiten bij de reguliere rapportages uit de planning en control cyclus. Aangezien de rechtmatigheidsverantwoording verplicht opgenomen moet worden in de paragraaf bedrijfsvoering en daarmee onderdeel uit maakt van de planning en control cyclus, lijkt het de auditcommissie een logisch vervolg om tussentijds rapporteren over rechtmatigheid ook op te nemen in deze cyclus.

In een derde beslispunt wordt gevraagd om een grens vast te stellen van € 10.000 voor het rapporteren van afwijkingen. In de rapportage van de accountant wordt op dit moment een grens gehanteerd van € 30.000[1]. Dat dit bedrag wordt heroverwogen begrijpt de auditcommissie, omdat het rapporteren over de rechtmatigheid vanaf heden onderdeel uitmaakt van de planning en control cyclus. Over het rapporteren van afwijkingen in de tussenrapportage heeft de gemeenteraad van Duiven in artikel 6, lid 3 van de financiële verordening gemeente Duiven 2017 besloten om een grensbedrag te hanteren van € 15.000. Dit grensbedrag wijkt af van de voorgestelde € 10.000 en de auditcommissie concludeert hiermee dat geen aansluiting is gezocht bij de bestaande kaders van de planning en control cyclus. De auditcommissie heeft geen voorkeur in de omvang van de afwijkingsgrens, maar hecht waarde aan het eenduidige rapporteren aan de raad over de afwijkingen in de planning en control cyclus. Kortom: het is wenselijk dat in beide documenten hetzelfde bedrag wordt aangehouden of dat nu € 10.000 of € 15.000 is.

In het voorstel is opgenomen dat enkele kaders, zoals de financiële verordening en controle verordening geactualiseerd zullen worden. De auditcommissie adviseert om bij het actualiseren van de financiële verordening, heldere en eenduidige kaders vast te leggen over het rapporteren van afwijkingen in de tussenrapportages als onderdeel van de planning en control cyclus.

De zienswijze van de auditcommissie op dit voorstel is positief, daarbij gaat de commissie er wel vanuit dat het college het advies van de auditcommissie oppakt.

Erik Hermsen, voorzitter Auditcommissie Duiven

Namens de auditcommissie Duiven

[Ps. de auditcommissie gaat in een apart advies in op het accountantsverslag.]

[1] Kanttekening: als fouten onder de € 30.000 politiek-bestuurlijk relevantie hebben worden deze *wel* vermeld in het verslag.

Aan: griffie gemeente Duiven
Van: fractie CDA Duiven-Groessen-Loo

Datum: 15 juni 2021
Betreft: vragen Politieke Avond 15 juni 2021

De fractie van het CDA heeft de volgende vragen over het onderwerp *Voorstel Rechtmatigheids-verantwoording*:

1. Een van de beslispunten is het besluit voor de rapportering en vermelding door het college van de individuele afwijkingen in de bedrijfsvoeringsparagraaf van de jaarrekening een grens vast stellen van € 10.000. Volgens artikel 6 lid 3 van de *Financiële Verordening gemeente Duiven 2017* is dat nu een bedrag van € 15.000. De overweging om dit bedrag aan te passen is ons duidelijk. Echter, moet bij het vaststellen van het gewijzigd bedrag voornoemd artikel ook niet worden gewijzigd?

2. In bijlage 3 *Toelichting rechtmatigheidsverantwoording Duiven* staat vermeld dat het op dit moment onrealistisch is om een In Control Statement (ICS) af te geven. Binnen welke termijn is dit dan wel te verwachten/kan daar meer duidelijkheid over worden gegeven?

Tot zover onze vragen vooraf.

Namens de fractie van het CDA

Henk Albers

Antwoord

1. De kaders rechtmatigheidsverantwoording worden door ons gezien als overkoepelende afspraken, waaraan alle gerelateerde regelgeving van de gemeente zullen worden aangepast, waar nodig. Het gaat hierbij om zowel de financiële verordening als de controleverordening en het controleprotocol.
   Overigens heeft het genoemde bedrag van € 15.000 betrekking op het melden van financiële afwijkingen. De grens voor het melden van fouten en onzekerheden (op dit moment door de accountant) staat op € 30.000. Deze is vermeld in het controleprotocol.
2. Een ICS is niet verplicht en niet noodzakelijk en dus vooral afhankelijk van de ambities van de gemeente zelf. Zoals aangegeven zou eerst de discussie gevoerd moeten worden tussen college en raad of men hier naar toe wil gaan werken, of dat er andere keuzes worden gemaakt. Ook tussenvarianten zijn mogelijk, zoals het rapporteren over specifieke onderwerpen. Wel is het natuurlijk zo dat zwaarder inzetten op controle achteraf betekent ook dat er meer capaciteit hiervoor moet worden ingezet, die hier dan ook voor moet worden vrijgemaakt.
   Als eerste worden nu de noodzakelijke stappen voor het kunnen opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording gezet, in de vorm van het verbeteren van de interne

controle. De verdere tijdlijn is afhankelijk van het gewenste doel en welke capaciteit hiervoor ingezet kan worden.

Vragen Politieke Avond 15 juni 2021

Kaders Rechtmatigheidsverantwoording

- Wat vindt het College van het advies van de Audit Commissie over de hoogte van de individuele afwijkingen? Wordt het advies overgenomen, volgt er een toezegging of geeft het College aan dat er geen aansluiting gezocht wordt bij de bestaande kaders van de planning en control cyclus?
- Waarom heeft het College gekozen om € 10.000,00 als grens te nemen voor het rapporteren van afwijkingen en niet € 15.000,00 zoals in de Financiële Verordening gemeente Duiven 2017?

Antwoord

1. Dit is geen technische vraag.
2. De kaders rechtmatigheidsverantwoording worden door ons gezien als overkoepelende afspraken, waaraan alle gerelateerde regelgeving van de gemeente zullen worden aangepast, waar nodig. Het gaat hierbij om zowel de financiële verordening als de controleverordening en het controleprotocol.

   Met het verlagen van de grens wil het college recht doen aan de veranderende rollen van de raad, het college en de accountant.

   Overigens heeft het genoemde bedrag van € 15.000 betrekking op het melden van financiële afwijkingen. De grens voor het melden van fouten en onzekerheden (op dit moment door de accountant) staat op € 30.000. Deze is vermeld in het controleprotocol.

Onderwerp	Programmarekening Gemeente Duiven 2020		
Ondertitel	In de jaarrekening en het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid van de gemeente in 2020. De jaarrekening wordt gecontroleerd door de accountant. De gemeenteraad bespreekt het verslag en moet de jaarrekening formeel vaststellen voor 15 juli.		
Portefeuillehouder	Wethouder Goossen	Zaaknummer	
Behandelend ambtenaar	Mark Jordens m.jordens@1stroom.nl		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Het vaststellen van de jaarrekening 2020 en bespreken van het jaarverslag en het accountantsverslag over de jaarrekening.		
Historie			
Termijn	De jaarrekening moet op 22 juni worden vastgesteld. De deadline voor het vaststellen is 15 juli en de raadsvergadering na 22 juni is te laat (20 juli).		

Politieke Avond	15 juni 2021		Ronde en debattafel	
Voorzitter	**Griffie**	**Zaal**	**Domein**	**Duur**
	E.N. Bosscha	Digitale raadzaal	Bestuur	60 minuten
Behandeladvies	De jaarrekening is op tijd klaar voor behandeling op de Politieke Avond van 8 juni. Het accountantsverslag is helaas (mede door corona) niet op tijd klaar en is pas gereed in de week van 7-13 juni. De jaarrekening en het accountantsverslag worden 10 juni met de auditcommissie Duiven besproken. We stellen voor om de programmarekening 2020 samen met het bijbehorende accountantsverslag te bespreken. Het is voor de raad immers een meerwaarde om het oordeel van de accountant over de rechtmatigheid en getrouwheid van de cijfers mee te kunnen wegen voordat ze de jaarrekening vaststellen. Hierdoor moeten we een nieuwe vergadering uitschrijven tussen 10 juni (auditcommissie) en 22 juni (raadsvergadering). Wij stellen voor om 15 juni van 19:30-20:30 een ronde en debattafel te houden over dit onderwerp, parallel aan de informele avond over Vestersbos. Daarnaast adviseren we om het onderwerp *Informatie en voorstel Rechtmatigheidsverantwoording* gelijktijdig te behandelen. Dit heeft ook een financieel karakter en zal ook 10 juni in de auditcommissie worden besproken o.a. in aanwezigheid met de accountant. De accountant zal ook worden uitgenodigd voor de extra ingelaste vergadering op 15 juni om vragen te beantwoorden die nog leven. De auditcommissie zal mogelijk tussen 10 en 15 juni nog met een advies komen richting de raad. Tijdens de ronde tafel is er gelegenheid tot het stellen van informatieve vragen over het voorstel. Technische vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl. *Bij technische vragen gaat het vaak om verzoeken tot feitelijke informatie (wie/wat/waar) die een ambtenaar kan beantwoorden. Overige vragen (o.a. waarom-vragen) kunnen op de avond zelf worden gesteld.* Aansluitend kan indien gewenst debat plaatsvinden. Na de debattafel zal de voorzitter vragen of een fractie een amendement of motie bij dit onderwerp wil indienen in de raad, dan wordt het voorstel als bespreekstuk geagendeerd. Of			

	dat het voorstel als hamerstuk (eventueel met een stemverklaring) geagendeerd kan worden in de raadsvergadering.
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan de ronde tafel; bij de debattafels is het woord aan de politieke fracties. Aanmelden via griffie@duiven.nl. Voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen

Opbrengst van de tafel 15 juni	
Raadsvergadering	22 juni

*ZFDC91799D
9*

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Jaarstukken 2020 gemeente Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/21/079260/201510342
Portefeuillehouder : J. Goossen

Opsteller : Mark Jordens
Team : Financiën
Telefoonnr. 06-30201341

Samenvatting

Met het opstellen van het jaarverslag en de jaarrekening 2020 leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid van 2020. Het saldo na bestemming is € 1.177.288 positief. Uit dit resultaat willen we nog een drietal bestemmingsreserves vormen. We stellen voor het resterende saldo ad € 867.990 te storten in de Algemene Reserve.

Beslispunten

1. Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 736.297 positief.
2. Een bedrag van gesaldeerd € 440.989 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven.
3. De Jaarstukken 2020 vast te stellen.
4. De Bestemmingsreserve Uitvoeringskosten TOZO in te stellen en uit het jaarrekeningresultaat een bedrag van € 104.299 in deze reserve te storten.
5. De Bestemmingsreserve Covid-19 in te stellen en uit het jaarrekeningresultaat een bedrag van € 77.999 in deze reserve te storten. En vervolgens uit deze reserve een bedrag van € 13.904 te onttrekken als dekking voor de kwijtschelding van huur Eilandplein 300.
6. De Bestemmingsreserve Scalabor in te stellen en uit het jaarrekeningresultaat een bedrag van € 127.000 in deze reserve te storten.
7. Het daarna resterende positieve saldo van de jaarrekening ad € 867.990 te storten in de Algemene Reserve.

Aanleiding

Voor u liggen de conceptjaarstukken 2020. De corona crisis werkt ook door in de financiële huishouding van onze gemeente. In het afgelopen jaar ontvingen we vanuit het Rijk en van de Provincie gelden om de extra lasten te kunnen opvangen. De TOZO-regeling die in het leven werd geroepen om inwoners, die in de problemen kwamen door de corona-crisis, te kunnen bijstaan is door de RSD uitgevoerd met gelden die wij hiervoor vanuit het Rijk ontvingen. De reguliere activiteiten op sociaal gebied werden op sommige onderdelen stilgelegd. Daardoor hebben we op een aantal uitvoeringskosten geld over gehouden. De ontwikkelingen binnen de grondexploitatie gingen wel gewoon door. De belangstelling voor door ons ontwikkelde gronden nam verder toe. Dat leidde tot een winstneming op de complexen De Nieuweling, Innofase en Graafstaete. Onze bedrijfsvoeringsorganisatie 1Stroom sloot haar jaarrekening met een positief resultaat van ongeveer € 1,4 mln. Daar profiteren wij voor een groot deel van mee. Toch blijven de ontwikkelingen in het Sociaal Domein een stempel op de financiën van onze gemeente drukken. Het is nog onzeker of we hier vanuit het Rijk structureel extra geld voor gaan krijgen. Wel wordt er voor het onderdeel Jeugdzorg eenmalig geld voor 2021 beschikbaar gesteld. De herverdeling van het

Gemeentefonds vanaf 2023 kan ook een groot nadeel voor onze gemeente opleveren. Er is vanuit het hele land veel kritiek op de nieuwe verdeling. Voorlopig is de invoering van het nieuwe verdeelmodel even on hold gezet. De ontwikkelingen bij onze verbonden partijen gaan ondertussen gewoon door. Onze bijdragen aan de VGGM, de SDL en de regio Arnhem-Nijmegen lopen in de komende jaren op.

Ten opzichte van de Najaarsnota is het resultaat van de jaarrekening bijna € 4,0 mln. positiever. De reden hiervoor is dat er in de Najaarsnota binnen het Sociaal Domein voorzichtigheidshalve nog uit is gegaan van een hoger uitgavenpatroon omdat nog niet duidelijk was welke afrekeningen er nog zouden volgen. Bovendien verwerken we nu het positieve resultaat van 1Stroom en de winsten in de grondexploitatie.
De risico's zijn geactualiseerd en als het positieve resultaat van 2020 in de Algemene Reserve gestort wordt, komt het saldo net boven de in de begroting 2020 vastgestelde ondergrens uit. In de begroting 2021 is een nieuwe, lagere, ondergrens van € 7,0 miljoen vastgesteld. Daar blijven we ruim boven. De weerstands- en solvabiliteitsratio's zijn van voldoende niveau.

De jaarstukken bestaan uit een programmarekening en een productenrekening. De jaarstukken worden conform plan in de raadsvergadering van 22 juni behandeld. Aansluitend worden de vastgestelde jaarstukken voor 15 juli ingediend bij Gedeputeerde Staten waarmee de gemeente voldoet aan art. 200 van de Gemeentewet die voorschrijft dat de vastgestelde jaarrekening inclusief jaarverslag voor die datum moet zijn ingediend. Verzending voor 15 juli is een voorwaarde om voor de begroting voor repressief toezicht in aanmerking te komen. Op dit moment is er nog geen accountantsverklaring beschikbaar aangezien de accountantscontrole nog niet is afgerond. Toch willen we het concept alvast aanbieden. Voor de raadsbehandeling van 22 juni zullen we het accountantsrapport aan de stukken toevoegen.

Planning

De jaarstukken worden in de raadsvergadering van 22 juni behandeld. Wij voldoen hiermee aan art. 200 van de Gemeentewet die voorschrijft dat de vastgestelde jaarrekening inclusief jaarverslag voor 15 juli moet zijn verzonden aan Gedeputeerde Staten. We gaan er van uit dat voor genoemde datum een accountantsverklaring beschikbaar is. Om besluitvorming in de raadsvergadering van 22 juni mogelijk te maken en de procedure niet te verstoren brengen we het stuk nu wel in.

Beoogd effect

Het college legt door middel van het jaarverslag en de jaarrekening 2020 verantwoording af over het gevoerde beleid in 2020.

Argumenten

1.1 Het resultaat is conform de voorschriften vastgesteld
Op grond van de voorschriften wordt er een resultaat voor en na bestemming gepresenteerd. Het positieve resultaat voor bestemming bedraagt € 736.297. De mutaties op de reserves (de resultaatbestemming) is per saldo € 440.989 positief, waardoor het resultaat van deze jaarrekening na bestemming € 1.177.286 positief wordt.

3.1 Er is een apart raadsbesluit nodig.
Het saldo is op grond van artikel 42 van het Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (kortweg BBV) afzonderlijk op de balans opgenomen. De bestemming van het saldo vindt plaats nadat de jaarrekening is vastgesteld. Voor zowel de vaststelling als de bestemming zijn afzonderlijke beslispunten opgenomen.

3.2 We voldoen aan de Gemeentewet.
De gemeenteraad moet de jaarstukken op grond van de Gemeentewet voor 15 juli 2021 vaststellen. Dit is een van de voorwaarden om voor repressief toezicht in aanmerking te kunnen komen.

4.1 Voor de uitvoeringskosten van de TOZO regeling moeten gelden worden gereserveerd.
In 2020 is de TOZO regeling van kracht geweest. Het Rijk heeft de gemeenten hiervoor gelden beschikbaar gesteld. De RSD heeft deze regeling voor ons uitgevoerd. Wij hebben specifiek voor de uitvoeringskosten van de regeling gelden via het Gemeentefonds ontvangen. De kosten die de RSD in 2020 heeft gemaakt voor de uitvoering van de regeling zijn ook in dat jaar verantwoord. In de komende jaren zullen er in het kader van de regeling nog allerlei werkzaamheden moeten worden uitgevoerd. Denk hierbij aan verantwoording en mogelijke terugbetaling van de steungelden. We willen daarom de in 2020 niet uitgegeven gelden voor de uitvoeringskosten TOZO regeling (ad € 104.299) reserveren in een aparte Bestemmingsreserve. Afhankelijk van de benodigde inspanningen die de RSD in de komende jaren doet kan dan ter dekking van de bijbehorende kosten uit deze reserve worden onttrokken.

5.1 Niet alle Covid-19 gelden zijn besteed.
Uit de eindrapportage ‘Covid-19 maatregelen gemeente Duiven 2020’ blijkt dat er een bedrag resteert van de in 2020 ontvangen gelden voor Covid maatregelen. In 2021 zullen deze kosten alsnog worden gemaakt. Daarom willen we het resterende bedrag van € 77.999 reserveren in een aparte bestemmingsreserve. In 2021 kan dan ter dekking van de extra kosten uit deze reserve worden onttrokken. Onlangs heeft het college een besluit genomen over het kwijtschelden van huur voor Eilandplein 300. Als dekking voor de kosten die hiermee gemoeid zijn (€ 13.904) willen we dit bedrag uit de nieuw gevormde reserve onttrekken.

6.1 *Voor de SW-regeling hebben we in 2020 apart geld ontvangen.*
Specifiek voor de tekorten die vanwege de Corona problematiek zouden ontstaan bij Scalabor heeft de gemeente geld ontvangen in de Algemene Uitkering. Scalabor heeft gevraagd om dit geld ook naar hen door te sluizen zodat de ontstane tekorten kunnen worden opgevangen. Het college heeft in het eerste kwartaal 2021 besloten voorlopig 90% van het geld over te maken naar Scalabor. Zodra Scalabor haar jaarrekening heeft overlegd en er nog steeds een tekort resteert kan de overige 10% worden overgemaakt. Aangezien de besluitvorming over deze doorbetaling pas in 2021 heeft plaatsgevonden mogen we de last niet in het resultaat van 2020 verwerken. Daarom storten we nu € 127.000 in de nieuw te vormen Bestemmingsreserve Scalabor zodat we in 2021 dekking hebben voor de tekorten van Scalabor.

7.1 Het resultaat storten in de Algemene Reserve.
Wij stellen voor het voordeel te storten in de Algemene Reserve. Exclusief de bij de beslispunten 4, 5, en 6 opgenomen reserveringen wordt de stand van de Algemene Reserve na storting van het resultaat over 2020 € 10.636.204. Daarmee zitten we boven de in de begroting 2020 vastgestelde ondergrens van € 10,3 miljoen. In de begroting 2021 is deze ondergrens vastgesteld op € 7,0 miljoen. Om alle ambities en ontwikkelingen te kunnen realiseren en om een duurzaam financieel beleid te kunnen voeren hebben we een toereikende reserve nodig.

Kanttekeningen

1.1.1 De accountantscontrole is nog niet klaar.

Op dit moment is de accountantscontrole nog niet afgerond. Zowel de getrouwheids- als de rechtmatigheidscontrole is nog niet volledig. Omdat de accountant nog geen verklaring heeft afgegeven zijn alle cijfers nog onder voorbehoud van goedkeuring. Zodra wij het accountantsrapport hebben ontvangen, zullen wij u dat toezenden.

Financiële paragraaf

We stellen voor om het positieve resultaat van deze jaarrekening te storten in de Algemene Reserve. In het kader van duurzaam financieel beleid moeten we zorgen voor een Algemene Reserve waarmee we het gemiddeld gewogen risico kunnen opvangen. Indien besloten wordt het positieve saldo in de Algemene Reserve te storten komen we boven de vastgestelde ondergrens.

Participatie en communicatie

De conceptjaarstukken zijn in de auditcommissie behandeld.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Bijlagen

201510351 Raadsbesluit
201513783 Jaarstukken 2020

Duiven, 25 mei 2021

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

*ZFDC92474D
5*

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/21/079260/201510351
Datum besluitvorming : 22 juni 2021

Onderwerp : Jaarstukken 2020 gemeente Duiven

Samenvatting

Gelezen de door Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarstukken over 2020 en het verslag als bedoeld in artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet, opgesteld door Stolwijk Kelderman Accountants. En gelet op de desbetreffende bepalingen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording.

De raad besluit

1. Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 736.297 positief.
2. Een bedrag van gesaldeerd € 440.989 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven.
3. De Jaarstukken 2020 vast te stellen.
4. De Bestemmingsreserve Uitvoeringskosten TOZO in te stellen en uit het jaarrekeningresultaat een bedrag van € 104.299 in deze reserve te storten.
5. De Bestemmingsreserve Covid-19 in te stellen en uit het jaarrekeningresultaat een bedrag van € 77.999 in deze reserve te storten. En vervolgens uit deze reserve een bedrag van € 13.904 te onttrekken als dekking voor de kwijtschelding van huur Eilandplein 300.
6. De Bestemmingsreserve Scalabor in te stellen en uit het jaarrekeningresultaat een bedrag van € 127.000 in deze reserve te storten.
7. Het daarna resterende positieve saldo van de jaarrekening ad € 867.990 te storten in de Algemene Reserve.

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Jaarstukken Duiven 2020

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Jaarverslag - Programmaverantwoording 5
Programma 1 Bestuur 6
Programma 2 Maatschappij 17
Programma 3 Omgeving 35
Algemene Dekkingsmiddelen 55
Onvoorzien 57
Verplichte Indicatoren 58
Jaarverslag - Paragrafen 61
Paragraaf 1 Lokale heffingen 62
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 71
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen 78
Paragraaf 4 Financiering 81
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering 88
Paragraaf 6 Verbonden partijen 91
Paragraaf 7 Grondbeleid 98
Paragraaf 8 Covid'19 109
Jaarrekening - Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 113
Overzicht van baten en lasten per programma 114
Toelichting overzicht van baten en lasten 119
Inkomsten 129
Financiële positie 131
Jaarrekening - Balans 135
Activa 141
Passiva 147
Bijlagen behorende bij de jaarrekening 169
SISA 170
Baten en Lasten per Taakveld 174
Bijlagen niet behorende tot de jaarrekening 177
Kerngegevens 178
Beleidsnota's per programma 180
Producten per programma 182
Geactiveerde kredieten 184
Controleverklaring en besluiten 189
Controleverklaring 191
Besluit tot vaststelling van de jaarrekening 193

Inleiding

2020: Anders gelopen dan verwacht.

Het college biedt u hierbij de jaarrekening over 2020 aan. Een jaar waar veel anders is gelopen dan we bij aanvang en in onze begroting hadden verwacht. Vanaf half maart waren ook voor Duiven de gevolgen van de Corona pandemie ingrijpend. De noodzakelijke maatregelen, genomen om het virus te bestrijden, hebben veel impact gehad. Impact op onze inwoners, onze bedrijven, onze verenigingen, het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie. Bestrijding van het virus en het nemen van daarbij passende maatregelen hebben van ons college en van onze medewerkers aandacht gevraagd.

Voor de samenleving, de inwoners, de verenigingen en de bedrijven hadden die maatregelen ook weer grote gevolgen. Samen door deze crisis heen komen en die gevolgen zo beperkt mogelijk houden is daarbij onze leidraad geweest. Samen met verenigingen en bedrijven kijken wat **wel** kon; of er creatieve en andere oplossingen waren. Samenwerking bevorderen, elkaar ondersteunen en helpen. Zorgen dat de extra ondersteuning die wij of het Rijk ter beschikking werd gesteld ook werd benut. Maar bij elk besluit of aanpak zijn we wel blijven streven naar een zo veilig mogelijke Duivense samenleving met zo min mogelijk besmettingen en slachtoffers.

Ambitie en plannen moesten soms worden uitgesteld of bijgesteld. Andere prioriteiten en een andere vraag vanuit de samenleving kenmerkten de periode vanaf maart. Niet vergaderen of anders (digitaal) besluiten nemen en voorbereiden. Het is daarom logisch dat het beeld dat deze jaarrekening u geeft maar beperkt aansluit op de begroting 2020. Veel is anders gelopen is en de gevolgen zijn zeker niet altijd positief geweest maar we zien ook flexibiliteit en veerkracht in de samenleving in de vorm van nieuwe initiatieven, samenwerking, geduld en informele hulp/ ondersteuning.

In de begroting voor 2020 gingen we uit van een verwacht tekort van € 5.802.000. In de najaarsnota is dat al bijgesteld naar een negatief resultaat van € 2.772.456. Met deze jaarrekening kunnen we melden dat dit resultaat nog € 3.949.742 beter is dan verwacht en dat het uiteindelijk uitkomt op een positief resultaat van € 1.177.286.

Dit veel betere positieve resultaat neemt onze zorgen over de gevolgen van de crisis in de komende jaren niet weg. Lukt het onze bedrijven en verenigingen om overeind te blijven? Wat zijn de gevolgen voor met name onze kwetsbaarste inwoners? Lukt het de scholen om de opgelopen achterstanden in te lopen en hoe voorkomen we dat de tweedeling in onze gemeente niet verder toeneemt? Op veel vlakken zal er misschien sprake zijn van een uitgestelde vraag om hulp of ondersteuning die wij als gemeente kunnen bieden.

Sociaal Domein

In de Najaarsnota 2020 hebben we voor de onderdelen Wmo en Jeugd uit het Sociaal Domein aangegeven dat er minder lasten waren dan vooraf was ingeschat. Die voortijdige conclusie is voor het onderdeel Wmo ook zeker uitgekomen. We schrijven het voordeel grotendeels toe aan de gevolgen van de corona crisis. Op het onderdeel Jeugd zijn bij het opmaken van deze jaarrekening toch nog verschillende kosten nagekomen. Die kosten werden veroorzaakt door later aangevraagde coronacontinuiteitsfinanciering. Die financiering is bedoeld voor zorgaanbieders die in de genoemde periode door corona minder productie hebben kunnen uitvoeren. Toch hebben de door ons ingezette maatregelen om de kosten voor de Jeugdzorg terug te brengen al resultaat gehad. Al is het door de coronaproblematiek lastig te bepalen in welke mate ze hebben gewerkt. In 2021 zullen we daar meer duidelijkheid over krijgen.

Grondexploitatie

Het economische herstel binnen de grondexploitatie zet ondertussen door. Er is een stijgende interesse in de verkoop van bouwpercelen. Ook de inspanningen van de projectgroep Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitatie hebben voor een positieve impuls gezorgd. Mede daardoor kunnen we in deze jaarrekening een aantal winstuitname’s doen. We proberen de ingezette lijn door te zetten en alle geprognostoceerde resultaten ook daadwerkelijk te realiseren zonder daarbij de risico’s uit het oog te verliezen.

Belangrijkste mijlpalen

Hoewel veel anders is gelopen dan verwacht is het goed te benoemen dat heel veel wel is gelukt. Dat er soms met enige vertraging of met een andere aanpak veel van onze ambities voor 2020 zijn gerealiseerd. We zien de volgende onderwerpen waar belangrijke voortgang of resultaten zijn bereikt waar we trots op mogen zijn:

- De voortgang in het woningbouwprogramma
- De stappen die we hebben gezet op het vlak van duurzaamheid
- De intensieve en constructieve contacten met onze maatschappelijke organisaties en verenigingen
- De voortgang in het Vitaal centrum
- Het opstellen van een gezamenlijke visie en uitvoeringsagenda “Samen Sterk” voor het Sociaal Domein samen met Westervoort
- Adequaat en handhavend optreden tegen ondermijning
- De voortgang bij de toekomstige huisvesting van het primair onderwijs
- Het uitvoeren van de taakstelling van de taskforce jeugdzorg
- Het op aangepaste wijze onderhouden van contacten met de samenleving en de organisatie.

Deze opsomming is zeker niet uitputtend en gedetailleerd maar in de programma’s gaan we hier uitvoeriger op in.

Onze reservepositie

Het totaal van onze reserves is in 2020 afgenomen met € 441.000, we hadden verwacht dat dit totaal met € 5.802.000 zou afnemen. De belangrijkste oorzaak van dit verschil is dat we de verwachte tekorten niet daadwerkelijk uit onze reserve hebben onttrokken. Verder zijn een aantal kredieten overgeboekt naar 2021. Het rekeningresultaat 2020 van € 1.177.000 is hierin nog niet verwerkt. Op begrotingsbasis was al voorzien dat 2020 een moeizaam financieel jaar zou worden. De stijgende vraag naar zorg binnen het Sociaal Domein in combinatie met onze ambities op het gebied van bijvoorbeeld de Circulaire Economie lagen hieraan ten grondslag. De kosten voor het Sociaal Domein hebben zich inmiddels enigszins gestabiliseerd. Mede door de winstnemingen in de grondexploitatie wordt het resultaat in deze jaarrekening beter. Verder werkt ook het resultaat van de gemeenschappelijke regeling 1Stroom positief door in ons resultaat. We kunnen daardoor in deze jaarrekening een positief resultaat presenteren van € 1.177.000. Als we dit bedrag in onze Algemene Reserve storten komen we boven de vastgestelde ondergrens voor 2020 uit.

De stand van de Algemene Reserve ligt daarmee boven de in de begroting 2020 vastgestelde minimumgrens van € 10,3 mln. Het saldo per 31 december 2020 is € 9,5 mln. In de begroting 2021 is de minimumgrens naar beneden bijgesteld (€ 7,0 mln) en bij de beoordeling voor deze jaarrekening is vastgesteld dat het gewogen risico € 6,1 mln groot is (zie paragraaf 2). In de begroting 2022 zullen deze grenzen weer worden bijgesteld naar aanleiding van de geactualiseerde risico's. In aansluiting op het oordeel in de paragraaf Weerstandsvermogen zijn er belangrijke risico's en onzekerheden te melden met eventuele structurele gevolgen. Te noemen zijn in dat kader de risico's met betrekking tot het Sociaal Domein, de Grondexploitatie, onze vastgoedportefeuille en diverse gemeenschappelijke regelingen en overige risico's benoemd in de betreffende paragraaf. De inschatting van de gevolgen van de corona crisis komt hier nog bij.

Daarmee zijn alle opgesomde risico's nu voldoende gedekt. Ook de weerstandsratio en de solvabiliteitsratio ontwikkelen zich positief en naderen de streefwaarden. Daarmee is onze huidige financiële situatie redelijk op orde. De structurele tekorten in het Sociaal Domein in combinatie met het ambitieniveau in onze gemeente zorgen er echter voor dat het structurele beeld in de komende jaren de aandacht blijft vragen. Na de maatregelen die we vorig jaar naar aanleiding van de Koersnotitie hebben doorgevoerd zijn de prognoses voor 2023 en verder positief. De jaren 2021 en 2022 geven nog een tekort. Eventuele nieuwe ambities zullen dan ook goed moeten worden overwogen in de Voorjaarsnota 2021/meerjarenbegroting 2022-2025.

Samen met de inwoners, verenigingen en bedrijven gaan we bepalen welke maatregelen nodig zijn om de veerkracht, flexibiliteit en bestendigheid van onze samenleving te behouden.

Jaarverslag - Programmaverantwoording

Programma 1 Bestuur
Programma 2 Maatschappij
Programma 3 Omgeving
Algemene dekkingsmiddelen
Onvoorzien
Onzekerheden
Verplichte indicatoren

Programma 1 Bestuur

1.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel

Wij zijn een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.

Toelichting

De trend dat de samenleving aan zet is zet zich voort. De gemeente faciliteert inwoners, wijken, dorpen, ondernemers en organisaties om elkaar te helpen en initiatieven verder te brengen en mogelijk te maken. Hiermee verschuift het accent van ‘zorgen voor’ naar ‘zorgen dat’. De gemeente zorgt er voor dat er een basisniveau is en een vangnet voor hen die er niet zelf of samen uitkomen. In het coalitieakkoord is opgenomen dat de gemeente nog meer ruimte gaat bieden aan initiatieven vanuit de samenleving en die initiatieven faciliteert en stimuleert. De gemeente stelt zich hierbij regelmatig op als partner en staat daarmee midden in de samenleving. Wat daarnaast bijdraagt is een prettig/positief gevoel van veiligheid in de eigen omgeving. Dit gevoel is er grotendeels al. Wij willen bevorderen dat dit positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers in Duiven vastgehouden wordt en waar nodig verbeterd wordt. Hiervoor dragen we samen de verantwoordelijkheid. Als gemeente versterken we de preventie en pro-activiteit.

Het werken aan een veilige gemeente is van oudsher een overheidstaak. Naast beleid en uitvoering op de wettelijke veiligheidstaken zijn ook initiatieven van inwoners van belang. In onze dienstverlening zien we dit ook terug. De behoefte en de vraag van de klant staat centraal als het gaat om de inrichting van de dienstverlening. Dit betekent een integrale benadering van dienstverlening en eenduidige en kwalitatief hoogwaardige klantcontacten.

Hoofddoelen

Wij willen dit bereiken door:

A. De samenleving stimuleren om initiatieven te nemen die bijdragen aan prettig wonen en leven.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening, met aandacht voor wat nodig is.

D. Een organisatie die invulling geeft aan het programmadoel.

Externe ontwikkelingen

- “Overheidsbrede dienstverlening 2020”, de “Wet modernisering elektronisch bestuur”, de “Wet digitale overheid” en het “Besluit digitale toegankelijkheid” nopen tot het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente hierbij aan moet haken. We zorgen ervoor dat we zoveel mogelijk aanhaken bij landelijke ontwikkelingen en mogelijkheden.
- Het experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie is een ontwikkeling die vanuit de rijksoverheid en de provincie gestimuleerd wordt. Er worden ondersteuningsprogramma's aan gemeenten aangeboden. Zo zijn steeds meer gemeenten met de burgerbegroting aan het experimenteren. Ook het Right to Challenge is een ontwikkeling die je steeds meer ziet bij gemeenten. Het experimenteren komt voort uit de wens om te komen tot een grotere burgerbetrokkenheid bij de lokale politiek.

1.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. De samenleving stimuleren om initiatieven te nemen die bijdragen aan prettig wonen en leven.

Dit zijn de speerpunten:

1.A.1	Experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie: Right to Challenge
Doel	Het experimenteren met en invoeren van nieuwe vormen van lokale democratie heeft onder andere als doel om de representatieve democratie te verbinden met de participatieve democratie, publiek eigenaarschap op een democratische wijze te realiseren en te werken aan het vertrouwen tussen burgers en bestuur.
Toelichting	De korte lijnen tussen inwoners, gemeenteraden en colleges maken van gemeenten bij uitstek de proeflokalen voor vernieuwende vormen van democratie. De centrale vraag hierbij is hoe gemeenten voor al hun inwoners een krachtige lokale overheid zijn die concreet bijdraagt aan de oplossing van maatschappelijke problemen. Een voorbeeld hiervan is het Right to Challenge. Dit 'recht om uit te dagen' kan gezien worden als het recht van de samenleving om aan zet te zijn. Het houdt in dat buurtgebonden (sociale) ondernemers en bewonersgroepen lokale voorzieningen en taken van de gemeente overnemen wanneer zij denken dat het op deze wijze beter of anders kan. De overheid staat voor de uitdaging dit recht goed te ondersteunen. In de Wmo is een basis gelegd voor gemeenten om hiermee aan de slag te gaan. Op dit moment is het zo dat gemeenten hun eigen invulling kunnen geven aan het Right to Challenge op het gebied van de Wmo. Laten (te veel) gemeenten dit na dan komt er een algemene maatregel van bestuur waarin een verplichting voor gemeenten opgenomen zal worden om hiermee aan de slag te gaan. Een belangrijke vraag is natuurlijk of het gemeentebestuur van Duiven hier een voorloper in wil zijn. Het Right to Challenge kan overigens opengesteld worden voor alle gemeentelijke terreinen. Effecten dienen goed onderzocht te worden en de mogelijkheden tot Right to Challenge zullen voorafgaande goed besproken en inzichtelijk gemaakt moeten worden. Op dit moment zijn er aan aantal voorbeelden vanuit diverse gemeenten in Nederland. Voorgesteld wordt om in 2020 aan de slag te gaan met een Right to Challenge experiment.
Bereikt/niet-bereikt	In 2020 heeft team Binnenstebuiten zich verdiept in het Uitdaagrecht (De gemeenteraad wil graag de NL-term gebruiken dus Uitdaagrecht). Zij heeft het college voorgesteld een proefjaar voor het Uitdaagrecht te starten in 2021 zodat eind 2021 een advies kan worden gegeven over het al dan niet opnemen van het Uitdaagrecht in de nieuwe Participatieverordening. Na akkoord van het college is dit voorstel tevens met de gemeenteraad besproken in 2020. In 2020 zijn voorbereidingen getroffen voor een jaar experimenteren met het Uitdaagrecht in 2021. De raad heeft in 2020 besloten het voor de Burgerbegroting geoormerkte geld te herbestemmen naar Experimenten Democratische Vernieuwing. In de Najaarsnota is € 12.000 van deze bestemmingsreserve beschikbaar gesteld voor het Uitdaagrecht. De pilot Burgerbegroting is in 2020 beëindigd. Het proefjaar Uitdaagrecht start in 2021.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers.

Dit zijn de speerpunten:

1.B.1	Aanpak Ondermijning
Doel	Het voorkomen en terugdringen van ondermijning.
Toelichting	De aanpak van ondermijning is een speerpunt in ons integraal veiligheidsbeleid. Ondermijning is een nog steeds groeiend probleem en de bestuurlijke aandacht is hoog. In het plan van aanpak voor 2019-2020 is beschreven welke maatregelen we nemen. Belangrijke onderdelen zijn het vergroten van de bewustwording onder inwoners, ondernemers en personeel van de gemeente en haar veiligheidspartners en het gericht onderzoeken van signalen.
Bereikt/niet-bereikt	De aanpak van ondermijning in 2020 heeft te leiden gehad onder de coronapandemie. Er zijn daardoor minder integrale controles en voorlichtingsbijeenkomsten gehouden. De overige werkzaamheden zijn uitgevoerd. In 2020 zijn er 6 hennepkwekerijen ontdekt.

1.B.2	Voldoende capaciteit voor waarborging schone en veilige leefomgeving
Doel	Het optreden tegen en voorkomen van omgevingsoverlast door verkeerd parkeren, zwerfvuil, hondenpoep en ander ongewenst gedrag
Toelichting	Het gevoel van veiligheid in onze wijken wordt bevorderd door schone straten, goede verlichting, in goede staat verkerend straatmeubilair en mensen die zich op straat en in de wijk aan de door ons gestelde regels houden. Actieve controle en handhaving is daarbij belangrijk. Daarom hebben wij in het coalitieakkoord opgenomen dat wij de bestaande handhavingscapaciteit via boa's op straat willen uitbreiden ter voorkoming van omgevingsoverlast, met name die van honden. Met de huidige capaciteit van 3 fte (Westervoort en Duiven samen) komen de BOA's niet toe aan het adequaat vervullen van alle taken. Het aantal meldingen is de afgelopen jaren behoorlijk toegenomen. Daarnaast hebben nieuwe externe en interne ontwikkelingen ervoor gezorgd dat in de praktijk nieuwe/extra taken bij de boa's zijn komen te liggen. Door deze ontwikkelingen willen de beide gemeentebesturen de handhavingscapaciteit van boa's uitbreiden met 1,5 fte voor Duiven en Westervoort samen. De uitbreiding is met name nodig om naast het oppakken en reageren op alle meldingen, tijd te investeren in nieuwe ontwikkelingen en in preventie door gesprekken op straat, gebruik social media, informatieverstrekking, surveillances/ambtelijke constateringen en aanwezigheid tijdens participatiebijeenkomsten en wijkraadoverleggen en daarmee tevens ook de veranderende rol van de overheid meer gestalte te geven binnen het handhavingsvak.
Bereikt/niet-bereikt	De uitbreiding van de boa-capaciteit met 1,5 fte is direct in het begin van 2020 gerealiseerd. De boa's hebben vanaf half maart 2020 de coronaregels moeten handhaven. Dat is logischerwijs ten koste gegaan van andere toezichtstaken.

1.B.3	Verbinding tussen zorg en veiligheid
Doel	Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur.
Toelichting	Een goede verbinding tussen zorg en veiligheid wordt steeds belangrijker, nu de gemeente sinds de decentralisatie in het sociaal domein verantwoordelijk is voor de zorg. Er spelen diverse onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid. Voorbeelden zijn: de aanpak van personen met verward gedrag, personen die ernstige woonoverlast veroorzaken in hun buurt of jongeren die vanwege een instabiele thuissituatie afglijden naar criminaliteit of radicaliseren. In de loop der tijd zullen zich steeds nieuwe knelpunten en doelgroepen manifesteren. Zorg en veiligheid sluit nu nog niet altijd goed op elkaar aan. Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur is daarom een speerpunt voor de komende jaren.
Bereikt/niet-bereikt	Binnen het cluster Veiligheid is zodanig met taken geschoven dat sinds mei 2020 alle veiligheidstaken met een zorgkant in één functie/persoon zijn ondergebracht. Deze functionaris coördineert ook de aanpak van ingewikkelde cases met zorg- en veiligheidsaspecten. De verbinding tussen veiligheid en zorg is daarmee flink verbeterd. Mede door deze ontwikkelingen is het begrote bedrag van € 18.900 voor het inschakelen van externe expertise in 2020 niet besteed. Het versterken van de verbinding tussen veiligheid en zorg is echter een ingewikkeld proces dat nog geruime tijd vergt. In het kader van dit proces of de uitkomsten ervan kan dit structurele budget nog nodig zijn. Het plan van aanpak personen met verward gedrag is in juni door het college vastgesteld. Er wordt nu gewerkt aan de uitvoering, zoals verbetering van het interne werkproces. Daarnaast is gestart met het verbeteren van de ketenaanpak c.q. de verbindingen tussen de betrokken partijen ten aanzien van personen met verward gedrag. Er is elk kwartaal casusoverleg tussen politie, Vivare, Ribw, GGnet, Sociaal Loket en OOV.

1.B.3	Verbinding tussen zorg en veiligheid
	De gemeente analyseert sinds de tweede helft van 2020 samen met de politie doorlopend de meldingen rond personen met verward gedrag met de bedoeling de problematiek rond deze personen inzichtelijk te krijgen en een persoonsgerichte aanpak te maken. Voor de gegevensuitwisseling komt er een convenant. Medio 2020 waren er veel overlastmeldingen van een rondzwervende jeugdgroep/-groepen in de Liemerse gemeenten. De harde kern van deze groepen is in kaart gebracht en voor een persoonsgerichte aanpak aangemeld bij het Veiligheidshuis. Vanwege deze jeugdoverlast is er een wekelijks overleg opgestart tussen politie en de gemeenten Westervoort, Duiven en Zevenaar om de situatie met betrekking tot jeugdoverlast continu te monitoren en waar nodig aan te pakken.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening, die aansluit op de behoeften en verwachtingen van onze inwoners.

Dit zijn de speerpunten:

1.C.1	Modernisering van de dienstverlening
Doel	Uitbreiden digitale dienstverlening
Toelichting	Bij de inrichting van onze dienstverlening stellen we onze inwoners, bedrijven en instellingen centraal. Daar waar we voorheen onze dienstverlening vooral inrichtten vanuit de systeemwereld (hoe passen de bestaande processen in een digitaal systeem?), proberen we nu bij de inrichting van de dienstverlening steeds meer aan te sluiten op de leefwereld (mensgerichte systemen & processen). Bij de verdere ontwikkeling van de digitale dienstverlening hanteren we de volgende 5 uitgangspunten: • Digitaliseren daar waar het zinvol is • Toegankelijkheid • Integraliteit • Flexibiliteit • Betrouwbaarheid & Transparantie De grote verscheidenheid aan beschikbare ict-oplossingen – zowel landelijk via MijnOverheid, als via de verschillende leveranciers van backofficeapplicaties en via de gemeentelijke website – vraagt om strategische keuzes. Om daarin robuuste en toekomstbestendige keuzes te kunnen maken, trekken we in De Liemers samen op. We houden daarbij ook aandacht voor de niet geringe groep inwoners/klanten die niet of minder zelfredzaam is en voor de groep digibeten en laaggeletterden. We zorgen dat ook voor deze doelgroepen de gemeentelijke producten en diensten goed toegankelijk zijn. In dat verband zorgen we in elk geval dat de gemeentelijke websites tijdig (voor 23 september 2020) aan het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid voldoen.
Bereikt/niet-bereikt	In 2020 zijn 13 nieuwe e-formulieren ontwikkeld en online gezet. Het aantal actieve formulieren per 31-12-2020 bedroeg 74. Verder is de website grotendeels digi-toegankelijk gemaakt en heeft deze nu status C. Met name de toegankelijkheid van de pdf-formulieren is een issue dat nog verbetering behoeft. Daar waar de website nog niet volledig aan de toegankelijkheidseisen voldoet, wordt dit expliciet vermeld in de toegankelijkheidsverklaring en wordt een passend alternatief geboden voor het verkrijgen van de informatie.

D. Een organisatie die waar maakt dat de gemeente een transparante en betrouwbare partner is middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief, die invulling geeft aan de randvoorwaarden die de gemeenteraden hebben gesteld met betrekking tot kwaliteit en kosten en die de opdrachten van beide besturen uitvoert.

1.D.1	Organisatie 1Stroom
Doel	Doorontwikkeling van de fusieorganisatie
Toelichting	De organisatie 1Stroom, de ambtelijke fusieorganisatie van de gemeenten Duiven en Westervoort is op 1 januari 2018 van start gegaan, met als missie/visie: Een veerkrachtige organisatie middenin een vitale samenleving. Het jaar 2018 is vooral het jaar geweest om de basis op orde te brengen en het fusiestof te laten neerdalen. In 2019 nemen we de doorontwikkeling verder ter hand. In kleine stapjes, maar wel in de goede richting en verweven in het werk van alle dag. In 2020 vervolgen we deze weg en kunnen de stapjes steeds groter worden. Richtsnoer bij deze ontwikkeling is de strategische agenda en het strategisch HR-beleid. De belangrijkste lijnen hieruit zijn: • Werken vanuit missie/visie en kernwaarden • Juiste mens op juiste plek • Invulling geven aan onze veranderende rol in de samenleving • Partner van het bestuur
Bereikt/niet-bereikt	Op basis van de missie, visie en de besturingsfilosofie is er binnen 1Stroom de afgelopen jaren hard gewerkt aan een goed functionerende organisatie. Nu de organisatie bijna drie jaar draait, wordt echter duidelijk dat een aantal punten verbetering behoeven om de stip op de horizon ‘een veerkrachtige organisatie middenin een vitale samenleving’ te bereiken. Daarom is in 2020 besloten om een volgende stap te zetten in de ontwikkeling van 1Stroom waarbij de bestaande en waardevolle uitgangspunten van de missie, visie en besturingsfilosofie behouden blijven. Om verdere doorontwikkeling van 1Stroom mogelijk te maken wordt de structuur aangepast. Op basis hiervan wordt verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de cultuur en de ontwikkeling van medewerkers. In 2021 krijgt de nieuwe structuur gestalte. In het kader van het verder ontwikkelen van het bestuurlijk ambtelijk samenspel is in 2020, volgend op een succesvolle pilot in 2019/2020, een tweede groep gestart met het programma ‘Versterken Adviseurs’. Door de coronamaatregelen is echter slechts een beperkt deel van het totale programma doorlopen en zal een vervolg in 2021 plaatsvinden. Doordat medewerkers vanwege de coronamaatregelen thuiswerken en allerlei cursussen zijn komen te vervallen is een online leerplatform ‘1StroomAcademie’ in 2020 gelanceerd. In maart 2021 wordt de pilot geëvalueerd. Vanwege de coronamaatregelen is het moeilijk geweest om te investeren op teamontwikkeling. In 2021 wordt in het kader van het opleidingsplan geïnvesteerd in teamontwikkeling, ook in relatie tot de nieuwe organisatiestructuur Het jaar 2020 sluit voor 1Stroom af met een positief resultaat van € 1.479.122. Dit resultaat is voornamelijk het gevolg van niet begrote incidentele (hogere) bijdragen, extra vergoedingen vanwege Covid en minder uitgaven als gevolg van Covid. In de derde kwartaalrapportage 2020 was een geprognosticeerd resultaat opgenomen van € 300.000. In het algemeen bestuur van 1Stroom is op basis van dit resultaat het besluit genomen om twee bestemmingsreserve te vormen van in totaal € 230.000. Dit betreffen reserves van € 200.000 voor de doorontwikkeling van de organisatie 1Stroom en € 30.000 voor de inzet van een projectleider voor de implementatie van de omgevingswet In 2019 was de financiële functie niet op orde. In 2020 is de financiële functie verder ontwikkeld. De basis van de financiële administratie is op orde en de interne beheersing is in 2020 een stap doorontwikkeld.

1.D.1	Organisatie 1Stroom
	Het is de organisatie gelukt om besparingen te realiseren door op onderdelen slimmer te werken en contracten te herbezien. Denk hierbij onder andere aan innovatieve methodieken voor werving en selectie en het opnieuw beoordelen en afsluiten van bestaande contracten. 1Stroom hanteert altijd het voorzichtigheidsprincipe waarbij te voorziene lasten worden opgenomen in de rapportages en de opbrengsten als p.m.-post worden meegenomen tot het moment dat de opbrengst is gerealiseerd. Mede ook omdat hier veelal directe lasten tegenover staan. De managementletter van 1Stroom laat een zichtbare verbetering zien t.o.v. 2019 en met name t.o.v. 2018. De accountant heeft dit vastgesteld en heeft geconstateerd dat de uitvoering van het plan van het verbeteren van de financiële functie conform planning en plan verloopt. Inmiddels is de basis op orde en is de doorontwikkeling van de financiële functie gaande. De administratie is dagelijks bij en geschoond en een eerste aanzet is gemaakt met het opstellen van een intern controleprogramma. In 2020 is het inkoop-, verkoop- en betaalproces verbeterd en het debiteurenbeheer op orde gebracht. In 2020 is voor 1Stroom een start gemaakt met het opstellen van kwartaalrapportages. Dit proces wordt in 2021 verder uitgewerkt waarbij de nadruk wordt gelegd op een managementrapportage in plaats van sec een financiële presentatie. Het budgetbeheer in de organisatie is sterk verbeterd en er is goed aandacht voor het aantoonbaar vastleggen van prestatieverklaringen in het inkoopproces.

1.3 Wat heeft het ons gekost?

Hieronder een tabel waarin de cijfers worden vergeleken van de jaarrekening 2019, de begroting voor wijziging, de begroting na wijziging, de werkelijke cijfers 2020 en het verschil tussen de begroting na wijziging met de werkelijke uitgaven.

Resultaat programma Bestuur

	Rekening 2019	Begroting 2020 v.w.	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Lasten	14.834	14.119	15.911	13.126	2.784
Baten	43.001	43.157	45.269	45.387	119
Gerealiseerde totaal saldo	**28.167**	**29.038**	**29.358**	**32.261**	**2.903**
Resultaatbestemming	-4	2.732	5.142	-118	- 5.259
Gerealiseerde resultaat	**28.163**	**31.770**	**34.500**	**32.143**	**- 2.356**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Het positief resultaat op het programma Bestuur bedraagt vóór bestemming € 2.903.000. Voor een verklaring van de grote verschillen verwijzen we naar de verschillenanalyse op pagina 122 en verder.

Directe kosten (€ 1.256.000)

Het nadeel op het **taakveld bestuur** is ontstaan doordat we vanwege de nieuwe berekeningen door het ABP waarin een lagere rekenrente wordt gehanteerd moesten bijstorten in de voorziening voor pensioenen wethouders. Daartegenover staat een voordeel omdat we uit de eindafrekening van de Stadsregio een bedrag ontvingen. De accountantskosten vielen hoger uit omdat we meer fiscale adviezen nodig hadden en er extra tijd is besteed aan de controles.

Op het **taakveld burgerzaken** ontstaat een voordeel omdat we de ontvangen coronagelden voor de organisatie van de verkiezingen pas in 2021 gaan uitgeven.

Op het **taakveld beheer overige gronden en gebouwen** is een voordeel ontstaan. Dat komt omdat de sloopkosten van de Walcherenstraat 5 en de Loostraat 35 niet volledig zijn uitgegeven maar zijn doorgeschoven naar 2021. Vanwege een herwaardering van het pand in

het Vitaal Centrum is er een bedrag uit de voorziening vrijgevallen. We hebben een boekwinst op de waardering van een aantal ruilgronden gemaakt. Een nadeel is ontstaan omdat we een bodemsanering hebben gedaan op een stuk grond aan de Plaksestraat. Een voordeel ontstond doordat er niet geraamde opbrengsten waren voor de verkoop van snippergroen.
Het **taakveld Overhead** levert een voordeel op dat grotendeels wordt veroorzaakt door het positieve resultaat in de jaarrekening van 1Stroom.
Doordat de rente op de kapitaalmarkt zo laag is zijn er voordelen op het **taakveld Treasury**. Nadelen ontstaan door het grote aantal omzettingen van hypothecaire geldleningen in het afgelopen jaar.
Op de taakvelden **OZB voor woningen en niet woningen** ontstaan geen grote verschillen omdat de opbrengsten in de pas lopen met de ramingen.
Op het **taakveld overige belastingen** ontstaat een nadeel doordat er minder opbrengsten uit aanmaningen en dwangbevelen zijn geweest bij de invordering.
Het **taakveld Algemene Uitkering** komt door hoeveelheidsverschillen in de maatstaven jeugdigen en inwoners lager uit. In dit totaal zijn de aanpassingen van de maatstaven voor 2018 en 2019 ook verwerkt alsmede de gevolgen van de decembercirculaire.
Het voordelige verschil op het **taakveld Overige baten en lasten** ontstaat voornamelijk doordat de stelpost prijsstijgingen vrijvalt. Een deel van dit voordeel valt weg tegen de prijsstijgingen op het taakveld Afval die in programma 3 voor een nadeel zorgen. Verder ontstond hier ook een voordeel door het afboeken van een latente BTW-schuld.
Op het **taakveld crisisbeheer en brandweer** zijn diverse kleine voordelen onder andere op onderhoud verder ook een voordeel op de bijdrage VGGM.
Op het **taakveld openbare orde en veiligheid** hebben we voordeel omdat er meer legesopbrengsten APV waren voor een speelautomatenhal en de huur van reclameborden voor 3 jaar is geïnd. Verder zijn er minder kosten gemaakt voor de inzet van de zorgcoördinator.

Doorbelasting (€ 1.647.000)
De werkelijke lasten van 1stroom zijn volgens de in de begroting gehanteerde procentuele verdeling aan de taakvelden in Duiven en Westervoort doorbelast. In dit programma 1 zijn minder kosten terecht gekomen dan geraamd omdat het voordeel op 1stroom hier is verwerkt. Doordat de activamodule is geactualiseerd, de rentelasten van hypothecaire geldleningen veel lager waren door omzettingen en de rentestand heel laag is zijn er minder kapitaallasten geboekt.

Bestuur	-59.000
Burgerzaken	49.000
Beheer overige gronden en gebouwen	876.000
Overhead	141.000
OZB niet-woningen	- 5.000
Overige belastingen	- 24.000
Algemene Uitkering	- 404.000
Overige baten en lasten	698.000
Crisisbeheer en brandweer	32.000
Openbare orde en veiligheid	60.000
OZB woningen	- 35.000
Treasury	- 73.000
Doorbelasting 1Stroom	1.499.000
Doorbelasting kapitaallasten	148.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**2.903.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)
Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is -€ 5.259.000. In totaal is er dus minder uit de reserves onttrokken dan geraamd. Het begrotingsresultaat en de resultaten van de tussenrapportages zijn niet aan de Algemene Reserve toegevoegd of onttrokken omdat het werkelijke resultaat van 2020 uiteindelijk veel beter is(-€ 4.705.000). In de Bestemmingsreserve Vastgoed is het exploitatiesaldo (-€ 191.000) van het vastgoed in het centrum gestort. Het krediet voor de sloop Walcherenstraat 5 is nog niet gebruikt (- € 324.000). De kredieten voor de sloop Tempelstraat 1 (- € 11.000) en Loostraat 35 (- € 27.000) zijn nog niet afgerond en overgeboekt naar 2021.

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**2.903.000**
Begroting/Voorjaarsnota/Najaarsnota	- 4.705.000
Saldo vastgoed centrum	- 191.000
Sloop Walcherenstraat 5/Tempelstraat 1/Loostraat 35	- 363.000
Gerealiseerde resultaat	**- 2.356.000**

Bedragen in €

1.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Samenwerking de Liemers
Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken met betrekking tot sociale dienst, ict en inkoop.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door de samenwerking opgepakt. Afstemming in deze is georganiseerd middels periodieke overleggen op verschillende niveaus waarin afstemming met elkaar wordt gezocht.
Resultaat in 2020	RID: Op basis van de Liemerse i-visie zijn voor 2020/2021 twee strategische doelen geformuleerd: - Wij zetten informatisering in om onze burgers en bedrijven zo goed mogelijk te bedienen en onze wettelijke taken zo goed mogelijk uit te voeren. - Wij zetten informatisering in om de ambities van de Liemerse organisaties tot uitvoer te brengen. Om deze doelen tot uitvoer te brengen, zijn een vijftal uitgangspunten geformuleerd. Dit zijn de uitgangspunten waar vanuit we willen werken en vormen het kader waarbinnen we opereren. De vijf uitgangspunten zijn: digitaal waar dat zinvol is, toegankelijk, integraal, flexibel en betrouwbaar & transparant. In de i-strategie zijn de strategische kaders en keuzes beschreven inclusief een projectenlijst waarin staat wat we gaan doen in 2020.

	Samenwerking de Liemers
	O.a. de volgende projecten zijn in 2020 uitgevoerd en afgerond: • Uitbreiden en updaten van de Citrix-omgeving • Implementatie Office365 • Uitbreiding VX-rail • Verhuizing datacenter • Aanbesteding GT-print • Aanbesteding websites • Implementatie belasting applicatie. Daarnaast zijn er een groot aantal projecten die in 2020 zijn uitgevoerd en naar verwachting in 2021 zullen worden afgerond.
	RID inkoop: RID inkoop is naast haar reguliere taken in 2020 bij diverse aanbestedingen betrokken geweest waarbij aandacht en succes is behaald op thema's als Social Return on Investment, Duurzaamheid en regionale kansen. Bij diverse groenaanbestedingen is 25% social return opgenomen wat resulteert in een bedrag voor social return van ruim twee miljoen over de hele contractperiode. Er is in 2020 ook een start gemaakt met de aanbesteding van meubilair voor 1Stroom. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de RCC (Rapid Circular Contracting) methodiek die moet zorgen voor zoveel mogelijk circulariteit.
	RSD: De RSD heeft in 2020 naast de extra werkzaamheden die het gevolg zijn van de Corona pandemie, verder gewerkt aan de nieuwe opdracht. Dit heeft ook in 2020 ondanks de wat moeilijkere omstandigheden geresulteerd in het ruim behalen van de afgesproken KPI's. In 2020 zijn de overleg momenten met portefeuillehouders, accountmanagers en regionaal overleg verder gestructureerd. De RSD is in veel overleggen de kartrekker. Dit was ook noodzakelijk voor het afstemmen van het Corona beleid en de wijze van aanpak. Bij de invoering van de Tozo-regelingen half maart is hier heel sterk op ingezet, alle medewerkers hebben zich heel flexibel opgesteld. Er zijn ruim 2000 verzoeken Tozo 1 afgehandeld. Voor Tozo 2 en 3 telt het partnerinkomen mee waardoor het aantal aanvragen terug liep naar ongeveer 300 per regeling in 2020. Begin 2021 vind de evaluatie van de nieuwe opdracht 2019 en 2020 plaats.

	1Stroom
Doel	De ambtelijke fusie moet ertoe leiden dat de organisatie: 1 Robuuster wordt (minder **kwetsbaar**). 2 Voldoende flexibel kan zijn om twee zelfstandige gemeenten te bedienen en om mee te bewegen met veranderende taken en rollen van de overheid (**kracht**). 3 Optimale dienstverlening biedt aan inwoners, organisaties en bedrijven alsook aan de raden en colleges (**kwaliteit**). 4 Interessante loopbaanperspectieven biedt aan medewerkers en door zijn robuustheid in staat is om strategische kansen te benutten (**kansen).** 5 Niet duurder en zo mogelijk goedkoper is dan de twee huidige organisaties gezamenlijk (**kosten**). Op basis van raadsbesluit juli 2016 geconcretiseerd tot een netto besparing van uiteindelijk € 600.000 in 2021 oplopend tot ruim € 1,3 mln in 2024.
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken voor de gemeenten Duiven en Westervoort.

Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door 1Stroom opgepakt. Afstemming in deze is georganiseerd middels periodieke overleggen op bestuurlijk niveau waarin afstemming met elkaar wordt gezocht.
Resultaat in 2020	In 2020 is de interne beheersing verbeterd. In het verbeterproces voor de financiële beheersing hebben we stappen gemaakt onder andere door grip te krijgen op de budgetten, door contracten te actualiseren en voordeliger in te kopen en door op onderdelen slimmer te organiseren of gebruik te maken van nieuwe technieken. Bijvoorbeeld innovatieve methodieken voor werving en selectie en het verbeteren van bestaande applicaties waardoor systemen menselijke handelingen overnemen of verminderen.

	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Taak	In stand houden van een brandweer, in stand houden van een geneeskundige hulpverleningsorganisatie bij rampen (GHOR), voorzien in de meldkamerfunctie, aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel, het inventariseren van en adviseren over risico's, voorbereiden op de bestrijding van branden, het organiseren van de crisisbeheersing, het bevorderen van medisch milieukundige zorg, het bevorderen van technische hygiënezorg, het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen, het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders, taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg en ouderengezondheidszorg en algemene infectieziektenbestrijding.
Beleidsrisico's	Om de financiële en beleidsrisico's in beeld te hebben en te beperken is er een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met VGGM over de financiële positie. Dat heeft de afgelopen jaren tot forse besparingen geleid en tot beleidsarme begrotingen.
Resultaat in 2020	Als crisisorganisatie was VGGM in 2020 vooral druk met de bestrijding van de corona pandemie. Vanwege het testen en het bron en contactonderzoek was de druk bij de GGD (onderdeel van VGGM) hoog en is veel tijdelijk personeel aangenomen. In 2020 is in het bestuur van VGGM uitgebreid gesproken over nieuwe verdeelsleutels voor de verdeling van de kosten van de brandweer over de deelnemende gemeenten. In 2021 vindt hierover definitieve besluitvorming plaats, waarna de nieuwe kostenverdeling wordt opgenomen in de VGGM-begroting van 2022. Een ander belangrijk project in 2020 was de professionalisering van de gekazerneerde beroepsorganisatie bij brandweer Arnhem en Ede. De kosten van deze operatie worden eveneens meegenomen in de VGGM-begroting van 2022.

	Streekarchief
Doel	Behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet.
Taak	Beheren en toezicht houden op de overgedragen en niet overgedragen archiefbescheiden van de deelnemers. Adviseren over de archiefbewaarplaatsen en het verstrekken van informatie over de archiefbescheiden.
Beleidsrisico's	Niet van toepassing.

	Streekarchief
Resultaat in 2020	Omdat een groot deel van 2020 er geen vrijwilligers op het archief werkzaam waren en de archivarissen (vaak noodgedwongen) thuiswerkten, kon er op locatie minder werk worden verzet. Daarnaast was 1 van de archivarissen langdurig ziek. Diverse activiteiten stonden dus op een laag pitje. Aan het opzetten van een e-depot werd in 2020 wel veel aandacht besteed. DocFactory verrichtte een onderzoek onder de deelnemende gemeenten om een goed beeld te krijgen van waar men nu staat. Daarnaast is er gewerkt aan het vullen van de nieuwe website.

	Euregio
Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.
Taak	Grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers ondersteunen en coördineren. Zij voert hiertoe projecten uit. Zij vraagt aan en ontvangt financiële middelen van derden. Zij adviseert de deelnemers bij grensoverschrijdende activiteiten en problemen.
Beleidsrisico's	Beperkt. De Euregio voert nauwelijks eigen beleid.
Resultaat in 2020	Geen bijzonderheden.

Programma 2 Maatschappij

2.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel

We dragen bij aan een vitale Duivense samenleving, die veerkrachtig, flexibel, gezond, menselijk, zelfredzaam en maximaal leefbaar is.

Toelichting

Uitgangspunt is de eigen kracht van inwoners, bedrijven en verenigingen (samenleving). De meeste Duivenaren kunnen zonder hulp goed voor zichzelf zorgen. Voor inwoners die (tijdelijk) niet in staat zijn zelf regie over hun eigen leven te voeren krijgen van ons passende zorg en hulp om waardevol en zelfstandig aan de (Duivense) samenleving deel te nemen.

Ook in de huidige Corona periode blijken de maatschappelijke instellingen en verenigingen een sterke “fundering” van de Duivense samenleving te vormen, die door ons nog beter benut en versterkt zal worden. Dit doen wij door in overleg de samenwerking en dialoog tussen deze partijen te stimuleren, te faciliteren en initiatieven te ondersteunen. Dit kan (eenvoudige en) duurzame oplossingen mogelijk maken voor maatschappelijke vraagstukken en kan leiden tot betere resultaten voor mogelijk minder geld.

Wij zetten sterk in op preventieve voorzieningen met een lage toegangsdrempel, die dicht bij de inwoners worden aangeboden. Hiermee kunnen zwaardere zorg en maatwerkvoorzieningen voorkomen en/of uitgesteld worden. Dat is een win-win-situatie. Voor het verbeteren van het signaleren van hulpvragen van inwoners worden door professionals o.a. vrijwilligers en andere groepen getraind.

Voor kwetsbare inwoners die geen regie over hun leven kunnen voeren en ook niet volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen houden wij een “vangnet” in stand. Dit “vangnet” bestaat uit door de overheid georganiseerde voorzieningen en uit zo nodig specialistische zorg. De kwetsbare inwoner kan hierdoor zo prettig en zinvol mogelijk leven. Het “vangnet” zal worden versterkt.

De in 2017 ingeslagen weg naar versterking van samenwerking met en tussen maatschappelijke instellingen, culturele instellingen, onderwijs en verenigingen in het basisteam/netwerk, Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen (BOSS) en cultuureducatie, wordt vervolgd. Dit zal een extra impuls van ons krijgen, omdat niet alle partners met hetzelfde “vervoermiddel” en dezelfde ”snelheid” de ingeslagen weg volgen. Het resultaat is, dat alle partners op gelijkwaardige wijze deelnemen aan het basisteam/netwerk. De wijze waarop dit zal gebeuren staat bij de speerpunten.

De basisvoorzieningen worden gevormd door mogelijkheden voor sport, recreatie, kunst, cultuur, educatie, onderwijs en gezondheidszorg. Voor alle inwoners van Duiven dragen die voorzieningen voor een belangrijk deel bij aan zinvolle vrijetijdsbesteding, ontplooiing, ontwikkeling en positieve gezondheid. De basisvoorzieningen maken mogelijk dat inwoners zelfstandig de regie over hun leven kunnen voeren en deel kunnen nemen aan de samenleving. Goede basisvoorzieningen moeten ook voorkomen dat zo min mogelijk een beroep gedaan wordt op maatwerkvoorzieningen en gebruik gemaakt moet worden van het “vangnet”. De basisvoorzieningen worden in stand gehouden en versterkt waardoor het goed en prettig leven is in Duiven.

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:

A. De basis op orde

B. Meedoen naar vermogen

C. Zelfredzaamheid naar vermogen

Externe ontwikkelingen

Gespannen arbeidsmarkt:

Na jaren van economische groei, groeide de economie al voor het uitbreken van de coronacrisis minder snel. Er was geen sprake van economische krimp, maar wel van een afnemende groei. De daling van de werkloosheid stagneerde. Economisch mindere tijden waren dus (waarschijnlijk) in aantocht. Het uitbreken van de coronacrisis heeft dit proces echter versterkt en versneld. Hoe snel Nederland en de rest van de wereld het effect van de coronacrisis te boven komen hangt af van een aantal factoren. Hoe snel wordt er gevaccineerd? Volgt er weer een nieuwe golf besmettingen? Hoe gedraagt het virus zich in andere delen van de wereld? Allemaal ontwikkelingen die invloed hebben op de economie en arbeidsmarkt in Midden-Gelderland. Voor Duiven en Westervoort geldt dit in gelijke mate.

Door de maatregelen die in maart 2020 ter preventie van een verdere verspreiding van het coronavirus werden genomen, daalde het aantal vacatures snel en steeg het aantal WW-uitkeringen flink. Dat leidde er in het eerste kwartaal van 2020 al toe dat er niet langer sprake was van een krappe arbeidsmarkt. Zowel landelijk als in de Liemers was de arbeidsmarktspanning in het eerste kwartaal van 2020 ‘gemiddeld’, wat inhoudt dat de vraag naar en het aanbod van arbeidskrachten redelijk met elkaar in evenwicht zijn. In het tweede kwartaal nam de spanning op de arbeidsmarkt verder af. De typering bleef voor heel Nederland en voor de Liemers echter gemiddeld. Beroepen waar het eind 2020 lastig is om werk in te vinden zijn onder andere administratief-financiële beroepen (zoals administratief medewerkers), beroepen in de cultuursector (zoals bibliotheekmedewerkers) en beroepen in de dienstverlening, evenementen en reizen (zoals horecamedewerkers). Het aantal jongeren was hierin naar verhouding oververtegenwoordigd. Zij verloren aan het begin van de coronacrisis vaker hun baan dan de oudere leeftijdsgroepen. Het aantal nieuwe WW-uitkeringen van jongeren in de periode maart tot en met augustus is in Midden-Gelderland 2,5 keer hoger in 2020 dan in 2019. Dit komt door twee factoren die elkaar versterkten. Zo waren de horeca en de detailhandel twee snel en sterk getroffen sectoren waarin relatief veel jongeren werken.

Tegelijkertijd zijn er ook nog kansrijke beroepen waar meer vraag dan aanbod is, zoals hogere ICT-beroepen (zoals softwareontwikkelaars en netwerkspecialisten), zorgberoepen (zoals verpleegkundigen en verzorgenden IC), veel technische beroepen (zoals elektriciens, machinemonteurs en elektrotechnisch ingenieurs), maar bijvoorbeeld ook vrachtwagenchauffeurs. Wat voor de langere termijn belangrijk is, is dat de coronacrisis bestaande ontwikkelingen op de arbeidsmarkt een impuls geeft. Bedrijven reorganiseren om productiever te worden en voeren robotisering en automatisering versneld in. Ook thuiswerken zal veel vaker voorkomen om kosten van reizen en kantoorhuur te besparen. Het werk in bijvoorbeeld bedrijfscatering en administratief werk neemt daardoor af, terwijl veel werk in de techniek toeneemt en technische vaardigheden in veel beroepen steeds belangrijker worden.

Invoering beschermd wonen:

Er zijn afspraken gemaakt tussen VNG en Ministerie van VWS over de decentralisatie van het beschermd wonen van de centrumgemeenten naar alle gemeenten. De ontwikkeling van het objectieve verdeelmodel zal in 10 jaar tijd verlopen van historisch verdeeld over de centrumgemeenten naar objectief verdeeld over alle gemeenten. Gemeenten zijn verplicht om gedurende het ingroeipad van 10 jaar regionaal samen te werken. Maatschappelijke opvang blijft de komende 4 jaar onder de centrumgemeenten vallen. Het objectieve verdeel model zou worden opgeleverd door de landelijke overheid, in 2020. Maar deze oplevering heeft vertraging opgelopen. Hierdoor is de financiële decentralisatie uitgesteld naar 1 januari 2022. Vanaf die datum gaat ook het ingroei pad van 10 jaar gelden.

Veranderende wetgeving inburgering 2020:

Per 1 januari 2022 treedt de nieuwe wet Inburgering in werking. Als gevolg daarvan veranderen de taken en verantwoordelijkheden van de gemeente aanzienlijk. In de nota “Inburgering en Participatie” wordt hierop reeds voorgesorteerd.

De gemeente is reeds gestart met de voorbereiding op deze veranderingen. Voor de implementatie is een startnotitie op gesteld en er is een update opgesteld van de nota “Inburgering en Participatie”. Bij deze voorbereidingen worden verschillende interne afdelingen en externe

samenwerkingspartners betrokken. In 2020-2021 wordt gedegen onderzoek gedaan naar wat de veranderingen betekenen voor de gemeente en de samenwerkingen

Invoering maatschappelijke diensttijd:

Tijdens de maatschappelijke diensttijd leren jongeren iets nieuws, zoals koken, met machines werken of een evenement organiseren. Je kunt zo ontdekken welke studie of wat voor werk je wilt gaan doen. Je leert nieuwe mensen kennen, bijvoorbeeld door te sporten met jongeren met een ander geloof. Tijdens de maatschappelijke diensttijd doe je iets voor een ander. De diensttijd is vrijwillig. In het land oefenen organisaties en jongeren al sinds 2018 met de maatschappelijke diensttijd in een groot aantal pilots/proeftuinen in het land. Vanaf schooljaar 2020-2021 start er op initiatief van Hope XXL ook op het Candea College (en het Liemers College) een proeftuin over maatschappelijke diensttijd, gefinancierd voor 2 jaar vanuit het Rijk. Leerlingen op deze scholen kunnen vrijwillig een maatschappelijke diensttijd invullen.

Sportakkoord en preventieakkoord

In de zomer van 2018 hebben Ministerie van VWS, VSG, VNG en NOC*NSF het Nationaal Sportakkoord getekend. Een akkoord dat veel positieve energie heeft losgemaakt. Het heeft tot doel de sport te versterken en te verenigen en integraal beleid te bevorderen. Het sportakkoord beoogt daarmee dat de verbindende rol van sport en bewegen beter wordt benut.

Op maandag 9 maart 2020 is er door de gemeente Duiven in samenwerking met sportaanbieders, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven, een lokaal sportakkoord ondertekend: het BOSS-akkoord. Het BOSS-akkoord bouwt verder aan de gezamenlijke BOSS-visie en droom: iedere inwoner van de gemeente Duiven met plezier laten Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen. Dit akkoord wordt begeleid door een stuurgroep, bestaande uit een maatschappelijk breed team (sportverenigingen, sportondernemers, welzijnsstichting, combinatiefunctionarissen). De gemeente heeft in deze stuurgroep een adviserende rol.

In de regio Arnhem zullen de gemeenten een regionaal sportakkoord gaan sluiten waarin aansluiting wordt gezocht bij het Landelijke sportakkoord en waarin regionale ambities worden geformuleerd:

1. Vaardig in bewegen: De ambitie is om meer kinderen in de Regio Centraal Gelderland aan de beweegrichtlijnen te laten voldoen en om de neerwaartse spiraal van motorische vaardigheid van kinderen de komende jaren naar boven toe te buigen.

2. Vitale sport- en beweegaanbieders en positieve sportcultuur: De ambitie is om alle typen sportaanbieders toekomstbestendig te maken. De financiële en organisatorische basis wordt op orde gebracht, zodat aanbieders hun vizier kunnen richten op een plezierig, veilig, eerlijk en zorgeloos sportklimaat en de ontwikkeling van de verbindende sportvereniging in haar omgeving.

3. Duurzame sportinfrastructuur: De ambitie is om Regio Centraal Gelderland te voorzien van functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur. De exploitatie van sportaccommodaties wordt verbeterd, de openbare ruimte wordt beweegvriendelijker ingericht en alle sportaccommodaties zijn duurzaam.

Preventieakkoord

In november 2018 heeft het kabinet het Nationaal Preventieakkoord gesloten met zo'n zeventig maatschappelijke organisaties en bedrijven. Nederland moet gezonder worden, vindt het kabinet. Een samenhangend pakket met maatregelen die gezamenlijk bijdragen aan het gezonder maken van Nederland. Doel van het akkoord is dat Nederlanders gezondere keuzes maken, waardoor ze minder ziek worden, minder zorg nodig hebben en het goede voorbeeld geven aan hun kinderen. Er is gekozen voor een aanpak op de onderwerpen: roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht. Omdat ze verreweg de grootste oorzaak voor ziektelast in Nederland zijn. Diverse maatregelen uit het preventieakkoord hebben ook betrekking op sport, zodat er een verbinding gelegd kan worden met het sportakkoord.

2.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. De basis op orde.

Dit zijn de speerpunten:

2.A.1	Aansluiting Zorg en Onderwijs
Doel	Uitgaande van de ondersteuningsvraag van kind of ouders, werken onderwijs en jeugdhulp samen om kind en ouders te ondersteunen zodat kinderen zoveel mogelijk in de eigen omgeving opgroeien.
Toelichting	Doel is dat kinderen zoveel mogelijk in hun eigen omgeving opgroeien. Omdat kinderen een belangrijk deel van hun tijd op school doorbrengen, is de betrokkenheid van het onderwijs om dit doel te bereiken van belang. Aansluiting van scholen (primair onderwijs en voortgezet onderwijs) op de jeugdhulp en omgekeerd is essentieel. Het onderwijs verleent mede in het kader van passend onderwijs regelmatig ondersteuning aan leerlingen. Voor zover van toepassing moet dit aansluiten op de jeugdhulp die een leerling ontvangt. Daarnaast is het van belang dat signalen vanuit het onderwijs tijdig leiden tot inzet van jeugdhulp en is betrokkenheid vanuit het onderwijs belangrijk als jeugdhulp wordt ingezet. In 2018 en 2019 zijn stappen gezet om de aansluiting te verbeteren. Er zijn nadere afspraken gemaakt en het contact is verder verbeterd. Wachtlijstproblematiek, inkoopvoorwaarden van zorginstellingen en verschillende verantwoordelijkheden tussen gemeente en onderwijs blijven aandachtspunten. In 2020 zal hier op nieuw op worden ingezet en zullen de gemaakte afspraken moeten worden geborgd. Daar waar nodig faciliteren we ondersteuning op een manier die past bij de ondersteuningsvraag. We zetten in op slimme verbindingen van maatwerkvoorzieningen met het onderwijs rondom een kind. Eind 2019 wordt het onderwijsachterstanden-beleidsplan (OAB) in de gemeenteraad vastgesteld. Dit plan zal ondersteunend zijn aan het doel om de aansluiting tussen zorg en onderwijs te verbeteren. Nu we op lokaal niveau goede stappen hebben gezet gaan we nu ook op Liemers niveau de aansluiting tussen zorg en onderwijs verbeteren. Het onderwijs en het samenwerkingsverband van het onderwijs is op Liemers niveau georganiseerd waar ook enkele speciaal onderwijsscholen onder vallen. De gemeenten Westervoort, Zevenaar en Montferland zijn bereid om hier aan mee te werken.
Bereikt/niet-bereikt	Onze gemeente is sinds 2015 verantwoordelijk voor het bieden van jeugdhulp, waar ook de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) voor jeugdigen onder valt. De Jeugd GGZ biedt diagnostiek en behandeling aan kinderen en jongeren met een psychische kwetsbaarheid. Naast het gezin vormt het onderwijs het belangrijke tweede opvoedmilieu voor kinderen en jongeren, waardoor de verbinding tussen school, thuis en GGZ van belang is om te zorgen dat kinderen zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen. Vanuit het onderwijs is het signaal afgegeven dat de verbinding tussen de aanbieders van GGZ en het onderwijs beter kan. Op Liemers niveau hebben er verkennende gesprekken plaats gevonden met betrokken partijen over dit onderwerp.

2.A.1	Aansluiting Zorg en Onderwijs
	Vanuit het basisnetwerk is gekozen voor het voeren van individuele gesprekken en groepsgesprekken. Ouders en jongeren, kinderopvang en POH Jeugd, zorgaanbieders en intern begeleiders, jeugdartsen en maatschappelijk werkers hebben hieraan deelgenomen. Hieruit zijn diverse thema's naar voren gekomen waarvan er 3 in een pilot zijn uitgevoerd binnen het project Verbetering verbinding GGZ en onderwijs: • Bereikbaarheid • Verwijzing • Vertaling diagnostiek en behandeling naar onderwijs en thuis Op 15 oktober 2020 zijn de pilots geëvalueerd met een afvaardiging van intern begeleiders, zorgaanbieders en POH Jeugd. Dit heeft ertoe geleid dat de afspraken uit dit project zijn gedeeld en goed geborgd bij alle deelnemers. De opbrengst van dit project zijn deze resultaten. In de samenwerking tussen partijen wordt dit geborgd door middel van bestuurlijk overleg in het OOGO: Er zijn duidelijke afspraken over trajecten en terugkoppeling gemaakt. Er is een geactualiseerde lijst van contactpersonen, er zijn korte lijnen die vooral voor ouders heel goed werken bij signalering op school van moeilijk verstaanbaar gedrag van hun kind. Er is een vastgestelde werkwijze over de verschillende routes rond het verwijzen en het voeren van het startgesprek en de verslaglegging tussen zorgaanbieders, POH Jeugd en school, en wie de contactpersoon is. Naast dit onderzoek is in onze opdracht in 2020 een Focustraining verzorgd door de praktijkondersteuner Jeugd GGZ van de huisartsen. Het is een groepsgerichte training gericht op jeugdigen in het basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs. De training bestaat uit een combinatie van werkvormen, gebaseerd op cognitieve gedragstherapie, mindfulness en leefstijlinterventies, met het gedachtengoed van positieve gezondheid: minder medicaliseren, meer welzijn en normaliseren. Voor de kinderen en jongeren heeft de training als resultaat opgeleverd dat zij een minder vol hoofd, meer rust ervaren waardoor minder boze buien, betere focus/ concentratie, betere rapporten, minder ruzies thuis. Door ouders actief in de training te betrekken worden de effecten van de training bekrachtigd, en daarmee verduurzaamd. Tijdens de training maken de kinderen hun eigen Focusplan. Deze plannen worden teruggekoppeld aan ouders en aan leerkrachten in basisonderwijs. De korte lijnen met het onderwijs leiden tevens tot toepassing van de oefeningen in de klas. Het effect hiervan op de jeugdigen is positief. Het heeft hen geholpen bij een betere concentratie op school en bij het omgaan met spanningen. Door deze op preventie gerichte werkwijze is de inzet op jeugdhulpvoorzieningen zoals behandeling en begeleiding teruggedrongen en is de verbinding met het onderwijs versterkt. De wachtlijst voor het spreekuur van de POH JGGZ zelf is sterk verminderd doordat er minder verwijzingen voor het spreekuur, en minder verzoeken hiertoe vanuit het onderwijs zijn. Corona speelt een niet vooraf in te schatten rol: de groepsbijeenkomsten (live toen het nog kon en later digitaal) geven de deelnemers het gevoel van een veilige plek en laten hiernaast ook sociaal emotionele groei zien.

2.A.2	Van maatwerk naar voorliggend
Doel	Het afschalen van zorg mogelijk maken door algemene, voorliggende voorzieningen te versterken en aan elkaar te verbinden. Hierdoor wordt een verschuiving van maatwerk naar voorliggend mogelijk gemaakt.

2.A.2	Van maatwerk naar voorliggend
Toelichting	Het inzetten op de versterking van eigen kracht, sociaal netwerk, preventie en algemene voorliggende voorzieningen draagt (op termijn) bij aan vermindering van de druk op de maatwerkvoorzieningen. Een investering in de algemene voorliggende voorzieningen, ook financieel, leidt tot het minder hoeven inzetten van maatwerkvoorzieningen en specialistische zorg. Inmiddels ingezette initiatieven worden doorontwikkeld en het ontplooien van nieuwe initiatieven wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. Daarnaast wordt ingezet op het beter verbinden van initiatieven vanuit de gedachte; samen sterk! Het vergt lef omdat de investeringen voor de baten uitgaan. Om te kunnen investeren in algemene voorliggende voorzieningen, moet een budget beschikbaar komen waaruit geput wordt om de algemene voorzieningen te versterken en verbindingen te faciliteren.
Bereikt/niet-bereikt	Bereikt: samenhangend aanpak kwetsbare wijken Voor kwetsbare wijken in Duiven is er een samenhangende aanpak ontwikkeld, waarbij met inwoners, wijkopbouwwerk, Vivare, sociaal loket, politie en boa's samenwerken om vroegtijdig signalen op te vangen en snel te reageren om escalatie te voorkomen. Hiermee blijven wijken leefbaar en wordt sociale problematiek in vroegtijdig stadium gesignaleerd en kan passende ondersteuning worden ingezet zo licht mogelijk en zo dichtbij mogelijk. Inzet algemene voorziening huishoudelijke hulp Per 1 juli 2020 is gestart met inzet huishoudelijke hulp als algemene voorziening. Deze voorziening wordt ingezet voor mensen die zelf regie kunnen voeren en allen huishoudelijke ondersteuning nodig hebben. Zij krijgen max 2,5 uur per week toegekend. Hiermee wordt inzet van duurdere huishoudelijke hulp voorkomen. Voorbereiden collectieve groepsgewijze ondersteuning De verschuiving van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorziening gebeurt vooral door maatwerkvoorzieningen te vervangen door collectieve en vaak groepsgerichte bijeenkomsten of activiteiten. En juist de groepsgerichte activiteiten waren niet mogelijk door de beperkende maatregelen ivm de coronacrisis. Voorbereidingen zijn zoveel mogelijk uitgewerkt, maar nog niet echt in de praktijk ingezet. Waar nodig is contact met individuele mensen om hen te ondersteunen, totdat de groepsactiviteiten weer door kunnen gaan. • Groep voor jongeren met een licht verstandelijke beperking • Ontmoeten plus voor ouderen • Vervolg van groepsgerichte activiteiten voor jongeren uit kwetsbare gezinnen • Verder uitwerken van connection in de wijk • Scholing (h)erkennen van mensen met licht verstandelijke beperking. Niet bereikt: Het daadwerkelijk structureel inzetten van deze activiteiten Door corona anders werken andere oplossingen mogelijk maken. Door de coronamaatregelen, zeker in de eerste golf, werd de fysieke hulpverlening tot een minimum beperkt. De lichamelijke verzorging en huishoudelijke ondersteuning gingen zoveel mogelijk door, maar voor de andere vormen van begeleiding en coaching en ondersteuning werden naar andere oplossingen gevonden, zoals: telefonisch contact, beeldbellen, inzetten en gebruikmaken van bestaande hulpverleningssites, Whatsappen, wandelcoaching, dagbesteding op afstand, in plaats van dagbesteding werden huisbezoeken afgelegd, en het inzetten van vrijwilligers via www.wehelpen.nl. De samenwerking tussen partners werd versterkt doordat er gezocht werd naar gezamenlijke oplossingen. Voor de meest kwetsbare gezinnen werden de scholen en de kinderdagverblijven opengesteld om verdere escalatie binnen het gezin te voorkomen. De gemeente heeft binnen de bestaande contract afspraken deze beweging mogelijk gemaakt en waar mogelijk gefaciliteerd.

2.A.2	Van maatwerk naar voorliggend
	Niet bereikt: Ondanks alle aanpast vormen van hulp, blijkt dat een veel gevallen face to face contact noodzakelijk is voor een goed resultaat. De hulp en ondersteuning op afstand is een toevoeging maar geen vervanging. Voor de mensen die gebruik maken van de dagbesteding, was het wegvallen hiervan erg zwaar. Hier was ook geen goed alternatief voor handen.

2.A.3	Uitvoering Integraal Huisvestingsplan
Doel	Toekomstbestendige onderwijsaccommodaties in Duiven, Groessen en Loo.
Toelichting	De gemeente vindt goede onderwijshuisvesting een belangrijke factor voor de kwaliteit van het onderwijs in Duiven. Er is derhalve samen met de schoolbesturen gewerkt aan een Integraal HuisvestingsPlan primair onderwijs. Dit IHP is door uw raad op 20 november 2018 vastgesteld. In het IHP zijn de gevolgen voor de bestaande onderwijsaccommodaties voor de komende 15 jaren geschetst/ neergezet. Nu dit IHP is vastgesteld kan er verder gewerkt worden aan toekomstbestendige onderwijsaccommodaties in onze gemeente.
Bereikt/niet-bereikt	Gedurende het afgelopen jaar zijn opnieuw de nodige stappen gezet in de uitvoering. Hieronder kort een overzicht. In de kennisgeving van 8 december 2020 (nr. 201487416) is uitgebreid de actuele stand van zaken per onderwijsaccommodatie gedeeld. Er is bij de verschillende accommodaties gekeken naar de meest optimale vorm van verduurzaming en frisse lucht in relatie tot de kosten (+ afschrijvingstermijn en de volgende keer dat er fors geïnvesteerd moet worden). Dit is de variantenstudie die gedaan wordt bij alle gebouwen die verduurzaamd worden en ingezet wordt op frisse lucht.

Naam school	Stand van zaken	Bereikt
IKC Remigius	Architectenselectie afgerond. Selectie Adviseur installaties en bouwfysica opgestart	Proces vertraagd
Wiekslag/ Wereldwijzer	Opstellen Functioneel Ontwerp / Programma van Eisen opgestart.	Proces vertraagd
Kameleon	Aanpak Verduurzaming gebouw WTA en VOM Besteksgereed – SUVIS-subsidie aangevraagd	Volgens planning
Groene Ring Zuid	Variantenstudie afgerond, WTA en VOM contractfase afgerond SUVIS-subsidie aangevraagd	idem
Joannesschool	Variantenstudie uitgevoerd – SUVIS-subsidie aangevraagd	idem
Bernadetteschool	Variantenstudie uitgevoerd – SUVIS-subsidie aangevraagd	idem
PV Het Veer	Opdracht variantenstudie verstrekt	Start vervroegd

2.A.4	Beschermd wonen
Doel	Met de komst van de Wmo 2015 zijn alle gemeenten in Nederland verantwoordelijk geworden voor opvang en bescherming voor diegenen die niet in staat zijn zelfstandig te wonen.

2.A.4	Beschermd wonen
Toelichting	De wet noemt met name maatschappelijke opvang en beschermd wonen. De middelen om deze taken uit te voeren zijn over 43 centrumgemeenten verdeeld, met de opdracht aan de regio's om deze taak in gezamenlijkheid uit te voeren. In onze regio Centraal Gelderland vervult Arnhem de rol van centrumgemeente.
Bereikt/niet-bereikt	Regionaal is verder gewerkt aan de voorbereidingen voor de decentralisatie Beschermd wonen. Doordat het objectieve verdeelmodel niet opgeleverd kon worden door de landelijke overheid, is de ingangsdatum van 1 januari 2021 verschoven naar 1 januari 2022.

2.A.5	VN verdrag / Inclusie agenda
Doel	Het verbeteren van de toegankelijkheid van Duiven voor mensen met een beperking.
Toelichting	Gemeente Duiven stelt in 2019 een Inclusie Agenda op. In deze agenda wordt invulling gegeven aan het VN-verdrag voor mensen met een handicap. Het uitgangspunt van het VN-verdrag is dat iedereen mee kan doen in onze samenleving. Het VN-verdrag is geratificeerd om de positie van gehandicapten in onze samenleving te verbeteren. Ondanks dat er op dit terrein al veel gebeurt ervaren mensen met een handicap nog regelmatig problemen in het meedoen in Duiven.
Bereikt/niet-bereikt	Via een kennisgeving is de gemeenteraad al geïnformeerd over wat is bereikt bij dit onderwerp. Er is een werkgroep gevormd met een brede maatschappelijke vertegenwoordiging. Door de samenwerking van verschillende vakdisciplines is ook binnen 1Stroom meer aandacht gekomen voor Inclusie. Zo is de werkgroep al in een vroeg stadium betrokken bij de plannen over de Rijksweg. Er is een digitale startbijeenkomst georganiseerd waar diverse concrete ideeën zijn geopperd die dit jaar worden opgepakt. In het tweede kwartaal van 2021 zullen wij u meenemen in de concrete plannen voor 2021.

B. Meedoen naar vermogen

Dit zijn de speerpunten:

2.B.1	Statushouders
Doel	Het doel is tweeledig: • Integratie en participatie van nieuwkomende statushouders en mensen met een migratieachtergrond • een hernieuwde kennismaking met statushouders en gezinnen met een migratieachtergrond die reeds in Duiven gevestigd zijn.

2.B.1	Statushouders
Toelichting	Duiven heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid waar het gaat om huisvesting en ondersteuning bij integratie en participatie van statushouders en migranten. We willen op een goede en verantwoorde manier voldoen aan onze rol in de taakstelling, begeleiding en ondersteuning van de statushouders en mensen met een migratieachtergrond in de gemeente Duiven en hun integratie en participatie in de Duivense samenleving. Op 2 april 2019 heeft het College de nota vastgesteld aangaande regie op inburgering en participatie van beide groepen. Hierin wordt aangegeven hoe de gemeente vorm geeft aan deze verantwoordelijkheid. In deze nota wordt ook voorgesorteerd op voorziene landelijke wetwijziging.
	In 2020 zetten we verder in op • het integreren en participeren van statushouders en mensen met een migratieachtergrond die nieuw komen in Duiven • het verder bouwen aan het netwerk rond statushouders en • extra ondersteuning van statushouders en mensen met een migratieachtergrond die al langer in de gemeente Duiven gevestigd zijn (hernieuwde kennismaking); • voorsorteren / implementatie van de komende landelijke wetswijziging(nieuwe wet Inburgering).
	In 2019 zijn een coördinator en ondersteuner aangesteld en is een kernteam van start gegaan waarbij gekozen is voor een integrale aanpak op basis van de vastgestelde beleidsnotitie aangaande statushouders Vanuit gemeentelijke regie wordt samengewerkt met partners zoals Vluchtelingenwerk en RSD om te komen tot een persoonlijk participatie- en integratieplan. Deze aanpak willen we ook in 2020 toepassen voor de mensen die reeds langer in de gemeente Duiven zijn, via een hernieuwde kennismaking. Ook voor deze groep wordt monitoring verder ingericht. Waarin participatie en integratie van álle gezinsleden aandacht heeft.
Bereikt/niet-bereikt	In de ondersteuning van deze groep voor integratie en participatie speelt het netwerk een essentiële rol. De ondersteuner, casusregisseur statushouders is de spil in het maandelijkse casusoverleg. In dat overleg komen de professionele netwerkpartners bij elkaar voor afstemming van ondersteuning aan nieuwkomers en oudkomers. In dit netwerk nemen o.a. RSD, Mikado, Vluchtelingenwerk en gemeenten deel. In 2020 is dit netwerk uitgebreid met partners die een aanvulling zijn op de ondersteuning. Tijdens de voorbereiding op de nieuwe wet Inburgering in 2020 werd door de rijksoverheid de ingangsdatum van de nieuwe wet Inburgering uitgesteld van 1 juli 2021 naar 1 januari 2022. In 2020 is de startnotitie voor de implementatie opgesteld en is een concept notitie Veranderopgave Inburgering opgesteld. Deze notitie is een update van de in april 2019 vastgestelde nota. Ook is gestart met de voorbereiding voor de regionale inkoop van de leerroutes onder de nieuwe wet inburgering. Daarnaast is/wordt ter voorbereiding op de wet gesproken met netwerkpartners over de inhoud van de wet, visie op de toekomst en dienstverlening en de gevolgen hiervan op de onderlinge samenwerking. In deze voorbereidingen wordt uiteraard de informatie die beschikbaar komt vanuit de rijksoverheid (o.a. wettekst, besluit, financiële informatie enz) meegenomen.

2.B.2	Oprichting Liemerse ambassade
Doel	Bundelen van overlegstructuren in de Liemers, met als doel om bestaande organisaties met behoud van hun identiteit samen te voegen, om daarmee samen invulling te geven aan de Liemerse agenda voor economie, werk en leefbaarheid.

2.B.2	Oprichting Liemerse ambassade
Toelichting	De oprichting van de Liemerse Ambassade behelst, naast bundeling van de krachten, de optimalisering van mogelijkheden op het gebied van economie, werk en leefbaarheid. Door actief en dynamisch de verbinding te zoeken ontstaat één partij in de Liemers waar ondernemers (werkgevers), onderwijsinstellingen en overheden terecht kunnen, samen kunnen werken en met elkaar op projectmatige basis aan de slag gaan. Dit levert het volgende op: • meer afstemming van activiteiten van de verschillende bestaande organisaties; • minder bestuurlijke drukte; • met 3 taskforces via 3 programmalijnen invulling geven aan de Liemerse agenda voor economie en werk; • Intensievere samenwerking tussen ondernemers, onderwijsinstellingen en overheid via concrete projecten; • gebundelde inzet van (nieuwe) beschikbare budgetten voor de drie programmalijnen Het gaat om de volgende partijen: • Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt de Liemers • Liemers++ • Liemerse Economische Raad • De Liemers helemaal goed en Liemers Trots
Bereikt/niet-bereikt	De Liemerse Ambassade werd in 2020 een feit. Op 2 september 2020 is de ambassade opgericht middels het oprichten van een Stichting. De geprognosticeerde datum van 1 januari is niet gehaald doordat de Gemeenteraad haar wensen en bedenkingen omtrent het oprichten van een Stichting moest uitspreken. Daarnaast gooide de 1e lockdown en Corona beperkende maatregelen de planning in de war. Echter de Liemers heeft met de Liemerse Ambassade een sterke ‘Triple Helix’ organisatie waarmee de Liemers Economische Visie kan worden uitgevoerd. Er is een sterk, zevenhoofdig, bestuur gevormd, waaronder een wethouder van Westervoort (Duiven). In het Bestuur hebben twee ondernemers, twee bestuurders uit het Onderwijsveld en drie Overheidsbestuurders zitting. Daarnaast is er een stevige Raad van Advies geformeerd die het Bestuur zal bijstaan met gevraagd en ongevraagd advies. Een kleine en wendbare uitvoeringsorganisatie leidt dit geheel in goede banen. Inmiddels is het POA de Liemers en de Liemers Economische Raad opgegaan in de Liemerse Ambassade. Een opdracht aan de Liemers Helemaal Goed is in de maak (en richt zich vooral op ambassadeurs werkzaamheden ten faveure van de ambassade) verwijderen, in het verlengde van haar reguliere publicitaire Liemerse werkzaamheden. Voor de Liemers ++ is 2021 een overgangsjaar om te komen tot een projectgroep als onderdeel van de Liemerse Ambassade. Inmiddels heeft de Liemerse Ambassade bereikt dat de RSD een werkgelegenheidsproject speciaal voor 120 Liemerse statushouders realiseert, door een provinciale subsidie van € 170.000 te verwerven. Daarnaast realiseerde de Ambassade in 2020 een revitalisering van het Techniekpact samen met de Achterhoek, hetgeen nog eens € 33.000 opleverde. Naast de al gememoreerde werkzaamheden vanuit de Liemers Economische Visie, waar een brede economische impuls wordt gerealiseerd, zullen in 2021 tal van grote en kleinere projecten op het gebied van Duurzaamheid, Waterbeheer, Innovatie, logistiek, maakindustrie, agrarisch landschap, werkgelegenheid en leefbaarheid worden geïnitieerd. Medewerkers van 1Stroom zullen hier op basis van hun specifieke vakinhoudelijke kennis en kunde in worden betrokken.

2.B.3	Ontmoetingsfunctie
Doel	Laagdrempelige ontmoetingsfuncties in Duiven, Groessen en Loo.

2.B.3	Ontmoetingsfunctie
Toelichting	Op diverse plekken in de gemeente worden activiteiten georganiseerd voor specifieke doelgroepen zoals senioren of buurtbewoners. We willen dat die voorzieningen laagdrempeliger worden, simpel toegankelijk zijn voor alle inwoners en dat ze door uitstraling, ligging en programmering ook toegankelijk zijn voor kwetsbare en eenzame inwoners. Op diverse plekken zullen we daarvoor zowel in de functie ontmoeting als in de gebouwen, moeten investeren. Dit speelt momenteel bij Het Palet, bij het Eilandplein maar ook in Groessen en Loo.
Bereikt/niet-bereikt	De ontwikkelingen in het uitbreiden van de activiteiten en verder vormgeven van een brede ontmoetingsfunctie zijn dit jaar door de Corona crisis afgeremd of stopgezet. Veel was niet meer mogelijk in Groessen, Loo, op het Eilandplein of bij Het Palet. Daar waar dat mogelijk was zijn activiteiten wel doorgegaan maar er is logischerwijs geen energie gestoken in het vormgeven van fysieke ontmoeting op de diverse locaties. Op het Eilandplein is samen met de Wijkkern en de Wijkraad wel energie gestoken in het vormgeven van een nieuwe plek voor ontmoeting op het Eilandplein nummer 302 (voormalig Cultureel Centrum 't Eiland). Deze plannen worden nog verder vormgegeven en naar verwachting opent na de zomer van 2021 het nieuwe centrum zijn deuren. De raad is diverse malen geïnformeerd en betrokken bij deze ontwikkelingen.

C. Zelfredzaamheid naar vermogen.

Dit zijn de speerpunten:

2.C.1	Schuldenpreventie
Doel	De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht op het gebied van schuldhulpverlening. Ons doel is het bieden van gerichte en efficiënte schuldhulpverlening aan inwoners.
Toelichting	De wet verplicht de gemeenteraad om een plan vast te stellen dat richting geeft aan de integrale schuldhulpverlening aan inwoners van de gemeente. Met het vaststellen van het nieuwe beleidsplan schuldhulpverlening 2019 – 2022 ontwikkelen wij een nieuwe en effectieve werkwijze met (extra) inzet op preventie en ondersteuning. Vooral de preventie van schulden krijgt een extra impuls door het inzetten van de Vroegeropaf methode. Deze manier van werken voorkomt dat mensen in schulden terecht komen, of nog dieper in de schulden terecht komen en daardoor meer en langduriger hulp nodig hebben. Naast de al bestaande initiatieven voor administratieve ondersteuning, versterken wij het vangnet, door middel van het inzetten van Schuldhulpmaatjes vanaf 2019.
Bereikt/niet-bereikt	In 2020 is Vroeg Eropaf geïmplementeerd. Via diverse signaalpartners (waaronder zorgverzekeraars en Vivare) worden een signaal ontvangen als er sprake is van een betalingsachterstand bij een inwoner. Vanuit het Sociaal Loket wordt vervolgens contact gelegd met deze inwoner en wordt ondersteuning aangeboden bij het oplossen van mogelijke betalingsproblemen. In de eerste maanden van 2020 werd bij deze inwoner aangebeld. Als gevolg van de Coronamaatregelen is in het begin van het 2e kwartaal overgegaan tot het leggen van contact pet telefoon of mail. Deze werkwijze wordt in nauwe samenwerking met vrijwilligers van Schuldhulpmaatje uitgevoerd. In 2020 is invulling gegeven aan de uitwerking van het communicatieplan. Periodiek is via de sociale media aandacht besteed aan betalingsproblemen en de mogelijkheden van ondersteuning voor het oplossen hiervan.

2.C.2	Open Club
Doel	Sportverenigingen stimuleren en ondersteunen bij het omarmen van de open club gedachte, zodat zij aan de slag kunnen en gaan met pilots en projecten. Een open club gedachte is een beweging, wat zich laat kenmerken door een open houding van de verschillende betrokkenen binnen een vereniging of organisatie. De open club gedachte is een speerpunt van de Provincie Gelderland, waaruit ondersteuning en stimulering voortkomt voor sportaanbieders.
Toelichting	De gemeente Duiven kent een groot verenigingsleven op het gebied van sport. Deze verenigingen zijn een belangrijke partner voor de gemeente en dragen bij aan een vitale en gezonde samenleving. Een open houding van verenigingen is hierin belangrijk. Dit betekent dat verenigingen een open cultuur hebben, over hun eigen grenzen heen kijken, samenwerking opzoeken en maatschappelijk actief en betrokken zijn. De open club is vaak een samenwerking van één of meerdere verenigingen met partners uit een ander veld. Deze laagdrempelige samenwerkingsverbanden kunnen de gemeente helpen bij het bereiken van haar doelen uit de Transformatieagenda.
Bereikt/niet-bereikt	Met het in maart 2020 gesloten BOSS-akkoord zou er extra energie in de open club gedachte kunnen worden gestoken samen met de partners waarmee we in BOSS actief zijn. De Corona crisis en de beperkende maatregelen die daar uit voortkwamen hebben tot gevolg gehad dat in 2020 veel activiteiten niet, beperkt of uitgesteld konden plaatsvinden. Door de sterk gewijzigde omstandigheden is veel energie gestoken in het leggen en onderhouden van verbindingen tussen verenigingen onderling maar ook met ons bestuur en de organisatie. Vaak om gezamenlijk te zoeken naar wat nog wel kon op sportgebieden, hoe we elkaar daarbij konden helpen. Waar dat kon zijn activiteiten zoals die er bijvoorbeeld zijn in het kader van het schoolsportarrangement voortgezet. Ook zijn er plannen gemaakt voor activiteiten die na het opheffen van de beperkende maatregelen kunnen worden opgestart. Daar waar dat noodzakelijk was om verenigingen en initiatieven in deze lastige tijd overeind te houden, hebben we ondersteuning geboden. In het najaar is de BOSS-stuurgroep meer structuur gegeven waardoor het BOSS-akkoord concreet in uitvoering is gekomen. Op initiatief van de gesubsidieerde buitensportclubs is een overlegvorm in het leven geroepen om samen met de gemeente oplossingen te zoeken voor de corona-effecten op de verenigingen.

2.C.3	Eenzaamheid
Doel	Eenzaamheid wordt beter gezien en erkend door de samenleving. Er is een divers aanbod dat aansluit op de behoefte.
Toelichting	We hebben geconstateerd dat er voldoende aanbod is, maar dat dit niet altijd aansluit bij de vraag of niet altijd wordt bereikt. Daarnaast kan de samenleving een grotere bijdrage leveren bij het signaleren en het bestrijden van eenzaamheid. Waarbij duidelijk is dat aanpak van eenzaamheid steeds weer maatwerk is. In kleine stapjes willen we eenzaamheid aanpakken. Een groep met inwoners, professionals en leden van het sociaal domein wil actief meedenken hoe we dit samen gaan doen. Verder gaan we op een kleinschalige manier in gesprek met de verschillende doelgroepen en kijken we hoe het aanbod beter kan aansluiten op de vraag, en of dit uiteindelijk breder kan worden ingezet. We denken daarbij aan de groepen jonge alleenstaande ouders, pubers, weduwen/weduwnaars en ouderen. We willen gaan invoeren dat iedere inwoner die zijn of haar partner verliest aandacht ontvangt via het brengen van een bezoek of anderszins en zich daardoor hopelijk wat meer gezien voelt. Daarnaast willen we initiatieven vanuit de samenleving in wijken, straten, buurten en dorpen die direct of indirect gericht zijn op
	het bestrijden van eenzaamheid extra ondersteunen, faciliteren en stimuleren, financieel of anderszins zoals we dat nu al doen met “Kleur uw buurt” en subsidiëring van dorps- en wijkraden. Tot slot zal een jaarlijkse campagne worden georganiseerd om meer bewustzijn te creëren voor eenzaamheid.

2.C.3	Eenzaamheid
Bereikt/niet-bereikt	De bezoekdienst verlies van een naaste is gestart, maar vanwege Corona al snel on hold gezet. In 2021 wordt dit weer opgepakt. De door de projectgroep voorbereide week van de ontmoeting is vanwege de corona-maatregelen afgelast. In 2021 zal dit alsnog worden uitgevoerd. Ter voorbereiding op de week is er diverse malen via media aandacht geweest voor eenzaamheid. We zijn aangesloten bij het landelijk actieprogramma Eén tegen eenzaamheid. In 2021 gaan we waarschijnlijk starten met een lokaal meld/ signaleringspunt eenzaamheid.

2.C.4	Scheiden zonder schade
Doel	Kinderen ondervinden nog te vaak schade als hun ouders uit elkaar gaan. Kern van het probleem is dat ouders in hun boosheid of teleurstelling niet altijd meer in staat zijn tot redelijk overleg. Zij raken in conflict met de ex-partner en betrekken de kinderen daarbij. Kinderen kunnen zo in een erg kwetsbare positie terechtkomen. Onze inzet is erop gericht om die schade met concrete acties zoveel als mogelijk te beperken. Het uitgangspunt daarbij is dat kinderen niet de dupe mogen worden van de scheiding van zijn ouders. Eén van de manieren om dat te bereiken is door ouders en kinderen te ondersteunen.
Toelichting	Kinderen groeien in diverse leefsystemen op. Een samengesteld gezin, eenoudergezin, stiefgezin of een gezin met meerdere moeders of vaders behoort naast de traditionele gezinsindeling ook tot de mogelijkheden. Het besef dat het krijgen van kinderen verantwoordelijkheden met zich meebrengt, ook als de partnerrelatie wordt beëindigd hoort hier bij. Om het maatschappelijke probleem van scheidingsproblematiek in een zo vroeg mogelijk stadium gericht aan te pakken zetten we in op preventieve ondersteuning. Een probleem als dit kan uit meerdere deelgebieden bestaan. Een gedifferentieerde aanpak is hierbij van groot belang. Een aanpak voor ouders en een aanpak voor kinderen, om zowel de ouders zelf, de kinderen als hun omgeving te begeleiden naar de nieuwe situatie. Daarbij richten wij ons op het ontwikkelen en versterken van een systematische aanpak, een groepsaanpak voor ouders en een voor kinderen, het in kaart brengen van de netwerken van het gezin, de inzet van een JIM, Jouw ingebrachte Mentor, en op wat het basisnetwerk kan betekenen. In de regio Centraal Gelderland wordt binnen het Regionaal Transformatieplan Jeugdhulp ingezet op de ontwikkellijn Complexe echtscheidingen. Hierbij wordt aangesloten bij de landelijke uitrol van het programma Scheiden zonder schade. We zoeken hier de samenwerking nadrukkelijk op.
Bereikt/niet-bereikt	Er is onderzoek gedaan naar de behoeften van ouders en van kinderen. Er zijn gesprekken gevoerd met ervaringsdeskundige ouders en kinderen op dit gebied. De uitkomst is dat ouders aangeven dat er lokaal voldoende aanbod is voor hulp bij scheidingen, maar dat dit niet voldoende bekend is. In onze gemeente is er een lokaal loket: Wij Scheiden. Samen met het basisnetwerk is een folder ontwikkeld met een overzicht van de voorzieningen en met verwijzing naar lokale en landelijke partijen zodat deze beter te vinden zijn. Ouders gaven aan geen behoefte te hebben aan een groepsgericht aanbod omdat dit niet zou passen bij de behoefte.

2.C.4	Scheiden zonder schade
	De uitkomst voor kinderen is het aanbieden van een Kiestraining. Tijdens deze Kind In Een Scheiding training wordt in groepsverband d.m.v. verschillende werkvormen gewerkt aan verwerking en keuzes maken door het kind in een echtscheidingssituatie. Hierbij wordt voorzien in een steunfiguur voor kinderen via het Maatschappelijk Werk. Er is samengewerkt met Villa Pinedo waarbij het om maatjesprojecten gaat voor kinderen in deze situatie. De samenwerking met Algemeen Maatschappelijk Werk is via het vindplaatsgericht werken op de basisscholen gericht op een actieve preventieve inzet op kinderen in een echtscheidingssituatie. Dit gebeurt via de Intern Begeleiders in het Basisonderwijs door er ook op school meer aandacht aan te besteden en een luisterend oor te bieden. Er is een Jong Volwassengroep opgericht voor tieners die elkaar regelmatig ontmoeten ook rond dit thema, waarbij echtscheiding een van de oorzaken is dat van jongeren in de thuissituatie veel gevraagd wordt. In de regionale samenwerking is er een uniform hulpaanbod scheidingsinterventies gerealiseerd. Ook in onze gemeente wordt deze pilot in de vorm van een werkproces vanaf oktober 2020 getest. Om te voorkomen dat jeugdigen niet naar de best passende hulp verwezen worden of dat het te lang duurt voordat deze hulp beschikbaar komt, hebben de Rechtbank en de zeven Gelderse jeugdhulpregio's gewerkt aan een uniform werkproces om een verwijzing van de Rechtbank snel om te zetten naar de juiste hulp, op de juiste plek. De interventies zijn geschikt om in te zetten in (echt)scheidingszaken en gezag- en omgangsgeschillen, waarin ouders met name moeite hebben met het bereiken van overeenstemming over en de uitvoering van een verdeling van de zorgtaken. De ontwikkeling van het kind is daardoor bedreigd.
	In 2020 zijn we gestart met de voorbereidingen voor de inrichting van een regionaal echtscheidingsloket en van een pool van experts op het gebied van scheidingen welke ingevlogen kan worden bij multidisciplinaire, geëscaleerde problematiek, om begin 2021 te worden gerealiseerd. Tijdig de juiste hulp in te zetten draagt bij aan het deëscaleren van de problematiek en aan het normaliseren van de gezinssituatie. Onze gemeente staat het hierin vrij om vervolgens zelf maatwerk te leveren en eigen keuzes te maken. In samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming zijn regionale ouderbijeenkomsten georganiseerd waarbij informatie wordt gegeven over de gevolgen van een echtscheiding voor de kinderen. Door ouders is dit positief gewaardeerd. Niet bereikt: de inzet van JIM: Jouw ingebrachte mentor. Dit wordt in regionaal verband in 2021 opgepakt.

2.3 Wat heeft het ons gekost?

Hieronder een tabel waarin de cijfers worden vergeleken van de jaarrekening 2019, de begroting voor wijziging, de begroting na wijziging, de werkelijke cijfers 2020 en het verschil tussen de begroting na wijziging met de werkelijke uitgaven.

Resultaat programma Maatschappij

	Rekening 2019	Begroting 2020 v.w.	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Lasten	36.164	34.107	36.510	39.092	- 2.582
Baten	6.965	6.542	7.328	11.341	4.013
Gerealiseerde totaal saldo	**- 29.199**	**- 27.564**	**- 29.182**	**- 27.751**	**1.431**
Resultaatbestemming	-150	- 92	-17	-5	11
Gerealiseerde resultaat	**- 29.349**	**- 27.656**	**- 29.199**	**- 27.756**	**1.442**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Het resultaat op het programma Maatschappij bedraagt vóór bestemming € 1.431.000 voordelig. Voor een verklaring van de grote verschillen verwijzen we naar de verschillenanalyse op pagina 122 en verder.

Directe kosten (€ 1.528.000)

Op het **taakveld Openbaar basisonderwijs** zit een klein voordeel doordat er geen vandalismeschade is geweest.
Op het **taakveld onderwijshuisvesting** zijn minder lasten geboekt voor gymonderwijs vanwege corona. Verder zijn er ook extra legesbedragen ontvangen en was er weinig vandalismeschade.
De post leerlingenvervoer op het **taakveld onderwijsbeleid** geeft een groot voordeel. Dat komt omdat er veel minder ritten waren vanwege de coronabeperkingen. Op de post voor peuterspeelzalen ontstaat een voordeel omdat veel van de kosten daar kunnen worden verrekend met de ontvangen uitkering voor Onderwijsachterstandenbeleid.
Op het **taakveld sportbeleid** is een nadeel ontstaan doordat we extra ondersteuning hebben verstrekt aan de stichting Binnensportaccommodatie Horsterpark omdat zij afgelopen seizoen de blaashal niet konden exploiteren. Verder krijgen we niet het volledige BTW nadeel via de specifieke uitkering vergoed.
Het **taakveld sportaccommodaties** laat een nadeel zien doordat er vanwege de corona beperkingen minder verhuur is geweest.
Het **taakveld Cultuur** geeft een voordeel doordat niet alle ontvangen coronagelden ook zijn uitgekeerd. In 2021 gaan we kijken hoe we de instellingen nog meer kunnen helpen.
Er zijn bijna geen advieskosten gemaakt op het **taakveld Cultureel Erfgoed** waardoor hier een voordeel ontstond.
Op het **taakveld groenonderhoud** zijn de exploitatiekosten voor het Horsterpark in 2020 lager geweest. Vooral op de onderdelen groenonderhoud en waterbeheer zijn minder kosten gemaakt. Ook de kosten voor de fonteininstallatie in het centrum waren lager. Daar ging het vooral om lagere exploitatielasten en minder energieverbruik. Door vertraging in het aanbestedingsproces is er voor openbaar groen minder onderhoud door derden geweest en ook minder boomonderhoud. Bovendien is er minder uitgegeven aan advieskosten voor de aanbesteding groen. Ook waren er hogere tractiekosten.
Het voordeel op **taakveld Samenkracht en burgerparticipatie** heeft te maken met de corona problematiek. Daardoor konden er niet zaken worden georganiseerd waardoor we minder subsidie hoefden te verstrekken. Op Ouderenwerk en maatschappelijke ondersteuning heeft dat een voordeel opgeleverd. Doordat er weinig regionale innovatie is geweest binnen het Sociaal Domein is hier ook een voordeel op ontstaan.
Op het **taakveld Inkomensregelingen** hebben we veel gelden ontvangen in het kader van de TOZO regeling. Deze zijn nog niet allemaal uitgegeven. Verder is er minder gebruik gemaakt van de Gelrepas als gevolg van corona en heeft de RSD op dit terrein minder kosten gemaakt. Ook is voor Cliëntondersteuning minder subsidie verstrekt vanwege het niet doorgaan van een gedeelte van activiteiten zoals scholing en sociale vaardigheidstraining. Voor minimabeleid zijn vanwege de pandemie meer kosten gemaakt.
Er is een extra bedrag vanuit het Rijk ontvangen om de exploitatietekorten bij Scalabor op te vangen. Dat is pas in 2021 uitbetaald. Hierdoor ontstaat een voordeel op het **taakveld Begeleide participatie**. De eindafrekening van Presikhaaf zorgt ook voor een voordeel.
Het is ieder jaar lastig de juiste aantallen nieuwkomers in te schatten. Doordat het aantal nieuwkomers lager was zijn de uitvoeringskosten lager uitgevallen. Daartegenover staat een hogere uitgave aan de RSD op dit taakveld omdat de eindafrekening door extra inzet hoger uit kwam. Per saldo levert dit op het **taakveld arbeidsparticipatie** een nadeel op.
Bij het **taakveld maatwerkvoorzieningen (Wmo)** zijn de meeste kosten voor het doelgroepenvervoer ondergebracht. De kosten voor het doelgroepenvervoer zijn lager geweest

doordat er vanwege corona minder ritten waren. Op dit taakveld zijn ook de kosten voor de verstrekkingen van rolstoelen en vervoersvoorzieningen mee gevallen. Het betreft hier open einde regelingen die vooraf moeilijk zijn te ramen.
Vooral op het **taakveld maatwerkdienstverlening 18+** zijn de gevolgen van corona goed merkbaar. Verder is er een groot voordeel op het onderdeel schuldhulpverlening vanwege afrekeningen uit 2019.
2020 was het eerste jaar waarin de bezuiniging van € 500.000 op de Jeugdzorg was ingeboekt. Helaas is nog niet de complete bezuiniging gerealiseerd maar we zijn op de goede weg. Ondanks deze ontwikkelingen is er daarom een nadeel op het **taakveld maatwerkdienstverlening 18-**.
In 2020 zijn er minder uitgaven gedaan voor de Zorg in natura bij jeugdbescherming. Dat levert op het **taakveld geëscaleerde zorg 18-** een voordeel op.
Door alle extra aandacht voor de corona pandemie zijn een aantal projecten in het kader van de volksgezondheid minder intensief uitgevoerd. Hierdoor ontstaat een voordeel op het **taakveld volksgezondheid**.

Doorbelasting (-€ 97.000)
De werkelijke lasten van 1stroom zijn volgens de in de begroting gehanteerde procentuele verdeling aan de taakvelden in Duiven en Westervoort doorbelast. In programma 2 zijn meer personeelskosten terecht gekomen dan geraamd vanwege de toegenomen zorgvraag en de extra inspanningen vanwege de corona pandemie. Doordat een aantal investeringen op sportaccommodaties inmiddels zijn afgeschreven zijn er minder kapitaallasten op dit programma geboekt.

Openbaar basisonderwijs	5.000
Onderwijshuisvesting	17.000
Onderwijsbeleid	172.000
Sportbeleid en activering	- 64.000
Sportaccommodaties	- 34.000
Cultuur	80.000
Musea	-1.000
Cultureel erfgoed	20.000
Media	- 4.000
Samenkracht en burgerparticipatie	253.000
Arbeidsparticipatie	-334.000
Maatwerkvoorziening Wmo	166.000
Geescaleerde zorg 18-	53.000
Openbaar groen en recreatie	211.000
Inkomensregelingen	806.000
Begeleide participatie	324.000
Maatwerkdienstverlening 18-	-339.000
Maatwerkdienstverlening 18+	120.000
Volksgezondheid	78.000
Doorbelasting 1Stroom	-194.000
Doorbelasting kapitaallasten	97.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.431.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)

Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is € 11.000. Dat betekent dat er minder aan de reserves is onttrokken dan geraamd. En dat is nadelig. Er is € 8.000 meer aan kapitaallasten onttrokken voor het hockeyveld. Het krediet renovatie begraafplaats is overgeboekt naar 2021 omdat het nog niet volledig is uitgegeven (-€ 5.000). En de weggevallen kapitaallast voor de Mondriaanstraat 14 is in het resultaat verwerkt en nog niet in de Algemene Reserve gestort (€ 8.000).

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.431.000**
Kapitaallast Mondriaanstraat	8.000
Kapitaallasten hockeyveld	8.000
Overboeken krediet begraafplaats	- 5.000
Gerealiseerde resultaat	**1.464.000**

Bedragen in €

2.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Presikhaaf Bedrijven
Doel	Deze gemeenschappelijke regeling had als doel het bieden van (aangepast) werk aan inwoners van de tien gemeenten in de regio Midden-Gelderland die een WSW-indicatie hebben op grond van hun arbeidshandicap. De activiteiten van deze regeling zijn overgedragen aan Scalabor en de MGR-Gelderland Midden.
Taak	De gemeenschappelijke regeling wordt geheel afgebouwd en zodra dat kan wordt hij geliquideerd.
Beleidsrisico's	Al het personeel en de verplichtingen zijn overgedragen. Er loopt nog een claim bij het UWV waarvoor de GR nog in stand moet blijven.
Resultaat in 2020	Inmiddels is gemeenschappelijke regeling afgebouwd en zijn de activiteiten overgedragen aan Scalabor. Ingevolge de liquidatie van de GR is aan de gemeente Duiven een bedrag van € 40.772 overgemaakt.

	Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)
Doel	Het adequaat en doelmatig inrichten van het voortgezet onderwijs in de Liemers en de kosten beheersbaar te houden.
Taak	Het zorgdragen voor een gevarieerd aanbod voortgezet onderwijs.
Beleidsrisico's	Doordat de GRHVOL en geen rechtspersoonlijkheid heeft en geen eigen besluiten kan nemen, is het risico nihil.
Resultaat in 2020	Er is gezorgd voor een gevarieerd aanbod van onderwijs, waarin voor alle kinderen (zoveel mogelijk) een goed vervolgtraject na de basisschoolperiode kan worden geboden.

	Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen
Doel	De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de DRAN.

	Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen
Taak	De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer.
Beleidsrisico's	Het risico is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.
Resultaat in 2020	Op dit moment nog onbekend

	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland
Doel	Het vormgeven van regionale samenwerking in het sociale domein in de vorm van drie samenwerkingsmodules: 1. Inkoop: op de gebieden Jeugd en Wmo zodat gemeenten effectief, efficiënt en in samenhang de taken waarin zij willen samenwerken kunnen uitvoeren. 2. Onderwijszaken: Het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie). 3. Werkgeversservicepunt: werkgevers te ondersteunen bij hun personeelsvoorziening, in het bijzonder door vacatures te vervullen met kandidaten uit omschreven doelgroepen. 4. Het werkgeverschap Sw: Doel is om het (formeel) werkgeverschap zoals dat is gedefinieerd in de regeling vorm te geven voor de ruim 2.000 SW medewerkers die sinds 1 januari 2019 een aanstelling hebben bij de MGR.
Taak	1. Het inrichten en uitvoeren van de aanbesteding van regionale zorg. De inkoop en contractering van bovenregionale jeugdzorg. 2. Het zorgdragen voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördinatie volwasseneneducatie. 3. Het plaatsen bij werkgevers van werkzoekenden uit omschreven doelgroepen. 4. Vorm en inhoud geven aan het werkgeverschap voor SW medewerkers.
Beleidsrisico's	1. Doordat de organisatie een eigen begroting heeft en eigen besluiten kan nemen, kunnen wij achteraf met de gevolgen van deze besluiten worden geconfronteerd. 2. Doordat de GRO geen eigen begroting heeft en geen eigen besluiten kan nemen, is het risico relatief. 3. Er is een vaste verdeling van kosten op basis van het inwoneraantal per gemeente. 4. Er is een verschil in de verdeelsleutel van de module Werkgeverschap SW, door verschil in uitstroom van SW medewerkers. Dit kan gevolgen hebben voor de bijdrage aan deze module.
Resultaat in 2020	Module Inkoop heeft conform planning per 1 juli 2020 nieuwe inkoopcontracten Jeugd, Wmo en tot stand gebracht. Het werkgeverschap SW is geïmplementeerd, waarmee het formele werkgeverschap bij de MGR is komen te liggen in 2020.

VGGM
Zie programma 1.

Programma 3 Omgeving

3.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel

In Duiven is het goed leven, wonen en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

Toelichting

We willen de bestaande economische structuur behouden en versterken op zowel de bedrijventerreinen als in de winkelgebieden. Hiermee zijn we in staat te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Wij willen de regionale vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs op elkaar afstemmen. Wij willen potenties in de vrijetijdseconomie verder benutten. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Duiven belangrijke randvoorwaarden.

Wij willen een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving in Duiven, Groessen, Loo en het buitengebied. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud en verbetering van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

Wij stimuleren en faciliteren en zijn hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Duiven. Wij verbinden en doen mee. Zo maakt Duiven het waar. Wij zijn ons bewust van bestaande waarden, kwaliteiten en potenties van Duiven. Wij zorgen er samen voor dat deze evenwichtig worden benut óf worden beschermd.

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:
- Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.
- Het implementeren van nieuwe wetgeving die op ons afkomt.

Verdere economische groei

Ook in Duiven is de voorspoedige economische ontwikkeling in de afgelopen jaren merkbaar geweest. Het aantal banen is fors gegroeid tot ruim 16.500. Vooral daardoor daalde het werkloosheidspercentage tot 3,6%. Op al onze bedrijventerreinen is weer volop nieuwe bedrijvigheid zichtbaar, meest in het oog springend op Seingraaf en Centerpoort-Nieuwgraaf. Het bevestigt het belang van de Duivense economie voor de Liemers en de regio Arnhem Nijmegen. Dit geeft aanleiding om een duurzame ontwikkeling van onze bedrijventerreinen door te zetten en niet af te remmen met regionaal/provinciaal beleid (zie de RPW-ontwikkeling hieronder). Verwacht mag worden dat door de geplande verbreding van de A12, de verlenging van de A15 en de in gang gezette energietransitie de economische positie van de Liemers, met Duiven als een belangrijke motor in de toekomst gunstig zal zijn. Het Liemerse bedrijfsleven en de Liemerse gemeenten hebben belang bij een gezamenlijk uit te dragen economische visie op onze regio. De organisatie dient rekening te houden met toename van initiatieven voor nieuwe ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving, al is moeilijk in te schatten wat de gevolgen van de coronacrisis voor Duiven, maar ook regionaal, nationaal en internationaal zijn. De verschillen in sectoren zijn overigens groot. Zo wordt de horeca en leisure hard geraakt, waardoor ondernemers en medewerkers een zware tijd doormaken. Daarnaast zien we echter ook dat er volop bouwplannen worden ontwikkeld op de terreinen waar nog kavels beschikbaar zijn. De tweede coronagolf maakt het alleen maar lastiger om voorspellingen te doen.

RPW (Regionaal Programma Werklocaties)

Het bestaande RPW van 2018 hield onder andere in dat voor bepaalde bedrijventerreinen, waaronder Seingraaf, Graafstaete en De Nieuweling mogelijk (gedeeltelijk) plancapaciteit geschrapt zouden moet worden. Dat zou het geval zijn indien de bedrijfskavels niet voor 2021 zouden zijn uitgegeven.

Zoals bekend hebben de Liemerse gemeenten, waaronder Duiven, niet ingestemd met dit RPW. En ook niet met de ‘ruimtelijke uitwerking’ waarmee het college van GS op 1 juli 2019 de planologische voorzienbaarheidsprocedure tot wegbestemmen is gestart.

Eind 2019 bleek echter bij de monitoring van de daadwerkelijke uitgifte dat het overaanbod grotendeels is teruggedrongen. Nieuwe ramingen laten bovendien een extra behoefte aan bedrijventerreinen zien. De provincie heeft inmiddels op advies van de regio besloten het planologische voorzienbaarheidsbesluit en daarmee de schrapopgave in te trekken. Ook is besloten om op basis van de actuele behoeftecijfers een nieuw RPW te gaan opstellen dat ervan uitgaat dat in plaats van schrap-exercities juist ontwikkelruimte voor bedrijventerreinen nodig is.

Naar verwachting zal in december 2020 vanuit de regio een voorstel voor het nieuwe RPW aan de gemeenten worden voorgelegd.

Circulaire economie

In 2018 is een start gemaakt met het gemeentelijke programma Circulaire Economie.
Het programma circulaire economie bestaat uit drie programmalijnen: Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulariteit (grondstoffentransitie).Voor de programmalijn Energietransitie is de ambitie inmiddels vastgelegd in het Klimaatakkoord en de, inmiddels in werking getreden, Klimaatwet: 49% CO^2 reductie in 2030, 95% reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO^2 neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050. Dit betekent dat er voor gemeenten steeds meer wettelijke taken en verplichtingen komen op het gebied van Energietransitie en dat de vrijblijvendheid is verdwenen. Inmiddels is een zogenaamd artikel 2 onderzoek opgestart om de uitvoeringskosten van de Klimaatwet voor gemeenten inzichtelijk te maken. In november 2020 worden de (voorlopige) resultaten van dit onderzoek verwacht. De programmalijn Klimaatadaptatie bestaat uit de grote opgave om de kwetsbaarheid als gevolg van klimaatverandering te verminderen met als doelstelling: Klimaatbestendig en water robuust in 2050. Deze plicht is vastgelegd in het Deltaplan Ruimtelijke AdaptatieInmiddels is de zogenaamde stresstest afgerond en zijn de risico’s voor wat betreft de thema’s verdroging, wateroverlast, waterveiligheid en hittestress inzichtelijk. Wij verwachten eind 2020 de klimaatdialoog (voorheen ‘risicodialoog’), met zowel inwoners, veiligheidsregio, bedrijven en andere stakeholders, op te kunnen starten. De klimaatdialoog moet leiden tot een uitvoeringsagenda. Dit gehele proces wordt voor 50% gefinancierd door het Rijk. De overige 50% wordt gedekt uit het gemeentelijk Watertakenplan. De programmalijn Circulariteit sluit vooralsnog aan op de doelstelling van het Grondstoffen akkoord: Grondstoffentransitie en reststromenverwaarding waarbij uiterlijk in 2050 grondstoffen efficiënt moeten worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. Voor zover er nieuwe grondstoffen nodig zijn, worden deze op duurzame wijze gewonnen en wordt verdere aantasting van de leefomgeving en de gezondheid voorkomen.
Willen we in Nederland de beoogde CO^2 reductie halen dan kan dat alleen bereikt worden als we ook de grondstoffentransitie realiseren. De ambitie voor Duiven is nog niet vastgesteld. De planning is om het najaar van 2020 hierover de dialoog aan te gaan met de raad om vervolgens een en ander nader uit te werken in een programmering.Het komende jaar zijn we nog volop bezig met visievorming, beleidsontwikkeling en participatie. Daar waar we in (deel)projecten/ activiteiten meetbare resultaten kunnen bereiken zullen we deze als kritieke prestatie-indicator (kpi) opnemen. Van de resultaten van de verschillende (deel)projecten/activiteiten zullen wij de gemeenteraad regelmatig op de hoogte houden.We kunnen de ambities voor alle de drie programmalijnen alleen realiseren met grote inzet en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om hen actief te betrekken is communicatie & participatie in dit programma een speerpunt. Hiertoe is een Communicatiestrategie, het beeldmerk ’Samen1Nergie’ en een Participatie strategie ontwikkeld.Daarnaast hebben de opgaven een bovenlokaal karakter. Daarom werken we als gemeente samen met de Liemerse gemeenten, Waterschap Rijn en IJssel, de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen en de provincie Gelderland.

Onze regio Arnhem-Nijmegen profileert zich als circulaire regio en ook in bijvoorbeeld de Woondeal komen circulaire ontwerpen en materiaalgebruik als belangrijke voorwaarde terug. Daarnaast werkt Duiven met andere gemeenten uit de regio Arnhem Nijmegen en de provincie Gelderland samen in de Regionale Energiestrategie (RES) en de Regionale Strategie Warmte (RSW). Deze samenwerking is niet vrijblijvend en vraagt veel inzet om onze positie goed te borgen. Daarnaast werken we met o.a. ondernemersverenigingen samen om te komen tot een gedragen aanpak richting bedrijven(terreinen).

De woningmarkt

De woningmarkt is de afgelopen jaren weer volop in beweging. Dat geldt voor zowel de huur- als de koopsector. De voorraad te koop staande woningen is fors geslonken en de prijzen zijn weer op het niveau van 2008. In 2 jaar tijd is de markt van een kopersmarkt volledig omgeslagen naar een verkopersmarkt en nadert nu het moment dat het beperkte aantal te koop staande woningen de doorstroming gaat belemmeren. Dit komt voort uit een inhaalvraag vanuit de crisis en door een grotere behoefte dan tot voor kort aangenomen. In de sociale huursector was de mutatiegraad ook gestegen maar is inmiddels al gedaald en is de zoektijd van onder het jaar opgelopen naar ruim boven het jaar. Ook hier was sprake van een inhaalvraag, maar ook de mogelijkheden om in de sociale huur te komen zijn wettelijk beperkt en de stijging van de betaalbare koop maakt het lastiger om door te stromen. Binnen zowel de huur als de koop is een aanvullend woonaanbod nodig dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften zoals aangegeven in de gemeentelijke Woonvisie en de Liemerse Woonagenda. De opgave voor de gemeente blijft nog steeds: de juiste woning, voor de juiste doelgroep op de juiste plaats.

Naar een nieuwe Omgevingswet

Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. De beoogde invoering is op dit moment 1 januari 2022. Deze omvangrijke stelselwijziging met geheel andere planologische instrumenten, procedures, werkwijze en ict, vraagt ook om een andere rol van de overheid en van partners. Deze transitie en de tijdige voorbereiding daarop is een stevige opgave en raken meerdere domeinen binnen het fysieke domein en de organisatie 1Stroom. Deze ontwikkeling wordt samen met Duiven opgepakt. In 2017 is koersdocument “Implementatie Omgevingswet” en het “Plan van Aanpak Omgevingswet” vastgesteld, op basis waarvan de implementatie verder wordt voorbereid en uitgevoerd. Voor 2021 staan de volgende zaken centraal: omgevingsvisie, verordening fysieke leefomgeving en vergunningverlening (VFL), aansluiting op het digitale stelsel omgevingswet (DSO), werkproces omgevingsvergunning inclusief het vooroverleg en het omgevingsplan van rechtswege en het ontwikkelen van participatiebeleid. Dit bouwen doen wij niet alleen, maar samen met onze partners, waarbij participatie, integraal werken en zaken mogelijk maken, centraal staan.

Vermindering Legesinkomsten vanwege invoering Wet kwaliteitsborging

Op 14 mei 2019 is in de Eerste Kamer de Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen aangenomen. De bedoeling is dat deze wet op 1 januari 2021 gelijktijdig met de Omgevingswet in werking treedt. Op grond van de Wkb is straks voor het technische aspect van een bouwwerk geen omgevingsvergunning meer noodzakelijk. Hier voor in de plaats komt een meldingsplicht. Een eigenaar is dan zelf verantwoordelijk om aan te tonen dat een bouwwerk voldoet aan de eisen uit het Bouwbesluit 2012. De gemeente is hierin dan niet meer het bevoegde gezag om te toetsen en toe te zien op de naleving van deze voorschriften in de vergunning- en realisatiefase. Hiervoor in de plaats komt een stelsel van private kwaliteitsborging. De invoering van deze wet heeft o.a. invloed op de legesinkomsten van de gemeente. Omdat voor bepaalde bouwwerken geen toets bouwbesluit meer uitgevoerd hoeft te worden (deze bouwwerken worden gevolgklasse 1 genoemd) door de gemeente kunnen hiervoor ook geen leges meer geheven worden. Daarnaast zal het aantal vergunning vrije bouwwerken toenemen. Ook hierop kunnen geen leges meer in rekening gebracht worden.

Uit een uitgevoerde scan op de effecten van de inwerkingtreding Wkb blijkt dat zo’n € 84.000 aan derving van legesinkomsten vanwege deze invoering te verwachten is. Deze afname in derving ziet met name op in te zetten uren vergunningverlening en toezicht op deze taken. Echter, de

invoering brengt weer een nieuwe taak met zich mee zoals het beoordelen van de meldingen die bij de gemeente ingediend worden voor de gevolgklasse 1 bouwwerken. Op dit moment is nog onduidelijke of deze uren doorberekend kunnen worden in de leges.

Kanttekening: er bestaat nog een redelijke mate van onzekerheid over de daadwerkelijke invoering van deze wet per 1-1-2021. Mocht deze wet niet ingevoerd worden dan zal er van de genoemde legesderving ook geen sprake zijn. Daarnaast is op dit moment nog niet exact duidelijk welke werkzaamheden met het meldingensysteem gemoeid gaan.

Doortrekking A15 en verbreding A12

Het project “ViA15” is een ontwikkeling die de komende jaren de grootste impact heeft op de leefomgevingskwaliteit van Duiven, Groessen en Loo. Zoals bekend heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat op 25 februari 2019 het Tracébesluit uit 2017 gewijzigd vastgesteld. De bewindsvrouwe besloot hiertoe om verdere vertraging van het Project ViA15 als gevolg van de discussie rondom de Programmatische Aanpak Stikstof te voorkomen. De uitspraak in de beroepszaak door de Raad van State verwachten we dit najaar (2020). Wij hopen dat in december 2020 de schop ook daadwerkelijk de grond in kan gaan. Begin 2020 heeft het consortium (GelreGroen) dat de aanbestedingsprocedure heeft gewonnen de stichting Bewonersovereg Groessen A15 als ook de gemeenteraad bijgepraat over hun plannen. In de periode 2022-2024 wordt de doorstrekking van de A15 en de verbreding van de A12 fysiek opgeleverd. Om onze belangen als gemeente en onze inwoners goed te behartigen, blijven wij op proactieve en constructieve wijze aan het verdere proces deelnemen.

3.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. Het verstreken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
Dit zijn de speerpunten:

3.A.1	**Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)**
Doel	De verkoop van bedrijfskavels en het verlagen van de kosten verbonden aan de grondexploitaties.
Toelichting	Met de inzet van een programmateam is een dynamisch actieplan in uitvoering. De extra inspanningen worden zichtbaar gemaakt met specifieke promotie en marketing. Als bijzondere profilering wordt gewerkt onder de noemer “Duiven maakt het waar”. Er wordt gewerkt met herkenbare profielen, bijvoorbeeld: ‘Slim Seingraaf’ en ‘Duurzaam InnoFase’. Sterke punten worden benadrukt. Contacten met het zittend bedrijfsleven worden tevens benut voor gezamenlijke promotie van het product bedrijventerreinen. Extra inzet wordt gepleegd met een wervende en toegankelijke website. Daarnaast blijft fysieke zichtbaarheid van belang. Een laagdrempelig Bedrijven Contacten Bureau zorgt voor korte externe en interne lijnen. Eventueel benodigde planologische inpassing wordt met voorrang gefaciliteerd.
Bereikt/niet-bereikt	Op bedrijventerrein Seingraaf is de kavel voor het facilitypoint Handelsplaats verkocht en geleverd. De bouw is in september 2020 gestart. De kavel voor het horeca- en leisure-initiatief met tankstation is verkocht. Voor de overige gronden is een betaalde optieovereenkomst afgesloten. Hiermee zijn alle gronden op dit bedrijventerrein verkocht of in optie. Op bedrijventerrein Graafstaete is nog één kavel van 0,7 hectare beschikbaar. De kavel van 1,2 ha wordt in 2021 getransporteerd bij de notaris, de vergunningverlening is nagenoeg afgerond. Op bedrijventerrein De Nieuweling zijn er twee kavels van samen 1.130 m² verkocht. Begin 2021 wordt een kavel getransporteerd van 2.430 m². Daarnaast werken drie andere ondernemers aan de eerste schetsen voor eveneens nieuwbouw op De Nieuweling.

3.A.1	Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)
	Op bedrijventerrein InnoFase is een kavel van 2,78 hectare verkocht aan het waterschap Rijn en IJssel. Voorts is een optieovereenkomst gesloten voor een kavel van 6,7 ha. Over de resterende kavel van 5 ha wordt met meerdere partijen gesproken. Flankerend aan onze acquisitiestrategie is er ingezet op: - Afspraken met bedrijfsleven en de provincie Gelderland inzake externe saldering van stikstof. Dit om de inpassing van nieuwe bedrijvigheid mogelijk te maken. - De ontwikkeling van de Innovatiewerkplaats InnoFase. Een faciliteit op het terrein van de rioolwaterzuivering waarbinnen bedrijven, samen met onderwijs en kennisinstellingen, hun innovaties op het gebied van waterzuivering, reststroomverwerking en energieproductie kunnen testen en versnellen. Met de innovatiewerkplaats en programmatische samenwerking met onderwijs en kennisinstellingen ontwikkelen we enerzijds een nieuw Unique Selling Point (USP) en anderzijds genereren we naamsbekendheid en publiciteit. - Een eerste stap richting een energie-hub op Innofase waar energie geproduceerd, -opgeslagen en -geconverteerd wordt. Dit proces is inmiddels geadopteerd door de projectorganisatie RES. Enerzijds moet ook dit leiden tot een USP anderzijds levert een dergelijke energie-hub een essentiële bijdrage aan de maatschappelijke opgave die we hebben in het kader van de energietransitie Tot slot heeft InnoFase in 2020 de prestigieuze Circular Economy Award voor meest circulaire werklocatie ontvangen. De langjarige programmatische samenwerking met het bedrijfsleven inzake het concept van industriële symbiose, bestuurlijk vertrouwen en volharding in het concept en samenwerking met onderwijs en kennisinstellingen waren doorslaggevende argumenten voor de toekenning van de prijs.

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Doel	Het verduurzamen van de lokale economie, verstevigen van het vestigingsklimaat van Duiven en Westervoort en het bereiken van een CO2 arme energievoorziening in 2050.
Toelichting	In 2018 zijn de gemeenten Duiven en Westervoort gezamenlijk gestart met een meer programmatische aanpak. Inmiddels is het ambitiedocument Energietransitie door beide gemeenteraden vastgesteld met als doel: Energieneutraal in 2050. Het ambitiedocument grondstoffentransitie is, onder druk van ontwikkelingen rondom de energietransitie nog niet vastgesteld. Dit zal in 2019 en 2020 zijn beslag vinden. Het ambitiedocument Energietransitie maakt inzichtelijk hoe groot de opgave is; waar de gemeenten Duiven en Westervoort staan en welke mix van maatregelen nodig zijn om energieneutraal te worden: 54% energie bespaard moet worden, 7.000 woning-equivalenten additioneel moeten worden aangesloten op stadverwarming, 4 extra windmolens moeten worden geplaatst en circa 100 ha zonnevelden moet worden gerealiseerd. In deze getallen voor windmolens en zonnevelden is de nog nader extra te bepalen regionale opgave niet verdisconteerd (zie onderdeel RES). Gelet op de ruimtelijke en maatschappelijke impact van een circulaire economie is het noodzakelijk om in de volgende fase inwoners, bedrijven en de politiek erbij te betrekken. De voorbereiding krijgt zijn beslag in 2019 en jaren erna. Parallel aan dit proces wordt het ambitiedocument verder uitgewerkt tot een programmaplan met een uitvoeringsagenda en –organisatie.
	Reeds lopende activiteiten en samenwerkingen zetten we voort. Ook doen we actief mee in een regionale aanpak, de zogeheten ‘Regionale Routekaart Arnhem-Nijmegen’. Uitgangspunt van deze samenwerking op regionale schaal is: wat lokaal kan gebeurt lokaal, wat regionaal moet gebeurt gezamenlijk. Samenwerking is alleen aan de orde als dat voordelen biedt in de vorm van efficiënte inzet van personele capaciteit en/of financieel voordeel. Een sprekend voorbeeld is het energieloket.

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
	In aansluiting hierop komen de doelstellingen en acties vanuit de nationale klimaattafels op de gemeenten af. Zo wordt van alle gemeenten actieve medewerking gevraagd aan de totstandkoming en uitvoering aan de Regionale Energie Strategie (RES). Dit vraagt in de jaren 2019/2020 in relatief korte tijd een aanzienlijke politiek-bestuurlijke en ambtelijke inzet. De voorbereidingen voor de verplichte gemeentelijke Warmtevisie is onderdeel van het programma. In deze warmtevisie wordt het tijdpad naar aardgasvrije wijken weergegeven.
Bereikt/niet-bereikt	Ondanks de impact die Corona had op de mogelijkheden om- en de mate waarin de samenleving kon worden betrokken, zijn er ook in 2020 weer mooie resultaten geboekt. Enkele voorbeelden: *Communicatie* Het energieloket www.samen1nergie.nl is verder doorontwikkeld wat bekostigd is middels een provinciale subsidie. De doorontwikkeling heeft enerzijds betrekking op het nog beter ontsluiten van informatie voor zowel inwoners als bedrijven en heeft anderzijds betrekking op het vertellen van succesverhalen (actief uitdragen van ambassadeurschap). Tevens zijn er voorbereidingen getroffen om samen1nergie meer onder de aandacht te brengen bij inwoners en bedrijven middels een social media campagne. Deze campagne start in het eerste kwartaal van 2021. *Participatie* Samen met inwoners uit Duiven-West is een pilot georganiseerd rondom ‘digitale participatie in de energie transitie’ om ervaring op te doen met on-line participatie. Er is een prijsvraag voor circulaire projecten van sport-/cultuurverenigingen georganiseerd, wat tot mooie initiatieven heeft geleid. Er is een langjarige samenwerking met het onderwijs aangegaan (HAN en VHL). In een project van hogeschool Van Hall Larenstein hebben studenten inzichtelijk gemaakt wat de impact van klimaatadaptatie, circulariteit en energietransitie op de bebouwde kom van Loo kan zijn.
	Daarnaast is er een start gemaakt met het ontwikkelen van een doelgroepen-aanpak voor bedrijven(terreinen) die als een ‘satéprikker’ door de 3 programmalijnen wordt ‘gestoken’. Er zijn digitale workshops georganiseerd met ondernemers(verenigingen) om te komen tot een gezamenlijke- en gedragen aanpak inzake het verduurzamen van bedrijven(terreinen). De pilot ‘Toekomstbestendig maken bedrijventerreinen’ (’t Holland) is voorbereid. Het project ‘Verzilver uw dak’ is tot uitvoering gebracht, met als doel meer zonnepanelen op daken van bedrijfsgebouwen. Het project ‘Gebiedsgerichte aanpak circulariteit op bedrijventerreinen’ is uitgevoerd in een consortium met de gemeenten Arnhem en Nijmegen, de HAN, Wageningen Universiteit en Research en Kortman DGO. Dit zal in 2021 tot verdere spin-off leiden. Ter voorbereiding op de strategische doelen voor klimaatadaptatie zijn de risico’s van de stresstesten besproken met inwoners in de klimaatdialogen. *Circulariteit* Er is een start gemaakt met de Roadmap Circulariteit. Dit moet in 2021 tot een ambitiedocument en een programma leiden. Zowel in Duiven als in Groessen zijn pilots uitgevoerd rondom het meer circulair maken van grond-, weg- en waterbouw-projecten. Het groenbeheer is circulair aanbesteed en het aanbestedingsproces voor de aanschaf van nieuw kantoormeubilair middels Rapid Circulair Contracting (RCC) is als pilot opgestart. Er is ingezet op de ontwikkeling van de Innovatiewerkplaats InnoFase. Een faciliteit op het terrein van de rioolwaterzuivering waarbinnen bedrijven, samen met onderwijs en kennisinstellingen, hun innovaties op het gebied van waterzuivering, reststroomverwerking en energieproductie kunnen testen en versnellen. Tot slot is de inventarisatie afgerond in het kader van de CO2-prestatie ladder.

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
	Klimaatadaptatie In het afgelopen jaar is verder invulling gegeven aan de afspraken uit het Deltaplan Klimaat Adaptatie (DPRA). In Liemers verband zijn de stresstesten afgerond en zijn de risicodialogen gevoerd met inwoners, ondernemers en instellingen. *Energietransitie* De subsidie Regeling Reductie Energieverbruik (RRE) is met succes aangevraagd en het project is inmiddels in volle uitvoering (looptijd van de uitvoering zal mogelijk als gevolg van Corona verlengd worden t/m 31-12-21). De Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RRE-W) is inmiddels ook aangevraagd en toegekend. Dit project gaat medio 2021 in uitvoering. Er zijn in totaal (Duiven Westervoort samen) 8 energiecoaches onder onze begeleiding aan de slag gegaan en er zijn inmiddels 10 nieuwe energiecoaches opgeleid. 50 gezinnen participeren in het project junior-energiecoaches. Het concept-bod RES 1.0 is vastgesteld. Verdiepingsonderzoek inpassing zon/wind rondom InnoFase is in uitvoering gebracht en zal begin 2021 samen met het beleidskader zon/wind aan de gemeenteraad worden aangeboden. Er is een start gemaakt met de Transitie Visie Warmte. Deze zal in het vierde kwartaal van 2021 aan de gemeenteraad worden aangeboden. Er is een eerste stap gezet richting een energie-hub op InnoFase waar energie geproduceerd, -opgeslagen en -geconverteerd wordt. Dit proces is inmiddels geadopteerd door de projectorganisatie RES. Er zijn voorbereidingen getroffen om het laadpalencontract met Park & Charge te verlengen voor de periode tot aan de vestiging van de nieuwe regionale laadinfra-concessie.

3.A.3	Realisatie van Vitaal Centrum Duiven
Doel	Het realiseren van een aantrekkelijk “Vitaal Centrum Duiven”.
Toelichting	In 2020 ligt onze focus op het afronden van de centrumontwikkeling in het winkelgebied. De vervreemding van het opstal fase 2 maakt onderdeel uit van deze opgave. Voor de ontwikkeling van fase 4 ligt in 2020 het accent op planuitwerking en voorbereiding van de daadwerkelijke realisatie. Voor het ‘woonpark’ als onderdeel van het Vitaal Centrum Duiven zijn nog geen planuitwerkingen in voorbereiding. Het ‘woonpark’ is opgenomen als reeds bestaande locatie in de Notitie woningbouwprogramma Duiven 2018-2027. Bij de planvoorbereiding moet rekening worden gehouden met relevante ruimtelijke ontwikkelingen zoals onder andere de relatie met vrijkomend maatschappelijk vastgoed (onderwijshuisvesting).
Bereikt/niet-bereikt	Het college heeft opdracht gegeven aan de slag te gaan met een woningbouwontwikkeling op de locatie fase IV, als afronding van het winkelgebied. De projectorganisatie is hierover in overleg getreden met Woonzorg Nederland, een toegelaten instelling die graag in het centrum betaalbare huurappartementen voor ouderen zou willen realiseren. De eerste verkenning met deze partij verloopt voorspoedig. De inschatting is dat dit in het eerste kwartaal van 2021 zal leiden tot het ondertekenen van een intentieovereenkomst Ten aanzien van de vervreemding van het opstal fase II is de voorlopige conclusie van het college het pand te splitsen in een commercieel deel en een maatschappelijk deel. Het commerciële deel betreft de winkels en horeca units op de begane grond.

3.A.3	Realisatie van Vitaal Centrum Duiven
	Het maatschappelijk deel betreft de verdiepingen. Voor het maatschappelijke deel van het pand is de insteek van het college dat deze niet wordt verkocht aan een commerciële partij maar onder regie blijft van de gemeente. Hiervoor zijn meerdere constructies denkbaar, deze worden momenteel nader onderzocht. Voor de begane grond hebben gesprekken plaatsgevonden met de zittende huurders om hun interesse over eventuele aankoop te peilen. In vervolg hierop is door de betrokken makelaar de verkoopprijs per unit bepaald, op basis hiervan worden in 2021 individuele aanbiedingen gedaan richting de verschillende huurders. Afhankelijk van het aantal positieve reacties en de financieringsmogelijkheden van de geïnteresseerden kan dit in de loop van 2021 resulteren in verkoop van individuele units, na besluitvorming door uw raad. Deze besluitvorming richt zich op bijstelling van vervreemding van het gehele pand, richting verkoop van de begane grond en het niet vervreemden van de verdiepingen. Besluitvorming over dit traject door uw raad wordt voorzien na de zomer van 2021. De locatie direct grenzend aan het Liemersplein is in beeld als voorkeurslocatie voor de verplaatsing van IKC Remigius. Inmiddels is het programma van eisen voor het IKC vastgesteld. De architect die de plannen voor het IKC gaat uitwerken wordt begin 2021 geselecteerd. In afstemming met de planvorming voor het IKC worden de mogelijkheden voor woningbouw in het resterende deel van het Woonpark in beeld gebracht. Op de locatie die IKC Remigius na verhuizing achterlaat wordt door het college eveneens woningbouw voorzien in een nader te bepalen programma.

3.A.4	Stimuleren en faciliteren Vrijetijdseconomie
Doel	De vrijetijdseconomie in de gemeente Duiven en de Liemers levert een bijdrage aan een aantrekkelijke leef- en werkomgeving en versterkt de economische structuur.
Toelichting	Wij willen de vrijetijdseconomie verder laten ontwikkelen, door inwoners en ondernemers in de gelegenheid te stellen initiatieven te ondernemen. Wij richten ons op het bundelen en verbinden van informatie en initiatieven en we haken aan bij regionale of Liemerse samenwerkingsverbanden. Een voorbeeld dat zowel lokaal als breder aansluiting vindt is het initiatief in de Loowaard. Nabij de Loowaard is veel Romeins materiaal aangetroffen dat doet vermoeden dat er een Romeins (mini) castellum heeft gestaan. In het kader van de provinciale Koers ‘Beleef het in Gelderland!’ hebben we als gemeente Duiven een projectvoorstel ingediend. Doel is aansluiting te vinden bij het toekomstige werelderfgoed Romeinse Limes en mee te liften op de toeristisch aantrekkende werking door bekendheid te geven aan het verspoelde castellum. Mogelijk kan dit gekoppeld worden met de wens van de Dorpsraad Loo om een uitkijkpunt te hebben in de Loowaard. Hierover worden gesprekken gevoerd. Naast een participatietraject met de inwoners van Loo, wordt in de uitvoering gekeken hoe dit project aan te laten sluiten bij de plannen m.b.t. de Limes in de rest van de Liemers.
	Niet alleen voor Duiven is vrijetijdseconomie een speerpunt, ook in de Liemerse Economische Visie krijgt het speciale aandacht. Van belang is hierbij aan te sluiten. Zo zal de uitvoeringsagenda die bij deze visie hoort ook om actie vragen vanuit de gemeente Duiven. Het speerpunt VTE binnen de visie richt zich voornamelijk op het faciliteren en organiseren van gastheerschap en op de branding van de Liemers.

3.A.4	Stimuleren en faciliteren Vrijetijdseconomie
	Samengevat ligt op het gebied van vrijetijdseconomie in 2020 voor de gemeente Duiven het accent op: • ondersteunen en verbinden van evenementen en initiatieven, met extra aandacht voor 75 jaar vrijheid (tweede wereldoorlog); • afronding en implementatie nieuw evenementenbeleid; • uitvoering geven aan het project Castellum Loowaard; • uitvoering geven aan het speerpunt vrijetijdseconomie uit de Liemerse Economische visie.
Bereikt/niet-bereikt	Het eerste punt is gedeeltelijk bereikt. Er zijn diverse initiatieven met elkaar verbonden. Echter vanwege de Corona pandemie zijn nagenoeg alle evenementen rondom 75 jaar vrijheid afgelast. Enkele evenementen, zoals Vrijheid in de Liemers (korte film en route app), Circado en de fontein Het Ouwe Vertrouwe zijn wel gerealiseerd. Andere evenementen zijn uitgesteld en worden, als de situatie het toelaat, wellicht in 2021 alsnog uitgevoerd. Ook het tweede punt is gedeeltelijk bereikt. In november 2020 zijn de evenementenvisie en het participatieproces in de gemeenteraad goedgekeurd. Dit heeft mede door de Coronapandemie vertraging opgelopen aangezien bijna alle evenementen vorig jaar zijn geannuleerd. De planning rondom het afronden en implementeren is aangepast. Aan het project Castellum Loowaard is uitvoering gegeven. De voorbereidingen zijn in volle gang, het participatieproces loopt vanwege de coronapandemie enige vertraging op. Aan het speerpunt vrijetijdseconomie uit de Liemerse Economische visie is gedeeltelijke uitvoering gegeven. Er is in september 2020 een merkconcept voor de Liemers opgeleverd. Daarna is een opdracht verstrekt aan een marketingbureau voor het opstellen van een implementatie en marketing plan met daarin diverse acties. Oplevering hiervan is in april 2021 verwacht

B. Het waarborgen van een aantrekkelijke fysieke leefomgeving.

Dit zijn de speerpunten:

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Doel	Een zo goed mogelijke inpassing van de doortrekking van de A15 en verbreding van de A12 voor de gemeenschap van Duiven.
Toelichting	Begin 2020 eindigt de aanbestedingsfase voor het project ViA15 en daarna start de aannemer met de realisatie van het op 18 februari 2019 gewijzigd vastgestelde Tracébesluit ViA15. We blijven inzetten op een pro-actieve en constructieve grondhouding. Samen met onze regiopartners en het Bewonersoverleg A15 blijven we ons richting en in samenwerking met Rijkswaterstaat en zijn opdrachtnemers hard maken voor meekoppelkansen en maatwerkoplossingen. Maatwerk kan ook betekenen dat afgeweken kan worden van bestaande gemeentelijke (planologische) beleidskaders. Samen met gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en Zevenaar zetten we voor de vele vergunningsaanvragen die gaan komen in op een uniforme wijze van vooroverleg, toetsing, toezicht en handhaving. De ambtelijke inzet als ook de externe kosten zijn naar verwachting significant groter dan in 2019.
Bereikt/niet-bereikt	*Informatievoorziening* De laatste kennisgeving aan de raad van ons college (Z/18/043958/201404947) is van mei 2019. Nadien waren er geen prangende aanleidingen om de ontwikkelingen naast de mededelingen van de projectwethouder in de raad ook schriftelijk te doen. Op 3 maart 2020 is de raad bijgepraat over de stand van zaken door Rijkswaterstaat en GelreGroen. Op 3 november 2020 gaven Rijkswaterstaat en GelreGroen een online informatieavond voor de Liemers over het Project ViA15. Deze avond is druk bezocht en alle gestelde vragen zijn schriftelijk beantwoord en te vinden via www.via15.nl.

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12

Tracébesluit en planning
De minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft bij brief van 26 november 2020 (met kenmerk: IENW/BSK-2020/236124) de Tweede Kamer op de hoogte gesteld dat de mijlpalen binnen de MIRT-planning zijn aangepast. Openstelling van het A15-tracé stond gepland voor 2024, dit is aangepast naar 2025. De reden voor deze verschuiving is de negatieve uitspraak over het PAS en het feit dat de behandeling van het Tracébesluit bij de Raad van State later plaats heeft gevonden door de COVID-19 crisis. De Raad van State heeft de beroepszaak pas eind juni 2020 ter zitting kunnen behandelen. Op 20 januari 2021 volgde de langverwachte uitspraak. Het bleek een tussenuitspraak. De Raad van State heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat opgedragen om de stikstofgevolgen van het Tracébesluit beter te motiveren. Daarnaast wordt een nadere onderbouwing van de verwachte voordelen van een faunapassage en een amfibietunnel verlangd. Alle andere bezwaren zijn ongegrond verklaard. De minister heeft een half jaar om deze gebreken in het Tracébesluit te herstellen. Hierna doet de Raad van State een finale uitspraak. Wij verwachten deze in het vierde kwartaal 2021. Als deze positief is dan heeft het Project ViA15 een aanvullende vertraging op gelopen van ongeveer één jaar.
Ontwerp en vergunningverlening
In 2020 is veel werk verricht om te bekijken of het ontwerp van GelreGroen aan de in de Uitvoeringsovereenkomst geformuleerde eisen voldoet. De verificatie en validatie hiervan is in zogenaamde (digitale) reviewsessies gedaan. Ook is veel werk verricht in de vergunningverlening voor onder andere de early birds (bijvoorbeeld verdiepte ligging en deksel Helhoek) en aannemersvergunningen die nodig zijn om voorbereidende werkzaamheden te kunnen uitvoeren.

Bestemmingsreserve A15
De hoogte van de Bestemmingsreserve A15 bedroeg per 31 december 2020 € 1.077.719. Mede op basis van eerdere raadsbesluitvorming bedraagt de totale hoogte van de geoormerkte budgetten binnen deze reserve € 1.013.795:

Wat	Omvang	Besluit	Uitgaven
Beheer en onderhoud toename weg areaal	287.637	Raadsmotie 3-7-2018	vanaf oplevering onderliggend wegennet in 2026
Beheer en onderhoud toename groen areaal	76.505	Raadsmotie 3-7-2018	vanaf oplevering onderliggend wegennet in 2026
Aanleg, beheer en onderhoud peilbuizen	104.053	Raadsmotie 3-7-2018	vanaf oplevering peilbuizennetwerk in 2017
Aanleg, beheer en onderhoud selectieve afsluiting Helhoek	100.000	Raadsmotie 3-7-2018	vanaf oplevering onderliggend wegennet in 2026
Bijdrage aanlegkosten snelfietsroute	180.000	Raadsbesluit 25-9-2018	verwacht in 2021-2022
Bovenwettelijke geluidsmaatregelen/ inpassingsmaatregelen	100.000	Raadsmotie 20-12-2017	vanaf 2018 (cf. raadsmotie 23-1-2018)
Gedeeltelijke terugkoop verkochte gronden 2018	125.600	Kennisgeving 3-4-2018	na oplevering onderliggend wegennet in 2026
Uitkijktoren Loowaard	40.000	Najaarsnota 2020	verwacht in 2021-2022
Totaal	**1.013.795**		

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
	Voorziening A15 De hoogte van de voorziening voor vergunningverlening en toezicht bedroeg per 31 december 2020 € 514.141. Deze voorziening wordt gevuld met vier (IBOI-geïndexeerde) bijdragen vanuit RWS voor het gehele vergunningentraject ter hoogte van € 385.125. Er zijn twee bijdragen voldaan en de rest volgt in 2021/2022 en 2022/2023. Uit de voorziening worden naast de vergunningverlening en het bouwtoezicht ook alle extra (inhuur)kosten voor een voortvarende afhandeling gedekt. In dit kader hebben de gemeenten Duiven, Zevenaar, Lingewaard en Overbetuwe een gezamenlijke VTH-regie (coördinatie, ondersteuning en civieltechnisch toezicht) ingekocht.
	Jaarbudgetten De financiering van dit speerpunt wordt in twee stappen (2021-2022 en 2023-2024) naar 0 afgebouwd in 2025. Nu de oplevering niet eind 2024, maar eind 2025 is gepland, kan dit mogelijk gevolgen hebben op de gemeentelijke financiering. We gaan er vooralsnog vanuit dat de (restanten van de) jaarbudgetten zoals gebruikelijk via de bestemmingsreserve bereikbaar blijven voor mogelijke extra kosten in 2025 en verder als gevolg van de vertraging. We sluiten op dit moment een extra kredietaanvraag overigens ook niet uit, mocht blijken dat de gelden uit de bestemmingsreserve en/of voorziening onvoldoende blijken te zijn. *Huisvesting CVDD* Zoals bekend beschikt de CV De Deurdreiers sinds 1 april 2018 over een mooie opslaglocatie voor de (af)bouw en opslag van praalwagens en aanverwante zaken als mede opslag voor andere verenigingen. Deze locatie is in het kader van de voorbereidende werkzaamheden eind 2020 gesloopt. Sinds medio september beschikt de CVDD over een alternatieve locatie. Deze locatie is kleiner. De CVDD willen graag weer een grotere locatie zodat ze samen met andere culturele verenigingen een integrale opslagvisie kunnen realiseren. *Aanvullende inpassingsonderzoeken* Eind 2020 hebben we Stichting Landschapsbeheer Gelderland opdracht gegeven om via een gebiedsproces het afstemmingstraject tussen de verschillende landschapsplannen tot een goed einde te brengen. Uitvoering is in het najaar van 2021 en 2022 voorzien. Met Rijkwaterstaat is een addendum op Bestuursovereenkomst Aanlanding Oost overeengekomen zodat de gemeente in eind 2020, 2021, 2022 en na volledige voltooiing de gemaakte kosten kan declareren tot een maximum van in totaal € 400.000. Hiervoor dient jaarlijks een voortgangsrapportage te worden goedgekeurd door Rijkswaterstaat. De eerste IBOI-geïndexeerde ton is in 2020 gedeclareerd en uitbetaald. De onderzoeksresultaten naar mogelijke aanvullende maatregelen in het gebied tussen de Aanlanding Oost en de Schraleweidsestraat (zie onze kennisgeving d.d. 14 mei 2019) zijn in 2020 nogmaals bij GelreGroen onder de aandacht gebracht. De ligging van de A15 in dit ontwerp is lager dan het referentieontwerp van Rijkswaterstaat en levert zodoende geluidswinst op voor de woningen achter de landschappelijk wal. *Stichting BOG A15* Over de bovenstaande onderwerpen heeft ook (digitaal) overleg plaatsgevonden met de Stichting Bewonersoverleg Groessen A15 en/of een vertegenwoordiging hiervan. In 2020 hebben drie fysieke bijeenkomsten plaats kunnen vinden waarin de stichting door GelreGroen en Rijkswaterstaat is bijgepraat over onder andere het ontwerp en de landschappelijk inpassing.

3.B.2	Uitvoeren Woonagenda 2017-2022 en Woningbouwprogramma 2018-2027
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven sluiten aan bij de hedendaagse behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving.
Toelichting	Op 8 mei 2017 heeft de gemeenteraad de Woonvisie 2025 en de Woonagenda 2017 tot 2022 vastgesteld. In de woonvisie is samen met partners in de samenleving tot een ambitieuze woonagenda gekomen. Ook in 2020 gaan we concreet uitvoering geven aan het monitoren en opnieuw maken van (jaarlijkse) prestatieafspraken met Vivare, bijdragen aan het verder ontwikkelen en uitvoeren van gemaakte woonallianties (zoals extra woonruimte creëren zonder permanente toevoeging en het opzetten van een energiecoörporatie in Loo) en de eventuele uitvoering van verschillende leningsinstrumenten. Eind 2017 zijn in de Liemerse Woonagenda 2017-2027 nieuwe bestuurlijke afspraken vastgelegd over de gemeentelijke woningbouwprogramma's. Op 12 juni 2018 is de notitie Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027 vastgesteld in de gemeenteraad. Hierin staat het te realiseren woningbouwprogramma voor de komende jaren. Het belang en de behoefte is uitgesproken om voortvarend dit programma op de benoemde locaties te realiseren. In 2019 krijgt deze notitie verder vorm middels een vervolgnotitie "versnelling woningbouw Duiven" waarin aandacht voor de haalbaarheid van ambities die in de notitie woningbouwprogramma zijn opgenomen. Op basis van deze vervolgnotitie en nadere afwegingen ten aanzien van de haalbaarheid die aan de gemeenteraad worden voorgelegd, zal inzichtelijk zijn op welke wijze versnelling mogelijk is.
Bereikt/niet-bereikt	De Prestatieafspraken met Vivare en Woonzorg Nederland zijn gemaakt. De notitie "Versnelling woningbouw" is vastgesteld. Verschillende woningbouwplannen op de welkbekende inbreidingslocaties, zijn verder richting ontwikkeling en realisatie gebracht. Er wordt om de 4 maanden een voortgangsbericht over de voortgang woningbouw, met de gemeenteraad gedeeld. Met de kennisgeving van 5 januari 2021 is de raad geïnformeerd over de voortgang van alle woningbouwplannen in Duiven, Groessen en Loo. De constatering dat alleen inbreidingslocaties niet genoeg is om aan de woningvraag te kunnen voldoen heeft geleid tot een eerste verkenning van 3 uitbreidingslocaties. Hierover is uitgebreid met de samenleving en gemeenteraad gediscussieerd. De notitie "Woningsplitsing, kleinschalige inbreidingsplannen en functieverandering" is vastgesteld. In 2020 is verder in regionaal verband de Woondeal met het rijk gesloten. Als nadere uitwerking is er een nieuwe Liemerse Woonagenda opgesteld en vastgesteld door alle colleges en de provincie Gelderland. Ook is begonnen met het actualiseren van de Woonvisie. De verwachting is dat deze in het 2e kwartaal 2021 ter vaststelling kan worden aangeboden aan de gemeenteraad.

3.B.3	Opstellen integraal beleid beheer openbare ruimte
Doel	Efficiënter omgaan met beschikbare middelen tegen aanvaardbare risico's.
Toelichting	Toenemende complexiteit en krimpende budgetten dwingen gemeenten in het beheer van stedelijk gebied om scherpere en beter onderbouwde keuzes te maken. De kunst is om met de middelen die beschikbaar zijn zo efficiënt en doelmatig mogelijk te presteren. Door beheertaken integraal te benaderen en in meerjarenplanningen te ramen kan efficiëntie behaald worden. Door daarnaast risicogestuurd te werken kan meer differentiatie worden aangebracht in het beheer.
	Dit alles vatten we samen onder het invoeren van Asset Management. Asset Management helpt bij het behalen van de optimale prestatie uit de gebruiksmiddelen binnen acceptabele risico's en tegen aanvaardbare kosten gemeten over de levensduur.

3.B.3	Opstellen integraal beleid beheer openbare ruimte
	We koppelen dit aan de invoering van de omgevingswet die integraal werken als uitgangspunt heeft.
Bereikt/niet-bereikt	De eerste fase is doorlopen. Dat is de basis in beeld brengen waarbij we het areaal, het vastgestelde beleidsniveau van beheer en onderhoud en de beschikbare middelen met elkaar vergelijken. De uitkomst daarvan is een financieel tekort op de beheerbudgetten. Dit is gedeeld met het college en de gemeenteraad. Er is verder gegaan met mogelijkheden bekijken om het tekort binnen bestaande budgetten op te lossen. Daarmee gaan we in 2021 verder.

3.B.4	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
Doel	Het behouden en versterken van een aantrekkelijke en duurzame leef-, woon- en werkomgeving in dorpen en wijken.
Toelichting	Het stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen is een onderwerp van de collegeagenda. Hierbij speelt mee de ambitie van de raad om de ‘agenda zettende rol’ te willen uitbouwen. De wens van de raad om de verbinding met de samenleving te versterken, sluit hier goed bij aan. Voor de dorps- en wijkraden is het dan ook van belang het contact met de raad op te zoeken en hun visies/ambities kenbaar te maken. Waarbij hun eigen kracht en inzet van belang is. Op deze manier wordt de aandacht voor dergelijke plannen vergroot, en geeft dit een grote kans dat deze onderdeel gaan vormen van de raadsagenda. In 2019 heeft uw raad extra geld beschikbaar gesteld (€ 250.000) voor de verdere uitwerking van de thema’s en aandachtspunten uit de in voorgaande jaren opgemaakte dorpsvisies voor Loo en Groessen en het wijkontwikkelingsplan Duiven-West. Inmiddels worden stappen gezet om te komen tot concrete afspraken met de initiatief-nemers (de beide dorpsraden en de wijkraad) over de uitvoering van deelplannen in de komende jaren. Er is geïnvesteerd in de groei van de goede relatie middels het faciliteren/ ondersteuning bieden vanuit de gemeente en de inzet vanuit de wijken en dorpen, waarbij het creëren van draagvlak en het samen realiseren van planonderdelen een belangrijk onderdeel vormt. Het is van belang dit voort te zetten. Verwachtingsmanagement speelt hierbij een grote rol (alsmede het temporiseren dan wel het uitvoeren van plannen – werk-met werk, eigen inzet). Een aantal van de plannen zal op de korte termijn (deels) worden uitgevoerd. Deze zullen niet allemaal volledig kostendekkend zijn. Daarnaast worden andere (deel)plannen op een lange termijn gefaseerd, waarvoor t.z.t. mogelijk een financieel, inhoudelijke bijdrage wordt gevraagd. Bovengenoemde processen kunnen het effect hebben dat andere wijken en buurten ook een toekomstvisie opstellen, waarbij wordt gekeken naar een aantrekkelijke, veilige inrichting en sociale samenhang. Voor buurtschap Helhoek is een traject opgestart en dit ligt in de verwachting voor het Eilandplein. Het stimuleren en faciliteren ook van deze wijken en/of buurten is een belangrijk onderwerp van de collegeagenda.
	Op basis van de huidige stand van zaken gaat het om het volgende: Verbetering dorpshart Groessen (€ 75.000) Ontmoetingsplein Duiven-West (€ 75.000) Verbetering dorpsplein Loo en/of gedeeltelijke bijdrage realisatie Castellum (€ 50.000) Visie leefbaarheid buurtschap Helhoek (€ 25.000) Ontwikkelingen Eilandplein (n.t.b.) Een gedeelte van het beschikbaar gesteld budget is nodig ter ondersteuning en adviezen in de verschillend processen. Een gedeelte van het budget is nodig voor een inhoudelijke bijdrage op de realisatie van het project of onderdelen daarvan. De voorbereiding om tot daadwerkelijke besluitvorming en realisatie te komen is veelal meerjarig. Een gedeelte van het budget zal dit jaar besteed worden een deel ook niet. Dit laatste kan aangewend worden voor de vorming van een bestemmingsreserve.

3.B.4	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
Bereikt/niet-bereikt	*Groessen* In 2019 is de visie voor het dorpshart van Groessen geactualiseerd en afgerond. Het dorp heeft dit enthousiast ontvangen. In 2020 heeft de dorpsraad met externe ondersteuning zich ingezet voor de verdere uitwerking van de ontwikkeling van woningbouw voor het dorp. Ondanks de beperkende maatregelen door de coronapandemie, heeft dit eind 2020 erin geresulteerd dat de eigenaar en ontwikkelaar van de gronden een plan heeft uitgewerkt met een gedifferentieerd woningbouwprogramma o.a. voor 1 à 2 persoon huishoudens (starters- en seniorenwoningen) met een enkele vrijstaande en 2-onder-éénkap woning. Begin 2021 wordt tussen de ontwikkelaar en de gemeente een overeenkomst gesloten over de formele planontwikkeling en -realisatie.
	De Helhoek Buurtschap Helhoek heeft in vervolg op de Toekomstvisie uit 2019 met externe ondersteuning verder gewerkt aan een uitwerkingsplan. In 2020 heeft de uitwerkingsgroep de taak opgepakt om deze visie verder uit te werken voor de thema's (veilig en gezond) verplaatsen, landschap en wonen. De uitwerkingsgroep wilde begin april hun plan presenteren. Echter heeft dit proces door de coronapandemie enige vertraging opgelopen. In juni waren bijeenkomsten onder voorwaarden weer mogelijk en heeft de groep het plan gepresenteerd. Het buurtschap heeft het uitwerkingsplan met grote meerderheid aangenomen. Het gaat om criteria voor het terugbouwen van de woningen die door de komst van de A15 zijn gesloopt en daarnaast een maatregelen tabel met betrekking tot landschappelijke inpassing en een vergroting van de verkeersveiligheid op een aantal locaties. Zij heeft het plan ook aan het college voorgelegd. Het college heeft ingestemd met o.a. de criteria voor wonen en het toekennen van 7 bouwmogelijkheden, maar zich nog niet uitgesproken over de wens van het buurtschap om het plangebied te vergroten (gelijk aan de grenzen van de historische contour). De groep heeft voor categorie 1 en 2 vier bouwmogelijkheden opengesteld. Categorie 1 heeft betrekking op alle hoofdbewoners waarvan de huidige woning is/wordt gesloopt door de aanleg van de A15 hebben een preferente positie. Zij komen allen in aanmerking voor een bouwrecht. Categorie 2 ziet toe op een aantal gedupeerde hoofdbewoners waarvan de woning net niet wordt gesloopt, maar die zo dicht op het tracé komen te wonen dat hun woongenot ernstig wordt geschaad. Ze hebben nog even de tijd om een potentiele locatie te zoeken en met de gemeente in gesprek te gaan. Voor deze categorie geldt dat binnen een half jaar na ingebruikname van de A15 een anterieure overeenkomst afgesloten in. Voor categorie 3 en 4 zijn 3 bouwmogelijkheden opengesteld. Categorie 3 betreft kinderen van alle hoofdbewoners, die terug willen keren in De Helhoek en daarmee ook bij kunnen dragen bij aan verjonging. Categorie 4 is een rest-criterium, mochten op grond van de eerste 3 criteria niet alle bouwrechten worden toegewezen, dan komen de hoofdbewoners uit de buurt die nu op een afstand van meer dan 100 meter van de A15 wonen in aanmerking. Tot 1 november hebben gegadigden zich voor alle categorieën kunnen aanmelden. Voor de categorieën 1 en 4 heeft zich niemand aangemeld. Voor categorie 2 hebben zich vijf gegadigden gemeld en drie gegadigden voor categorie 3. Hierdoor is één geïnteresseerde op de reservelijst geplaatst. Dit is degene waarvan de huidige woning verst van de toekomstige A15 is gelegen. De gegadigden die zich voor categorie 3 hebben aangemeld, kunnen van start met de verkenning van een bouwmogelijkheid. Een eerste informatief gesprek tussen de drie gegadigden met de gemeente heeft begin 2021 plaatsgevonden.

3.B.4	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
	Loo De dorpsraad Loo heeft zich dit jaar ingezet voor de realisatie van een Castellum (project vanuit Vrijetijdseconomie) waarvoor een provinciale subsidie is toegekend en gelden vanuit het project A15 is toegekend. Daarnaast heeft zij een plan voor de realisatie van een voetpad tussen de nieuwe wijk Westreenen en de basisschool. Dit is onderdeel van een plan voor de verbetering van de Loostraat. Hierover zijn zij, vanwege de coronapandemie digitaal in gesprek met de gemeente. Daarnaast heeft de dorpsraad zich ingezet voor de ontwikkeling van de voormalig kleuterschoollocatie. Eind 2020 waren 4 gegadigden bekend die op deze locatie samen 4 woningen willen gaan bouwen. De eerste stap is samen met de gemeente gezet. De voorbereidingen voor het bestemmingsplan zijn eind 2020 gestart. *Duiven-West* In Duiven-West is met externe ondersteuning veel werk verzet rond de verdere uitwerking van het Wijkontwikkelingsplan in een uitvoeringsprogramma. De acht werkgroepen van wijkbewoners zijn begin 2020 voortvarend gestart met de items: verkeer, het ontmoetingsplein, duurzaamheid, de hondenlosloop-terreinen, achterpaden, kleur in de wijk, buurtpreventie, en groen en kunst. Helaas heeft de coronapandemie flink vertragend gewerkt, maar vanaf mei hebben veel werkgroepen toch een weg gevonden om door te gaan: Voor wat betreft het ontmoetingsplein kwam de planvorming na veel gesprekken in het najaar veel meer in beeld en zal voor de zomer 2021 in overleg met omwonenden en alle andere partijen een definitief ontwerp worden uitgewerkt. De geplande activiteiten tussen Basisschool Kameleon en Het Palet konden in 2020 helaas geen doorgang vinden. Voor wat betreft de werkgroep hondenloslooptерreinen is op initiatief van de werkgroep eind 2020 een bredere enquête onder de gehele bevolking gehouden die tevens wordt ingezet ter heroriëntatie op het hondenbeleid. Verder zijn de drie hondenloslooptерreinen in Duiven West qua gebruik door de werkgroep in de zomerperiode onder de loep genomen en zijn gebruikers en omwonenden benaderd. Ook zijn stappen gezet voor de opstart van een online platform om beter in verbinding te staan met de wijkbewoners en is de wijkraad bezig met een nieuwe organisatiestructuur die hopelijk in 2021 door een nog te houden Algemene leden vergadering kan worden geformaliseerd. In verschillende achterpaden van de wijk zijn bewoners op initiatief van de werkgroep met opruim acties gestart.

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, de op ons afkomt.
Dit zijn de speerpunten:

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Tijdige voorbereiding en implementatie van de Omgevingswet.
Toelichting	De Omgevingswet brengt een omvangrijke operatie met zich mee voor gemeenten en raakt alle domeinen binnen de fysieke leefomgeving en meerdere organisatieonderdelen van 1Stroom. Het is meer dan een wetswijziging. Een belangrijk onderdeel is dat elke gemeente over een Omgevingsvisie en een Omgevingsplan moet beschikken. Deze vervangen de huidige structuurvisie en bestemmingsplannen. Het gaat dan vooral ook om het verder integreren en harmoniseren van bestaande beleidskaders.
	Uitgangspunt hierbij is ook het creëren van samenhang tussen de doelen van het sociale domein en de ontwikkelingskansen binnen het fysiek domein, voorbeelden hiervan zijn de termen veiligheid en gezondheid. Daarnaast gaat het ook om een andere gemeentelijke rol (eenvoudig beter en meer lokaal maatwerk en bestuurlijke afwegingsruimte). Dit vraagt in brede zin ook aanpassingen in organisatie, werkwijze, processen en procedures, inzet en opleiding van medewerkers en daarom om een goede gezamenlijke voorbereiding.

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
	In 2017 is met betrokkenheid van de gemeenteraden een koersdocument “Implementatie Omgevingswet” opgesteld (fase 1: Bewustwording). Ook is in 2017 het “Plan van Aanpak Omgevingswet” vastgesteld met hierin de aanpak voor het vervolg. Uitgangspunt is dat de gemeente Duiven en Westervoort samen werken aan de implementatie, waar mogelijk we nu al experimenteren in de geest van de Omgevingswet bij initiatieven en nieuw beleid integraal benaderen. We werken vanuit de volgende thema’s aan de implementatie: Omgevingsvisie en programma, Omgevingsplan, Omgevingsvergunning, Projecten & Initiatieven, HRM/Cultuur en ICT. De ingangsdatum voor de inwerkingtreding is 1 januari 2021. Een groot deel van deze transitie gaat over een andere manier van werken als overheid richting samenleving, in huis en in een keten. De implementatie van de nieuwe Omgevingswet, vloeit voort uit wijziging van wetgeving en is in die zin geen keuze. Deze opgave vereist een brede prioriteit en een stevige ambtelijke inzet en verdere noodzakelijke advies-, onderzoeks- en andere implementatiekosten om tot nieuwe processen, beleidskaders, instrumenten en opgeleide medewerkers te komen.
Bereikt/niet-bereikt	Het afgelopen jaar zijn flinke stappen gezet voor de implementatie van de Omgevingswet. Zo is voor de omgevingsvisie een startnotitie/koersdocument vastgesteld en heeft er een brede participatie plaatsgevonden met raad, professionals en samenleving. Hierbij hebben wij extra kosten moeten maken voor het kaartmateriaal, grondbeleid en de totstandkoming van de ontwerp-omgevingsvisie. Tevens is er een structuur bedacht, waarbij ook de visie d.m.v. programma’s kan worden gerealiseerd. Daarnaast heeft voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) de aanbesteding plaatsgevonden van verschillende systemen en worden deze inmiddels geïmplementeerd waarbij veel aandacht uitgaat naar de koppeling op het landelijk stelsel. Ook voor de Verordening Fysieke Leefomgeving (VFL: samenvoeging van alle gemeentelijke verordeningen) is gereed en zal nadat de erfgoedverordening klaar is, aan u worden voorgelegd. Ook de rekenkamer heeft haar onderzoeksrapport opgeleverd waarbij bij de verder implementatie rekening mee wordt gehouden. Ten aanzien van het omgevingsplan is het plan van aanpak gereed en wordt daar inmiddels uitvoering aan gegeven. Op 1-1-2022 zal dit plan bestaan uit alle bestemmingsplannen, gemeentelijk verordeningen en de bruidsschat. Waarbij voor de bruidsschat de regels toepasbaar worden gemaakt. In het kader van een andere nieuwe wet: Wet kwaliteitsborging is een scan gemaakt waarbij een eerste indicatie is gevormd over de mogelijke gevolgen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Tot slot zijn de eerste stappen gezet in de opleiding van onze medewerkers en hebben er intern meerdere bijpraatsessie plaatsgevonden. Dit alles gaat in nauwe samenwerking met onze partners zoals de Omgevingsdienst Regio Arnhem.

3.3 Wat heeft het ons gekost?

Hieronder een tabel waarin de cijfers worden vergeleken van de jaarrekening 2019, de begroting voor wijziging, de begroting na wijziging, de werkelijke cijfers 2020 en het verschil tussen de begroting na wijziging met de werkelijke uitgaven.

Resultaat programma Omgeving

	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2019	2020 v.w.	2020 n.w.	2020	2020
Lasten	14.367	12.587	13.250	14.473	- 1.223
Baten	12.751	8.826	9.019	10.699	1.679
Gerealiseerde totaal saldo	**- 1.616**	**- 3.760**	**- 4.231**	**- 3.774**	**457**
Resultaatbestemming	- 15	243	677	564	- 113
Gerealiseerde resultaat	**- 1.631**	**- 3.517**	**- 3.553**	**- 3.210**	**344**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo
Het positieve resultaat op het programma Omgeving bedraagt vóór bestemming € 457.000. Voor een verklaring van de grote verschillen verwijzen we naar de verschillenanalyse op pagina 122 en verder.

Directe kosten (€ 361.000)
Ter uitvoering van het mobiliteitsplan worden jaarlijks onderzoeken en projecten uitgevoerd. Een aantal projecten is doorgeschoven naar 2021 en onderzoeken zijn niet uitgevoerd vanwege capaciteitsproblemen. Het project revitalisering Nieuwgraaf is afgesloten. Verder zijn er voordelen op de gladheidsbestrijding vanwege de minder strenge winter. Op waterdoorlatende verhardingen en wegmarkeringen ontstaat een voordeel doordat er minder onderhoudskosten zijn geweest. Per saldo ontstaat een nadeel op **taakveld verkeer en vervoer**.
Het resultaat op **taakveld fysieke bedrijfsinfrastructuur** ontstaat voornamelijk door winstnemingen op de bedrijventerreinen De Nieuweling, Graafstaete en Innofase. Voor het complex Seingraaf hebben we een extra bedrag in de verliesvoorziening moeten storten.
Op het **taakveld economische promotie** ontstaat het voordeel door lagere kosten omdat er geen kermissen zijn georganiseerd, meer hotelovernachtingen, uitstel van de uitgaven voor de uitkijktoren in de Loowaard en minder kosten voor circulaire economie.
Doordat een aantal werkzaamheden werd uitgesteld zijn er minder projectkosten bij het rioolonderhoud gemaakt. Daar tegenover staat een hogere storting in de voorziening riolering omdat het verschil tussen gemaakt kosten voor riolering en de ontvangen rioolheffing daarin wordt opgespaard om de verwachte toekomstige grote onderhoudsgolf voor rioleringen op te kunnen vangen zonder dan een extreme verhoging van de rioolheffing nodig te hebben. Verder waren de onderhoudskosten voor rioolgemalen en randvoorzieningen lager en zijn er nog geen advieskosten gemaakt voor het nieuwe Watertakenplan. Per saldo ontstaat op het **taakveld riool** een nadeel.
De verwerkingskosten voor het restafval is behoorlijk gestegen. Er is een voordeel op de handhavingskosten. De vergoeding voor het oud papier was aanzienlijk minder door een lagere papierprijs. De inzamelkosten voor het PMD (Plastic, Metaal en Drankenkartons) zijn behoorlijk gedaald, vergoeding van Nedvang voor inzameling PMD is lager ivm met een verandering in de vergoedingssystematiek. De verwerkingskosten op het afvalaanbiedstation zijn behoorlijk gestegen doordat er meer bezoekers waren door Covid-19. Per saldo was er een nadeel op het **taakveld afval**.
Het nadeel op het **taakveld milieubeheer** ontstaat door de extra inspanningen die zijn gedaan om de corona maatregelen te handhaven.
Er zijn in 2020 meer advieskosten gemaakt voor te ontwikkelen plannen waar mogelijk een anterieure overeenkomst voor kan worden afgesloten. Daar zijn nog niet alle kosten voor verhaald. Het voorbereiden van de mogelijke woningbouwplannen is de grootste post. Deze kosten zullen waar mogelijk nog worden meegenomen in mogelijke exploitaties. Er zijn minder kosten gemaakt voor bestemmingsplannen en vrijstellingen omdat daar in 2020 geen prioriteit aan is gegeven. Er is geen geld uitgegeven voor het project breedband buitengebied. Dit alles levert een nadeel op bij het **taakveld ruimtelijke ontwikkeling**.
We hebben een extra bedrag op moeten nemen in de verliesvoorziening voor het complex Vitaal Centrum Duiven. Het complex de Ploen-Zuid werd afgesloten met een slechter resultaat dan was voorzien en het complex Westreenen werd afgesloten met een beter resultaat dan vorig jaar was ingeschat. Per saldo een nadeel op het **taakveld grondexploitatie**.
Er waren meer legesinkomsten voor omgevingsvergunningen als gevolg van meer aanvragen tijdens de corona pandemie. Er waren hogere kosten voor de uitbesteding van werkzaamheden vanwege complexe vergunningaanvragen. Daardoor ontstond een voordeel op het **taakveld wonen en bouwen**.

Doorbelasting (€ 96.000)

De werkelijke lasten van 1stroom zijn volgens de in de begroting gehanteerde procentuele verdeling aan de taakvelden in Duiven en Westervoort doorbelast. In programma 3 zijn meer kosten terecht gekomen dan geraamd vanwege de extra inspanningen vanwege de woningbouwplannen. Doordat een aantal investeringen in wegen en riolering zijn uitgesteld zijn er minder kapitaallasten op dit programma geboekt.

Verkeer en vervoer	-87.000
Parkeren	4.000
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.249.000
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	5.000
Economische promotie	167.000
Riolering	- 288.000
Afval	- 89.000
Milieubeheer	- 16.000
Begraafplaatsen	1.000
Ruimtelijke ordening	- 289.000
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	- 375.000
Wonen en bouwen	79.000
Doorbelasting 1Stroom	-219.000
Doorbelasting kapitaallasten	315.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**457.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)
Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is -€ 113.000. Dat betekent dat er meer uit de reserves is onttrokken dan geraamd. En dat is voordelig. Er zijn stortingen gedaan in de BR A15 (-€ 66.000). Er is een storting in de BR Stimuleringsfonds gedaan voor de SVN inzake startersleningen (-€ 7.000). Er was een lagere onttrekking voor landschapsontwikkeling (-€ 7.000). Er is geen onttrekking geweest voor de uitkijktoren Loowaard (-40.000). Vanuit het Groenfonds is een lagere bijdrage in de revitalisering Nieuwgraaf gedaan (-€ 4.000). Vanuit de BR Fonds bovenwijkse voorzieningen is een hogere bijdrag in de revitalisering Nieuwgraaf gedaan (€ 41.000). Het krediet voor breedband buitengebied is overgeboekt naar 2021 (-€ 43.000). Er is minder onttrokken uit de BR Circulaire Economie (-€ 49.000). Er is een extra bedrag onttrokken voor groenrenovaties (€ 48.000). Een aantal resultaatbestemmingen is niet daadwerkelijk onttrokken uit de reserve maar verwerkt in het resultaat (€ 14.000).

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**457.000**
A15	- 66.000
Uitkijktoren Loowaard	- 40.000
Landschapsontwikkeling	- 7.000
Startersleningen SVN	-7.000
Circulaire Economie	- 49.000
Groenrenovaties	48.000
Revitalisering Nieuwgraaf	37.000
Breedband buitengebied	- 43.000
Sloop Loostraat/Accountant/marktgeld	14.000
Gerealiseerde resultaat	**344.000**

Bedragen in €

3.4 Welke verbonden partijen zijn betrokken?

	Omgevingsdienst Regio Arnhem
Doel	De gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers terzake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Taak	Het uitvoeren van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht voor gemeenten in de regio Arnhem en Provincie Gelderland. Ook is Omgevingsdienst Regio Arnhem voor deze overheden het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Beleidsrisico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn derhalve zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2020	In 2020 is 12% minder dan het afgesproken werkprogramma uitgevoerd. Deze onderschrijding is met name toe te schrijven aan het niet toegankelijk zijn van bedrijven vanwege coronamaatregelen en dat medewerkers van de ODRA tijdens de coronapandemie voldoende bescherming moesten genieten waarbij niet alle werkzaamheden uitgevoerd konden worden.

	Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen (voormalige Stadsregio)
Doel	Verbeteren van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, in zowel nationaal als internationaal perspectief.
Taak	Overleg te voeren gericht op afstemming van beleid op de terreinen wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. Daarnaast wordt het Bureau Brussel (EU-lobby) op strategisch-inhoudelijk niveau aangestuurd.
Beleidsrisico's	Beperkt. Het orgaan is een afstemmingsplatform dat geen beslissingen kan nemen voor de afzonderlijke gemeenten. Beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2020	In 2020 is regionaal gewerkt aan de doorontwikkeling van de vernieuwde gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Het college als ook de raad is actief betrokken geweest bij deze ontwikkeling. In december 2020 is besloten tot het instellen van deze nieuwe Gemeenschappelijke regeling en tegelijkertijd het opheffen van het oude Gemeenschappelijke orgaan Regio Arnhem-Nijmegen.

VGGM – Zie programma 1.

Algemene Dekkingsmiddelen

In de nieuwe opzet van onze programmabegroting zijn de diverse onderdelen van de Algemene Dekkingsmiddelen onder Programma 1 Bestuur opgenomen. Omdat de opsomming van Algemene Dekkingsmiddelen een verplicht onderdeel van de BBV is hebben we deze als aanvullend hoofdstuk in het Programmaplan opgenomen. Tevens zijn in dit hoofdstuk verplichte onderdelen over de post onvoorzien en de vennootschapsbelasting opgenomen.

Als Algemeen Dekkingsmiddel worden de volgende onderdelen aangemerkt:
- Belastingen.
- Uitkering uit het Gemeentefonds.
- Beleggingen.
- Overige Algemene Dekkingsmiddelen.

Belastingen

Hieronder vallen de gemeentelijke belastingen, voor zover zijnde Algemene Dekkingsmiddelen. In Duiven zijn dat de onroerende-zaakbelastingen, de toeristenbelasting, de precariobelasting, de reclamebelasting en de hondenbelasting. De toelichting op deze belastingen is opgenomen in de paragraaf Lokale Heffingen.

Uitkering uit het Gemeentefonds

De uitkering uit het Gemeentefonds bestaat uit de volgende onderdelen: de Algemene Uitkering (waar het Sociaal Domein inmiddels in is opgenomen), de Integratie-uitkeringen en de Decentralisatie-uitkeringen. De opbrengst van de uitkering uit het Gemeentefonds is ten opzichte van de Najaarsnota afgerond € 404.000 lager. Dat heeft voornamelijk te maken met het teruglopen van het aantal jongeren. Deze maatstaf telt niet alleen door in de cluster Jeugdzorg maar ook in de cluster onderwijs waardoor de impact extra groot is. Ook de gevolgen van de decembercirculaire veroorzaken een verschil. Tenslotte zijn er nog afrekeningen van de jaren 2018 en 2019 geweest. Uitgangspunt voor de jaarrekening is de betaalspecificatie gemeentefonds van januari 2021.

Uitkering Gemeentefonds 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Algemene Uitkering	31.350	32.371	33.513	36.295	2.782
Integratie-uitkering Voogdij 18+	443	632	652	0	-652
Integratie-uitkering WSW	1.862	1.770	1.984	0	- 1.984
Decentralisatie-uitkeringen	682	351	550	0	-550
Totaal	**34.337**	**35.124**	**36.699**	**36.295**	**-404**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Gemeentefonds
Door de aanpassing van de hoeveelheden bij een aantal maatstaven (OZB-waarden, bijstandsontvangers, inwoners en jongeren) komen de uitkeringen uit het Gemeentefonds per saldo € 404.000 lager uit. In de loop van de komende twee jaar worden de aantallen bij de maatstaven definitief vastgesteld. In de totale opbrengst 2020 zijn de aanpassingen van de maatstaven voor 2018 -€ 17.000 en 2019 € 29.000 ook verwerkt alsmede de gevolgen van de decembercirculaire.

Decentralisatie-uitkeringen
De decentralisatie-uitkering is een variant op de integratie-uitkering. Het tijdstip van overheveling hoeft in het geval van een decentralisatie-uitkering nog niet bekend te zijn en daarnaast kan het ook om tijdelijke middelen gaan.

In 2020 heeft de gemeente Duiven een aantal uitkeringen ontvangen: de decentralisatie-uitkering Combinatiefuncties, de decentralisatie-uitkering Gezond in de stad, de decentralisatie-uitkering voorschoolse voorziening peuters, de decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen, de decentralisatie-uitkering voor VTH provinciale taken, de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding, de decentralisatie-uitkering Schulden en Armoede, de decentralisatie-uitkering Kerkenvisies, de decentralisatie-uitkering verhoging taalniveau statushouders, de decentralisatie-uitkering Deltaprogramma ruimtelijke adaptatie, de decentralisatie-uitkering Brede aanpak dak- en thuisloosheid, de decentralisatie-uitkering Compensatie parkeer en toeristen, de decentralisatie-uitkering Precario en evenementenleges, de decentralisatie-uitkering Extra kosten verkiezingen Covid-19, de decentralisatie-uitkering Eigen bijdrage Wmo, de decentralisatie-uitkering Noodopvang kinderen, de integratie-uitkering Participatie, de integratie-uitkering Voogdij 18+ en de integratie-uitkering Inburgering. Ten opzichte van de Najaarsnota 2020 zijn er geen decentralisatie-uitkeringen toegevoegd.

Beleggingen

Het rendement van deelname in maatschappelijk kapitaal van instellingen en ondernemingen heeft in 2020 € 127.641 opgeleverd. Het gaat hierbij om dividend uitkeringen op aandelen Alliander en BNG.

Overige Algemene Dekkingsmiddelen

Het gaat om de volgende producten:
- Algemene baten en lasten.
- Lasten van belastingheffing en uitvoering Wet WOZ.
- Rente interne financiering.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn gemeenten voor een aantal activiteiten, zoals de grondexploitatie, vennootschapsbelastingplichtig. Lang is er veel onduidelijk geweest over te hanteren uitgangspunten. Eind 2018 en begin 2019 zijn door de belastingdienst een aantal uitgangspunten gedefinieerd om eenduidigheid, met name over de resultaatbepaling bij de grondexploitaties, te creëren. Men probeert gemeenten te verleiden, middels een zogenoemde vaststellingsovereenkomst, deze uitgangspunten te onderschrijven. Niet op alle punten gaan wij hierin mee. In overleg met onze adviseur zijn wij bij de aangiften uitgegaan van onze eigen parameters. Januari 2021 hebben we de aangifte over het jaar 2019 gedaan. Door de belastingdienst was hiervoor uitstel verleend tot 1 mei 2021. De aangifte kwam op een verlies van ongeveer € 295.000 uit. Voor de aangifte over het jaar 2020 is uitstel verleend tot 1 mei 2022. Wij verwachten de aangifte in de tweede helft van dit jaar (2021) te kunnen doen. Vooralsnog verwachten wij de komende jaren nog geen daadwerkelijke betaling te moeten doen.

Onvoorzien

Deze post dient ter dekking van de in de loop van het begrotingsjaar optredende onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare niet geraamde uitgaven. Dit budget is niet per programma verdeeld, maar als totaalpost in de ramingen opgenomen. In totaal werden 25.300 inwoners x € 1,18 = € 29.854 in de begroting 2020 voor de post Onvoorzien opgenomen.

Begrotingswijzigingen Onvoorzien in 2020

Onderwerp	Begrotingswijziging	Bedrag
Begroting 2020 Primitieve raming	Nr: 0 (raad 12 november 2019)	29.854
Afboeken onvoorzien	Najaarsnota (8 december 2020)	- 29.854
Totaal		**0**

(- is een nadeel, + is een voordeel)

Wat heeft het gekost?

Resultaat Onvoorzien

	Rekening 2019	Begroting 2020 v.w.	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Lasten	0	30	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**
Resultaatbestemming	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Er is in principe geen resultaat op Onvoorzien.

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)

Er kan geen resultaatbestemming plaatsvinden op Onvoorzien.

Verplichte Indicatoren

Indicator	**Duiven 3-3-2021**	**Nederland 3-3-2021**
Formatie fte per 1.000 inwoners	6,78	gegevens niet beschikbaar
Bezetting fte per 1.000 inwoners	6,31	gegevens niet beschikbaar
Apparaatskosten per inwoner	€ 640	gegevens niet beschikbaar
Externe inhuur als % van totale loonsom + inhuur externen	10,76%	gegevens niet beschikbaar
Overhead als % van totale lasten	45,82%	gegevens niet beschikbaar
Woonlasten eenpersoonshuishouden	648	700
Woonlasten meerpersoonshuishouden	826	773
WOZ-waarde woningen	241	270
Nieuwbouw woningen	2,4	9,2
Huishoudelijk restafval (KG per inwoner)	102	189
Hernieuwbare elektriciteit	96,7%	17,6%
Winkeldiefstal per 1000 inwoners	0,8	2,3
Geweldmisdrijven per 1.000 inwoners	2,6	4,8
Diefstal uit woning per 1000 inwoners	1,4	2,3
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	3,4	5,9
Verwijzingen HALT per 10.000 jongeren	90	132
Jongeren met delict voor rechter	1%	1%
Demografische druk	51,1%	54,2%
Niet-sporters	45,7%	48,7%
Banen	889,3	677,1
Vestigingen	126,1	151,6
Netto arbeidsparticipatie	71,3%	68,8%
Bruto gemeentelijk product	100	100
Functiemenging	62,0%	53,2%
Bijstandsuitkeringen per 10.000 inwoners	352,4	459,7
Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners	246,6	202,0
Wmo-clienten met een maatwerkarrangement	onbekend	640
%kinderen in uitkeringsgezin	5	6
% achterstandsleerlingen	3,9	11,61
% werkloze jongeren	1	2
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO+MBO)	1,6	2,0

Absoluut verzuim	0	1,82
Relatief verzuim	22	26
Jongeren met jeugdhulp	10,12	9,32
Jongeren met jeugdreclassering	0,3%	0,3%
Jongeren met jeugdbescherming	0,7%	1,1%

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Bovenstaande indicatoren worden op deze site ververst zodra er nieuwe informatie beschikbaar is.

Jaarverslag - Paragrafen

Paragraaf 1	Lokale heffingen
Paragraaf 2	Weerstandsvermogen
Paragraaf 3	Onderhoud kapitaalgoederen
Paragraaf 4	Financiering
Paragraaf 5	Bedrijfsvoering
Paragraaf 6	Verbonden partijen
Paragraaf 7	Grondbeleid
Paragraaf 8	Covid'19

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Algemeen

Deze paragraaf bevat informatie over gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in drie typen belastingen. De algemene belastingen, de bestemmingsheffingen en de retributies. Na de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds zijn dit de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Het aandeel van de gemeentelijke belastingen in het totaal van de inkomsten is 20%.

Algemene belastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten ten goede komen aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet voor een specifiek en wettelijk bepaald doel maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen mogen worden ingezet. De onroerende-zaakbelastingen (hierna: OZB), hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting behoren tot deze categorie. De reclamebelasting feitelijk ook maar daar is in de gemeente Duiven wel een specifiek doel aan gekoppeld.

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Retributies zijn belastingen die worden geheven als er door of namens de gemeente een specifiek product of een specifieke dienst wordt verleend. De leges, lijkbezorgingsrechten en marktgelden behoren tot deze categorie.

Voor bestemmingsheffingen en retributies geldt dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst mag daarom niet hoger zijn dan de kosten die worden gemaakt om het product of de dienst te verlenen.

In de gemeente Duiven worden diverse belastingen geheven, te weten OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, reclamebelasting, precariobelasting en rechten (o.a. leges).

Financiële gegevens

Lokale heffingen 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
OZB	5.555.917	5.986.763	5.769.029	5.730.556	- 38.473
Afvalstoffenheffing	1.968.965	1.825.455	2.218.199	2.186.888	-31.311
Rioolheffing	2.700.620	2.359.054	2.429.184	2.429.414	230
Rioolaansluitrecht	-7.340	9.046	9.055	890	-8.165
Hondenbelasting	175.804	176.883	179.399	174.351	-5.048
Toeristenbelasting	168.833	160.938	84.443	125.464	41.021
Precariobelasting	265.027	266.069	266.069	265.027	-1.042
Reclamebelasting	50.500	63.452	64.313	47.500	-16.813
Sportaccommodaties	249.267	240.913	244.092	212.554	-31.538
Lijkbezorgingsrechten	39.590	67.557	54.075	50.765	-3.310
Marktgelden	0	7.129	95	0	-95
Leges	945.306	1.098.855	1.082.181	1.272.636	190.455
Totaal	**12.112.489**	**12.262.114**	**12.400.134**	**12.496.045**	**95.911**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

Deze tabel vindt u ook terug in de programmarekening, onder de totale inkomsten. Ten opzichte van de begroting na wijziging zijn de opbrengsten uit lokale heffingen € 95.911 hoger.

De inwoners van de gemeente krijgen jaarlijks een aanslag gemeentelijke belastingen. Voor de beoordeling van de lastendruk zijn de tarieven dan ook van groot belang.

Naast volumeontwikkelingen (toename aantal woningen met 3) en kostenontwikkelingen (bijvoorbeeld inzameling- en verwerkingsprijzen afval) is uitgegaan van een indexering van de tarieven 2020 met 1,4% voor loon- en prijsontwikkelingen overeenkomstig het percentage BBP (Bruto Binnenlands Product) uit de septembercirculaire gemeentefonds 2019.

Verder is het uitgangspunt gehanteerd dat afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges omgevingsvergunning en leges kostendekkend zijn. Voor lijkbezorgingsrechten en marktgelden is het uitgangspunt om zoveel mogelijk kosten te verhalen.

Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2020 vermeld. De tarieven van de rechten, waaronder de leges en tarieven huur sportaccommodaties zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht. De tarieven, met uitzondering van OZB, zijn in €.

Belastingsoort	**Tarief 2020**
OZB eigenarenbelasting:	
- woningen, % van vastgestelde waarde	0,1353
- niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1857
OZB gebruikersbelasting niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1421
Afvalstoffenheffing vastrecht	166,67
Afvalstoffenheffing variabel:	
- per lediging 140 liter container restafval	2,94
- per lediging 240 liter container restafval	5,04
- per storting ondergrondse container	1,00
Rioolheffing, per m3	1,73
Hondenbelasting:	
- 1e hond	64,32
- 2e hond	118,64
Toeristenbelasting:	
- hotel, hostel, pension en B&B	1,95
- kampeerterrein en camperplaats	1,10
Reclamebelasting, Centrum Duiven	750,00
Precariobelasting, per strekkende meter	2,27

Gemeenten kennen een gesloten belastingstelsel. Dit betekent dat een gemeente een belasting alleen kan heffen als een wet daar nadrukkelijk de bevoegdheid toe geeft. Het beleid betreffende de gemeentelijke belastingen is opgenomen in landelijke wet- en regelgeving.

De belastingtarieven zijn opgenomen in onderstaande belastingverordeningen.
- "Verordening onroerende-zaakbelastingen 2020".
- "Verordening afvalstoffenheffing 2020".
- "Verordening rioolheffing 2020".
- "Verordening rioolaansluitrecht 2020".
- "Verordening hondenbelasting 2020".
- "Verordening toeristenbelasting 2020".
- "Verordening reclamebelasting 2020".
- "Verordening precariobelasting 2020".
- "Verordening lijkbezorgingsrechten 2020".
- "Verordening marktgelden 2020".
- "Verordening leges omgevingsvergunning 2020".
- "Legesverordening 2020".

In de verordeningen zijn verder bepalingen opgenomen ter uitvoering van de heffing en de invordering van gemeentelijke belastingen.

Belastingen

Onroerende-zaakbelastingen

Tarieven OZB 2020

	Woningen	Niet-woningen
Gebruiker		0,1421%
Eigenaar	0,1353%	0,1857%
Totaal	**0,1353%**	**0,3278%**

De tarieven zijn ten opzichte van het tarief 2019 eerst verhoogd. Er is een inflatiecorrectie van 1,4% toegepast. Daarna zijn deze tarieven aangepast aan de resultaten van de herwaardering 2020. Dat betekent een verlaging van de bij de begroting 2020 vastgestelde tarieven met 7,7% voor woningen, 1,9% voor niet-woningen eigenaren en 1,7% voor niet-woningen gebruikers.

Rekentarief
De inkomsten van de OZB worden door het Rijk gekort. Het Rijk rekent met de zogenaamde vaste rekentarieven. Voor 2020 bedroeg dat voor woningen OZB waarde woningen x 80% x 0,0894%.
OZB waarde niet-woningen eigenaren x 70% x 0,1590%.
OZB waarde niet-woningen gebruikers x 70% x 0,1281%.

Onroerende-zaakbelastingen 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
OZB woningen	3.406.982	3.785.792	3.538.560	3.497.064	- 41.496
OZB niet-woningen	2.148.935	2.200.971	2.230.469	2.233.492	3.023
Totaal	**5.555.917**	**5.986.763**	**5.769.029**	**5.730.556**	**- 38.473**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

Er is sprake van een nadeel van € 38.473. Dit nadeel valt weg tegen een deel van het voordeel op de stelpost voor prijsstijgingen.

In de gemeente Duiven is de gemiddelde waardestijging per 1 januari 2019 (waardepeildatum) ten opzichte van de waarden per peildatum 1 januari 2018 voor woningen 7,7%. De gemiddelde waardestijging voor niet-woningen eigenaren is 1,9% en voor niet-woningen gebruikers 1,7%. De vastgestelde landelijke waardestijging is 9,0% voor woningen en voor niet-woningen is 2,0%

De WOZ-waarde 2020 is eind januari 2020 gelijktijdig met de aanslag gemeentelijke belastingen 2020 aan de burgers kenbaar gemaakt.

De bezwaren die worden ingediend tegen de WOZ-beschikkingen worden door Belastingen in eigen beheer afgehandeld. In 2020 zijn er 228 bezwaarschriften ontvangen. Dit is 1,9% van de door de gemeente Duiven verzonden WOZ-beschikkingen. Landelijk gezien is er tegen 2,3% van de beschikkingen bezwaar ingediend. Voor alle bezwaren is door de gemeente uitspraak gedaan. Het aantal gegrond verklaarde bezwaren blijft binnen de door de Waarderingskamer gestelde norm. Tegen 1 ongegrond verklaard bezwaar is beroep ingesteld.

Hondenbelasting

Opbrengsten hondenbelasting 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Hondenbelasting	175.804	176.883	179.399	174.351	-5.048
Totaal	**175.804**	**176.883**	**179.399**	**174.351**	**-5.048**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

Tarieven hondenbelasting 2020

	Tarief
1e hond	64,32
2e hond	118,64

Bedragen in €

De tarieven zijn ten opzichte van 2019 gestegen. Er is een inflatiecorrectie van 1,4% toegepast.

Toeristenbelasting

Opbrengsten toeristenbelasting 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Toeristenbelasting	168.833	160.938	84.443	125.464	41.021
Totaal	**168.833**	**160.938**	**84.443**	**125.464**	**41.021**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel

In 2020 werden er minder overnachtingen in hotels e.d. verwacht vanwege de situatie rondom Covid-19. Daarom is de opbrengst toeristenbelasting bij de Najaarsnota 2020 tussentijds afgeraamd met een bedrag van € 76.000. Na de aanslagoplegging voor 2020 bleken er toch meer overnachtingen te zijn geweest dan verwacht. Dit resulteert in een voordeel van € 41.021.

Precariobelasting

Opbrengsten precariobelasting 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Precariobelasting	265.027	266.069	266.069	265.027	- 1.042
Totaal	**265.027**	**266.069**	**266.069**	**265.027**	**- 1.042**

Bedragen in €, - is een nadeel, + is een voordeel

Er is een wetsvoorstel ingediend tot afschaffing van de precariobelasting. In verband met de voorgenomen afschaffing heeft de landelijke overheid de gemeentelijke tarieven bevroren op de hoogte van het tarief voor 2016. Gemeenten krijgen maximaal tien jaar de tijd om de effecten van de inkomensderving op te vangen. Er mag in die periode maximaal het tarief in rekening worden gebracht dat voor het belastingjaar 2016 gold. Het tarief voor 2020 is dan ook niet verhoogd.

Reclamebelasting

Opbrengsten reclamebelasting 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Reclamebelasting	50.500	63.452	64.313	47.500	- 16.813
Totaal	**50.500**	**63.452**	**64.313**	**47.500**	**- 16.813**

Bedragen in €, - is een nadeel, + is een voordeel

Om het free-rider gedrag van een aantal ondernemers in het centrum van Duiven te voorkomen heeft de gemeente in 2015 een reclamebelasting ingevoerd. De gemeente is hiertoe overgegaan op verzoek van het bestuur van Ondernemingsvereniging Centrum Duiven (OCD). De opbrengst van de belasting wordt, na aftrek van perceptiekosten, als subsidie uitbetaald aan de OCD. In overleg met de ondernemers is een gelijkblijvend tarief voor de reclamebelasting bepaald.

Vanwege meer leegstaande winkels is de opbrengst € 16.813 lager dan verwacht. Wanneer de werkelijke opbrengst lager is dan de raming dan wordt er minder subsidie uitbetaald aan de Stichting Promotie Centrum Duiven.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing is een kostendekkende heffing. Loon- en prijsstijgingen alsmede (vervangings)investeringen hebben invloed op de stijging van het tarief. In 2016 is een nieuwe vorm van afvalinzameling ingevoerd namelijk DIFTAR. Er wordt onderscheid gemaakt tussen grondgebonden huishoudens en hoogbouwaansluitingen. Verder wordt er onderscheid gemaakt in een vastrecht en een variabel tarief. Het variabele tarief is een tarief dat per aanbieding van de container of per storting van een zak in een ondergrondse container moet worden betaald. De kosten van kwijtschelding zijn in de tarieven afvalstoffenheffing verdisconteerd. Ook alle aanbestedingsvoordelen zijn verwerkt in de tarieven. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde van 12 aanbiedingen en 35 stortingen per jaar.

Tarieven afvalstoffenheffing 2020

Soort heffing	Tarief per jaar
Afvalstoffenheffing vastrecht	€ 166,67

Tarieven afvalstoffenheffing 2020

Soort heffing	Tarief per lediging/storting
Afvalstoffenheffing lediging 140 liter container restafval	€ 2,94
Afvalstoffenheffing lediging 240 liter container restafval	€ 5,04
Afvalstoffenheffing storting ondergrondse container	€ 1,00

Opbrengsten Afvalstoffenheffing 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Afvalstoffenheffing	1.968.965	1.825.455	**2.218.199**	2.186.888	-31.311
Totaal	**1.968.965**	**1.825.455**	**2.218.199**	**2.186.888**	**-31.311**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

In 2020 zijn er meer ledigingen geweest dan verwacht. Dit resulteert in een verhoging van € 15.418. Er zijn verminderingen doorgevoerd voor een bedrag van € 46.729. Per saldo is de opbrengst € 31.311 lager dan geraamd.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing 2020

Soort heffing	Begroting 2020 na wijz	Rekening 2020
Opbrengsten	2.218.199	2.186.888
Kosten	2.219.033	2.186.888
Kostendekkendheid	**100**%	**100**%

Bedragen in €

De verwerkingskosten voor het restafval is behoorlijk gestegen. Er is een voordeel op de handhavingskosten. De vergoeding voor het oud papier was aanzienlijk minder door een lagere papierprijs. De inzamelkosten voor het PMD (Plastic, Metaal en Drankenkartons) zijn behoorlijk gedaald, vergoeding van Nedvang voor inzameling PMD is lager ivm met een verandering in de vergoedingssystematiek. De verwerkingskosten op het afvalaanbiedstation zijn behoorlijk gestegen doordat er meer bezoekers waren door Covid-19. De inkomsten zijn daardoor licht gestegen. De totale kosten voor inzameling van het huis aan huis afval en het afvalaanbiedstation zijn lager dan de totale opbrengst voor de afvalstoffenheffing waardoor er een bedrag van € 105.338 is gestort in de voorziening afvalinzameling.

Rioolheffing

Het tarief voor rioolheffing bedroeg in 2020 € 1,73 per m³. De tarieven zijn ten opzichte van 2019 verhoogd conform het Watertakenplan de Liemers 2017-2021 en 1,4% inflatiecorrectie.

Rioolheffing 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Opbrengsten	2.700.620	2.359.054	2.429.184	2.429.414	230
Totaal	**2.700.620**	**2.359.054**	**2.429.184**	**2.429.414**	**230**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Kostendekkendheid Rioolheffing 2020

Soort heffing	Begroting 2020 na wijz.	Rekening 2020
Opbrengsten	2.429.184	2.429.414
Kosten	2.429.184	2.429.414
Kostendekkendheid	**100%**	**100%**

Bedragen in €

Op rekeningbasis zijn de kosten gelijk aan de opbrengsten. Het overschot wordt gestort in de voorziening "riolering artikel 44 lid 2". Voor 2020 gaat het om een bedrag van € 1.100.911. Er was een storting van € 1.074.154 voorzien. De storting is € 26.757 hoger doordat er per saldo een voordeel op kapitaallasten is door uitstel van werkzaamheden en het opstellen van het watertakenplan is doorgeschoven naar 2021. Daarnaast waren er wel meer kosten voor onderzoek nodig.

Het tarief rioolheffing is een kostendekkend tarief. Het tarief wordt geheven per m³ waterverbruik. De stijging in het tarief wordt veroorzaakt door de afspraken die zijn gemaakt in het in december 2016 door de raad vastgestelde Watertakenplan de Liemers 2017-2021. In het Watertakenplan zijn het met name de verscherpte milieueisen die leiden tot meer investeringen. Deze extra investeringen omvatten in grote lijnen ombouw van gescheiden rioolstelsels in woongebieden, vervanging riolering Groessen. Ook worden er vervangingen en reparaties uitgevoerd van riolering en gemalen. Die investeringen worden gedekt uit de rioolheffing. Daarom is bij vaststelling van het Watertakenplan besloten dat het tarief de komende jaren met 2,4% moet stijgen. De stijging bestaat uit de inflatiecorrectie (voor 2020: 1,4%, voor 2021: 1,8% en voor 2022: 1,7%) en alle jaren 1,5% in verband met het Watertakenplan. Tevens zal inzet van de voorziening "Riolering artikel 44 lid 2" nodig zijn om de tariefstijgingen te matigen.

Rioolaansluitrecht

Het tarief voor rioolaansluitrecht was in 2020 € 223. Ten opzichte van 2019 een stijging van 1,4%.

Opbrengsten Rioolaansluitrecht 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Opbrengsten	-7.340	9.046	9.055	890	- 8.165
Totaal	**-7.340**	**9.046**	**9.055**	**890**	**- 8.165**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Lijkbezorgingsrechten

De tarieven Lijkbezorgingsrechten 2020 zijn gedifferentieerd. Ten opzichte van 2019 zijn de tarieven met 1,4% gestegen.

Lijkbezorgingsrechten 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Opbrengsten	39.590	67.557	54.075	50.765	- 3.310
Kosten	129.683	141.160	141.160	76.057	65.103
Kostendekkendheid	**31%**	**48%**	**38%**	**67%**	**61.793**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het dekkingspercentage bedraagt 67%.

Marktgelden
De tarieven 2020 zijn gelijk gebleven ten opzichte van 2019.
Vaste standplaats: € 0 per m¹ per kwartaal met een minimum van € 0.
Losse standplaats: € 0 per m¹ per dag, met een minimum van € 0 per standplaats.

Marktgelden 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Opbrengsten	0	7.129	95	0	-95
Kosten	14.004	13.120	13.120	7.226	5.894
Kostendekkendheid	**0%**	**54%**	**1%**	**0%**	**5.799**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het dekkingspercentage bedraagt 0%. Conform het amendement bij het vaststellen van de begroting is er in 2020 geen marktgeld geheven.

Leges en retributies
Leges en retributies zijn vergoedingen die worden gevraagd voor het verrichten van bepaalde diensten. Uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn.
Tarieven 2020 leges bouwvergunningen: gedifferentieerd.
Overige legestarieven 2020: gedifferentieerd.
Verhoging ten opzichte van de tarieven 2019: 1,4%.

Leges en retributies 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Leges omgevingsvergunning	518.817	717.537	726.994	799.746	72.752
Overige leges	426.489	381.318	355.187	472.890	117.703
Totaal	**945.306**	**1.098.855**	**1.082.181**	**1.272.636**	**190.455**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

De meeropbrengst van de leges omgevingsvergunning is te verklaren uit het feit dat er in 2020, vanwege de situatie rondom Covid-19, meer kleinere aanvragen van particulieren zijn binnengekomen. Het aantal uitbouwen, verbouwingen en overige kleinere bouwwerken was beduidend meer dan meegenomen in de voorcalculatie.Daarnaast is er een relatief grote aanvraag, die niet was voorzien bij de voorcalculatie van de leges, binnengekomen en verleend. Dit alles maakt dat de legesopbrengst omgevingsvergunning € 72.752 hoger is dan begroot.

Bij de overige leges is er per saldo ook sprake van een voordeel. Het grootste gedeelte van het voordeel heeft betrekking op leges telecomverordening. Er zijn veel meer werken uitgevoerd dan voorzien, onder andere voor glasvezel. Daardoor is de opbrengst voor dit onderdeel € 60.000 hoger dan geraamd. Daarnaast zijn legesopbrengsten APV € 36.000 hoger dan verwacht. Dit heeft

onder andere te maken met het verlenen van een vergunning voor een speelautomatenhal (€ 16.000). Verder zijn voor de grote reclameborden in de gemeente de facturen voor de jaren 2018 tot en met 2020 in 2020 verzonden. Ook de leges naturalisatie zijn € 23.000 hoger dan geraamd. Bij de begroting is uitgegaan van 26 aanvragen en dat werden er 77. Met nog wat andere kleinere voor- en nadelen resulteert dit alles in een voordeel van € 117.703.

Sportaccommodaties
Tarieven 2020
Onoverdekte sportaccommodaties: gedifferentieerd.
Overdekte sportaccommodaties (gehele zaal): € 41,03 per uur.
Verhoging ten opzichte van de tarieven 2019: 1,4%.

Huuropbrengst sportaccommodaties 2019

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Overdekte accommodaties	170.948	166.968	169.168	140.965	-28.203
Onoverdekte accommodaties	78.319	73.945	74.924	71.589	-3.335
Totaal	**249.267**	**240.913**	**244.092**	**212.554**	**-31.538**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Ten opzichte van 2019 zijn de huuropbrengsten gedaald. Vanwege de situatie rondom Covid-19 zijn de accommodaties minder vaak gehuurd. Daarom is de opbrengst € 31.538 lager dan geraamd.

Kwijtschelding en lastenverlichting

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In de gemeente Duiven kan door belastingplichtigen (particulieren en zzp'ers) kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing en de hondenbelasting (voor de 1e hond). De kwijtschelding voor de hondenbelasting is per 1 januari 2021 in Duiven afgeschaft. Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. Ligt het netto besteedbare inkomen op of onder het bijstandsniveau, dan wordt volledige kwijtschelding verleend. Bij een gering hoger inkomen kan sprake zijn van een gedeeltelijke kwijtschelding. In al deze gevallen zal het beschikbare vermogen beneden de toegestane norm moeten liggen. Na invoering van de maatregelen uit de Kadernota is in het kwijtscheldingsbeleid een prikkel opgenomen om minder te vervuilen. Zeer incidenteel wordt er ook kwijtschelding voor OZB verleend. In 2020 is voor een totaalbedrag van € 87.695 kwijtschelding verleend.

Kwijtschelding

Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Rekening 2020
81.142	**91.488**	**105.825**	**83.170**	**87.695**

Bedragen in €

Ontwikkeling van de lokale lastendruk

In de begroting 2020 was een lastendrukverhoging van 3,8% voorzien. De werkelijke lastendruk 2020 steeg met 0,9%.
In onderstaand overzicht is de lastendruk voor 2020 weergegeven. Aanname: OZB-waarde woning € 250.941, afvalstoffenheffing vastrecht en 12 ledigingen (240-liter container), rioolheffing 140 m³ (waterverbruik gezin met 4 personen). De OZB is berekend op basis van de oorspronkelijke waarde van 2020 van € 233.000, verhoogd met de waardestijging van 7,7%.

Ontwikkeling lastendruk 2020

Onderdeel	2019 (in €)	2020 (in €)	stijging (in %)
OZB-eigenaar	334,82	339,52	1,4%
Afvalstoffenheffing	206,55	201,95	-2,3%
Rioolheffing	235,20	242,20	2,9%
Totaal	**776,57**	**783,67**	**0,9%**

In onderstaand overzicht is de lastendruk van de gemeente Duiven weergegeven in vergelijking tot een aantal andere Gelderse gemeenten. Hiervoor maken we gebruik van cijfers uit de Provinciale databank. Hierin wordt de gemiddelde totale belastingdruk per inwoner berekend. Om een vergelijk te kunnen maken zijn de cijfers voor 2019 ook weergegeven.

Vergelijking lokale lastendruk per inwoner 2020 met een aantal andere Gelderse gemeenten

Gemeente	2019	positie 2019	2020	positie 2020
Nijmegen	573	1	596	1
Arnhem	535	2	549	2
Doesburg	405	19	432	17
Zevenaar	390	26	430	19
Brummen	364	39	429	20
Doetinchem	408	16	426	21
Duiven	**392**	**23**	**419**	**26**
Rheden	375	35	402	32
Montferland	387	28	401	33
Westervoort	370	37	380	40
Aalten	281	50	286	51

Bron: http://ftgelderland.databank.nl/

De gemeente Nijmegen is in dit vergelijk over 2020 en 2019 de duurste gemeente. De gemeente Duiven is op de lijst 3 plaatsen gedaald. Duiven zit wel onder het Gelderse gemiddelde (€ 441). In 2019 zat Duiven ook onder dit gemiddelde.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Inleiding

Het weerstandsvermogen van een gemeente bestaat uit de relatie tussen de componenten risico's en de weerstandscapaciteit. De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft aan hoe robuust het weerstandsvermogen is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Door een goed inzicht in het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller onmiddellijk dwingt tot bezuinigingen. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op een specifiek jaar. Men spreekt dan van het statische weerstandsvermogen. Er kan ook op een meer dynamische manier naar het weerstandsvermogen worden gekeken. De aandacht richt zich dan op de effecten op middellange termijn (dynamisch weerstandsvermogen). De gemeente Duiven kiest ervoor op dynamische wijze met het weerstandsvermogen om te gaan.

Risico's

In de Nota Weerstandsvermogen worden de risico’s onderverdeeld in vier categorieën:
1 Risico's van de bedrijfsvoering.
2 Risico op eigendommen.
3 Aansprakelijkheidsrisico’s.
4 Financiële risico’s.

Niet alle risico’s worden uitputtend behandeld. Een volledig overzicht staat in de begroting.

1. Risico's van de bedrijfsvoering

Apparaatskosten Grondexploitatie

Een deel van onze apparaatskosten worden afgewend op de grondexploitatie. De winstmarge op het beperkte aantal resterende complexen staat onder druk. Indien complexen verlies laten komen die ten laste van de gemeente-exploitatie.

Deskundigheid personeel

Er wordt binnen de organisatie van 1Stroom bewust gewerkt aan de kwaliteit van het personeel. Jaarlijks worden er opleidingsfaciliteiten beschikbaar gesteld ter hoogte van 2% van de loonsom. Het probleem van de vergrijzing speelt op dit moment ook bij 1Stroom. De grootste groepen personeel bevinden zich tussen 40 en 60 jaar. De problematiek zal de komende jaren gerichte aandacht krijgen door middel van het aantrekken van jongeren, gezondheidsmanagement en strategische personeelsplanning.

Wachtgelden bestuurders

Voor de pensioenvoorziening van wethouders is de rekenrente een belangrijke variabele. Bij de huidige lage rentestand kost het de gemeente Duiven meer geld om de voorziening op peil te houden. Bij de eerstvolgende verkiezingen kan de situatie zich voordoen dat er nieuwe wethouders worden benoemd. Ook dan zullen we er voor moeten zorgen dat de voorziening toereikend is. Zie ook de nota reserves en voorzieningen.

Algemene risico's

Bij de risico-inventarisatie gaat het om risico's met een materieel belang. Dat neemt niet weg dat veel kleine risico's samen toch een substantieel bedrag kunnen worden. Daarom is in de kwantificering een bedrag opgenomen voor algemene risico's. Daarbij wordt uitgegaan van de norm van 6% van de Algemene Uitkering en de belastingcapaciteit die door de toezichthouder wordt gehanteerd voor de vrij aanwendbare reserve.

Renterisico

Het uitgangspunt voor de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen in een keer opnieuw moet worden

afgesloten met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt berekend als percentage van de totale vaste schuld. Uit de paragraaf Financiering blijkt dat wij op grond van deze norm in 2020 € 12.163.000 aan leningen opnieuw hadden mogen afsluiten. In 2020 is er geen nieuwe lening afgesloten.

2. Risico op eigendommen

Grondexploitatie

Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex is ultimo 2030) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico's verbonden. Afhankelijk van het stadium waarin de exploitatie c.q. uitvoering van het betreffende complex zich bevindt, zal het risico afnemen naarmate de einddatum van de grondexploitatie nadert.
Te onderscheiden zijn:

- Algemene economische risico's.
- Projectgebonden risico's.

De risico's die het exploiteren van gronden met zich meebrengt, zijn in de paragraaf Grondbeleid beschreven en gekwantificeerd. In onderstaand overzicht wordt de vertaling van de gewogen risico's naar het gemeentelijk weerstandsvermogen weergegeven.

Tabel risico's grondexploitatie

	Min. risico	Max. risico	Kans	Gewogen max. risico	Gewogen gem. risico
Algemene risico's					
Rentestijging (2,04% i.p.v. 1,04%)	€ -	€ 600.134	80%	€ 480.107	€ 240.054
Projectgebonden risico's					
Ontoereikend plankostenbudget grex-complexen	€ -	€ 168.000	80%	€ 134.400	€ 67.200
Bodem-/grondwaterverontreiniging/ archeologie	€ -	€ 200.000	60%	€ 120.000	€ 60.000
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven fase 4 na herprogrammeren	€ -	€ 511.484	80%	€ 409.187	€ 204.594
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven Woonpark na mogelijk herprogrammeren	€ -	€ 677.382	80%	€ 541.906	€ 270.953
Waarde onroerend goed Vitaal Centrum Duiven	€ -	€ 96.250	80%	€ 77.000	€ 38.500
Twee jaar vertraging gronduitgifte	€ -	€ 720.598	60%	€ 432.359	€ 216.179
Totalen	€ -	€ -		**€ 2.194.959**	**€ 1.097.479**

Het gewogen maximum risico is afgenomen van € 4.034.164 naar € 2.194.959 met € 1.839.205 ten opzichte van de begroting 2020. Het gewogen gemiddeld risico is met € 919.602 afgenomen van € 2.017.081 naar € 1.097.479. De daling is in grote lijnen toe te rekenen aan het vervallen van risico's op bedrijfsgronden door de recente grondverkopen.

De cijfers in de tabel zijn louter een momentopname. In de begroting 2022 zullen we de consequenties van de nu gekwantificeerde risico's van de grondexploitatie geactualiseerd op basis van voortschrijdende inzichten voor zowel de ondergrens als de bovengrens van de Algemene Reserve verwerken. Uiteindelijk wordt dit verrekend met toekomstige (nog te realiseren) winsten vanuit de Grondexploitatie.

Bodemverontreiniging

Voor bekende verontreinigingen zijn de saneringskosten meegenomen in de kosten van de complexen van de Grondexploitatie.

3. Aansprakelijkheidsrisico's

Gewaarborgde geldleningen

In 2020 stonden we garant voor het betalen van rente en aflossing voor in totaal € 14.778.745. Het grootste deel hiervan, namelijk € 14.410.000 wordt gegarandeerd in de achtervang van het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw). Voor deze laatste groep leningen kan de gemeente Duiven voor 50% worden aangesproken. Van het restant van € 368.745 staat de gemeente borg voor verenigingen tot een bedrag van € 230.048 en voor leningen in het kader van cultuur € 138.697.

Schadeclaims
Het algemene beeld is dat de burgers de overheid vaker aansprakelijk stellen en schade claimen. De afgelopen vier jaar was er geen stijging in het aantal claims en ook geen stijging van het geclaimde bedrag. De gemeente is verzekerd voor wettelijke aansprakelijkheid en voor het eigen risico is in de begroting een budget opgenomen. Toch kunnen zich schadeclaims voordoen waar we niet voor verzekerd zijn.

Gemeenschappelijke regelingen
De gemeente Duiven participeert in een aantal gemeenschappelijke regelingen. Eventuele tekorten kunnen ten laste komen van de participerende gemeenten.

4. Financiële risico's

Open-einde regelingen
Wij kennen de volgende open-einde regelingen:
- De drie grote decentralisatie's voor de Participatiewet, de AWBZ/Wmo en de Jeugdzorg. Voor een analyse zie programma 2.
- Wet voorzieningen gehandicapten (WVG, onderdeel van de Wet maatschappelijke ondersteuning): voor analyse zie programma 2.
- De uitvoeringskosten door de RSD zijn hoger uitgevallen.

Algemene Uitkering
Het nominale accres ligt vast. In totaliteit was de uitkering uit het gemeentefonds € 404.000 lager dan geraamd bij de Najaarsnota. Inbegrepen zijn ook de afrekeningen van voorgaande jaren, de decembercirculaire 2020 en de bijstelling van de decentralisatie-uitkeringen.

Beleggingen
Hoewel veel bedrijven streven naar een stabiel dividendniveau kan het jaarlijkse dividend toch mee- of tegenvallen. Hierdoor zal het toekomstig risico op fluctuaties in de jaarlijkse dividenduitkeringen verminderen.

Dubieuze debiteuren
De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de belastingdebiteuren is gemaakt op basis van ervaringscijfers en de publieke debiteuren op basis van een ouderdomsanalyse. Het resultaat is dat de voorziening in 2019 met € 41.000 is toegenomen.

Coronavirus
Het Coronavirus brengt veel onzekerheden en risico's met zich mee die wij op het moment van samenstellen van de jaarstukken nog niet kunnen overzien. Dat het consequenties zal hebben voor het weerstandsvermogen en de risicoparagraaf is duidelijk. Welke dat betreft is nog moeilijk te overzien. Wij zien onder meer onzekerheden en potentiele risico's op de volgende terreinen:

- De zorgverlening aan onze inwoners
- Maatregelen in het kader van de gezondheid
- De uitkeringen aan onze inwoners
- De subsidies voor gesubsidieerde instellingen
- De ontwikkelingen in de grondexploitaties
- De bedrijfsvoering van onze organisatie
- Lopende en nieuw te starten projecten
- De financiering van onze activiteiten
- Het wegvallen van detacheringsopbrengsten

- De heffing en inning van lokale heffingen

De organisatie monitort voortdurend de ontwikkelingen en de hiermee verbonden risico's en gevolgen voor het financiële resultaat 2020 en verder. Waar mogelijk worden dan ook beheersmaatregelen genomen. Mochten de actuele ontwikkelingen leiden tot aangepaste prognoses voor 2020 dan zal de organisatie deze verwerken in de tussentijdse rapportages.

Weerstandsvermogen

Onderstaande tabel is ook in de begroting 2021 opgenomen, maar vooruitlopend op de actualisatie van deze tabel bij de komende begroting zijn de onderdelen Grondexploitatie aangepast.

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Risico's omtrent de bedrijfsvoering							
Apparaatskosten grondexploitatie	2fte-4fte	160.000	320.000	60%	96.000	192.000	144.000
Deskundigheid personeel		10.000	50.000	20%	2.000	10.000	6.000
Wachtgeld ambtenaren	1fte-2fte	70.000	140.000	60%	42.000	84.000	63.000
Bovenformatieven	1fte	0	70.000	40%	0	28.000	14.000
Vennootschapsbelasting		0	500.000	20%	0	100.000	50.000
Algemeen risico	norm Gld 6% au / bel.cap.	2.050.000	2.050.000	100%	2.050.000	2.050.000	2.050.000
Renterisico	10 mln rente 0%-0,5%	0	50.000	80%	0	40.000	20.000
Risico's omtrent eigendommen							
Grondexploitatie rente	0-1%	0	600.134	80%	0	480.107	240.054
Twee jaar vertraging gronduitgifte		0	720.598	60%	0	432.359	216.179
Ontoereikend plankostenbudget grex-complex		0	168.000	80%	0	134.400	67.200
Bodem-/ grondwaterverontreiniging/ archeologie		0	200.000	60%	0	120.000	60.000
Lagere grondwaarde VCD fase 4 na herprogrammeren		0	511.484	80%	0	409.187	204.594
Lagere grondwaarde VCD woonpark na herprogrammeren		0	677.382	80%	0	541.906	270.953
Waarde onroerend goed VCD		0	96.250	80%	0	77.000	38.500
Bodemverontreiniging (onbekende)	1-5 saneringen	100.000	500.000	40%	40.000	200.000	120.000
Aansprakelijkheids risico's							
Gewaarborgde geldleningen		100.000	1.000.000	40%	40.000	400.000	220.000
Schadeclaims		10.000	1.000.000	40%	4.000	400.000	202.000
Gem. regelingen		25.000	1.000.000	60%	15.000	600.000	307.500
Financiële risico's							
Open-einde regelingen:							

-Jeugdzorg		1.000.000	2.000.000	60%	600.000	1.200.000	900.000
-Bijzondere bijstand	1-10% budget	7.876	78.760	60%	4.726	47.256	25.991
-Leerlingenvervoer	1-10% budget	4.397	43.970	60%	2.638	26.382	14.510
-WVG	1-10% budget	9.510	95.100	80%	7.608	76.080	41.844
-RSD	50-100%	50.000	100.000	100%	50.000	100.000	75.000
Algemene Uitkering		200.000	1.200.000	80%	160.000	960.000	560.000
Beleggingen	10-25% dividend	13.718	34.296	60%	8.231	20.578	14.404
Afvalinzameling		0	225.000	80%	0	180.000	90.000
Referendum		64.000	70.000	20%	12.800	14.000	13.400
Inburgering nieuwkomers		50.000	100.000	20%	10.000	20.000	15.000
						bovengrens	ondergrens
Totaal		**3.924.501**	**13.600.974**		**3.145.003**	**8.943.254**	**6.044.129**

Als alle risico’s die we tot nu toe hebben gekwantificeerd zich ook daadwerkelijk zouden voordoen, dan zou er sprake zijn van minimaal € 4,0 miljoen en maximaal € 13,6 miljoen schade (ongewogen risico’s). Maar de kans dat dit zich allemaal in één jaar voordoet, is zeer klein. Vandaar dat wordt uitgegaan van een gewogen risico: de kans dat een risico zich voordoet maal de hoogte van het bedrag dat daarmee gemoeid is. Deze kwantificering van risico’s waarbij rekening is gehouden met de kans dat een risico zich voordoet, komt uit op een gemiddeld bedrag van afgerond € 6,0 miljoen. Het gaat om het gemiddelde van het gewogen minimumrisico (€ 3,1 miljoen) en het gewogen maximumrisico (€ 8,9 miljoen).

Weerstandscapaciteit

De hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die een grote impact kunnen hebben op de financien van Duiven. Het risicoprofiel is een dynamisch geheel gelet op ontwikkelingen in de in- en externe omgeving, het bijstellen van doelstellingen en de werking van beheersmaatregelen. Op het moment dat een bepaald risico in de begroting is geraamd, is het geen risico meer. Op basis van de inschatting van de risico's in de programmabegroting heeft de gemeente Duiven een weerstandscapaciteit nodig van afgerond € 6,0 miljoen.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt om onverwachte, niet-begrote kosten, dat wil zeggen risico's, op te vangen.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve en bedraagt per 31 december 2020 € 9,5 miljoen.

Ratio

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de benodigde weerstandscapaciteit (risico's) afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{9.500.000}{6.000.000} = 1{,}58$$

De ratio voor het weerstandsvermogen kan worden ingedeeld in een aantal waarderingscijfers.

Ratio weerstandsvermogen

A	> 2	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De nu berekende ratio van de gemeente Duiven valt in klasse B. Dit duidt op een ruim voldoende weerstandsvermogen om de gewogen gemiddelde risico's af te dekken.

Onder- en bovengrens Algemene Reserve

Op basis van de nota Weerstandsvermogen 2005 zijn de onder- en de bovengrens van de Algemene Reserve vastgesteld. Aan de hand van de herziening van de kwantificeringen kan een nieuwe onder- en bovengrens worden bepaald. Om schommelingen te voorkomen, zullen wij deze grenzen niet meteen aanpassen. Wel zullen we het vergelijk opnemen en bij grote verschillen de grenzen aanpassen. Bij de begroting 2021 is besloten om de onder- en bovengrens van de Algemene Reserve aan te passen, de ondergrens is verlaagd naar € 7,0 miljoen, de bovengrens naar € 10,8 miljoen. Bij de begroting 2022 zullen de effecten van de geactualiseerde gekwantificeerde risico's opnieuw worden verwerkt.

Vastgestelde grenzen	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Ondergrens	8.400.000	10.300.000	7.000.000
Bovengrens	13.900.000	17.400.000	10.800.000

Financiele kengetallen

In onderstaande tabel ziet u het verloop van de kengetallen zoals deze zijn voorgeschreven door de provinciale toezichthouder. Na vaststelling van de jaarrekening 2020 door de raad zal de toezichthouder opnieuw de kengetallen gaan beoordelen en een advies uitbrengen.

Verloop van de kengetallen	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Begroting 2020
Netto schuldquote	56,3%	42,3%	30,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	42,8%	33,3%	9,3%
Solvabiliteitsratio	30,0%	30,3%	29,4%
Structurele exploitatieruimte	-2,2%	-0,3%	-3,1%
Grondexploitatie	38,4%	33,6%	14,0%
Belastingcapaciteit	101,6%	99,1%	105,9%

De netto schuldquote zegt iets over de financiële vermogenspositie van de gemeente. Heeft een gemeente ruimte om te investeren of moet het juist voorzichtig zijn? Bij een score onder de 100% is er financiële ruimte, bij een score boven de 130% moet de gemeente voorzichtig zijn met haar financiën. Duiven scoort met een netto schuldquote van 42,3% goed.

Bij netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen worden schulden die de gemeente heeft gecorrigeerd met gelden die zijn doorgeleend aan scholen, woningstichtingen of verenigingen. Dit zorgt voor een beter beeld van de financiële vermogenpositie van de gemeente dan de ongecorrigeerde netto schuldquote omdat de gemeente schulden op de balans heeft staan waartegenover vorderingen staan op deze organisaties. Deze schulden hebben namelijk geen invloed op de beoordeling of de gemeente in staat is te investeren of dat ze juist moeten oppassen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is voor Duiven 33,3% in 2020 ten opzichte van 42,8% in 2019.

De solvabiliteitsratio is het percentage eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van de gemeente. Dit is voor gemeente Duiven gestegen naar 30,3%. Dit percentage voldoet niet aan het streefpercentage van 35%. Er is ten opzichte van 2019 sprake van een lichte verbetering.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoeveel ruimte er is in de jaarrekening tussen structurele uitgaven en structurele inkomsten van gemeenten. Dit getal zegt iets over of de gemeente in staat zal zijn aan haar verplichtingen te voldoen. De structurele exploitatieruimte komt uit op -0,3%.

Het kengetal grondexploitatie is de verhouding tussen de bouwgronden in de balans en de totale baten van de gemeente. Deze ratio is van 38,4% in 2019 gedaald naar 33,6% in 2020.

De belastingscapaciteit is de verhouding tussen de belastingen die er geheven zijn in 2020 in de gemeente Duiven voor meerpersoonshuishouden met een eigen woning ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De belastingcapaciteit is afgenomen van 101,6% in 2019 naar 99,1% in 2020.

Conclusie

Op basis van de ontwikkeling van de verschillende kengetallen kan geconcludeerd worden dat we onze streefpercentages nog niet halen. Wel ontwikkelen de verschillende kengetallen zich gunstiger dan eerder was verwacht. Aandachtspunten blijven de structurele begrotingsruimte alsmede het realiseren van de verkopen van gronden binnen de grondexploitatie. Er blijven ook grote zorgen over het Sociaal Domein. De ratio van het weerstandsvermogen is ruim voldoende en dat betekent dat er voldoende middelen zijn om veel risico's tegelijkertijd op te kunnen vangen.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Beleid en beheer van kapitaalgoederen is vastgelegd in negen nota's, die actueel worden gehouden. Conform die nota's wordt het onderhoud uitgevoerd. Hierin is geen achterstallig onderhoud.

Wegen

Beleidskader
In 2016 zou een nieuw beleidsplan onderhoud verhardingen worden opgesteld. Vanwege gebrek aan capaciteit is dit uitgesteld. Daarnaast willen we integraal het beleid van de gehele openbare ruimte benaderen. Dat is inmiddels opgestart onder de noemer IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte). Naar verwachting zal na de zomer 2021 IBOR beleid aan de gemeenteraad worden voorgelegd. IBOR wordt afgestemd met o.a. de ontwikkelingen rondom de omgevingswet en de energietransitie.

Uitvoering wegonderhoud
In 2011 is het beleidsplan onderhoud verhardingen vastgesteld. Hiermee is gekozen voor het scenario 'geen kapitaalvernietiging'. Dit betekent dat het asfalt op kwaliteitsniveau 'Basis' wordt onderhouden en de elementen verhardingen op 'Laag'. In 2019 is een inspectie uitgevoerd van alle verhardingen van de gemeente Duiven, zoals we dat eens per 2 jaar doen. Conclusie is dat het gemiddelde kwaliteitsniveau voldoende is. Het achterstallig onderhoud is vrij weinig en behapbaar om op te lossen, financieel en organisatorisch. Voor de middellange termijn werd in 2019 een onderhoudspiek voorzien in 2022. In 2021 wordt weer een inspectie uitgevoerd van de verhardingen. In 2019 is het bij de inspectie geconstateerde klein onderhoud hersteld. Net zoals de in de loop van dat jaar gemelde gebreken. Het in 2020 gemelde en geconstateerde klein onderhoud is ook in 2020 hersteld. Naar aanleiding van het steeds toenemende aantal (Fixi)meldingen is behoorlijk wat onderhoud uitgevoerd.
Asfaltdeklaag Vergertlaan, Zilverschoon, Heiliglandsestraat, Westsingel, Visserlaan, Kosterstraat, stukje Zesroedenstraat, Woerdstraat en asfaltonderhoud aan Roodwilligenstraat, Burg.v.D.t.Medlerstraat en divers kleiner asfalt onderhoud is uitgevoerd. Aan de elementenverharding is onderhoud gepleegd aan delen van Christinestraat, Fluitekruid, Reigerpad, Eltensestraat en divers kleiner elementen onderhoud.

Kwaliteitsniveau verhardingen
Het niveau wordt getoetst aan de CROW norm. De kwaliteit van het asfalt is stabiel en op niveau. Het niveau van de elementen is redelijk laag maar stabiel. De conclusie is dat dit overeenkomt met het beleid.

Voorziening onderhoud wegen	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	**7.338**	**8.066**	**8.837**	**7.566**
Toevoeging aan de voorziening	1.221	1.236	1.327	1.376
Onttrekking aan de voorziening	493	465	2.598	49
Stand per 31 december	**8.066**	**8.837**	**7.566**	**8.893**

Bedragen x € 1.000

Groen

Gezien de financiële situatie is het uitgangspunt het sobere beeld vast te houden. Bij renovatie-werkzaamheden wordt daarom gekozen voor op de locatie afgestemde beheersvormen, aansluitend op de systematiek van het beeldgericht werken. Enkele locaties die meer onderhoudsachterstand hadden zijn opgeknapt.

Het opstellen van een groenplan is verder in tijd naar achteren geschoven. Dit wordt meegenomen in het traject IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte). Naar verwachting zal na de zomer

2021 IBOR beleid aan de gemeenteraad worden voorgelegd. IBOR wordt afgestemd met o.a. de ontwikkelingen rondom de omgevingswet en de energietransitie.

In 2020 is er begonnen met het opstellen van een beheerplan voor invasieve soorten en een plan van aanpak voor de essentaksterfte. De afrondende fase van de plannen en de uitwerking ervan wordt in 2021 verder opgepakt. Het noodzakelijke onderhoud is gedaan en er is geen achterstallig onderhoud ontstaan.

Groen

	Begroting 2020	Rekening 2020
Voorcalculaties	1.149	1.287
Totaal	**1.149**	**1.287**

bedragen x € 1.000

Riolering, gemalen en randvoorzieningen

Beleidskader
De basis voor het onderhouden van het totale rioleringssysteem is te vinden in het Watertakenplan dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. Eind 2016 is het nieuwe Watertakenplan vastgesteld door de Raad.

Uitvoering
In 2020 zijn meerdere lange stukken persleidingen vervangen en is het riool vervangen dat aansluit op het gemaal aan de Kastanjelaan. Is gestart met de uitvoering van het riool vervangen van een deel van Groessen. Hierbij word de laatste innovatie voor waterberging en infiltratie toegepast doormiddel van het Rockflow systeem. Onderdeel hierbij is het toepassen van een langdurig meet en monitoringsysteem waarvan de helft van de kosten gesubsidieerd worden een kwart betaald word door Rockflow.
Daarnaast worden werkzaamheden met betrekking tot riolering meegenomen in het traject IBOR.

Voorziening Riolering artikel 44 lid 2 BBV	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Stand per 1 januari	**9.723**	**10.824**	**11.541**	**12.318**
Toevoeging aan de voorziening	1.101	717	777	806
Onttrekking aan de voorziening	0	0	0	0
Stand per 31 december	**10.824**	**11.541**	**12.318**	**13.124**

Bedragen x € 1.000

Water

Beleidskader
De basis voor het onderhouden van het totale watersysteem is te vinden in het Watertakenplan dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. Eind 2016 is het nieuwe Watertakenplan vastgesteld door de Raad.

Uitvoering
Het waterteam heeft gedurende het jaar overleg met de Liemerse gemeenten en het Waterschap. Het gebrek aan water in de zomer is een probleem en wordt in samenwerking met het Waterschap opgepakt. Daarnaast heeft de kwaliteit van de beschoeiingen de volle aandacht.

Onderhoud gebouwen

Beleidskader
Het planmatig Groot-Onderhoud-Gebouwen (GOG) geschiedt volgens de opzet en systematiek zoals omschreven in het Beleidsplan en vastgesteld door de Gemeenteraad op 16 april 2012.

Beheerplan
Voor het planmatig Groot-onderhoud wordt onderscheid gemaakt in de volgende twee categorieën:

- Groot-onderhoud met een cyclus van 2-25 jaar: te dekken uit de Voorziening;
- Groot-onderhoud met een cyclus van > 25 jaar: kapitaliseren; (rente en afschrijving)

Uitgangspunt is dat de voorzieningen op peil gehouden worden met dotaties, en een rentetoekenning (voor inflatie/prijsstijgingen). Met de onttrekkingen voor het gepland Groot-Onderhoud wordtgezorgd dat het niveau van de voorziening over een periode van de (komende) 25 jaar niet onder de 0-grens komt. Jaarlijks worden de individuele onderhoudsplannen (MJOP) van de gebouwen voor de komende vier jaar geactualiseerd en de consequenties/mutaties hiervan verwerkt. De mutaties zijn samengevat het gevolg van:

- inmiddels uitgevoerd groot-onderhoud/renovatieonderhoud;
- wijzigingen van een onderhoudscomponent (b.v. materiaalkeuze);
- verwerking van schouw-/opnameresultaten;
- geplande onttrekking en gerealiseerde sloop van accommodaties;
- wijziging in onderhoudsverantwoordelijkheid (eigenaar-verhuurder/huurder-gebruiker).

Mutaties leiden veelal tot een gewijzigde dotatie in de Voorziening GOG en zijn als zodanig verwerkt in de voorcalculaties.
Bij de actualisatie van de MJOP's blijkt dat met de voorgestelde dotaties en geplande onderhoudsactiviteiten het niveau van de 3 Voorzieningen GOG voor de komende periode van 25 jaar niet onder de 0-grens daalt.

Voortgang Uitvoeringsprogramma GOG 2012-2023
Onderstaand een overzicht van de voortgang en het uitgevoerd groot-onderhoud in 2020:

Gemeentehuis.
In 2020 is de vervangingsrenovatie van de asbesthoudende dakleien (bouwdeel 1e fase / 1989) uitgevoerd. Tevens is het bliksembeveiligingsysteem vervangen.

Sloop accommodaties:
Het voormalig kleutergebouw van de Bernadetteschool Loo is gesloopt.

De voormalige artsenpraktijk in Groessen is gesloopt.

Voorziening Groot onderhoud algemene accommodaties	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Stand per 1 januari	**477**	**573**	**628**	**707**
Toevoeging aan de voorziening	110	112	113	114
Onttrekking aan de voorziening	14	57	34	4
Stand per 31 december	**573**	**628**	**707**	**817**

Voorziening Groot onderhoud sportaccommodaties	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Stand per 1 januari	**987**	**1.102**	**1.184**	**1.225**
Toevoeging aan de voorziening	154	156	158	160
Onttrekking aan de voorziening	39	74	35	0
Stand per 31 december	**1.102**	**1.184**	**1.225**	**1.385**

Voorziening Groot onderhoud culturele accommodaties	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Stand per 1 januari	**473**	**553**	**630**	**690**
Toevoeging aan de voorziening	80	82	83	85
Onttrekking aan de voorziening	0	5	23	4
Stand per 31 december	**553**	**630**	**690**	**771**

Bedragen x € 1.000

Paragraaf 4 Financiering

Algemeen

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie streeft naar een optimaal evenwicht tussen de uitgaven en inkomsten. Bij het uitzetten van gelden is met inachtneming van de regels het optimaliseren van het rendement het doel. Voor het aantrekken van geld is het doel andersom, namelijk het minimaliseren van de kosten. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer geworden geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Het risico is inherent aan het rendement. Het laatste beleid hiervan is door de raad vastgelegd op 29 februari 2016 in het treasurystatuut van de gemeente Duiven. De publieke taak was reeds vastgesteld in de raad van 25 januari 2010.

Opgenomen in de publieke taak zijn:

- Het verstrekken van garanties aan plaatselijke verenigingen en instellingen met het doel om met deze zekerheid geld te kunnen lenen bij reguliere banken en andere financieringsinstellingen.
- Het blijven verstrekken van waarborgen en geldleningen tot (her)financiering van sociale woningbouw conform het hiervoor reeds eerder (1997) genomen besluit Raamovereenkomst tot (her)financiering van de sociale woningbouw.

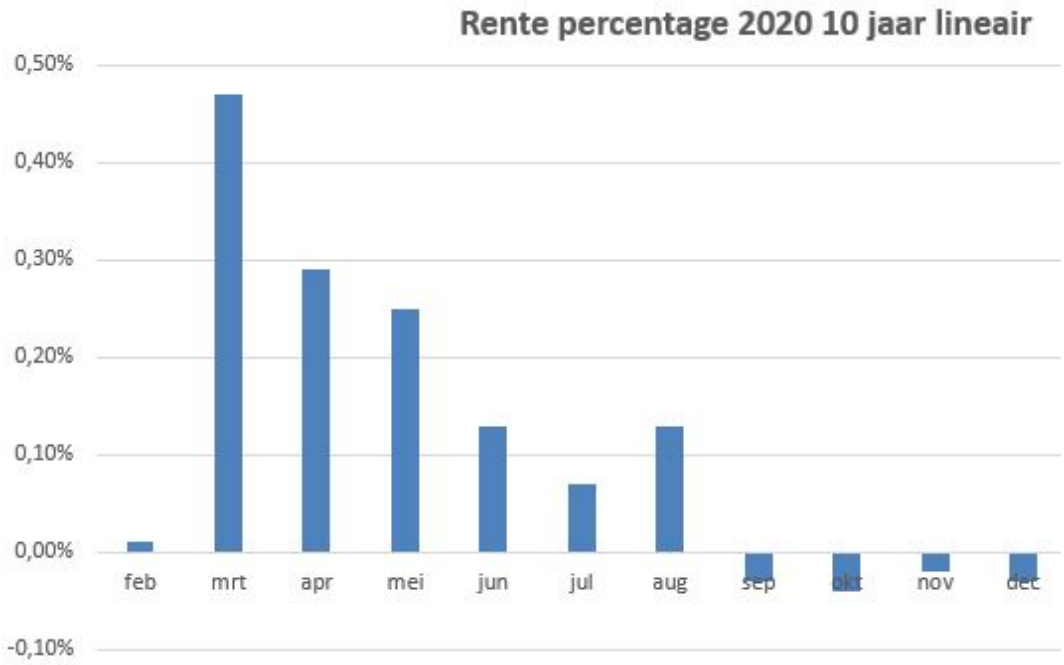
In het actuele treasurystatuut zijn de kaders opnieuw vastgelegd van financiële instellingen waarbij de gemeente Duiven geld kan lenen of uitzetten. Voor het aantrekken van geld is de rating verdwenen omdat de gemeente Duiven daar geen risico voor loopt. Het uitzetten van geld is niet meer toegestaan door de invoering van het schatkistbankieren. Wel is het nog toegestaan aan een andere decentrale overheid geld te lenen. Dit is alleen mogelijk als er geen verticale toezicht relatie bestaat tussen beide decentrale overheden.

Rentebeleid

In de financieringsparagraaf van de begroting 2020 is van een licht stijgende rente uitgegaan. De visie van een licht stijgende rente zoals die is uitgesproken in de begroting 2020 is niet terug te vinden in de onderstaande tabellen. De tienjarige lineaire lening is zelfs licht dalend geweest tot zelfs negatief eind 2020. De korte rente is weer het hele jaar negatief geweest (alleen eind december was de rente precies 0,0%)

De gemeente Duiven heeft in 2020 alleen in januari 2020 negatief gestaan bij de diverse banken. De andere 11 maanden positief.

Renterisico's

De specifieke risico's die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan voornamelijk uit renterisico's, die worden getoetst aan twee normen.

1 De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat een gemeente aan vlottende financieringsmiddelen (looptijd korter dan een jaar) mag opnemen.
2 De renterisiconorm. Hiermee wordt bedoeld het renterisico dat gelopen wordt op toekomstige renteniveaus. Per jaar mag maximaal op 20% van de leningen renterisico worden gelopen.

1. Kasgeldlimiet

Het uitgangspunt van de kasgeldlimiet is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten door een grens te stellen aan korte financiering (korter dan één jaar). Juist voor korte financiering kan het renterisico aanzienlijk zijn. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van de jaarbegroting en geldt voor het gehele begrotingsjaar.

Berekening kasgeldlimiet

	1 januari 2020
Omvang begroting	60.814
Toegestane kasgeldlimiet	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	5.169
Gemiddeld vlottende middelen 2020	-2,600

Bedragen x € 1.000

Berekening kasgeldlimiet

Gemiddeld 2020 ruimte	2.600

Bedragen x € 1.000

Berekening ruimte t.o.v. kasgeldlimiet

2020	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	gemiddeld
Gemiddelde vlottende middelen	-7.3	-1,4	0,6	-2,2	-2,6
Kasgeldlimiet per 1 januari 2020	5.2	5.2	5.2	5.2	5.2

Ruimte boven de limiet	-2.1	3.8	5.8	3.0	2,6

Bedragen x € 1 miljoen

De gemeente Duiven is alleen in het 1ste kwartaal boven de kasgeldlimiet uitgekomen. De 3 andere kwartalen ruim onder de kasgeldlimiet.

(bedragen x € 1.000,-)	Begroot	Werkelijk	Verschil
Toegestane kasgeldlimiet			
Lasten	€ 60.814	€ 67.409	€ 6.595
percentage conform wet Fido, uitvoeringsregeling	8,5%	8,5%	8,5%
toegestane kasgeldlimiet	€ 5.169	€ 5.730	€ 561
Berekening netto vlottende schuld			
Vlottende schuld	€ -	€ 7.898	€ 7.898
-/- Vlottende middelen	€ -	€ 14.896	€14.896
Netto vlottende schuld	€ -	€ -6.998	€ -6.998
Toets kasgeldlimiet			
Toegestane kasgeldlimiet	€ 5.169	€ 5.730	€ 561
-/- netto vlottende schuld	€ -	€ -6.998	€ -6.998
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	€ 5.169	€ 12.728	€ 7.559

2. Renterisiconorm
Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt berekend als percentage van de totale vaste schuld.

Berekening renterisiconorm begroting

	2020
Omvang begroting	60.814
Renterisiconorm (in %)	20
Renterisiconorm (in €)	12.163

Bedragen x € 1.000.

Uit dit overzicht blijkt dat wij op grond van deze norm in 2020 € 12.163.000 aan leningen opnieuw hadden mogen afsluiten. In 2020 is er geen nieuwe langlopende lening afgesloten. Wel is er voor een bedrag van € 4.595.795 aan leningen regulair afgelost.

(bedragen x € 1.000,-)	Begroot	Werkelijk	Verschil

Berekening rente risiconorm			
Totale lasten	€ 60.814	€ 67.409	€ -6.595
Percentage regeling	20,0%	20,0%	20%
Rente risiconorm in bedrag	€ 12.163	€ 13.482	€ -1.319
Berekening rente risico			
Rente herziening	€ -	€ -	€ -
+/+ aflossingen	€ -	€ 4.595	€ -4.595
Rente risico	€ -	€ -4.595	€ 4.595
Toeting renterisiconorm			
Rente risiconorm	€ 12.163	€ 13.482	€ -1.319
Rente risiconorm	€ -	€ 4.595	€ 4.595
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	€ 12.163	€ 8.887	€ -5.914

Kredietrisico
Naast bovengenoemd renterisico wordt door onze gemeente ook kredietrisico gelopen over de door ons uitgeleende gelden en de door ons aan plaatselijke verenigingen en instellingen, in het kader van onze publieke taak, gegarandeerde geldleningen. Het kredietrisico betreft het risico dat de leningen niet worden terugbetaald. In 2018 is een lening verstrekt aan de kredietbank Leeuwarden voor € 360.000 die gebruikt wordt als werkkapitaal.
Het saldo van de achtegestelde lening Vitens is in 2020 afgelost tot € 119.349. In 2021 wordt het laatste deel van de lening ontvangen. Het bedrag van het stimuleringsfonds volkshuisvesting is afgenomen tot € 339.795. Het saldo van de verstrekte hypotheken aan ambtenaren was op 1-1-2020 € 8.262.060. In 2020 is dat saldo afgenomen met € 2.356.675 tot € 5.905.385.

Gewaarborgde geldleningen
In 2020 stonden we garant voor het betalen van rente en aflossing voor in totaal € 14.778.745. Het grootste deel hiervan, namelijk € 14.410.000 wordt gegarandeerd in de achtervang van het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw). Voor deze laatste groep leningen kan de gemeente Duiven voor 50% worden aangesproken. Van het restant van € 368.745 staat de gemeente borg voorsport verenigingen tot een bedrag van € 230.048 en voor leningen in het kader van cultuur € 138.697.

Interne financiering

Onder interne financiering wordt verstaan het gebruikmaken van eigen reserves en voorzieningen voor de financiering van de gemeente Duiven. Op 1 januari 2020 was het bedrag aan reserves € 29.726.815 (inclusief het negatieve saldo € 2.817.342 van 2019) en aan voorzieningen € 30.531.155. In totaal € 60.257.969. Dit bedrag werd in 2020 gebruikt als financieringsmiddel voor inkomsten en uitgaven van de gemeente Duiven.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat lagere overheden zoals gemeenten, provincies en waterschappen hun geld niet meer kunnen onderbrengen bij reguliere banken, maar verplicht zijn dit bij het Rijk dan wel medeoverheid te doen. Dit geldt vanaf 2013. Het tijdelijk uitzetten van geld bij derden is verleden tijd.

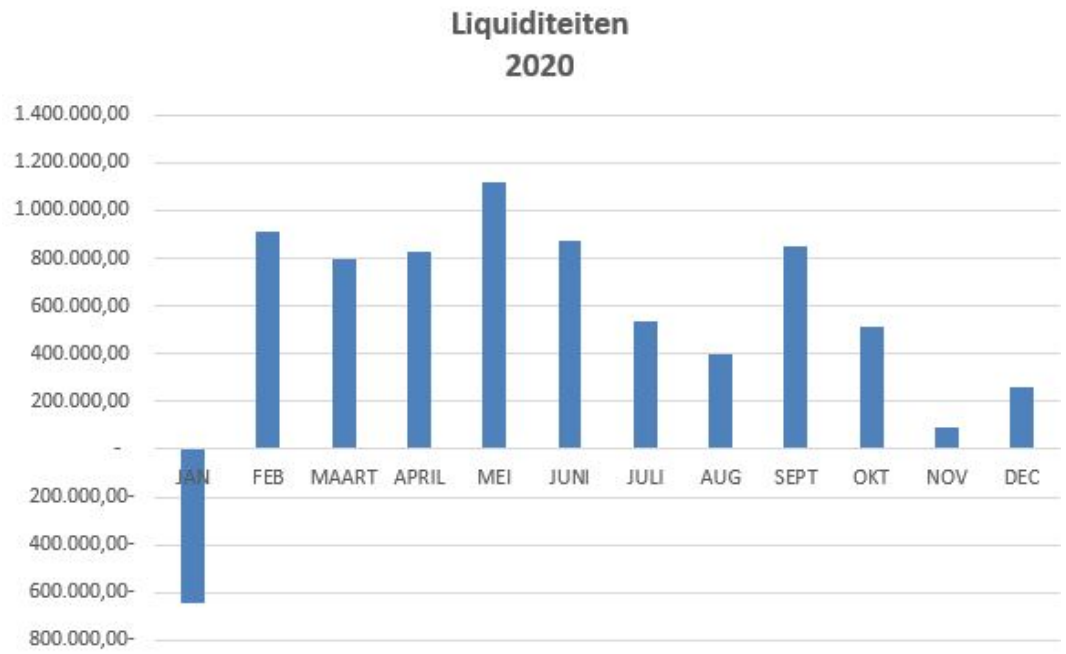
Alle overtollige middelen in de schatkist moeten we aanhouden. Er zijn vier uitzonderingen; nazorgfondsen zoals die zijn ingesteld op basis van de wet Milieubeheer, middelen op een geblokkeerde rekening bij de belastingdienst, bestaande beleggingen (peildatum 4 juni 2012) en een drempelbedrag. Het drempelbedrag is een minimumbedrag (dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag voor onze omvang is 0,75% (dit percentage wordt gehanteerd bij een begrotingstotaal lager dan € 100 miljoen). Voor 2020 was het drempelbedrag € 456.105. Dagelijks wordt het overschot van onze liquide middelen gestort naar het Rijk middels een rekening-courantrekening. Voor 2020 is het drempelbedrag overschreden. Hieronder de kwartaalcijfers van gelden die buiten de BNG worden aangehouden. Bij de BNG wordt er automatisch geld afgeroomd naar de schatkist. Het drempel bedrag is een aantal keren overschreden omdat er na het afromen bij de BNG nog geld is binnengekomen. Ook is het van belang naast de BNG geld beperkt aan te houden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen * € 1.000)

		Verslagjaar 2020			
(1)	Drempelbedrag	456,105			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	296.879	413.519	314.339	310.030
(3a) = (1) > (2)	**Ruimte onder het drempelbedrag**	**159.226**	**42.586**	**141.766**	**146.075**
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	60.814			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	60.814			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	456,105			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	27.015.966	37.630.197	28.919.177	28.522.728
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	296.879	413.519	314.339	310.030

Liquiditeit

Om te komen tot een goede en effectieve financiering voor de gemeente voor de korte en lange termijn is een goede en volledige liquiditeitsprognose noodzakelijk. De liquiditeitsprognose in de begroting 2020 voorspelde een positief saldo van ruim € 11 miljoen eind 2020. In werkelijkheid was het saldo € 0,6 miljoen positief. Hieronder treft u de werkelijke liquiditeit aan van de gemeente Duiven per maand in 2020: Het verschil wordt o.a. verklaard door de geraamde opbrengsten van de grondexploitatie/vastgoed voor € 16 miljoen, die grotendeels niet zijn ontvangen.

Renteschema 2020

A.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	500.607	
B.	Externe rente baten	0	
	Saldo van rentebaten en rente baten		500.607
C1.	Rente baat van grondexploitatie	-280.467	
C2.	Rente baat voorzieningen	0	
C3.	Rente baat van lening hypotheken	-208.866	
C4.	Rente baat diverse kleine bedragen		
	Totaal aan inkomsten		-489.333
	Saldo		11.274
D1.	Rente over het eigen vermogen	-	
D2.	Rente over de voorzieningen		185.498
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		196.772
E.	Aan taakvelden toe gerekende rente		-611.427
F.	Rente resultaat positief		-414.655

Debiteuren- en crediteurenbeheer

Onze organisatie is erop gericht dat haar vorderingen tijdig, dus uiterlijk op de vervaldatum, worden geïnd. Wanneer dit niet wordt gerealiseerd, worden kort na de vervaldatum, volgens een vaste procedure, invorderingsmaatregelen genomen. Zogenaamde dubieuze debiteuren worden via een kosten/baten-analyse en op juridische haalbaarheid beoordeeld waarna óf verdere invordering via de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt óf de vordering oninbaar wordt verklaard.

Debiteuren financieel beheer
Er lopen 13 invorderingsmaatregelen bij de deurwaarder voor een totaal bedrag van € 19.692 bij diverse debiteuren.

Debiteuren belastingen
De invordering van de belastingdebiteuren 2020 is reeds opgestart. Begin december 2020 zijn hiervoor herinneringen verzonden. Het totale saldo aan belastingdebiteuren bij de gerechtsdeurwaarder per 31 december 2020 bedraagt € 53.597. Het betreft 126 vorderingen. Deze zijn in behandeling bij het incassobureau dat de invordering verzorgt voor de gemeente.

De overige belastingdebiteuren komen binnen via een betalingsregeling.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

De gemeente levert een scala aan producten. Om de levering van deze producten te garanderen, hebben we ons werk op een bepaalde wijze georganiseerd: de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft betrekking op de totale gemeentelijke organisatie: zowel de 'ambtelijke' als de 'bestuurlijke'. Onder bedrijfsvoering rekenen we de inzet van (productie-)middelen en de toepassing van processen bij de totstandkoming van producten. De bedrijfsvoering is met ingang van 2018 ondergebracht in de werkorganisatie 1Stroom. De bedrijfsvoeringsaspecten inzake ICT en Inkoop zijn ondergebracht in Samenwerking de Liemers (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar).

Intergemeentelijke samenwerking

Op drie schaalniveaus is voor de gemeente Duiven sprake van relevante ontwikkelingen in de intergemeentelijke samenwerking, de schaal van de regio Arnhem-Nijmegen, de regio centraal Gelderland en de schaal van de Liemers.

Regio Arnhem-Nijmegen

Er is een grote urgentie om de opgaven werken, wonen, bereikbaarheid en leefkwaliteit gezamenlijk aan te pakken met betrokkenheid en zeggenschap van de democratische organen. In de regio Arnhem Nijmegen werkt de gemeente Duiven daarom samen met 17 andere colleges aan de versterking van de regionale samenwerking om de slagkracht in de opgaven, transparantie en democratische legitimiteit te vergroten. De gemeente stelt zich in regionaal verband op als een volwaardige samenwerkingspartner.

Eind 2020 is ingestemd met de nieuwe Gemeenschappelijke regeling ‘Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen’. In de Groene Metropoolregio wordt gekozen voor een opgavegerichte samenwerking. Vanuit een vijftal opgaven (Groene groeiregio, Verbonden regio, Productieve regio, Ontspannen regio en Circulaire Regio) wordt de Groene Metropoolregio vorm gegeven. Dit gebeurt via een jaarlijks voortschrijdende, regionale agenda met een beperkt aantal maatschappelijke opgaven. De gemeenteraden beslissen over deelname aan die opgaven, de beschikbare middelen en het mandaat dat aan de uitvoering wordt meegegeven. De opgaven die samen de agenda vormen zijn gericht op kwalitatieve groei, circulaire duurzaamheid en een goede balans met behoud en versterking van de bijzondere leefomgeving die onze regio typeert.

MGR (Regio Centraal Arnhem)

Op de schaal van de regio centraal Arnhem (11 gemeenten), zijn de ontwikkelingen gericht op het sociaal domein. De regionale inkoop van jeugdzorg en Wmo hebben geleid tot de oprichting van een modulaire Gemeenschappelijke Regeling. Een lichte regeling, dus met lichte toe- en uittredingscriteria en een modulaire regeling en dus de mogelijkheid van de afname van verschillende pakketten door gemeenten. Inmiddels zijn ook het Werkgeversservicepunt en het Regionaal Bureau Leerplicht ondergebracht bij deze MGR. Het ondersteunende bureau van de MGR is ondergebracht in het gemeentehuis van Westervoort en onze ambtelijke dienst 1Stroom verricht financiële en HR-diensten aan dit bureau.

SDL (Samenwerking de Liemers)

Binnen de Liemers kennen we sinds 2010 een succesvol functionerend samenwerkingsverband, Samenwerking de Liemers (SDL), waarin Duiven samenwerkt met Westervoort en Zevenaar. Onder de vlag van SDL functioneren, de RSD (Regionale Sociale Dienst) en RID (Regionale Ict en inkoop Dienst). Uit benchmarks blijkt dat deze organisaties goed functioneren en goede resultaten boeken tegen relatief lage kosten.

Contact Liemerse gemeenten

De colleges van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar komen minimaal 1 maal per jaar bij elkaar om kennis te delen op thema’s waar een gemeenschappelijke deler in is te

herkennen. Deze bijeenkomst(en) vinden plaats na vergaderingen van het Algemeen Bestuur van Samenwerking de Liemers.

Financiën, doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid
De interne regels met betrekking tot de financiële beheersing van de organisatie met de daarbij behorende verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn neergelegd in de verordeningen ex artikel 212, 213 en 213a van de Gemeentewet. De relevante instrumentaria behorende bij de planning en control zijn hierop afgestemd. De accountant heeft onderzoek gedaan naar het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten, ook heeft hij de balansmutaties onderzocht. De accountant geeft daarnaast een oordeel over de kwaliteit van de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie om zo te kunnen oordelen over de getrouwheid en rechtmatigheid van de verantwoording.

Informatiebeleid
Op basis van de liemerse i-visie zijn voor 2020/2021 twee strategische doelen geformuleerd:
- Wij zetten informatisering in om onze burgers en bedrijven zo goed mogelijk te bedienen en onze wettelijke taken zo goed mogelijk uit te voeren.
- Wij zetten informatisering in om de ambities van de Liemerse organisaties tot uitvoer te brengen.
Om deze doelen tot uitvoer te brengen, zijn een vijftal uitgangspunten geformuleerd. Dit zijn de uitgangspunten waar vanuit we willen werken en vormen het kader waarbinnen we opereren. De vijf uitgangspunten zijn: digitaal waar dat zinvol is, toegankelijk, integraal, flexibel en betrouwbaar & transparant.
In de i-strategie zijn de strategische kaders en keuzes beschreven inclusief een projectenlijst. O.a. de volgende projecten zijn in 2020 uitgevoerd en afgerond:

- Uitbreiden en updaten van de Citrixomgeving
- Implementatie Office365
- Uitbreiding VX-rail
- Verhuizing datacenter
- Aanbesteding GT-print
- Aanbesteding websites
- Implementatie belasting applicatie.

Daarnaast zijn er een groot aantal projecten die in 2020 zijn uitgevoerd en naar verwachting in 2021 zullen worden afgerond.

Informatiebeveiliging en Privacybescherming
In het afgelopen jaar hebben we diverse werkzaamheden uitgevoerd om de betrouwbaarheid van de gemeentelijke informatiesystemen te waarborgen. Daarnaast ligt het accent ook op het minimaliseren van de schade door het voorkomen van beveiligingsincidenten. Het gaat hier om risicobeheersing, niet op het uitsluiten van ieder laatste risico. Mede door de coronacrisis en het gebrek aan voldoende capaciteit voor met name de uitvoering van de technische maatregelen zijn helaas niet alle plannen gerealiseerd. Het streven is om in 2021 een belangrijk deel van deze achterstand in te halen.

In 2020 is ook het Strategisch Informatiebeveiligingsbeleid geactualiseerd. Dit nieuwe plan is gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (de BIO) en vormt het kader voor het jaarlijks vast te stellen Informatiebeveiligingsplan. Beide plannen worden begin 2021 vastgesteld en in uitvoering genomen.

Gelet op het mogelijk risico (d.w.z. een hoge kans op en een hoge waarschijnlijkheid van misbruik) is veel aandacht besteed aan de kwetsbaarheidsmeldingen van de Informatie Beveiligingsdienst Gemeenten (de IBD). Voor zover van toepassing zijn deze kwetsbaarheidsmeldingen met voorrang behandeld en opgelost.
Er is ook hard gewerkt aan het verhogen van de digitale weerbaarheid door het op orde brengen van de basismaatregelen en de basisprocessen, zoals het actualiseren van het

configuratiemanagement, change- en patchmanagement en het proces van incidentmanagement. In het eerste kwartaal van 2021 starten we met het project van het signaleren van afwijkingen en incidenten in de informatievoorziening en hierop reageren, ofwel monitoring en response.

In het kader van het verhogen van de digitale weerbaarheid wordt ook gewerkt aan het structureel verhogen van het bewustzijn van de medewerkers van 1Stroom voor informatieveiligheid. Medewerkers worden regelmatig geïnformeerd over actuele zaken via Binnenshuis (o.a. veilig thuiswerken), door de deelname aan de Phishing Challenge en door het volgen van de e-learning iBewustzijn. Alle nieuwe medewerkers van 1Stroom zijn verplicht om deze e-learning binnen drie maanden na indiensttreding af te ronden met het certificaat.

In 2020 is ook gewerkt aan het continu verbeteren van de kennis van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (de AVG) onder de medewerkers van 1Stroom. Zeer regelmatig wordt de Functionaris Gegevensbescherming om advies gevraagd bij de start van nieuwe projecten, zoals bijvoorbeeld de invoering van de bodycams voor de boa’s, de invoering van het track and traceysteem bij de voertuigen van de buitendienst en de privacyaspecten van de vernieuwde wet- en regelgeving in het Schuldendomein.

In het afgelopen jaar werden er officieel 12 datalekken gemeld. In de meeste gevallen ging het om de verzending van een bericht of brief met persoonsgegevens naar de verkeerde ontvanger. Dit is ook landelijk gezien de meest voorkomende vorm van een datalek. Twee datalekken zijn gelet op de omvang en mogelijke gevolgen voor de betrokkenen ook gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens. De datalekmeldingen worden altijd geanalyseerd en in overleg met de betrokken medewerker wordt ook gekeken naar het voorkomen van een dergelijk datalek in de toekomst.

Integriteitsbeleid
Op grond van de Ambtenarenwet legt het college verantwoording af over het gevoerde integriteitsbeleid en het naleven van de gedragscode. In 2020 heeft geen schending plaatsgevonden.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen waarin de gemeente Duiven een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang
Betreft zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Financieel belang
Betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidelijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij deelname in een vennootschap betreft het financiële belang het bezit van aandelen en het ontvangen van bijbehorend dividend.

De gemeente Duiven maakt binnen de verbonden partijen onderscheid tussen gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. De gemeenschappelijke regelingen bestaan uit publieke partijen die samenwerken, vaak op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) of Wgr-plus. In het algemeen geldt dat voor een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen als een gemeente het voorgestane beleid niet zelf wenst uit te voeren, maar in samenwerking met andere gemeenten of instellingen. Bij deelnemingen heeft de gemeente een pakket van aandelen van een vennootschap in bezit. De deelname in het aandelenkapitaal vloeit vaak voort uit de van oudsher aanwezige maatschappelijke belangen, die door de vennootschappen werden of worden nagestreefd.

In onderstaand overzicht wordt een overzicht van de verbonden partijen voor de gemeente Duiven weergegeven, inclusief het financiële belang betreffende de jaarrekening 2019, de begroting 2020 en de jaarrekening 2020. Dit geeft inzicht in de risico's die de gemeente Duiven loopt door de betrokkenheid aan de verbonden partij. Vervolgens wordt elke verbonden partij nader toegelicht. Inhoudelijke beleidsinformatie over verbonden partijen is opgenomen in de relevante programma's.

Verbonden partij*	**Rekening 2019**	**Begroting 2020**	**Rekening 2020**
Gemeenschappelijke regelingen			
Samenwerking De Liemers (SDL)	€ 2.920.983	€ 3.135.485	€ 3.085.361
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)	€ 1.443.299	€ 1.559.000	€ 1.535.741
Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	€ 821.634	€ 785.317	€ 813.260
Presikhaaf Bedrijven is geliquideerd	zie MGR	zie MGR	€ 46.062
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)	€ 45.725	€ 48.636	€ 49.844
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	€ 250.600	€ 262.400	€ 258.500
Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen	€ 47.840	€ 47.763	€ 55.137
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)	€ 703.131	€ 787.139	€ 629.969
Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland te Arnhem incl voormalige bijdrage SW Presikhaaf Bedrijven	€ 2.262.898	€ 2.212.155	€ 2.126.767
Euregio	€ 6.625	€ 6.700	€ 6.600
1Stroom	€ 16.655.285	€ 16.807.419	€ 15.734.584
Deelnemingen (dividend)			

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ 4.458	€ 3. 580	€ 1.580
Vitens N.V.	€ 24.035	€ 39.280	0
Alliander N.V. (voorheen Nuon)	€ 126.062	€ 94.324	€ 104.090

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Arnhem Nijmegen (opvolger van de stadsregio)

Doel	Als opvolger van de stadsregio is het Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Arnhem Nijmegen opgericht. Deze richt zich op dezelfde terreinen als de stadsregio, te weten Wonen, Duurzaamheid, Mobiliteit en Economie. Gemeenten stemmen hun beleid op elkaar af. Hiervoor bestaan afzonderlijke portefeuillehoudersoverleggen. Bij wijze van algemeen bestuur komt het GO, het gemeenschappelijk orgaan, een aantal malen per jaar bijeen. Het orgaan heeft geen zelfstandig beleidsbevoegdheden.
Partijen	18 gemeenten nemen deel in het GO Arnhem-Nijmegen.
Bestuurlijk belang	Elke gemeente heeft één vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van het GO.
Financieel belang	De jaarlijkse bijdrage aan het GO bedraagt € 1,88 per inwoner. Hiervan is € 1, bestemd voor Economic Board, € 0.50 Gemeenschappelijk Orgaan en € 0,33 voor ondersteuning Pfo"sl.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het GO heeft geen vermogen.
Resultaat	Niet van toepassing.
Risico's	Het GO is een overlegorgaan. Het heeft geen rechtspersoonlijkheid en kan niet op eigen naam rechtshandelingen aangaan. De risico's zijn daarom zeer beperkt.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) gevestigd te Arnhem

Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Partijen	15 gemeenten nemen deel in de VVGM: Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur kent 32 leden. Elke gemeente levert twee leden: de burgemeester en de wethouder volksgezondheid. De stemverhouding van Duiven is twee van de 32 oftewel 6,25%. In het Dagelijks Bestuur worden de Liemerse gemeenten vertegenwoordigd door de burgemeester van Westervoort.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven bestaat uit een deel voor de brandweer en een deel voor publieke gezondheid. Voor 2020 was de brandweerbijdrage € 857.856 en de GGD bijdrage per inwoner € 14,31. Dit resulteert, met een inwonersaantal á 25.331 (2019), in een bijdrage van € 362.489. De bijdrage Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar was € 339.396. De totale bijdrage in 2020 aan de VGGM is € 1.559.741.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2020 was € 7.367.000 en per 31 december 2020 was dit € 9.884.000**.** Het vreemd vermogen per 1 januari 2020 was € 43.158.000 en per 31 december 2020 was dit € 49.662.000.
Resultaat	Het resultaat over 2020 was € 3.112.162**.** Dit is het gerealiseerde resultaat.
Risico's	VGGM heeft het risicomanagement op orde. Aan de hand van de zogenaamde 'kans x effect'-methode wordt jaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. VGGM vindt het eigen weerstandsvermogen op basis van deze inschatting voldoende om de risico's af te dekken.

Samenwerking De Liemers (SDL) gevestigd te Duiven

Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.

Partijen	De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de drie deelnemende gemeenten. Elke gemeente had in 2020 in het bestuur één stem.
Financieel belang	Op basis van de afgesproken verdeelsleutels worden de kosten van de samenwerkingsorganisatie aan de drie gemeenten doorbelast. Voor de gemeente Duiven bedroeg de bijdrage voor het jaar 2020 € 2.534.098.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2020 was 0 en per 31 december 2020 € 202.630. Het vreemd vermogen per 1 januari 2020 was € 10.299.974 en per 31 december 2020 was dit € 6.429.520.
Resultaat	Het resultaat over 2020 was positief € 65.569.
Risico's	De exploitatielasten incl. eventueel niet begrote kosten worden volledig door de drie deelnemende gemeenten gedragen. Er wordt jaarlijks een begroting opgesteld die via twee tussenrapportages wordt gemonitord. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden dan voorgelegd aan het bestuur en aan het bestuur van de deelnemende gemeenten.

Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL) gevestigd te Zevenaar

Doel	De gemeenten Duiven, Zevenaar en Montferland werken sedert 1997 samen in de Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL). Binnen deze gemeenschappelijke regeling worden de kosten voor huisvesting, die door de samenwerkende gemeenten zijn geaccepteerd, verdeeld. Achterliggende gedachte bij de totstandkoming van deze regeling is geweest om het voortgezet onderwijs in het voedingsgebied De Liemers op een adequate wijze in te richten en de kosten beheersbaar te houden voor de deelnemende gemeenten.
Partijen	Gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Er is een Gemeenschappelijk Orgaan opgericht, bestaande uit de daartoe door de colleges van B&W aangewezen bestuurders. Voor Duiven is dat wethouder Knuiman. De stemverhouding van Duiven is 1 van de 3 (33,3%).
Financieel belang	De bijdrage van Duiven aan de GRHVOL is voor 2020 begroot op € 785.317. De gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen begroting en jaarrekening. Daardoor zijn er geen eigen baten en lasten. De baten en lasten komen voor de rekening van de deelnemende gemeenten. Aan het einde van het jaar vindt er een afrekening plaats tussen de deelnemende gemeenten. De gemeenten worden door het Rijk via de Algemene Uitkering van het Gemeentefonds gecompenseerd middels een bedrag per leerling. Ten bate van de GRHVOL wordt er een gemeenschappelijke reserve aangehouden door de deelnemende gemeenten. Deze reserve wordt aangehouden door de gemeente Zevenaar ten bate van de GRHVOL en is ook zodanig opgenomen in de jaarrekening van de gemeente Zevenaar. Omdat de reserve niet aan te spreken is door de gemeente Duiven zonder medewerking van de overige deelnemende gemeenten is deze niet opgenomen in de balans van de gemeente Duiven.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het GRHVOL heeft geen eigen of vreemd vermogen. De kosten worden gedekt door de deelnemende gemeenten. Wel wordt er een gemeenschappelijke reserve aangehouden door gemeente Zevenaar ten bate van de GRHVOL.
Resultaat	Het resultaat over 2020 is nog niet bekend.
Risico's	Doordat de GR geen eigen middelen heeft en geen rechtspersoonlijkheid heeft, is het risico klein. Een financieel risico voor de deelnemende gemeenten is wel dat het leerlingenaantal terugloopt en er dus minder inkomsten zijn, terwijl de kapitaallasten hetzelfde blijven.

Presikhaaf Bedrijven gevestigd te Arnhem is in 2020 geliquideerd

Doel	Het bieden van een passende werkplek en werkomgeving aan inwoners van Duiven met een arbeidsbeperking die onder de Wet Sociale Werkvoorziening vallen.
Partijen	Dit is een gemeenschappelijke regeling van 9 gemeenten rondom Arnhem.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert één vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur in de persoon van wethouder Knuiman.
Financieel belang	In 2020 is het liquidatiesaldo van € 46.062 uitgekeerd aan Duiven volgens de verdeling aan de deelnemende gemeenten.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2020 was € 1.509.000 en eind 2020 € 0. Het vreemd vermogen per 1 januari 2020 was € 4.231.000 en per 31 december 2020 0.
Resultaat	Het resultaat over 2020 is 0.
Risico's	Met de liquidatie is er in deze GR geen risico meer.

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD) gevestigd te Doesburg

Doel	Behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet. Daarnaast het bevorderen van publicaties over de streek aan de hand van de aanwezige archiefbescheiden.
Partijen	De gemeenten Duiven, Doesburg, Westervoort en Zevenaar, de RID en de RSD.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert een van de vijf leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 49.844 en is berekend op basis van het inwoneraantal en op basis van afgenomen uren.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2020 was € 3.177 en per 31 december 2020 € 2.383. Het vreemd vermogen per 1 januari 2020 was € 50.536 en per 31 december 2020 was dit € 73.536.
Resultaat	Het resultaat over 2020 was € 0.
Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt op nihil ingeschat.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) gevestigd te Arnhem

Doel	De gemeenschappelijke regeling zorgt voor de behartiging van de belangen van de deelnemers inzake vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Partijen	10 gemeenten en de Provincie Gelderland.
Bestuurlijk belang	Wethouder Spaargaren maakt onderdeel uit van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Deze is gebaseerd op de inbreng van de taken in het kader van de Wet VTH (basistaken).
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2020 was € 762.700. Per 31 december 2020 was dat € 932.400. Het vreemd vermogen per 1 januari 2020 was € 4.479.500. Per 31 december 2020 was dit € 4.838.500.
Resultaat	Het resultaat over 2020 was € 169.700 positief.
Risico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn daarom zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.

Vervoersorganisatie BVO DRAN (doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen)

Doel	Doelstelling is om te komen tot een goede en efficiënte regionale samenwerking op het gebied van doelgroepenvervoer in de stedelijke regio Arnhem Nijmegen, inclusief Druten, door de oprichting van de lichtste vorm van een gemeenschappelijke regeling; een bedrijfsvoeringsorganisatie. Artikel 4 van de regeling geeft aan: 1. De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers. 2. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de DRAN.
Partijen	Alle gemeenten van de regio Arnhem en Nijmegen en Druten (19 gemeenten).
Bestuurlijk belang	Deze regeling is vooral bedoeld voor de samenwerking tussen de betrokken gemeenten voor taken die geen zware bestuurlijke aansturing nodig hebben, maar waarvoor rechtspersoonlijkheid wel van belang is voor een efficiënte uitvoering. Dit was nodig vanwege de opheffing van de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Elke gemeente levert één wethouder aan het Algemeen Bestuur van de GR.
Financieel belang	Door het bundelen van de verschillende vervoersstromen met een groot aantal gemeenten zou een efficiënter vervoerssysteem mogelijk worden gemaakt waardoor een betere beheersbaarheid van de vervoerskosten ontstaat. Hiermee kunnen de dreigende tekorten in het vervoer (door toename vervoer wegens vergrijzing, langer thuis wonen etc.) in de regio worden opgevangen.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen is nihil. Het vreemd vermogen per 1 januari 2020 was € 8.669.137 en per 31 december 2020 was dit € 13.000.867.
Resultaat	Het resultaat is € 0.
Risico's	Het risico voor de gemeente Duiven is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.

Euregio

Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.
Partijen	De Euregio bestaat uit 55 lidorganisaties uit de grensregio Nederland-Duitsland. Dat zijn gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in het werkgebied Arnhem-Nijmegen, West-Veluwe, Zuid-West-Gelderland, delen van Noordoost-Brabant, het noordelijke deel van de provincie Limburg, de Kreis Kleve, de Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. In dit werkgebied wonen 4,2 miljoen mensen.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert drie leden in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 6.700 en is berekend op basis van het inwoneraantal.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2019 was € 1.459.405 en per 31 december 2019 € 1.650.555.Het vreemd vermogen per 1 januari 2019 was € 2.707.292 en per 31 december 2019 € 3.614.739.
Resultaat	Het resultaat over 2019 was € 192.469.
Risico's	Het algemene financiële beheer van de Euregio Rijn - Waal wordt bij begroting, jaarrekening en begrotingswijziging van de Euregio getoetst en beoordeeld door de commissie financiën en projecten en de Euregioraad. Op dit moment is met in aanmerking nemend het eigen vermogen geen sprake van grote actuele risico 's.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland te Arnhem

Doel	Het behartigen van belangen van de deelnemers binnen het sociaal domein.

Partijen	Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 1 wethouder of burgemeester per gemeente. Het dagelijks bestuur bestaat uit 1 voorzitter en 2 leden, aan te wijzen door het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling op basis van de bij het openbaar lichaam ondergebrachte taken. Per 1-1-2019 is de bijdrage van de module werkgeverschap SW overgedragen van Presikhaaf Bedrijven aan de MGR.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2020 was € 656.000 en per 31 december 2020 € 724.000. Het vreemd vermogen per 1 januari 2020 was € 3.406.000 en per 31 december 2020 was dit € 7.288.000.
Resultaat	Het resultaat over 2020 was positief € 2.565.000.
Risico's	Buiten de post onvoorzien en bestemmingsreserves is er geen weerstandscapaciteit aanwezig bij de MGR. Ten behoeve van de MGR is de 'open einde' systematiek van toepassing waarbij bij een tekort de deelnemende gemeenten bij moeten betalen en bij een overschot geld terug krijgen. Het risico hiervoor ligt dus bij de deelnemende gemeenten.

Gemeenschappelijke Regeling 1Stroom te Westervoort

Doel	Het bewerkstelligen van een kwalitatief goede en doelmatige uitvoering door het openbaar lichaam van de door de gemeenten aan het openbaar lichaam overgedragen of gemandateerde taken.
Partijen	Gemeenten Duiven en Westervoort.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit de voltallige college's van b&w van de gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit 4 leden, twee van elke gemeente: een wethouder en de burgemeester.
Financieel belang	De kosten van de fusieorganisatie worden voor 63% ten laste gebracht van Duiven en voor 37% ten laste van Westervoort.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen is nihil. Het vreemd vermogen per 1 januari 2020 was € 2.896.768 en per 31 december 2020 was dit € 5.060.383
Resultaat	Het resultaat over 2020 was positief € 1.479.122.
Risico's	De jaarrekening omvat geen actualisatie van de meerjarige risico's en een uitleg wat er met risico's van het afgelopen jaar is gebeurd. Dit omdat deze risico's, als ze er al zouden zijn gedekt worden vanuit een bijdrage door de gemeenten.

Deelnemingen

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) gevestigd te Den Haag

Doel	De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Partijen	Aandeelhouders zijn de Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen.
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de Algemene vergadering van aandeelhouders. Vertegenwoordiging door de verantwoordelijke portefeuillehouder binnen het college.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 3.510 aandelen à € 2,50 nominaal. Dit betekent een belang van € 8.775. Dat is 0,0063% van het totale vermogen.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2020 was € 4.887.000.000. Per 31 december 2020 was dit € 5.097.000.000. Het vreemd vermogen per 1 januari 2020 was € 144.802.000.000. Per 31 december 2020 was dit € 155.262.000.000.
Resultaat	Het resultaat over 2020 bedraagt € 221.000.000.
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaalnominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.

Vitens N.V. gevestigd te Zwolle

Doel	Het leveren van drinkwater en de instandhouding van het leidingnetwerk.
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Vitens N.V. kent een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. Gemeente Duiven is één van de aandeelhouders.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 26.705 aandelen. De verkrijgingsprijs van dit pakket bedraagt € 4.538.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2020 was € 533.300.000. Per 31 december 2020 was dit € 557.100.000. Het vreemd vermogen per 1 januari 2020 was € 1.293.000. Per 31 december 2020 was dit € 1.340.100.
Resultaat	Het resultaat over 2020 bedraagt € 23.900.000.
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.

Alliander N.V. gevestigd te Arnhem

Doel	Distributie van energie via energienetwerken.
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Alliander heeft een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. De gemeente Duiven is een van de aandeelhouders en heeft stemrecht per aandeel.
Financieel belang	Gemeentelijk aandelenpakket van 151.801 aandelen op 1 januari 2015. 31.879 aandelen hiervan zijn verkocht aan Vattenfall conform het aandeelhoudersbesluit dat genomen is in april 2009. Op het totaal van de uitstaande en volgestorte aandelen is dat een belang van 0,001%.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2020 was € 4.224.000.000. Per 31 december 2020 was dit € 4.328.000.000. Het vreemd vermogen per 1 januari 2020 was € 4.567.000.000. Per 31 december 2020 was dit € 5.094.000.000.
Resultaat	Het resultaat over 2020 bedraagt € 224.000.000.
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Aanleiding, opbouw en sturingsmogelijkheid van de paragraaf Grondbeleid

Inleiding
Jaarlijks rapporteren we in deze Paragraaf grondbeleid over de gemeentelijke -actieve- grondexploitatie: er wordt vooral inzicht gegeven in hoe de grondexploitatie zich financieel heeft ontwikkeld. Ook het actuele toekomstperspectief wordt gepresenteerd.
De gemeentelijke grondexploitatie is een instrument voor de ontwikkeling en realisatie van ruimtelijke plannen. Het is de financiële vertaling van het ruimtelijke plan en wordt in de initiatieffase gebruikt om de economische haalbaarheid van een plan te kunnen vaststellen. In het vervolg van het traject is de bestuurlijk vastgestelde grondexploitatieberekening het kader voor de uitvoering.
In de actieve grondexploitatie voert de gemeente de regie. Het is een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd door gronduitgifte worden terugverdiend. Aan de actieve grondexploitatie zijn substantiële risico's verbonden.

Kader
Het lokale kader waarbinnen wordt geopereerd is de Nota grondbeleid, vastgesteld bij raadsbesluit van 14 april 2008. De Nota kiest in beginsel voor "actief grondbeleid", maar biedt mogelijkheden voor een gemeentelijke faciliterende rol, waar het risico bij marktpartijen/initiatiefnemers ligt.
Ons college staat een actualisatie van de Nota grondbeleid voor, waarbij ook de keuze voor dynamisch grondbeleid meer invulling krijgt. De gemeente kan meerdere rollen spelen bij een gebiedsontwikkeling. Van het louter faciliteren van particuliere initiatieven (reactieve rol) tot het zelf risicovol tot ontwikkeling brengen van gronden (initiërende rol).
Daarnaast geldt de "Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)" van de Commissie BBV.

Het Coalitieakkoord 2018-2022 stelt dat *"We willen de bestaande economische structuur verder versterken op zowel de bedrijventerreinen als in de winkelgebieden. Hiermee zijn we in staat te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau".*
Om deze doelstelling te verwezelijken is er binnen de gemeentelijke organisatie het project "Stimulering kaveluitgifte en kostenreductie grondexploitatie" (SKKG). Met dit project wordt beoogd een impuls te geven aan marketing en promotie en acquisitie met als resultaat dat de bouwgronden worden uitgegeven. Dit gaat gepaard met extra inzet van onze medewerkers alsmede de inschakeling van een extern communicatiebureau en bedrijfsmakelaar(s). Onze ambtelijke organisatie heeft dit met verve opgepakt. De impuls leidt daadwerkelijk tot toename van belangstelling voor en uitgifte van bouwgronden en ook daadwerkelijke verkopen. De cijfers in deze jaarrekening tonen dit ook daadwerkelijk aan.

Actualiteit
In 2016 deden de eerste tekenen van een (broos) herstel van de vastgoedmarkt zich voor. Anno 2021 blijkt dat het herstel daadwerkelijk is ingezet. Het beeld is totaal anders. Na de kredietcrisis is het tij gekeerd en zijn de woningverkopen en -prijzen fors toegenomen. De krapte op de koopwoningmarkt was in 2020 dusdanig dat de prijzen stijgen en het aanbod voor woningverkopen daalt. Er is nu sprake van een overspannen woningmarkt. Wel kan nu de vraag worden gesteld, hoe dit zich zal voortzetten na de Covid-19 crisis.
In het jaar 2018 en 2019 zijn de bouwkosten fors gestegen. In tegenstelling tot deze stijgingen zag de ontwikkeling van bouwkosten er in 2020 heel anders uit. Begin 2020 werd nog een forse stijging van de bouwkosten gezien, maar dit is eind 2020 omgeslagen. De stijging van de woningbouwkosten kende nog een piek, waarna de stijging afvlakte. Zo zijn in het laatste half jaar van 2020 de bouwkosten zo goed als gelijk gebleven ten opzicht van dezelfde periode vorig jaar.

Over heel 2020 is de kostenstijging van woningbouwkosten beduidend lager dan het jaar ervoor. De jaarmutatie betrof namelijk 1,76% (Q4 2019-Q4 2020) ten opzichte van 4,65% (Q4 2018-Q4 2019) (Bouwkostenkompas, 2021).
De bouw had in 2020 last van de coronacrisis, lagere woningbouwproductie door de P(F)AS-problematiek en hoger ziekteverzuim waardoor een lagere omzet te zien was. De nieuwe BENG-eisen en stikstofmaatregelen vanuit de overheid zorgen ervoor dat de in 2020 ingezette daling van bouwkosten afremt, waardoor over 2021 wordt verwacht dat de bouwkosten licht zullen stijgen.
In 2020 zijn alle kavels op de Ploen Zuid (complex 'Ploen Zuid') verkocht. In het complex Westreenen zijn alle kavels vorig jaar aan de gecontracteerde ontwikkelaar overgedragen en is nu wel een goede inschatting te maken van de nog te maken kosten. Daarom worden beide complexen nu afgesloten. Tegelijkertijd wordt bij het afsluiten van complex Ploen Zuid, een nieuw complex geopend. Namelijk het complex 'Werkterp de Ploen'.

Op de bedrijventerreinen is er in 2020 ruim 3 hectare bouwgrond verkocht. Deze hectare bouwgrond bestaat uit bouwkavels op de Nieuweling, op Seingraaf en op Innofase. Wij verwachten nu op basis van contacten, opties en reserveringen, dat in 2021 ruim 13,5 ha bedrijvenkavels kan worden overgedragen.

Planning uitgifte woningbouwgronden.
Als vervolg op de Notitie Woningbouwprogramma 2018-2027 is de Notitie versnelling woningbouw vastgesteld. De raad wordt om de 3 tot 4 maanden met een voortgangsbericht actief geïnformeerd over de woningbouw. Verschillende woningbouwplannen zijn verder richting ontwikkeling gebracht. De constatering dat alleen inbreidingslocaties niet genoeg is om aan de woningvraag te kunnen voldoen heeft geleid tot een 1e verkenning van 3 uitbreidingslocaties. Hierover is uitgebreid met de samenleving en gemeenteraad gediscussieerd.
Voor kleinschalige initiatieven is de Notitie woningsplitsing, kleinschalige inbreidingsplannen en functieverandering vastgesteld. Verder is er in 2020 in regionaal verband de Woondeal met het rijk gesloten en is als nadere uitwerking een nieuwe Liemerse Woonagenda opgesteld en vastgesteld door alle colleges en de provincie Gelderland. Ook is begonnen met het actualiseren van de Woonvisie en het opstellen van een uitvoeringsagenda.

Planning uitgifte bedrijventerreinen.
In de eerste helft van 2020 is uit nieuwe monitoringscijfers voor de regio Arnhem Nijmegen gebleken, dat de uitgifte van bedrijfskavels veel sneller verloopt dan aanvankelijk verwacht door de positieve economische groei. Naar aanleiding van een formeel verzoek van de 18 regiogemeenten heeft de provincie ingestemd met het stoppen van de schrapopgave en het starten van een herzien RPW. In de tweede helft van 2020 is gewerkt aan het RPW 2021-2024, met aandacht voor bedrijventerreinen, kantoren, detailhandel en perifere en grootschalige detailhandelsvestigingen. Hierover worden colleges en gemeenteraden in het eerste kwartaal 2021 gevraagd een besluit te nemen.

Opbouw van de paragraaf Grondbeleid.
Allereerst wordt het financiële resultaat gekwantificeerd van de gezamenlijke grondexploitaties. Voor het bepalen van de vermogenspositie zijn twee zaken van belang. Ten eerste de uiteindelijke resultaten van de individuele complexen. De uitgangspunten voor de resultaatberekening worden verderop in deze paragraaf beschreven. Ten tweede de risico's van grondexploitatie. Ook hierop wordt verderop in deze paragraaf ingegaan. Er wordt een verschillenanalyse op hoofdlijnen gemaakt tussen de berekende exploitatieresultaten van 1 januari 2020 en van 1 januari 2021.

Sturingsmogelijkheid grondexploitaties
Op projectniveau
De bestuurlijk vastgestelde Grondexploitatie vormt het financiële kader voor de verdere ontwikkeling en uitvoering van het project. Immers de Grondexploitatie is de vertaling van het ruimtelijk plan in:
- Grond- en ruimtegebruik.

- Programma (woningdifferentiatie, segmentatie bedrijventerrein etc).
- Kwaliteit en kosten inrichting openbare ruimte.
- Planning en fasering van het uitvoeringsprogramma.
- Opbrengsten (marktconformiteit, functioneel prijsbeleid).
- Rekenparameters (rente, kosten- en opbrengstenstijging).

Wijzigingen van één of meerdere van deze uitgangspunten leiden direct tot wijziging van het geprognosticeerde exploitatieresultaat. Bij het maken van keuzes worden de financiële consequenties daarom altijd in de afweging betrokken. De financiële bewaking, eventuele (bij)sturing en rapportage vindt dus plaats op projectniveau (per complex).

Op jaarverslagniveau
De paragraaf Grondbeleid van het jaarverslag geeft onder andere integraal inzicht in de resultaten van de gezamenlijke grondexploitaties. De op projectniveau gemaakte keuzes zijn, zoals hiervoor is aangegeven, in deze paragraaf Grondbeleid opgenomen.
De eerder vastgestelde projectkaders c.q. uitgangspunten van de betreffende projecten worden in beginsel niet ingrijpend gewijzigd opgenomen in de grondexploitatie of de paragraaf Grondbeleid, zonder dat hier (op projectniveau) een geautoriseerd besluit toe is genomen.
De cijfermatige jaarlijkse actualisering van de exploitatiebegrotingen van alle complexen wordt voor de samenstelling van deze paragraaf Grondbeleid dienovereenkomstig gedaan. Allereerst worden de financiële mutaties over het verslagjaar in het rekenmodel verwerkt, actuele ontwikkelingen en inzichten financieel gekwantificeerd en vervolgens ingepland in de restantlooptijd van het complex. Dit resulteert in een geactualiseerd resultaat van het complex.

Financieel resultaat grondexploitaties

Opbouw en indeling grondexploitaties

De gemeentelijke grondexploitatie is een onderdeel van het Programma 3 Omgeving van de programmabegroting. De administratie vindt per complex plaats, verdeeld over twee producten:
- Bouwgrondexploitatie, woningbouw.
- Bouwgrondexploitatie, bedrijventerreinen.

Tot de producten “bouwgrondexploitatie woningbouw” en “bouwgrondexploitatie bedrijventerreinen” worden de in exploitatie genomen complexen gerekend waarin de gemeente de actieve grondexploitatie voert:

Woningbouwcomplexen:
- de Ploen-Zuid
- Westreenen
- Vitaal Centrum Duiven

Bedrijventerreinencomplexen:
- InnoFase
- Graafstaete
- Seingraaf
- De Nieuweling

De Ploen-Zuid omvat mede de bedrijvenlocatie op de hoek Rijksweg/Westsingel (de werkterp). In de Nieuweling, van oorsprong een complex voor woningbouw en bedrijven, is de huidige voorraad uitgeefbare bouwgrond bestemd voor bedrijven, overigens op een aantal posities met mogelijkheid voor de bouw van een bedrijfswoning.

Voor alle genoemde complexen in exploitatie geldt dat er een onherroepelijk bestemmingsplan van kracht is en dat een voorraad direct uitgeefbare bouwgrond beschikbaar is.

Toekomstige ontwikkellocaties

Met het oog op mogelijke toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen bezit de gemeente een portefeuille strategisch grondbezit. Deze gronden zijn in 2016 overgeheveld van de grondexploitatie naar de materiële vaste activa (rbs. 9 mei 2016).

In de uitgifteplanning voor de bedrijventerreinen is aangenomen dat het gebied "Engsestraat" in de periode 2027 t/m 2030 wordt uitgegeven (4,0 ha).

Afgesloten complexen
Bij het (administratief) afsluiten van een complex wordt zo nodig voor de nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten vanuit het complex een storting gedaan in de “Voorziening afgewikkelde complexen”. Verantwoording en dekking van de nagekomen kosten en opbrengsten vindt daarna plaats binnen deze voorziening.
Per 31 december 2020 zijn de complexen 'Westreenen' en 'Ploen Zuid' administratief afgesloten. Bij het afsluiten van het complex 'Ploen Zuid' is de resterende kavel (Werkterp) overgezet naar een nieuwe grondexploitatie (Werkterp De Ploen).

Programmatische uitgangspunten
Woningbouw
De woonopgave is groot en zal ook de komende decennia blijven bestaan. Verschillende woningbouwplannen zijn verder richting ontwikkeling gebracht. De constatering dat alleen inbreidingslocaties niet genoeg zijn om aan de woningvraag te kunnen voldoen heeft geleid tot een 1e verkenning van 3 uitbreidingslocaties.
Voor kleinschalige initiatieven is de Notitie woningsplitsing, kleinschalige inbreidingsplannen en functieverandering vastgesteld. Verder is er in 2020 in regionaal verband de Woondeal met het rijk gesloten en is als nadere uitwerking een nieuwe Liemerse Woonagenda opgesteld en vastgesteld door alle colleges en de provincie Gelderland. Ook is begonnen met het actualiseren van de Woonvisie en het opstellen van een uitvoeringsagenda.

Bedrijventerreinen
In de gezamenlijke grondexploitaties is opgenomen de uitgifteprognose van bedrijventerreinen in de periode 2021 t/m 2030 zoals hieronder aangegeven.

Tabel geplande uitgifte m² bedrijventerreinen per jaar

Complex	Totaal	2021	2022	2023	2024	2025	2026 t/m 2030
Nieuweling	24.548	2.454	2.454	3.683	3.683	3.683	8.590
Graafstaete	19.564	12.474	7.090	-	-	-	-
Innofase	120.551	71.788	-	-	-	24.382	24.382
Seingraaf	107.538	50.000	-	57.538	-	-	-
Totaal	272.201	136.716	9.544	61.221	3.683	28.065	32.972

Per complex is de uitgifte afgestemd op het advies van Stads² inzake de uitgangspunten voor de Meerjaren Prognose Grondexploitaties Duiven en Westervoort. In dit advies is aangegeven dat de uitgifte van de bedrijventerreinen minder stuurbaar is. Een evenredige verdeling van de uitgiftes vanaf de middellange termijn is een reëel uitgangspunt voor de grondexploitaties. Voor de eerste twee jaren wordt geadviseerd om de uitgifte te stoelen op concrete interesses, opties en overeenkomsten.

De geplande uitgifte in de periode vanaf 2026 omvat de restvoorraad van 2,4 ha in InnoFase en 0,8 ha voor reguliere bedrijvigheid in de overige complexen die nu al in exploitatie zijn. Daarnaast wordt op dit moment gewerkt aan de mogelijke uitbreiding van de bedrijventerreinen.

Uitgangspunten en parameters
In deze paragraaf worden de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de (actualisatie van de) grondexploitatieberekeningen van de complexen.

Rentepercentage

Er is gerekend met een rentepercentage van 1,04% over de gehele looptijd.

Parameter voor kostenstijging
In de berekeningen is de parameter voor kostenstijging gesteld op gemiddeld jaarlijks 2,0%. Dit sluit aan op het percentage dat door adviesbureau Stads² aangegeven wordt in het advies voor de Meerjaren Prognose Grondexploitatie Duiven en Westervoort. Dit percentage is ontleent aan de inputprijsindex van het CBS inzake Grond-, weg- en waterbouw (GWW).

Parameter voor opbrengstenstijging
Er is nu aangenomen dat in alle complexen gedurende de gehele looptijd een beperkte ruimte is voor een jaarlijkse opbrengstenstijging van 1,0%. De opbrengstenstijging geldt alleen voor de nog te verkopen gronden. Voor de gronden die al in optie zijn genomen geldt geen opbrengstenstijging, er is reeds een grondprijs overeengekomen.

Prijspeil
Uitgegaan is van het actuele prijspeil 1 januari 2021 voor alle kosten en opbrengsten.

Kostencalculaties
In de initiatieffase van plannen zijn de calculaties gebaseerd op samengestelde elementprijzen. Naarmate de voorbereiding en uitwerking vordert vindt op basis van definitief ontwerp een verfijning plaats op besteksniveau.

Planontwikkelingskosten
De opgenomen ramingen voor plan(ontwikkelings)kosten zijn afgestemd op het deel inzet van de gemeentelijke personeelsformatie die wordt ingezet voor de grondexploitatie zoals opgenomen in de gemeentelijke meerjarenbegroting en de te maken externe plan(ontwikkelings)kosten.

Gronduitgifteprijzen
Ingevolge de Nota grondbeleid worden uitgifteprijzen *“marktconform bij de toekomstige bestemming”* vastgesteld. Voor de grondprijzen voor bedrijventerreinen is er in maart 2020 in het advies 'Meerjaren Prognose Grondexploitatie Duiven en Westervoort' van Stads² een studie gedaan naar de bepaling en onderbouwing van marktconforme en realistische grondopbrengsten, uitgesplitst en gespecificeerd naar de verschillende typen vastgoed. Bij de actualisatie van de complexen is nu gerekend met deze uitgifteprijzen.
Voor de woningbouw is deze studie ook uitgevoerd naar de grondprijswaardering.

R*eserveringen/fondsafdrachten*
Bij grondexploitaties wordt -als uitwerking van de Structuurvisie en de Nota grondbeleid rekening gehouden met fondsafdrachten. Het BBV is op dit punt aangepast. In tegenstelling tot voorheen worden de fondsafdrachten nu niet meer als kostenpost apart geraamd *in* de complexen. De fondsafdrachten zijn -voor zover nog niet gedaan- daarom in de toekomst bij het afsluiten van de individuele complexen een onderdeel van de resultaatbestemming.

In 2015 is een nieuwe Structuurvisie vastgesteld. Daarin is ook een nieuw regime van kostenverhaal/fondsafdrachten opgenomen. Dit nieuwe regime zal successievelijk worden toegepast in de nieuw vast te stellen grondexploitaties.

Voor uit te geven bedrijventerreinen is verplichte deelname aan *parkmanagement* voorgeschreven. Het parkmanagement wordt ondergebracht in aparte rechtspersonen. Vanuit de Grondexploitatie wordt hiervoor eenmalig € 1/m² gerealiseerde gronduitgifte als startkapitaal afgedragen.

Berekening financieel resultaat grondexploitaties
Inleiding
In de vorige paragraaf zijn de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de actualisatie van de exploitatieopzetten van de diverse complexen. Hierdoor zijn alle grondexploitaties op een uniforme manier geactualiseerd.

Boekwaarden

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de boekwaarden van de complexen in exploitatie in het verslagjaar weergegeven (exclusief de nog te nemen voortijdige winstneming over het jaar 2020). Daaruit blijkt dat de boekwaarde van de investeringen per saldo met ruim € 2,7 mln. is afgenomen van € 30,0 mln. naar € 27,2 mln.

Complex in exploitatie	Boekwaarde 1-1-2020	mutatie 2020	Boekwaarde 31-12-2020
Woningbouw			
De Ploen Zuid	€ 2.807.701	-€ 227.564	€ 2.580.137
Westreenen	-€ 221.740	€ 563.337	€ 341.597
Vitaal Centrum Duiven	€ 3.780.143	€ 246.146	€ 4.026.288
Subtotaal	€ 6.366.104	€ 581.919	€ 6.948.023
Bedrijventerreinen			
De Nieuweling	€ 843.397	-€ 22.448	€ 820.949
Graafstaete	€ 2.937.169	€ 87.537	€ 3.024.706
InnoFase	€ 6.607.451	-€ 2.823.803	€ 3.783.649
Seingraaf	€ 13.237.796	-€ 609.846	€ 12.627.950
Subtotaal	€ 23.625.814	-€ 3.368.560	€ 20.257.253
Totaal in exploitatie	€ 29.991.918	-€ 2.786.642	€ 27.205.276

Resultaten grondexploitatie complexen

Resultaat 2020
Er is negatief resultaat van de per 31 december 2020 afgesloten complexen Ploen Zuid en Westreenen. Er is tussentijds winst genomen op complex De Nieuweling, Graafstaete en Innofase. De verliesvoorziening en de voorziening afgewikkelde complexen worden op peil gebracht.
Het resultaat van de grondexploitatie over 2020 is € 1.361.532. Dit is positief, weliswaar zijn 2 verlieslatende complexen afgesloten, maar daartegenover staan de tussentijdse winsten die conform het BBV genomen moeten worden en de vermindering van de verliesvoorziening.

Vermindering verliesvoorziening	€ 2.520.420
Afsluiten complex Ploen Zuid	€ -2.580.137
Afsluiten complex Westreenen	€ -341.597
Tussentijdse winstuitname de Nieuweling	€ 162.191
Tussentijdse winstuitname Graafstaete	€ 8.321
Tussentijdse winstuitname Innofase	€ 1.592.335
Resultaat grondexploitatie 2020	**€ 1.361.532**

Toekomstbeeld resultaten
In onderstaande tabel zijn per complex aangegeven de boekwaarde (saldo van reeds gemaakte kosten en opbrengsten per 31 december 2020) en de te verwachten kosten en opbrengsten vanaf 2021. Dit resulteert in een saldo c.q. resultaat op eindwaarde, ofwel het voorgecalculeerde resultaat op de datum dat naar verwachting het totale complex gerealiseerd is. Aangezien de individuele complexen verschillende einddata kennen, zijn de resultaten naar 1 januari 2021 contant gemaakt (= op startwaarde) om ze onderling vergelijkbaar te maken.

			Nominaal		- = voordelig	+ = nadelig
	einddatum	Boekwaarde	Nog te realiseren		Resultaat 01-01-2021	
	exploitatie					
Complex		31-12-2020	Kosten	Opbrengsten	Eindwaarde	Startwaarde (2021)

Woningbouw						
Vitaal Centrum Duiven	31-12-2026	4.026.288	2.176.548	3.644.370	2.799.517	2.631.014
subtotaal		4.026.288	2.176.548	3.644.370	2.799.517	2.631.014
Bedrijventerreinen						
De Nieuweling	31-12-2028	820.949	916.315	2.344.315	-621.355	-571.996
Graafstaete	31-12-2021	3.024.706	258.141	3.379.720	-80.529	-78.880
InnoFase	31-12-2026	3.783.649	1.764.265	13.790.277	-8.599.741	-8.082.121
Seingraaf	31-12-2023	12.627.950	5.462.227	17.336.182	1.119.641	1.085.422
subtotaal		20.257.253	8.400.948	36.850.494	-8.181.984	-7.647.575
Totaal		**24.283.542**	**10.577.496**	**40.494.864**	**-5.382.467**	**-5.016.561**

Bedragen in €

In het resultaat staan de complexen Vitaal Centrum Duiven en Seingraaf als verliesgevend opgenomen.

De resultaatpotentie van de totale grondexploitatie op lange termijn is nu berekend op een overschot van per saldo € 5,0 mln. (startwaarde). In het vorige jaarverslag was de vergelijkbare resultaatpotentie berekend op per saldo € 4,7 mln. In het hoofdstuk "verschillenanalyse" wordt dit nader geduid.

Verliesvoorziening
Voor exploitaties met een geraamd tekort wordt een voorziening (op startwaarde) conform BBV getroffen om de berekende toekomstige tekorten af te dekken. Dit is een wettelijk voorgeschreven maatregel. Het rentepercentage (disconteringsvoet) bij deze berekening is door de BBV gesteld op 2%. Voor deze exploitaties betekent dit dat de verliesvoorziening verminderd moet worden met € 2.520.420 om het totale verlies van € 3.540.954 op te vangen. Deze vermindering komt op conto van het afsluiten van de complexen De Ploen-Zuid en Westreenen. Deze complexen zijn verliesgevend en zijn nu afgesloten.

Te treffen voorziening verliesgevende complexen

Vitaal Centrum Duiven	€ 2.485.891
Seingraaf	€ 1.055.062
Totaal benodigde voorziening	**€ 3.540.954**
Te corrigeren met voorziening vorig jaarverslag	€ 6.061.373
Vermindering voorziening per 31 december 2020	**€ 2.520.420**

Risicoanalyse Grondexploitaties

Inleiding
De actieve grondexploitatie is voor de gemeente een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd vooral door gronduitgifte worden terugverdiend. Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex is ultimo 2028) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico’s verbonden.
Te onderscheiden zijn:

- Algemene economische risico’s.
- Projectgebonden risico’s.

Uitgangspunt is dat de risico's zoals nu gepresenteerd, worden meegenomen in het gemeentelijk weerstandsvermogen. Hierna worden deze "bedrijfsrisico's" beschreven en nader gekwantificeerd. Bij de kwantificering wordt ook betrokken de mate waarin zich een eventueel risico kan voordoen.

Algemene economische risico's
Vooral bij het in exploitatie nemen van redelijk omvangrijke uitleg- en uitbreidingslocaties loopt de gemeente vanwege de relatief lange looptijd en hoge omzetten financiële risico's.
In het algemeen zijn aan het exploiteren van ruimtelijke plannen de volgende risico's verbonden:

- De uitgifte van bouwgronden start later, terwijl de voorinvesteringen al wel (deels) zijn gedaan. De fasering van de investeringen en opbrengsten in de tijd verlopen niet volgens oorspronkelijke inschatting/planning waardoor er renteverliezen optreden.
- Er dient zich een rentestijging aan, die niet kan worden gecompenseerd door een verhoging van de opbrengsten uit grondverkoop.

Een deel van deze risico's (o.a. de rentebijschrijving op de boekwaarde) is niet of nauwelijks beïnvloedbaar. De overige risico's zijn enigszins beïnvloedbaar door het bepalen van de investering- en uitgiftemomenten.

Uit bedrijfseconomisch oogpunt is het verstandig om uit te gaan van een "reëel en behoedzaam scenario", dat zich kenmerkt door de volgende zaken:

- Een stijging van het rentepercentage met 1,0 procentpunt.
- Stagnering in de gronduitgifte met twee jaar in de bedrijventerreinen.

Voorraadrisico bedrijfsgronden na 2025

In de periode daarna van 2026 t/m 2030 is gepland de uitgifte van 3,1 ha bedrijfsgrond in de complexen die nu al in exploitatie zijn genomen. De grondwaarde daarvan is een kleine € 3,5 mln. De aanname dat deze opbrengst niet wordt gerealiseerd, is uitsluitend als risicocomponent opgenomen.

Voorraadrisico nog in exploitatie te nemen bedrijfsgronden na 2025

In de periode van 2026 t/m 2030 is de uitgifte gepland van 4 ha in een nog in exploitatie te nemen ingenomen strategische grondpositie. Louter voor de risicobepaling wordt nu verondersteld dat het risico bestaat dat de strategische grondpositie niet in exploitatie wordt genomen.

Projectgebonden risico's
Hierna worden de specifiek projectgebonden risico's van de in exploitatie genomen gronden nader toegelicht en waar mogelijk gekwantificeerd.

Toereikendheid plankostenbudgetten
Het is reëel te veronderstellen dat er een risico bestaat dat noodgedwongen programmawijzigingen optreden. Ook kan sprake zijn van langere doorlooptijden van de in exploitatie genomen complexen. De ervaring leert dat er hierdoor een reële kans is dat in de complexen geraamde plankostenbudgetten niet toereikend zijn.

Bodem- en/of grondwaterverontreiniging en archeologische bodemschatten
In het traject van het opstellen van een ontwerp-bestemmingsplan wordt uitvoerig onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de bodem en het grondwater. Voor aangetroffen verontreinigingen worden de saneringskosten in de calculaties meegenomen. Er is echter bepaald geen zekerheid dat alle te saneren verontreinigingen bekend zijn. Hetzelfde geldt voor de mogelijke aanwezigheid van behoudenswaardige archeologische bodemschatten.

Vitaal Centrum Duiven
In het Vitaal Centrum Duiven zijn belangrijke vorderingen gemaakt.
In de huidige markt staan de grondprijzen voor detailhandel en horeca onder druk. Mogelijk wordt dit nog verder versterkt na de Covid-19 crisis; meer online aankopen en faillissementen in de horeca. Ook bij de woningen kunnen de grondprijzen verder onder druk komen te staan door

de mogelijk toenemende bouwkosten. Nu wordt ingeschat dat het realiseren van de geraamde grondwaarde voor fase 4 (commerciële - en woonfuncties) onder druk staat. Hetzelfde geldt voor het woonpark. De aanname nu is dat door mogelijk noodzakelijke herprogrammering een lagere grondwaarde wordt gerealiseerd.

Waarde onroerend goed
In de afgelopen jaren zijn er diverse contacten geweest met potentiele kandidaten, dit heeft echter niet geleid tot daadwerkelijke afname van gronden. Voor het bepalen van het risico is uitgegaan van 25% lagere grondwaarde.

S*tagnering in de gronduitgifte met twee jaar in de bedrijventerreinen*
Het is mogelijk dat door de Covid-19 crisis de gronduitgifte op een aantal complexen stagneert. De verwachting is dat deze stagnering kan optreden bij de complexen Vitaal Centrum Duiven, Innofase en Seingraaf. Bij de complexen Nieuweling en Graafstaete wordt dit risico niet verwacht vanwege de geringe omvang van de nog te verkopen gronden.

Tabel risico's grondexploitatie

	Min. risico	Max. risico	Kans	Gewogen max. risico	Gewogen gem. risico
Algemene risico's					
Rentestijging (2,04% i.p.v. 1,04%)	€ -	€ 600.134	80%	€ 480.107	€ 240.054
Projectgebonden risico's					
Ontoereikend plankostenbudget grex-complexen	€ -	€ 168.000	80%	€ 134.400	€ 67.200
Bodem-/grondwaterverontreiniging/ archeologie	€ -	€ 200.000	60%	€ 120.000	€ 60.000
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven fase 4 na herprogrammeren	€ -	€ 511.484	80%	€ 409.187	€ 204.594
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven Woonpark na mogelijk herprogrammeren	€ -	€ 677.382	80%	€ 541.906	€ 270.953
Waarde onroerend goed Vitaal Centrum Duiven	€ -	€ 96.250	80%	€ 77.000	€ 38.500
Twee jaar vertraging gronduitgifte	€ -	€ 720.598	60%	€ 432.359	€ 216.179
Totalen	€ -	€ -		€ 2.194.959	€ 1.097.479

Op grond van de BBV is bij de berekening van de verantwoord tussentijdse winstuitname per balansdatum uit de Nieuweling, Graafstaete en Innofase al volledig rekening gehouden met de meest aannemelijke risico's (rentestijging, vertraging en ontoereikende plankosten). Ter voorkoming van doublures zijn de in deze tabel gepresenteerde bedragen zonder de risico's voor de Nieuweling, Graafstaete en Innofase.

Bij het opstellen van de begroting 2022 wordt het risicoprofiel wederom geactualiseerd.

Verschillenanalyse actieve grondexploitatie ultimo 2019 met ultimo 2020

In de tabel hierna worden de verschillen van de uitkomsten van de paragraaf Grondbeleid 2020 vergeleken met het Jaarverslag 2019.

	-=voordelig	+=nadelig	+1,04% index	- = nadelig + = voordelig
Complex	Resultaat 1-1-2021 (Jaarrekening 2020)		Resultaat (Jaarrekening 2019)	Verschil
	Eindwaarde	Startwaarde (2021)	Startwaarde 2020	2020- 2021
Woningbouw				
Vitaal Centrum Duiven	2.799.517	2.631.014	2.595.778	-35.236

subtotaal	2.799.517	2.631.014	2.595.778	-35.236
Bedrijventerreinen				
InnoFase	-8.599.741	-8.082.121	-10.078.624	-1.996.503
Seingraaf	1.119.641	1.085.422	717.542	-367.880
Graafstaete	-80.529	-78.880	-322.195	-243.315
Nieuweling	-621.355	-571.996	-645.493	-73.497
subtotaal	-8.181.984	-7.647.575	-10.328.770	-2.681.195
Totaal	**-5.382.467**	**-5.016.561**	**-7.732.992**	**-2.716.431**

Bedragen in €

De verschillenanalyse vindt plaats tussen de grondexploitaties peildata 1 januari 2021 en 1 januari 2020. Om de resultaten onderling vergelijkbaar te maken, is het resultaat van de jaarrekening 2019 geïndexeerd met een jaar rentestijging van 1,04%.

Het eindresultaat op startwaarde bedraagt per saldo € 5.016.561 (positief) per 1 januari 2021. De afname van het totaalresultaat ten opzichte van vorig jaar is € 2.716.431.

De opgetreden wijzigingen zijn per complex:

Vitaal Centrum Duiven
Het tekort in de exploitatie van het centrum loopt een kleine beetje verder op. Hiervoor is een aantal oorzaken te benoemen. Deze oorzaken komen voort doordat de kosten voor het verplaatsen van een persleiding nu € 30.000 hoger worden geraamd. In plaats van € 200.000 wordt dit nu € 230.000.

InnoFase
Het resultaat op Innofase lijkt slechter te zijn geworden. niets is minder waar. In 2019 moest conform de voorschriften van het BBV een winstuitname gedaan worden. Deze voortijdige winstuitname bedroeg € 2,8 miljoen. Daarbij worden de gronden nu ook sneller uitgegeven. Als gevolg van de SKKG aanpak is de belangstelling fors toegenomen en zijn verkopen en opties nu bewerkstelligd.

Seingraaf
In Seingraaf zijn de meeste recente inzichten verwerkt. Zo zijn de ramingen voor de infrastructurele wijzigingen bijgewerkt. Deze wijzingen zijn omvangrijker dan in eerdere ramingen is aangenomen. Dit leidt tot een kostenstijging van € 0,7 miljoen. Daartegenover staat wel een subsidie van € 0,3 miljoen. Daarnaast is het tempo van de gronduitgifte verschoven, er worden in 2021 naar verwachting meer gronden uitgegeven. Al met al leveren deze ontwikkelingen een verschil van circa € 0,37 miljoen op met het resultaat uit de jaarrekening 2019.

Graafstaete
Ook bij het complex Graafstaete is een vroegtijdige winstuitname gedaan, waardoor het resultaat minder is gewerden. De winstuitname bedroeg hier € 250.000. Darbij moet wel gemeld worden dat de looptijd van het complex met 1 jaar verlengt is. Verwacht wordt dat alle gronden in 2022 zijn verkocht. Door de Covid-19 crisis is de uitgifte van 1 kavel vertraagd. Overigens heeft dit nauwelijks effect op het resultaat.

De Nieuweling:
Voor de grondexploitatie neemt het resultaat af met ruim € 0,07 miljoen. De oorzaak ligt aan de uitname van de winst van € 308.000 (over het jaar 2019). Als gevolg van het uitgangspunt 'kostenstijging 1%' en de lagere inschatting van de plankosten, is de achteruitgang van het resultaat beperkt gebleven tot circa € 73.000.

Resultaatuitname Grondexploitatie boekjaar 2020

Naarmate de realisatie van de complexen van de grondexploitatie vordert, is het mogelijk te berekenen in hoeverre uitname van middelen aan de orde kan zijn. In de Nota Grondbeleid is de gedragslijn daarvoor vastgelegd. Kort samengevat is die:

“Indien het bedrijfsresultaat voldoende degelijk is en wanneer de negatieve boekwaarde van een complex groter is dan de betrouwbaar geraamde nog te maken kosten dan kan het meerdere tussentijds veilig als winst verantwoord worden.”

Inmiddels is het BBV op dit punt aangepast en zijn we gehouden om tussentijdse winsten in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" te bepalen. Deze lijn uit het BBV is een stellige uitspraak, wat inhoudt dat hiervan niet afgeweken kan worden.

Nu is met die methode berekend dat uit de volgende complexen per balansdatum een tussentijdse winst genomen kan worden:

- Het complex de Nieuweling met een tussentijdse winst van € 162.191
- Het complex Graafstaete met een tussentijdse winst van € 8.321
- Het complex Innofase met een tussentijdse winst van € 1.592.335

Vanuit behoedzaamheid is -zoals de cie BBV adviseert- rekening gehouden met risico's en onzekerheden conform de "risico's grondexploitatie" in de paragraaf weerstandsvermogen.

Vennootschapsbelasting
De gemeente Duiven is belastingplichtig voor de heffing van Vennootschapsbelasting over winsten uit de grondexploitatie. De nu gepresenteerde cijfers van de grondexploitatie zijn resultaten "vóór belastingen". Hierin is *geen* rekening gehouden met de afdracht van deze belasting.

Winstbestemming
Resultaten uit de grondexploitatie vervallen aan de algemene middelen, i.c. de Algemene reserve, in voorkomende gevallen gecorrigeerd met de "fondsafdrachten".

Paragraaf 8 Covid'19

Inleiding

Het jaar 2020 heeft voor een groot deel in het teken gestaan van Covid’19. Ook op de gemeente heeft het virus veel impact gehad. Er zijn, vaak op korte termijn, nieuwe maatregelen in gang gezet en er is beleid ontwikkeld om inwoners en organisaties bij de gevolgen van het virus bij te staan.

Voor deze extra inspanningen zijn middelen ontvangen van zowel het Rijk als de provincie.

In deze paragraaf zal een beknopte verantwoording worden afgelegd van de kosten die met Covid waren gemoeid en de ontvangen middelen. Een uitgebreidere toelichting heeft zowel gedurende het jaar middels rapportages, als in de eindrapportage 2020 plaatsgevonden.

Bijdrage Covid'19 van het Rijk via de algemene middelen

Algemene Uitkering	Bedragen * €1.000	
Septembercirculaire	**2020**	**2021**
Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg	47	0
Inhaalzorg en meerkosten Wmo	18	0
Buurt- en dorpshuizen	19	0
Vrijwilligersorganisaties jeugd	11	0
Toezicht en handhaving	60	0
Precariobelasting en markt- en evenementenleges (DU)	23	0
Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep (DU)	36	0
Eigen bijdrage Wmo abonnementstarief (DU)	32	0
Extra kosten verkiezingen 2020 en 2021 (DU)	40	
Compensatie toeristen- en parkeerbelasting (DU)	38	0
Lokale culturele voorzieningen (DU)	156	0
Totaal Septembercirculaire:	**480**	**0**
Decembercirculaire		
Aanvullend pakket re-integratie	34	72
Impuls re-integratie	0	39
Gemeentelijk schuldenbeleid	15	31
Bijzondere bijstand	5	11
Cultuurmiddelen	0	63
Tweede Kamerverkiezingen	0	33
Continuïteit van zorg	30	0
Compensatie quarantainekosten	4	0
Totaal decembercirculaire:	**88**	**249**
Totaal Covid bijdrage Rijk via Algemene Uitkering	**568**	**249**

Toelichting Rijksbijdragen Covid

De Rijksbijdragen Covid van de septembercirculaire, zoals vermeld in de Najaarsnota, toegevoegd aan de betreffende taakvelden.

Op niet alle taakvelden/doelen waarvoor een Rijksbijdrage is ontvangen, zijn ook meerkosten/ minder opbrengsten gerealiseerd. Dit leidt tot voordelen in de jaarrekening.

Financiële bijdrage provincie

De gemeente Duiven heeft van de provincie een subsidie ontvangen van € 71.000, waarmee diverse Covid-maatregelen zijn getroffen. De subsidie is in gezet voor de extra loonkosten van

Boa's en Openbare Orde en Veiligheid (€ 15.954); de verstrekking van mondkapjes aan minima (€ 15.000) en de huurinkomstenderving bij het Vitaal Centrum (€ 40.000)

Bestedingen algemene middelen en provinciale subsidie

Bestedingen	Bedragen in €
Sport, Cultuur en Welzijn	
Huurderving sportverenigingen	66.000
Vitaal Centrum Duiven	40.000
Gederfde inkomsten kermissen	22.000
Toekenning extra bijdrage sport/cultuur en Welzijn	78.568
Solidariteitsbijdrage verenigingen en stichtingen	17.000
Dorpshuis Groessen	15.000
Stichting Binnensport (Blaashal)	20.000
Meerkosten papier ophaal	23.202
Bedrijfsvoering/Interne kosten	
Meerkosten Boa's	91.816
Facilitaire diensten en goederen	10.287
Inhuur adviseur veiligheid en coronaproof maken van gebouwen	17.779
Zorg	
Mondkapjes	15.000
Hygiëne middelen/extra personeel	23.376
Plusbus	17.000
Gederfde eigen bijdragen	27.500
Overig	
Gederfde inkomsten toeristenbelasting	35.500
Totaal van bestedingen Algemene middelen Rijk en subsidie provincie	**520.028**

Resterend bedrag algemene middelen

Het totaal van via de Algemene Uitkering ontvangen Rijkmiddelen en de provinciale subsidie bedraagt € 639.000, besteed is € 520.000. Er resteert een bedrag van € 119.000. Hiervan wordt voorgesteld om de bijdrage van het Rijk die betrekking heeft op de verkiezingen (€ 40.000) over te hevelen naar 2021, omdat de kosten van de verkiezingen in 2021 zijn gemaakt.

Het dan nog resterende bedrag van € 79.000 heeft voornamelijk betrekking op het bedrag dat via de decembercirculaire nog toegekend is. Gezien de late toekenning bestond er in 2020 geen mogelijkheid meer om dit te besteden aan Covid maatregelen. Voorgesteld wordt om dit bedrag over te hevelen naar 2021 en hiervoor met de middelen die voor 2021 zijn toegekend een bestedingsplan te maken.

Participatiebudget

Van het Rijk is zijn via de toekenning van een extra bedrag aan het Participatiebudget (€ 127.000) ook middelen ontvangen waarmee eventuele lagere inkomsten van de Sociale Werkvoorziening (SW) als gevolg van Covid kunnen worden opgevangen. De toekenning van deze middelen aan Scalabor, als uitvoeringsorganisatie SW, is door Duiven voor 10% afhankelijk gemaakt van het jaarresultaat van Scalabor. 90% van het ontvangen bedrag is begin 2021 aan Scalabor toegekend.

Tozo
Door SDL zijn in 2020 587 Tozo-aanvragen afgehandeld. In totaal is er € 2,1 mln aan uitkeringen verstrekt.

De kosten van de uitkeringen worden volledig vergoed door het Rijk, voor de uitvoeringskosten wordt een bedrag per aanvraag ontvangen. Omdat met de afwikkeling van de uitkeringen ook in komende jaren nog werk gemoeid zal zijn, wordt een deel van het bedrag voor de uitvoeringskosten gereserveerd.

Omzetgaranties
Voor zorgorganisaties en doelgroepenvervoer is door het Rijk en de VNG een regeling getroffen, waarmee gederfde omzet deels is vergoed door gemeenten. Deze bijdragen worden door het Rijk niet beschouwd als extra kosten, omdat de omzet naar verwachting in normale omstandigheden ook zou zijn gemaakt. Voor Duiven is er aan 38 zorginstellingen een bedrag uitgekeerd van € 310.000. De compensatie van gederfde omzet doelgroepenvervoer bedroeg € 139.000. Als gevolg van Covid zijn er dusdanig veel minder ritten uitgevoerd in 2020, dat er ondanks de omzetgarantie een voordeel is gerealiseerd.

Rechtmatigheid
Bij het treffen van maatregelen is zoveel mogelijk aangesloten bij de richtlijnen en adviezen van het Rijk en de VNG.

Dat neemt niet weg dat er met meerdere corona-gerelateerde bestedingen rechtmatigheidsissues aan de orde zijn. Er zijn onder andere bestedingen gedaan die niet binnen de contractvoorwaarden vielen (omzetgarantie zorgaanbieders, omzetgarantie doelgroepenvervoer, meerkostenregeling).

Gedurende het jaar is het college en de Raad meermaals op de hoogte gesteld van de getroffen maatregelen. Er zijn tussentijdse rapportages opgesteld en ook in de najaarsnota is aandacht besteed aan de effecten van Covid. Middels de slotrapportage die nu in routing is worden alle bestedingen nogmaals aan de Raad voorgelegd.

Hiermee is afdoende afgedekt dat de Raad haar budgetrecht heeft kunnen uitoefenen.

Vooruitblik
Ook in 2021 heeft de gemeente nog te maken met de gevolgen van Covid. Veel maatregelen lopen door.
Dat betekent ook dat een deel van de reguliere activiteiten en werkzaamheden nu niet plaatsvindt, omdat dat niet mogelijk is in de gegeven omstandigheden, of omdat de daarvoor benodigde capaciteit nu ingezet moet worden voor Covid-maatregelen. Dit heeft tot gevolg dat er nadat de Covid maatregelen worden afgebouwd werkzaamheden en activiteiten zullen moeten ingehaald. Ook zal een deel van de zorg die de afgelopen tijd niet heeft kunnen plaatsvinden, in een later stadium alsnog worden ingehaald.

De economische consequenties van de Covid-periode zijn nu nog niet te overzien. Hoewel het effect tot nu toe mee lijkt te vallen, is te verwachten dat er bedrijven failliet zullen gaan en banen verloren gaan. Mogelijke consequenties hiervan zijn onder andere toenemende bijstandsuitkeringen, een toenemend beroep op minimabeleid en een toename van schuldenproblematiek.

Jaarrekening - Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

1 Overzicht van baten en lasten per programma
2 Toelichting overzicht van baten en lasten per programma
3 Inkomsten
4 Financiële positie

Overzicht van baten en lasten per programma

In onderstaande overzichten presenteren wij eerst de lasten en baten per programma vóór bestemming, vervolgens de resultaatbestemming (mutaties in de reserves) en daarna een totaaloverzicht met de resultaten per programma na bestemming.

Lasten, baten en saldo per programma en bestemming

In onderstaande tabellen staan achtereenvolgens aangegeven de cijfers van de jaarrekening 2019, de begroting 2020 voor wijziging (primitieve begroting 2020, zoals deze is vastgesteld door de raad op 12 november 2019), de begroting 2020 na wijziging (begroting na alle verwerkte begrotingswijzigingen), de jaarrekening 2020 en het saldo 2020 (begroting 2020 na wijziging minus rekening 2020).

Bestuur	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2019	2020 v.w.	2020 n.w.	2020	2020
Lasten	5.787	4.692	5.966	4.798	1.168
Baten	1.292	486	1.009	1.708	699
Gerealiseerd totaal saldo	**- 4.495**	**- 4.236**	**- 4.957**	**- 3.089**	**1.868**

(Bedragen x € 1.000)

Maatschappij	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2019	2020 v.w.	2020 n.w.	2020	2020
Lasten	36.164	34.107	36.510	39.092	- 2.582
Baten	6.965	6.542	7.328	11.341	4.013
Gerealiseerd totaal saldo	**- 29.199**	**- 27.564**	**- 29.182**	**- 27.751**	**1.431**

(Bedragen x € 1.000)

Omgeving	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2019	2020 v.w.	2020 n.w.	2020	2020
Lasten	14.367	12.587	13.250	14.473	-1.223
Baten	12.751	8.760	9.019	10.699	1.679
Gerealiseerd totaal saldo	**- 1.616**	**- 3.826**	**- 4.231**	**-3.774**	**457**

(Bedragen x € 1.000)

Algemene Dekkingsmiddelen	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2019	2020 v.w.	2020 n.w.	2020	2020
Lasten	871	737	662	567	95
Baten	41.350	42.458	43.884	43.321	-563
Gerealiseerd totaal saldo	**40.479**	**41.721**	**43.222**	**42.754**	**-468**

(Bedragen x € 1.000)

Overhead	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2019	2020 v.w.	2020 n.w.	2020	2020
Lasten	8.176	8.660	9.283	7.762	1.521
Baten	358	273	376	358	-18
Gerealiseerd totaal saldo	**- 7.818**	**- 8.387**	**- 8.907**	**- 7.404**	**1.503**

(Bedragen x € 1.000)

Onvoorzien	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2019	2020 v.w.	2020 n.w.	2020	2020
Lasten	0	30	0	0	0

Onvoorzien	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2019	2020 v.w.	2020 n.w.	2020	2020
Baten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**

(Bedragen x € 1.000)

Mutatie reserve	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2019	2020 v.w.	2020 n.w.	2020	2020
Lasten	1.797	789	3.050	618	684
Baten	1.628	3.083	7.104	1.059	-6.045
Gerealiseerd totaal saldo	**-169**	**2.294**	**4.055**	**441**	**-5.361**

(Bedragen x € 1.000)

Totaal	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2019	2020 v.w.	2020 n.w.	2020	2020
Lasten	65.365	60.814	65.670	66.691	-1.020
Baten	62.717	58.520	61.616	67.427	5.811
Gerealiseerd totaal saldo	**- 2.648**	**- 2.294**	**- 4.055**	**736**	**4.791**
Mutatie reserve	-169	2.294	4.055	441	- 3.614
Saldo na bestemming	**- 2.817**	**0**	**0**	**1.177**	**1.177**

(Bedragen x € 1.000)

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Begrotingsoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij de overschrijdingen binnen het door de raad uiteengezette beleid zijn gebleven, zoals compensatie van hogere kosten door direct gerelateerde hogere opbrengsten en kostenoverschrijdingen met openeinde regelingen.

In onderstaand overzicht zijn de afwijkingen van de programma's opgenomen (overschrijding van de lasten) met daarbij de verklaring in hoeverre de afwijking past binnen het door de raad geformuleerde beleid. Voor een nadere uiteenzetting van de verschillen verwijzen we naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten. De raad autoriseert deze kostenoverschrijdingen met het vaststellen van de jaarrekening.

Bedragen x € 1.000:

Programma	Begrotingsafwijking lasten			Verklaring	Conclusie
	begroot	realisatie	verschil		
01 - Bestuur	5.966	4.798	1.168	Geen bijzonderheden, geen overschrijding.	Past binnen beleid
02 - Maatschappij	36.510	39.092	-2.582	Extra uitgaven vanwege coronaregelingen waar ook extra geld voor is ontvangen.	Past binnen beleid

03 - Omgeving	13.250	14.473	-1.223	Het verschil is ontstaan door verliesnemingen in de grondexploitatie en extra inzet vanwege woningbouwplannen en het overige betreft mutatie in de rioolvoorziening.	Past binnen beleid
Algemene dekkingsmiddelen	662	567	95	Geen bijzonderheden, geen overschrijding.	Past binnen beleid
Overhead	9.283	7.762	1.521	Geen bijzonderheden, geen overschrijding.	Past binnen beleid
Onvoorzien	0	0	0	Geen bijzonderheden, geen overschrijding.	Past binnen beleid

Resultaatbestemming

In onderstaande tabel staat de Resultaatbestemming per programma. Dotaties zijn toevoegingen vanuit de exploitatie aan de reserves. Onttrekkingen zijn verminderingen van de reserves ten behoeve van de exploitatie. Voor een gedetailleerd overzicht wordt verwezen naar het onderdeel Reserves van de Balans.

Resultaatbestemming Programma Bestuur

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Algemene Reserve	0	92	92
Bestemmingsreserve Vastgoed	209	0	- 209
Totaal programma Bestuur	**209**	**92**	**- 117**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaatbestemming Programma Maatschappij

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Bestemmingsreserve nieuwe wet Inburgering	71	0	- 71
Bestemmingsreserve groenonderhoud en vervanging	104	0	- 104
Bestemmingsreserve 3e kunstgrasveld hockey	0	138	138
Bestemmingsreserve Statushouders	0	12	12
Bestemmingsreserve De Uitdaging	0	20	20
Totaal programma Maatschappij	**175**	**170**	**- 5**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaatbestemming Programma Omgeving

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Bestemmingsreserve Circulaire Economie	49	222	173
Bestemmingsreserve groenonderhoud en vervanging	0	48	48
Bestemmingsreserve A-15	172	385	214
Bestemmingsreserve Groenfonds	6	23	17
Bestemmingsreserve Stimuleringsfonds	7		-7
Bestemmingsreserve Kwaliteit Openbare Ruimte		78	78

Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijks	0	41	41
Totaal programma Omgeving	**234**	**797**	**564**

*Bedragen * € 1.000*

Totaal Resultaatbestemming

	618	**1.059**	**441**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaat per programma

In onderstaande tabel staat het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten en het gerealiseerde resultaat weergegeven per programma. Het verschil tussen beide is de resultaatbestemming ofwel de mutaties reserves. Voor een overzicht van deze mutaties per programma zie het onderdeel Resultaatbestemming. Voor een overzicht per reserve zie het onderdeel Reserves van de Balans.

Saldo per programma 2020

Programma	Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Mutaties reserves/ Resultaatbestemming	Gerealiseerd resultaat
Bestuur	-3.089	-117	-3.206
Maatschappij	-27.751	-5	- 27.756
Omgeving	- 3.774	564	- 3.210
Overhead	- 7.404	0	- 7.404
Algemene dekkingsmiddelen	42.754	0	42.754
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**736**	**441**	**1.177**

Bedragen x € 1.000 (- is een nadeel, + is een voordeel)

In onderstaande tabel staat het resultaat per programma na bestemming weergegeven:

Saldo per programma 2020

Programma	Begroting 2020 (na bestemming)	Rekening 2020 (na bestemming)	Saldo 2020 (na bestemming)
Bestuur	-1.563	- 3.206	- 1.643
Maatschappij	- 29.199	- 27.756	1.443
Omgeving	- 3.554	- 3.210	344
Overhead	- 8.907	- 7.404	1.503
Algemene dekkingsmiddelen	43.222	42.754	-468
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**0**	**1.177**	**1.177**

Bedragen x € 1.000 (- is een nadeel, + is een voordeel)

Programma 1 sluit met een negatief saldo. Zie voor toelichting op de saldi bij de desbetreffende programma's. Samenvattend ontstaat het volgende beeld van het saldo:

Saldo 2020

Resultaat	

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**736.297**
Resultaatbestemming (mutaties reserves)	**440.989**
Gerealiseerd resultaat 2020	**1.177.286**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het gerealiseerde resultaat is € 1.177.286 positief.

Toelichting overzicht van baten en lasten

Grote afwijkingen tussenrapportages 2020

Hieronder worden de grootste voor- en nadelen uit de tussenrapportages genoemd. Het begrote nadelige resultaat in de begroting 2020 was € 1.817.186. Het resultaat van de Tussenrapportage inclusief de gevolgen van de meicirculaire was € 1.995.879 negatief. En de Najaarsnota gaf een positief resultaat van € 1.216.556. Tussentijds is de structurele doorwerking van de Najaarsnota 2019 voor € 185.947 negatief aangepast.

Het geraamde resultaat
Het geraamde resultaat komt daarmee op -€ 2.782.456.

Tussenrapportage 2020
In onderstaand overzicht staan de afwijkingen groter of gelijk aan € 20.000 uit de Tussenrapportage 2020. Deze is op 7 juli 2020 door de gemeenteraad vastgesteld.

Grote afwijkingen Tussenrapportage 2020

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
OZB opbrengst	-295.000		-295.000
Toeristenbelasting		-40.827	-40.827
Algemene Uitkering		526.000	526.000
Sociaal Loket 1Stroom	72.000		72.000
Veilig Thuis		-52.022	-52.022
Huishoudelijke Ondersteuning	-600.000		-600.000
Jeugdzorg		-250.000	-250.000
Peuterspeelzalen	65.000		65.000
Werk en Inkomen	-891.000		-891.000
Plusbus	39.000		39.000
Bijzondere Bijstand	45.000		45.000
Doelgroepenvervoer	-52.128		-52.128
MGR module inkoop en leerplicht	25.785		25.785
Vrijval reserves		20.000	20.000
Groenonderhoud	-265.000		-265.000
Boomonderhoud	-35.000		-35.000
Aanbesteding groen		-35.000	-35.000
Essentaksterfte		-40.000	-40.000
Bosje bij DVV		-20.000	-20.000
Pacht kermissen	-22.000		-22.000
OZB grondexploitatie	-65.000		-65.000
Omgevingswet		-32.000	-32.000
Afwijkingen ≤ € 20.000	-27.006	-66.681	-93.687
Totaal resultaat na bestemming	**- 2.005.349**	**9.470**	**-1.995.879**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Najaarsnota 2020
De afwijkingen groter of gelijk aan € 20.000 uit de Najaarsnota staan in onderstaand overzicht vermeld. Deze is op 8 december 2020 vastgesteld door de gemeenteraad.

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Accountant		-53.000	-53.000
Bestuurlijke Samenwerking		34.235	34.235
Raadsondersteuning griffie		-28.171	-28.171
Rechtskundige adviezen	30.000		30.000
Huuropbrengsten Eilandplein		-65.850	-65.850

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Verkoop grond	30.000		30.000
Tractie		56.550	56.550
Kapitaallasten		125.013	125.013
Algemene baten en lasten		191.954	191.954
Onvoorzien		29.854	29.854
Algemene Uitkering		-428.702	-428.702
Vrijval reserve 3e kunstgrasveld		114.123	114.123
Onderwijshuisvesting Basis onderwijs		-21.000	-21.000
Candeacollege		51.718	51.718
Doelgroepenvervoer		-45.000	-45.000
Specifieke Uitkering stimulering sport		181.480	181.480
Droogte schade openbaar groen	-20.000		-20.000
Overheidsparticipatie		102.711	102.711
Right to Challenge		20.000	20.000
Stichting SHO		-27.000	-27.000
Wmo		200.000	200.000
WVGGZ	-29.767		-29.767
Jeugdhulp		700.000	700.000
Afrekening liquidatiegelden RAL		34.068	34.068
Vrijetijdseconomie		35.000	35.000
Kerkenvisie		-25.000	-25.000
Afwijkingen ≤ € 20.000	-2.625	25.965	23.340
Totaal resultaat na bestemming	**-7.608**	**1.208.948**	**1.216.556**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Verschillenanalyse Rekening 2020

Het resultaat van de Rekening 2020 bedraagt € 1.177.286 positief.

Ontwikkeling rekeningsaldo 2020

Rapportage	Resultaat
Primitieve begroting 2020	-1.817.186
Structurele doorwerking Najaarsnota 2019	-185.947
Saldo Tussenrapportage 2020 incl. Meicirculaire	-1.995.879
Saldo Najaarsnota 2020	1.216.556
Verwacht resultaat na de Najaarsnota 2020	**-2.772.456**
Werkelijk rekeningresultaat 2020	**1.177.286**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het negatieve resultaat van de tussentijdse rapportages is conform de betreffende raadsbesluiten verwerkt als een onttrekking aan de Algemene Reserve.

Het verwachte resultaat is € 2.772.456 negatief. Het werkelijke rekeningresultaat na bestemming bedraagt € 1.177.286 positief. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid zijn de grote overschrijdingen toegelicht bij de verschillenanalyse van de rekening 2020. Niet meegenomen zijn voordelen op investeringen die gedekt worden uit reserves. Per saldo zijn deze verschillen neutraal.

Voordelen en nadelen

Nr	Omschrijving voordelen	Voordeel	Structureel/incidenteel

1	Winstnemingen bedrijventerreinen	1.397.000	Incidenteel
2	Doorbelasting 1Stroom	928.000	Incidenteel
3	Inkomensregelingen	848.000	Incidenteel
4	Vrijval stelpost prijsstijgingen	398.000	Incidenteel
5	Begeleide Participatie	324.000	Incidenteel
6	Boekwinst NIEGG verkopen	318.000	Incidenteel
7	Mobiliteitsplan	243.000	Incidenteel
8	Vastgoed Centrum	222.000	Incidenteel
9	Doelgroepenvervoer	192.000	Incidenteel
10	Groenonderhoud	141.000	Incidenteel
11	Vervallen latente BTW schuld	125.000	Incidenteel
12	Maatwerkvoorzieningen Wmo	123.000	Incidenteel
13	Innovatiebudget Sociaal Domein	106.000	Incidenteel
14	Kapitaallasten	99.000	Incidenteel
15	Volksgezondheid	73.000	Incidenteel
16	Leges omgevingsvergunningen	73.000	Incidenteel
17	Cultuur	72.000	Incidenteel
18	Volkshuisvesting	66.000	Incidenteel
19	Openbare verlichting	60.000	Incidenteel
20	Peuterspeelzalen	58.000	Incidenteel
21	Exploitatiekosten Horsterpark	47.000	Incidenteel
22	Taakstelling nieuwkomers	44.000	Incidenteel
23	Gladheidsbestrijding	43.000	Incidenteel
24	APV en bijzondere wetten	41.000	Incidenteel
25	Subsidie Ouderenwerk	41.000	Incidenteel
26	Toeristenbelasting	41.000	Incidenteel
27	Onderwijshuisvesting	40.000	Incidenteel
28	Bestemmingsplannen	40.000	Incidenteel
29	Maatschappelijke ondersteuning	35.000	Incidenteel
30	Diverse voordelen	5.000	Incidenteel
	Totaal	**6.243.000**	

Bedragen in €

Toelichting Voordelen

1. Winstneming bedrijventerreinen
Op basis van de door de BBV voorgeschreven richtlijnen hebben we tussentijds winst op de complexen Innofase (€ 1.593.000), De Nieuweling (€ 162.000) en Graafstaete (€ 8.000) kunnen nemen. Voor het complex Seingraaf moesten we een extra bedrag (€ 366.000) in de Voorziening Verliesgevende complexen storten.

2. Doorbelasting 1Stroom
De jaarrekening van 1Stroom sluit met een voordeel en dat levert een lagere doorbelasting voor ons op. Het voordeel bij 1Stroom is vooral ontstaan door een voordeel op de overige baten en een voordeel op de loonkosten en de overige personeelskosten. Ver zijn er in de doorbelasting

voordelen op de huisvestingslasten en de bureau- en organisatiekosten. Er was een nadeel op de automatiseringskosten.

3. Inkomensregelingen
Op het taakveld Inkomensregelingen hebben we veel gelden ontvangen in het kader van de TOZO regeling. Deze zijn nog niet allemaal uitgegeven. Verder is er minder gebruik gemaakt van de Gelrepas als gevolg van corona en heeft de RSD op dit terrein minder kosten gemaakt. Ook is voor Cliëntondersteuning minder subsidie verstrekt vanwege het niet doorgaan van een gedeelte van activiteiten zoals scholing en sociale vaardigheidstraining. Voor minimabeleid zijn vanwege de pandemie meer kosten gemaakt.

4. Vrijval stelpost prijsstijgingen
Ieder jaar nemen we in onze ramingen een stelpost op om de prijsstijgingen die zich op verschillende budgetten voordoen te kunnen opvangen. Dit jaar is daar vanwege extra kosten bij de OZB en de Afvalstoffenheffing slechts beperkt een beroep op gedaan. Daardoor valt het resterende deel van de stelpost nu vrij in het resultaat.

5. Begeleide Participatie
Op het taakveld Begeleide Participatie worden de kosten en opbrengsten van de Sociale Werkvoorziening verantwoord. Om de tekorten die de Sociale Werkvoorziening vorig jaar vanwege de corona pandemie verwachtte, te kunnen opvangen hebben we hiervoor extra gelden vanuit het Rijk ontvangen. Deze zijn nog niet allemaal uitgegeven. Bovendien zijn de totale kosten voor de Sociale Werkvoorziening via de MGR meegevallen. De liquidatie van de Sociale Werkvoorziening Presikhaaf heeft minder gekost dan werd verwacht.

6. Boekwinst NIEGG verkopen
We hebben de ruilgronden die in de afgelopen jaren zijn verkocht voor een te hoog bedrag op onze balans afgeboekt. In deze jaarrekening wordt deze fout hersteld. De opwaardering van deze gronden levert ons een boekwinst op van € 318.000.

7. Mobiliteitsplan
In het kader van het Mobiliteitsplan zijn een aantal projecten vanwege capaciteitsproblemen doorgeschoven naar 2021. Verder zijn de kapitaallasten van de snelfietsroute lager uitgevallen. Bovendien is de parkeerdrukmeeting maar voor een deel uitgevoerd omdat deze door de pandemie en de overheidsmaatregelen geen betrouwbaar beeld zou geven.

8. Vastgoed Centrum
Jaarlijks wordt gekeken of de voorziening voor het gebouw in het Vitaal Centrum toereikend is. Het verschil tussen de boekwaarde en de marktwaarde van het gebouw is het saldo van de voorziening. We constateren nu dat deze voorziening € 222.000 te hoog is en laten daarom dit bedrag in het resultaat vallen.

9. Doelgroepenvervoer
Het voordeel ontstaat door een positief resultaat van BVO DRAN. Door de coronapandemie zijn scholen en dagopvang een groot deel van het jaar dicht geweest. Daardoor is het aantal ritten in het doelgroepenvervoer veel lager geweest en vallen de kosten ook lager uit. Dit levert een voordeel op van € 192.000.

10. Groenonderhoud
Door vertraging in het aanbestedingsproces zijn er dit jaar minder kosten gemaakt voor het groenonderhoud en zijn de kosten voor het bestrijden van de eikenprocessierups dit jaar meegevallen. Verder zijn er minder advieskosten gemaakt voor de aanbesteding van het groenonderhoud.

11. Vervallen latente BTW-schuld

In onze administratie was rekening gehouden met een BTW naheffing over een aantal oude jaren. Aangezien er geen naheffing is geweest en de temijn hiervoor is verlopen kan dit bedrag worden afgeboekt. Dat levert een incidenteel voordeel op van € 125.000.

12. Maatwerkvoorzieningen Wmo
In het afgelopen jaar zijn er minder rolstoelen verstrekt en ook de kosten voor de vervoersvoorzieningen waren een stuk lager. Waarschijnlijk is dit laatste veroorzaakt door de corona pandemie. Er was wel een overschrijding bij de woonvoorzieningen. Per saldo een voordeel van € 123.000.

12. Innovatiebudget Sociaal Domein
Binnen het innovatiebudget Sociaal Domein zijn er minder kosten gemaakt voor de regionale innovatie. Met name ontmoetingsmogelijkheden en cursussen konden niet gepland worden. We blijven actief om de lokale toegang te versterken en andere innovatieve projecten in te zetten. Per saldo een voordeel van € 106.000.

13. Kapitaallasten
Het voordeel op de kapitaallasten bestaat voor het grootste deel uit rentevoordelen. Door de lage rentestand kunnen we tegen veel gunstigere voorwaarden financieren. Per saldo levert ons dit een voordeel op van € 99.000.

14. Volksgezondheid
Door de coronapandemie en alle daarop betrekking hebbende maatregelen zijn er minder projecten ter bevordering van positieve gezondheid geweest. Ook is er subsidie terug ontvangen na vaststelling van subsidie over 2019 omdat minder is uitgevoerd dan afgesproken. In 2020 hebben we daarom een bedrag van € 73.000 minder uitgegeven.

15. Leges omgevingsvergunning
Veel mensen hebben de coronabeperkingen aangegrepen om verbouwingen aan hun woningen uit te voeren. Daardoor zijn er meer aanvragen voor omgevingsvergunningen geweest. De legesopbrengst van de omgevingsvergunningen steeg daardoor met € 73.000.

16. Cultuur
Er zijn in 2020 minder culturele activiteiten georganiseerd door de corona beperkingen. Daarvoor zijn dan ook minder uitgaven gedaan. We hebben de vanuit het Rijk ontvangen coronagelden voor de culturele instellingen gebruikt om deze instellingen in deze moeilijke tijd te ondersteunen. Per saldo ontstaat er door de afname van activiteiten een voordelig saldo van € 72.000.

17. Volkshuisvesting
De kosten voor de medewerker die bezig zou gaan met de uitvoering van de Woonagenda en het woningbouwprogramma stonden nog specifiek in de begroting van Duiven geraamd. Deze kosten zijn in 1Stroom geboekt. Dat levert een voordeel in onze jaarrekening op van € 66.000.

18. Openbare verlichting
De onderhoudskosten voor de armaturen zijn in het afgelopen jaar een stuk lager geweest. Bovendien zijn er extra opbrengsten geweest voor de reclameborden aan de armaturen doordat we achterstallige huur hebben geïnd. Bij elkaar levert dit een voordeel op van € 60.000.

19. Peuterspeelzalen
Een aantal kosten die we maken voor de peuterspeelzalen vallen onder de regeling voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) boeken. Daar ontvangen we een vergoeding voor. In 2020 zijn de peuterspeelzalen door de coronabeperkingen veel dicht geweest. Daardoor zijn ook minder kosten gemaakt. Een en ander levert een voordeel op van € 58.000.

20. Exploitatiekosten Horsterpark

Doordat er afgelopen jaar geen grote evenementen zijn georganiseerd in het Horsterpark zijn er minder exploitatiekosten gemaakt. Ook de kosten voor groenonderhoud waren lager. Per saldo een voordeel van € 47.000.

21. Taakstelling nieuwkomers
Het is ieder jaar lastig de juiste aantallen nieuwkomers in te schatten. Doordat het aantal nieuwkomers lager was zijn de uitvoeringskosten ook lager uitgevallen. Dit levert een voordeel op van € 44.000.

22. Gladheidsbestrijding
We hadden afgelopen jaar een zachte winter. Daardoor vielen de kosten voor de gladheidsbestrijding mee. Het levert ons een voordeel op van € 43.000.

23. APV en bijzondere wetten
Een voordeel van € 41.000 vanwege de opbrengst van leges voor een vergunning voor een speelautomatenhal en het in rekening brengen van 3 jaar voor de reclame (billboards).

24. Subsidie Ouderenwerk
Als gevolg van de corona beperkingen zijn er weinig activiteiten voor ouderen georganiseerd. Deze kwetsbare groep was in het afgelopen jaar veel aan huis gebonden. Hierdoor is er minder subsidie verstrekt hetgeen een voordeel oplevert van € 41.000.

25. Toeristenbelasting
Vooruitlopend op het verwachte uitblijven van toeristen is in de Voorjaarsnota 2020 al een bedrag afgeraamd op dit budget. Uiteindelijk bleek het aantal overnachtingen toch hoger te zijn dan destijds ingeschat is. Dat levert een voordeel op van € 41.000.

26. Onderwijshuisvesting
Er ontstaat een voordeel van € 40.000 op onderwijshuisvesting omdat we leges WABO hebben ontvangen en er minder kosten zijn geweest voor verzekeringen. Ook is er geen vandalismeschade geweest waardoor we geen eigen bijdrage hebben moeten betalen.

27. Bestemmingsplannen
In 2020 is geen uitvoering gegeven aan de actualisatie van bestemmingsplannen. De actualisatie van bestemmingsplan Groessen en Loo is opgeschoven in de tijd wegens andere prioriteiten. Dit levert een voordeel op van € 40.000.

28. Maatschappelijke ondersteuning
Afgelopen jaar zijn er weinig activiteiten op het gebied van maatschappelijke ondersteuning georganiseerd waardoor ook de kosten voor subsidiëring van dat soort evenementen een stuk lager zijn. Het levert ons een voordeel op van € 35.000.

Nr	Omschrijving nadelen	Nadeel	Structureel/incidenteel
1	Algemene Uitkering	404.000	Incidenteel
2	Ruimtelijke ontwikkeling met kostenverhaal	387.000	Incidenteel
3	Re-integratie	373.000	Incidenteel
4	Jeugdzorg	286.000	Incidenteel
5	Verlies woningbouwcomplexen	251.000	Incidenteel
6	Revitalisering Nieuwgraaf	234.000	Incidenteel
7	Riolering	182.000	Incidenteel
8	Wethouderspensioenen	95.000	Incidenteel
9	Bodemsanering	81.000	Incidenteel
	Totaal	**2.293.000**	

Bedragen in €

Toelichting nadelen

1. Algemene Uitkering
De opbrengst van de uitkering uit het Gemeentefonds is ten opzichte van de Najaarsnota € 404.000 lager. Dat heeft voornamelijk te maken met het teruglopen van het aantal jongeren. Deze maatstaf telt niet alleen door in de cluster Jeugdzorg maar ook in de cluster onderwijs waardoor de impact extra groot is. Ook de gevolgen van de decembercirculaire veroorzaken een verschil. Tenslotte zijn er nog afrekeningen van de jaren 2018 en 2019 geweest.

2. Ruimtelijke ontwikkeling met kostenverhaal
Afgelopen jaar zijn we bezig geweest met de voorbereidingen op de woningbouwplannen. Als gevolg daarvan ontstaat in 2020 een nadeel van € 387.000. Deze kosten worden daar waar mogelijk meegenomen als voorbereidingskosten in de nog op te starten complexen binnen de grondexploitatie.

3. Re-integratie
De RSD heeft voor dit onderdeel een hogere bijdrage in rekening gebracht omdat de uitvoeringskosten voor deze regeling zijn gestegen en er ook meer inzet is gedaan op dit onderdeel. In totaal levert dit een nadeel op van € 373.000. Een en ander is combinatie te zien met het voordeel op het onderdeel Inkomensregelingen waar de RSD juist minder inzet heeft gedaan.

4. Jeugdzorg
In de Najaarsnota zijn we te voorbarig geweest met het aframen van het budget voor Jeugdzorg. Uiteindelijk waren er toch meer uitgaven op Zorg in natura en de kosten voor PGB die worden veroorzaakt door later aangevraagde coronacontinuïteitsfinanciering. Deze financiering is bedoeld voor zorgaanbieders die in de genoemde periode door corona minder productie hebben kunnen uitvoeren (dus minder behandelingen, begeleiding etc.). Hierover zijn landelijke afspraken gemaakt. Ook is er een regionale bijdrage betaald in verband met compensatie voor extra uitgaven door corona voor zorgaanbieders. Wel was er een voordeel op de kosten jeugdbescherming. Per saldo een nadeel van € 286.000.

5. Verlies woningbouwcomplexen
Ultimo 2020 sluiten we twee woningbouwcomplexen af. Bij beide complexen hadden we rekening gehouden met een verlies. Het eindresultaat van het complex Westreenen viel uiteindelijk € 88.000 beter uit. Het complex De Ploen-Zuid sloot met een nadelig saldo van € 285.000. Voor het complex Vitaal Centrum moesten we op basis van de herziene exploitatieberekening nog een extra bedrag van € 54.000 in de voorziening verliesgevende complexen storten. Per saldo ontstaat daardoor een nadeel van € 251.000.

6. Revitalisering Nieuwgraaf
In 2010 is gestart met de Revitalisering van bedrijventerrein Nieuwgraaf. Hiervoor is destijds door de gemeente maar ook door de Provincie en Europese Unie en de bedrijven middelen bijeen gebracht om het project te financieren. In 2020 zijn de laatste grote infrastructurele werkzaamheden uitgevoerd. Ook financieel wordt het project nu afgewikkeld. Omdat tijdens de looptijd van het project een van de bijdragen van bedrijven in het resultaat is verwerkt sluit het project nu met een nadeel van € 234.000.

7. Riolering
Omdat een aantal investeringen in de riolering zijn uitgesteld naar 2021 hebben we een hoger bedrag in de voorziening riolering gestort. Uit die voorziening betalen we dan in komende jaren de investeringslasten. Nu levert dat een nadeel op van € 182.000.

8. Wethouderspensioenen

Door een daling van de rekenrente van 0,29% in 2019 naar 0,082% in 2020 moeten we een bedrag van € 95.000 storten in de voorziening pensioenen wethouders zodat uit die voorziening in de komende jaren het pensioen waar de gewezen wethouders recht op hebben ook kan worden uitbetaald.

9. Bodemsanering
Het afgelopen jaar zijn er ter voorbereiding van een bodemsanering aan de Plaksestraat diverse kosten gemaakt. Deze kosten waren niet voorzien en zorgen in 2020 voor een nadeel van € 81.000. Het benodigde vervolg hierop zal in 2021 nog meer financiele gevolgen hebben. Getracht wordt nog een deel van de kosten te dekken uit de beoogde verkoopopbrengst.

Overzicht incidentele baten en lasten in €

Lasten	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Werkelijk
Programma 1			
Vitaal Centrum Duiven opstal		501.662	505.902
Accountantskosten	0	53.000	81.325
Bestuurlijke samenwerking		-34.235	- 34.235
Burgemeester		12.500	12.290
In- en externe contacten bestuur		-15.000	-15.000
Raadsondersteuning griffie		28.171	9.754
Kapitaallasten		-125.013	-125.013
Onvoorzien		-29.854	-29.854
Afrekening positief resultaat VGGM		-11.163	-11.163
Gevolgen coronacrisis		100.909	100.909
Programma 2			
Overheidsparticipatie Right to Challenge	20.000	0	0
Overheidsparticipatie burgerbegroting	65.000	2.789	2.789
Kleur uw buurt		-12.500	-17.330
Overheidsparticipatie dorps- en wijkplannen		-13.000	-13.000
Overheidsparticipatie dialoogweken		-15.000	-15.000
Muziekeducatieproject	12.000	0	0
Algemeen maatschappelijk werk	75.000	75.000	35.331
Liemerse Ambassade	25.000	25.000	31.770
Opbouwwerk in de wijken	100.000	100.000	100.000
Veilig thuis		52.022	52.022
Onderwijsachterstandenbeleid		324.590	324.590
Lokaal sportakkoord		20.000	20.000
Stichting SHO		27.000	27.000
Wijkgericht werken		-14.000	-17.556
Mondkapjes minimagezinnen		12.000	11.939
Doelgroepenvervoer		45.000	45.000
WMO		-200.000	-200.000
Jeugdhulp		-450.000	-450.000
Onderhoud trainingsvelden DVV		7.500	17.547

Eikenprocessierups		15.000	11.269
Essentaksterfte		40.000	4.855
Bosje bij DVV		20.000	0
Aanbesteding groen		35.000	0
Biodiversiteit		15.000	8.373
Clientervaringsonderzoek		-7.000	-7.050
Onderwijshuisvesting basis onderwijs		21.000	19.802
Gevolgen coronacrisis		533.851	533.851
Tozo uitvoeringskosten en uitkeringen			2.306.414
Programma 3			
Gladheidsbestrijding		9.450	15.000
Liemers +/+		10.000	10.000
Omgevingswet		32.000	34.687
75 jaar vrijheid	22.880	22.880	22.118
Vrijetijdseconomie	0	-35.000	-35.000
Kerkenvisie		25.000	125
Gevolgen coronacrisis		60.038	60.038
Totaal	**319.880**	**1.264.597**	**3.434.499**

Baten	**Begroting voor wijziging**	**Begroting na wijziging**	**Werkelijk**
Programma 1			
Algemene uitkering corona compensatie		694.798	694.798
Bijdr provincie corona		70.954	70.954
Vitaal Centrum Duiven opstal		520.000	509.217
Toeristenbelasting		84.443	125.464
Afrekening liquidatiegelden stadsregio		17.102	17.102
Huuropbrengsten Eilandplein		-65.850	-65.850
Verkoop grond		30.000	395.185
Verkoop vrachtwagen		71.550	62.550
Beleggingen		-7.000	-9.543
Programma 2			
Onderwijsachterstandenbeleid		324.590	324.590
Lokaal sportakkoord		20.000	20.000
Specifieke uitkering stimulering sport		181.480	181.480
Candeacollege		51.718	51.718
Bijdrage Tozo uitvoeringskosten en uitkeringen			2.413.414
Vrijval reserve uitdaagrecht			20.000
Programma 3			
Afrekening liquidatiegelden RAL		34.068	34.068
Begraafplaatsen		-14.400	-17.906
Totaal	**0**	**2.013.453**	**4.827.241**

Bedragen in €

Toelichting op de grootste afwijkingen op de incidentele lasten en baten,

Lasten

Programma 1 Bestuur

Door de uitloop van de controle zijn voor de accountantskosten incidenteel extra uitgaven gedaan.

Voor de ontvangen compensatie voor de corona crisis zijn op de diverse taakvelden uitgaven gedaan. Zie ook bij de toelichting paragraaf 8 Covid'19.

Programma 2 Maatschappij

Door corona zijn er minder subsidies verstrekt aan maatschappelijke instellingen.

Er is minder uitgegeven aan de werkzaamheden ter bestrijding van de essentaksterfte. Door vertraging in het aanbestedingsproces is er minder uitgegeven aan advieskosten en minder onderhoudssnoei aan het bosje bij DVV.

Voor de ontvangen compensatie voor de corona crisis zijn op de diverse taakvelden uitgaven gedaan. Zie ook bij de toelichting paragraaf 8 Covid-19.

Voor de kosten voor de tegemoetkoming overbrugging zelfstandige ondernemers is de gemeente gecompenseerd. De compensatie lijkt ruim voldoende. De verwachting is dat de komende jaren nog kosten gemaakt worden voor de afwikkeling. Een deel van de vergoeding van de uitvoeringskosten zal daarvoor gereserveerd worden. Zie ook toelichting paragraaf 8 Covid'19.

Programma 3 Omgeving

Voor de ontvangen compensatie voor de corona crisis zijn op de diverse taakvelden uitgaven gedaan. Zie ook bij de toelichting paragraaf 8 Covid-19.

Baten

Programma 1 Bestuur

Ondanks de verwachtingen dat de opbrengst van de toeristenbelasting door corona achter zou blijven is er uiteindeljk toch een voordeel behaald door meer overnachtingen.

Door de corona crisis is in de algemene uitkering een bijdrage voor Covid 19 ontvangen. Naast de bijdrage van het rijk is van de provincie ook een bijdrage ontvangen. In het jaarverslag wordt onder paragraaf 8 Covid-19 een toelichting hierop gegeven.

Programma 2 Maatschappij

Er is een incidentele baat ontstaan door het vrijvallen van de reserve uitdaagrecht.

Voor de tegemoetkoming overbrugging zelfstandige ondernemers is een bijdrage ontvangen voor de uitbetaling van de uitkeringen. De uitvoering is door de SDL uitgevoerd. Zie ook de toelichting bij paragraaf 8 Covid -19.

Voor de ontvangen compensatie voor de corona crisis zijn op de diverse taakvelden uitgaven gedaan. Zie ook bij de toelichting paragraaf 8 Covid'19.

Inkomsten

Inkomstenverdeling 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Gemeentefonds	34.337	35.124	36.699	36.295	- 404
Specifieke uitkeringen	6.343	5.869	6.602	10.507	3.905
Lokale heffingen	12.112	12.263	12.400	12.496	95
Bijdrage reserves	1.628	2.810	5.692	1.059	- 4.633
Overige inkomsten	9.925	5.536	7.327	8.129	802
Totaal	**64.345**	**61.602**	**68.720**	**68.486**	**-234**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Gemeentefonds

Zie voor een uitgebreid overzicht plus analyse het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen in het Jaarverslag. Hieronder een overzicht van de uitkering uit het Gemeentefonds.

Uitkering Gemeentefonds 2020

	Rekening2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Algemene Uitkering	31.350	32.371	33.513	36.295	2.782
Integratie-uitkering Voogdij 18+	443	632	652	0	- 652
Integratie-uitkering WSW	1.862	1.770	1.984	0	- 1.984
Decentralisatie-uitkeringen	682	351	550	0	- 550
Totaal	**34.337**	**35.124**	**36.699**	**36.295**	**- 404**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Specifieke Uitkeringen

In onderstaande tabel is een overzicht van alle specifieke uitkeringen van de gemeente Duiven weergegeven.

Specifieke uitkeringen 2020

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Maatschappelijke Zorg	6.110	5.869	6.420	10.294	3.873
Stimulering Sport	233	0	182	213	32
Totaal	**6.343**	**5.869**	**6.602**	**10.507**	**3.905**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Lokale heffingen

In onderstaande tabel staan de lokale heffingen uitgesplitst. Voor een analyse van de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen in het Jaarverslag.

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
OZB	5.555.917	5.986.763	5.769.029	5.730.556	-38.473
Afvalstoffenheffing	1.968.965	1.825.455	2.218.199	2.186.888	-31.311

Rioolheffing	2.700.620	2.359.054	2.429.184	2.429.414	230
Rioolaansluitrecht	-7.340	9.046	9.055	890	-8.165
Hondenbelasting	175.804	176.883	179.399	174.351	-5.048
Toeristenbelasting	168.833	160.938	84.443	125.464	41.021
Precariobelasting	265.027	266.069	266.069	265.027	-1.042
Reclamebelasting	50.500	63.452	64.313	47.500	-16.813
Sportaccommodaties	249.267	240.913	244.092	212.554	-31.538
Lijkbezorgingsrechten	39.590	67.557	54.075	50.765	-3.310
Marktgelden	0	7.604	719	0	-719
Leges	945.306	1.098.855	1.082.181	1.272.636	190.455
Totaal	**12.112.490**	**12.262.589**	**12.400.134**	**12.496.045**	**95.287**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

Bijdrage reserves

Onderstaand overzicht geeft de bijdragen uit de reserves aan.

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Bijdrage reserves	1.628	2.810	5.692	1.059	- 4.633
Totaal	**1.628**	**2.810**	**5.692**	**1.059**	**- 4.633**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Er is ruim € 4,6 miljoen minder onttrokken aan de reserves dan geraamd. Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt doordat de resultaten van de tussenrapportages niet daadwerkelijk zijn gestort/onttrokken aan de Algemene Reserve. Zie voor een specificatie het overzicht van de reserves en voorzieningen en de bijbehorende toelichtingen (onderdeel balans).

Overige inkomsten

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 n.w.	Rekening 2020	Saldo 2020
Bijdrage voorzieningen	300	13	13	227	214
Rente verstrekte leningen	716	664	756	679	- 77
Huuropbrengsten	520	200	647	547	- 101
Beleggingen	209	137	130	128	- 2
Vergoedingen	135	57	57	124	67
Omzet Grondexploitatie	5.418	2.796	2.334	3.532	1.198
Diversen	2.625	1.669	3.390	2.892	- 498
Totaal	**9.925**	**5.536**	**7.327**	**8.129**	**802**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Ten opzichte van de begroting na wijziging een daling van deze inkomsten. Dit heeft grotendeels te maken met extra opbrengsten grondexploitaties.

Financiële positie

Reserves

Per saldo was in 2020 een afname van de reserves voorzien van € 5.802.000. Per saldo was er echter een afname van € 441.000. Dit geeft verschil van € 5.361.000. De belangrijkste verschillen zijn:

Mutaties reservepositie

Mutatie	Bedrag
1. Sloop Walcherenstraat 5	-324.000
2. Breedband buitengebied	-43.000
3. Storting saldo vastgoed VCD	-191.000
4. Bijdrage Circulaire Economie	-49.000
5. Sloop Tempelstraat/Loostraat	-36.000
6. Mutatie saldo begroting, Tussenrapportage en Najaarsnota	-4.705.000
7. Bijdrage A15	- 66.000
8. Uitkijktoeren Loowaard	-40.000
9. Groenrenovaties	48.000
10. Groenwerkzaamheden revitalisering Nieuwgraaf	37.000
Overige afwijkingen < € 35.000	8.000
Totaal	-5.361.000

Bedragen in €

Ad 1. Er is nog geen onttrekking gedaan voor de sloop van Walcherenstraat 5. De onttrekking zal in 2021 worden gedaan.

Ad 2. In 2020 is geen bedrag aan de reserve onttrokken ter dekking van dit krediet.

Ad 3. Per saldo is er meer in de reserve gestort.

Ad 4. Er is een storting in de reserve gedaan die niet was geraamd.

Ad 5. In 2020 zijn nog niet alle kosten gemaakt waarvoor een onttrekking moet plaatsvinden. De onttrekking zal in 2021 worden gedaan.

Ad 6. De primitieve begroting, de Voorjaarsnota en de Najaarsnota 2020 hadden per saldo een negatief resultaat. Daadwerkelijke onttrekking aan de Algemene Reserve heeft niet plaatsgevonden.

Ad 7. Er zijn stortingen in de reserve gedaan die niet waren geraamd.

Ad 8. In 2020 is geen bedrag aan de reserve onttrokken ter dekking van dit krediet.

Ad 9. In 2020 is een onttrekking uit de reserve gedaan die niet was geraamd.

ad 10. In 2020 is een onttrekking uit de reserve gedaan die niet was geraamd.

Zie ook de toelichting bij de reserves (zie balans).

Voorzieningen

De voorzieningen zijn per saldo met ruim € 3.128.000 toegenomen. In de voorziening voor pensioenverplichtingen wethouders is een storting gedaan van € 174.000 vanwege de nieuwe berekening van de hoogte van de pensioenen. Verder werd hier de pensioenverplichting voor 2020 van € 42.000 uit betaald. Uit de voorziening ontslaguitkering van de burgemeester is een bedrag van € 139.000 betaald. De voorziening Dubieuze debiteuren is gevoed met € 79.000. Er is € 72.000 onttrokken vanwege oninbaarheid. Aan de voorziening groot onderhoud algemene accommodaties is € 14.000 onttrokken voor onderhoudskosten. Verder is vanuit de exploitatie € 110.000 gedoteerd. De voorziening Dubieuze debiteuren RSD is met € 53.000 afgenomen. De voorziening groot onderhoud sportaccommodaties werd per saldo gevoed met € 115.000. De voorziening groot onderhoud culturele accommodaties werd per saldo gevoed met

€ 80.000. De voorziening onderhoud wegen is per saldo toegenomen met € 728.000 doordat de bijdrage uit de exploitatie hoger was dan de onderhoudskosten in 2020. Aan de voorziening Riolering artikel 44 lid 2 BBV is toegevoegd de storting over het jaar 2020 ad € 1.101.000. In de voorziening A15 is in 2020 € 778.000 aan bijdrage gestort. Ter dekking van leges voor de aan te vragen omgevingsvergunningen is € 264.000 onttrokken. De storting in de voorziening voor verliesgevende complexen bedraagt € 420.000. Vanwege het afsluiten van twee complexen is € 2.940.000 onttrokken. Aan de voorziening Afgewikkelde complexen is € 1.000 onttrokken maar ook € 385.000 gestort na het afsluiten van twee complexen. In de voorziening Vastgoedontwikkeling is € 222.000 gestort. De voorziening kapitaallasten afvalinzameling is met € 11.000 toegenomen. En tenslotte is de voorziening afvalinzameling met € 105.000 toegenomen.
Zie ook de toelichting bij de voorzieningen (zie Balans).

Conclusie

Er was voor het jaar 2020 na de Najaarsnota een negatief resultaat van € 2.772.456 verwacht. Het resultaat is € 3.949.742 beter dan was verwacht en komt uit op € 1.177.286 positief.

In de Najaarsnota 2020 hebben we voor de onderdelen Wmo en Jeugd uit het Sociaal Domein aangegeven dat er minder lasten waren dan vooraf was ingeschat. Die voortijdige conclusie is voor het onderdeel Wmo ook zeker uitgekomen. We schrijven het voordeel grotendeels toe aan de gevolgen van de corona crisis. Op het onderdeel Jeugd zijn bij het opmaken van deze jaarrekening toch nog verschillende kosten nagekomen. Die kosten werden veroorzaakt door later aangevraagde coronacontinuiteitsfinanciering. Die financiering is bedoeld voor zorgaanbieders die in de genoemde periode door corona minder productie hebben kunnen uitvoeren. Door de hele coronaproblematiek is het niet goed duidelijk of de reguliere kosten voor de Jeugdzorg nu afnemen door de coronacrisis of door de door ons ingezette maatregelen. In 2021 zullen we daar meer duidelijkheid over krijgen. In 2021 zal ook meer duidelijkheid komen over de onzekerheid rondom het wel of niet toekennen van extra gelden vanuit het Rijk voor de Jeugdzorg. Uit onderzoek is gebleken dat gemeenten landelijk € 1,7 miljard te weinig krijgen aan algemene Uitkering voor de Jeugdzorg. Het lijkt daardoor een kwestie van tijd voordat het Rijk met extra geld gaat komen.

Het economische herstel binnen de grondexploitatie zet ondertussen door. Er is een stijgende interesse in de verkoop van bouwpercelen. Ook de inspanningen van de projectgroep Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitatie hebben voor een positieve impuls gezorgd. Dat alles heeft ervoor gezorgd dat we in het afgelopen jaar de complexen Westreenen en de Ploen-Zuid konden afsluiten. Verder zijn alle exploitaties geactualiseerd en zijn de resultaten bijgesteld. De herziening van de 4e fase van het Vitaal Centrum Duiven en van het complex Seingraaf leveren een nadeel op. Er is ruim € 0,4 mln gestort in de voorziening Verliesgevende complexen. Er zijn winstuitname's geweest van € 162.000 uit het complex De Nieuweling, € 8.000 uit het complex Graafstaete en € 1.592.000 uit het complex Innofase. We proberen de ingezette lijn door te zetten en de geprognosticeerde winsten ook daadwerkelijk te realiseren. In het eerste halfjaar van 2021 zijn ook al een aantal grote verkopen gerealiseerd. Ook de risico's verliezen we niet uit het oog.

De reservepositie is in 2020 afgenomen met € 441.000. We hadden verwacht dat reservepositie met € 5.802.000 zou afnemen. De belangrijkste oorzaak van dit verschil is dat we de verwachte tekorten niet daadwerkelijk uit onze reserve hebben onttrokken. Verder zijn een aantal kredieten overgeboekt naar 2021. Het rekeningresultaat 2020 is nog niet in de bestemming verwerkt.

De stand van de Algemene Reserve ligt onder de in de begroting 2020 vastgestelde minimumgrens van € 10,3 mln. Het saldo per 31 december 2020 is € 9,5 mln. In dat saldo is nog geen rekening gehouden met het rekeningresultaat 2020. In de begroting 2021 is de minimumgrens naar beneden bijgesteld (€ 7,0 mln) en bij de beoordeling voor deze jaarrekening is vastgesteld dat het gewogen risico € 6,1 mln groot is (zie paragraaf 2). In de begroting 2022 zullen deze grenzen worden bijgesteld naar aanleiding van de geactualiseerde risico's.

In aansluiting op het oordeel in de paragraaf Weerstandsvermogen zijn er belangrijke risico's en onzekerheden te melden met eventuele structurele gevolgen. Te noemen zijn in dat kader de

risico's met betrekking tot het Sociaal Domein, de Grondexploitatie, onze vastgoedportefeuille en diverse gemeenschappelijke regelingen en overige risico's benoemd in de betreffende paragraaf. En daar komt natuurlijk ook de risico inschatting van de gevolgen van het corona virus nog bij.

Inmiddels is de belastingplicht van onze gemeente voor de vennootschapsbelasting ingegaan. De eerste aangiften zijn gedaan. Die belastingplicht zorgt ervoor dat we over de fiscale winsten die vanaf nu in de grondexploitatie worden gerealiseerd 25% vennootschapsbelasting moeten betalen. Tot dusver heeft dit niet geleid tot een aanslag omdat er nog geen fiscale winst is gemaakt. Wel hebben we inmiddels een verliessaldo opgebouwd wat we in de toekomst met positieve resultaten mogen verrekenen. Een exacte inschatting van de totale belastingplicht is moeilijk te geven. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt met het risico van een aanslag wel rekening gehouden.

Steeds meer gebouwen waar eerder scholen, peuterspeelzalen of ouderen in waren gehuisvest komen leeg te staan en vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Dat betekent dat ook de kosten voor rekening van de gemeente komen. Financiele risico's zullen ook zo goed mogelijk worden ingeschat. Het team Accommodatie's, Contracten en Eigendommen is hier actief mee bezig.

Op begrotingsbasis was al voorzien dat 2020 een moeizaam financieel jaar zou worden. De stijgende vraag naar zorg binnen het Sociaal Domein in combinatie met onze ambities op het gebied van bijvoorbeeld de Circulaire Economie lagen hieraan ten grondslag. De kosten voor het Sociaal Domein hebben zich inmiddels enigszins gestabiliseerd. Mede door de winstnemingen in de grondexploitatie wordt het resultaat in deze jaarrekening beter. Verder werkt ook het resultaat van de gemeenschappelijke regeling 1Stroom positief door in ons resultaat. We kunnen daardoor in deze jaarrekening een positief resultaat presenteren van € 1.177.000. Als we dit bedrag in onze Algemene Reserve storten komen we net boven de vastgestelde ondergrens voor 2020 uit. Daarmee zijn alle opgesomde risico's nu voldoende gedekt. Ook de weerstandsratio en de solvabiliteitsratio ontwikkelen zich positief en naderen de streefwaarden. Daarmee is onze huidige financiële situatie redelijk op orde. De structurele tekorten in het Sociaal Domein in combinatie met het ambitieniveau in onze gemeente zorgen er echter voor dat het structurele beeld in de komende jaren de aandacht blijft vragen. Na de maatregelen die we vorig jaar naar aanleiding van de Koersnotitie hebben doorgevoerd zijn de prognoses voor 2023 en verder positief. De jaren 2021 en 2022 geven nog een tekort. Eventuele nieuwe ambities zullen dan ook goed moeten worden overwogen in de Voorjaarsnota 2021/meerjarenbegroting 2022-2025.

Jaarrekening - Balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

In 2017 is de nieuwe Nota Activerings- en afschrijvingsbeleid vastgesteld. In de Notitie materiele vaste activa van december 2017 (Commissie BBV) worden drie mogelijkheden geboden ten aanzien van hoe omgegaan dient te worden met het startmoment van afschrijven.

Voor de start van het moment van afschrijven wordt met ingang van boekjaar 2017 gekozen om af te schrijven vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/ verworven wordt.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopend vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van eenmalige schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en de waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikname van het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen geringe registratiewaarde opgenomen.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering

gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. De totale lijst van de gehanteerde afschrijvingstermijnen in jaren is op financiën aanwezig.

In grote lijnen hanteren we de volgende richtlijnen:

1. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling, agio en disagio schrijven we in maximaal 5 jaar af.

2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen brengen we direct ten laste van de exploitatie.

3. Investeringen met een aanschafprijs onder de € 10.000, worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van het resultaat gebracht.

4. De materiele vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, schrijven we lineair af in een termijn die gelijk staat met de technische of economische levensduur. We hanteren de volgende afschrijvingstermijnen:

- 10-40 jaar: gebouwen, onderhoud en renovatie;
- 15--60 jaar: rioleringen;
- 6-10 jaar: vervoermiddelen;
- 15 jaar: technische installaties;
- 4 jaar: hardware
- 7 jaar: software;
- 10-15 jaar meubilair, inventaris en interieur
- 25 -60 jaar: grond, weg en waterbouwkundige werken;
- 25-40 jaar: openbare verlichting;
- 8-10 jaar: afval en afvalaanbiedstation
- 8-40 jaar: sportterrein
- niet: gronden en terreinen.

Vitaal Centrum Duiven
Het Vitaal Centrum Duiven wordt gewaardeerd tegen de actuele waarde.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf begrotingsjaar 2017 zijn gedaan.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.
De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde. Het verschil met de betaalde verkrijgingsprijs is als transitorische (rente)post in de balans opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddeld) resterende looptijd tot aflossing/uitloting.
Bijdragen aan activa aan derden worden geactiveerd als ze individueel een bedrag van € 50.000 te boven gaan. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Het drempelbedrag voor schatkistbankieren lag voor de gemeente Duiven op ongeveer € 435.000. Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Waarderingsgrondslagen

Als waarderingsgrondslag is voor de Grondexploitaties het **toerekeningsbeginsel** gehanteerd. Dit houdt in dat baten en lasten alsmede risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden verwerkt in de jaarrekening van het begrotingsjaar. Voor **verliezen** wordt een **voorziening** getroffen op het moment dat deze bekend zijn en **winsten** worden verwerkt zodra een complex geheel **gerealiseerd** is. Inmiddels is het BBV op dit punt aangepast en zijn we gehouden om tussentijdse winsten in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" te bepalen.

Onderhanden werk is opgenomen tegen vervaardigingskosten inclusief de bijgeschreven rente en indirecte kosten. De overige balansposten zijn opgenomen voor de nominale waarde. De nominale waarde is voor de verantwoording in de rekening van baten en lasten als grondslag gehanteerd.

De in de toelichting op de balans per complex (voor in exploitatie zijnde complexen) vermelde nog te realiseren opbrengsten en nog uit te geven bedragen zijn ontleend aan de nacalculaties en kostprijsberekeningen.

De bepaling van verwachte resultaten geschiedt op basis van de **"contante-waarde methodiek".**

De opbrengsten voortvloeiende uit de reeds gesloten koopovereenkomsten voor woningbouw, die per 31 december nog niet notarieel waren verleden, worden in de jaarrekening opgenomen evenals de verplichtingen voortvloeiende uit reeds gegunde aannemingsovereenkomsten.

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden.

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarden. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatie voorziening stoelt op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Activa		31-12-2019		31-12-2020
VASTE ACTIVA (A)				
- Immateriële vaste activa (A1)		**381**		**345**
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van disagio en disagio	0		0	
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	381		345	
- Materiële vaste activa (A2)		**53.409**		**54.345**
Investeringen met een economisch nut	39.162		37.386	
Investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	11.250		13.269	
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.997		3.690	
- Financiële vaste activa (A3)		**9.374**		**6.830**
Kapitaalverstrekkingen: Deelnemingen	704		711	
Leningen aan: Overige langlopende leningen	8.520		6.044	
Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer	150		75	
Totaal vaste activa		63.164		**61.520**
VLOTTENDE ACTIVA (B)				
- Voorraden(B1)		**24.028**		**22.665**
- Onderhandenwerk, waaronder bouwgronden in exploitatie	24.028		22.665	
-Vooruitbetalingen				
-Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar (B2)		**11.464**		**14.764**
-Vorderingen op openbare lichamen	8.666		6.634	
-Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd	78		2.551	

Activa		31-12-2019		31-12-2020
-Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen	105		2.664	
-Overige vorderingen	2.615		2.790	
- Liquide middelen (B3)		**343**		**257**
-Banksaldi	338		253	
-Kassaldi	5		4	
- Overlopende activa (B4)		**245**		**1.194**
-Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van de volgende begrotingsjaren komen	245		1.194	
Totaal vlottende activa		**36.080**		**38.880**
Totaal activa		**99.244**		**100.400**
- Verliescompensatie Vennootschapsbelasting	620		1.665	

Passiva		31-12-2019		31-12-2020
VASTE PASSIVA (C)				
Eigen vermogen (C1)		**29.727**		**30.463**
- Algemene reserve	12.368		9.459	
- Bestemmingsreserves	20.176		19.827	
- Gerealiseerd jaarresultaat (C2)	-2.817		1.177	
Voorzieningen (C3)		**21.949**		**25.077**
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's 1	2.804		3.760	
- Voorzieningen ter egalisering van kosten	9.275		10.295	
- Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven				
- Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	9.870		11.022	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		**36.447**		**31.860**
- Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen en waarborgsommen (C4)	36.410		31.815	
- Waarborgsommen	37		45	
Totaal vaste passiva		**88.123**		**87.400**
Vlottende PASSIVA (D)				
- **Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (D1)**				
-Overige kasgeldleningen	4.000		5.000	
-Overige schulden	1.910		2.949	
Overlopende passiva (D4)				

Passiva		31-12-2019		31-12-2020
Verplichtingen die in een begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met een uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	3.105		993	
De van het Rijk ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgend begrotingsjaren	2.107		4.058	
De van overige nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren				
Totaal Vlottende passiva		**11.122**		**13.000**
Totaal passiva		**99.244**		**100.400**
- Gewaarborgde geldleningen voor woningen	153.000		135.000	
- Gewaarborgde geldleningen toegelaten instellingen en sportverenigingen	26.431		14.779	

Bedragen x € 1.000

Niet in de balans opgenomen zaken	31-12-2019	31-12-2020
- Gewaarborgde geldleningen voor woningen	153.000	135.000
- Gewaarborgde geldleningen toegelaten instellingen en sportverenigingen	26.431	14.779
- Verliescompensatie Vennootschapsbelasting	620	1.665
Totaal niet in de balans opgenomen zaken	**180.051**	**151.444**

Bedragen x € 1.000

Toelichting op de balans

Activa

A: Vaste Activa

A1: Immateriële vaste activa

Het totaal in de balans voor deze activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving	31-12-2019	Inv.	Afschr.	31-12-2020
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	381	0	36	345
Totaal	381	0	**36**	**345**

Bedragen x € 1.000

Toelichting

- Bijdrage aan activa in eigendom van derden: Totaal is er ruim € 36.000 afgeschreven op de boekwaarde van activa in eigendom van derden. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn aangesloten op de levensduur van het actief. Gebouwen 40 jaar en de opblaashal 10 jaar.

A2: Materiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 01-01-2020	Inv.	Desinv.	Afschr	Bijdrag derden	Boekwaarde 31-12-2020
1.Investeringen met een economisch nut	41.067	39.083	1.510	-8	1.533		39.069
2.Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.	11.250	12.431	1.339	0	501		13.268
3.Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.997	3.801	630	0	177	564	3.690
Totaal materiële vaste activa	**55.314**	**55.314**	**3.397**	**-8**	**2.211**	**564**	**56.027**
- Verliesvoorziening vastgoed ontwikkeling	-1.905	-1.905	222				-1.683
Totaal materiële vaste activa (na aftrek verliesvoorziening)	**53.409**	**53.409**	**3.619**	**-129**	**2.211**	**564**	**54.344**

Bedragen x € 1.000

1. Investeringen met een economisch nut

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 01-01-2020	Inv.	Desinv.	Afschr	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2020
Gronden en terreinen	6.921	6.921	199	-51			7.171
Bedrijfsgebouwen	27.436	27.436	426		1.054		26.808
Grond, weg en waterbouwkundige werken	2.664						
Vervoermiddelen	189	333		43	71		219
Machines, apparaten en installaties	2.947	2.026	135		135		2.026
Overige materiele vaste activa	909	2.368	750		273		2.845
Totaal	**41.066**	**39.083**	**1.510**	**-8**	**1.533**		**39.069**
Verrekening met voorziening vastgoed ontwikkeling	-1.905	-1.905	222				-1.683

Totaal op balans	**39.161**	**37.178**	**1.732**	**-8**	**1.533**		**37.386**

Bedragen x € 1.000

2: Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 01-01-2020	Inv.	Desinv.	Afschr.	Boekwaarde 31-12-2020
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**11.250**	**12.431**	**1.339**		501	**13.268**

Bedragen x € 1.000

3:Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 01-01-2020	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2020
Grond weg en waterbouwkundige werken	2.447	3.059	537		92	564	2.940
Machines en installaties		135	18		28		125
Overige materiele vaste activa	550	607	75		57		625
Totaal	**2.997**	**3.801**	**630**		**177**	**564**	**3.690**

Bedragen x € 1.000

Her rubricering materiele vaste activa:

In het verleden zijn niet alle materiele vaste activa op een even consequente wijze gerubriceerd. Tevens is het zo dat alle individuele activa cq investeringen qua rubricering moeten aansluiten bij de vastgestelde rubricering in de nota activeringsbeleid.

Gebleken is dat in een aantal situaties dit niet correct stond. In 2020 zijn alle individuele activa opnieuw beoordeeld conform nota activeringsbeleid. Dit heeft geleid tot een verschuiving die in bovenstaande tabellen is verwerkt middels een extra kolom. De boekwaarden per 31-12-2019 komen overeen met de gepresenteerde boekwaarden in de Jaarstukken 2019. Toegevoegd is een kolom met de boekwaarden per 1-1-2020 op basis van de her rubricering. Zoals u kunt zien betreft het louter een verschuiving tussen de verschillende soorten activa cq investeringen en wijzigt er niets in het (balans)totaal.

A3: Financiële vaste activa

Het totaal van deze activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Inv.	Afl.	Boekwaarde 31-12-2020
Deelnemingen	21			21
Overige verbonden partijen	682	7		690
Overige langlopende leningen	8.520		2.476	6.044
Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer	150		75	75
Totaal	**9.374**	**7**	**2.551**	**6.830**

Bedragen x € 1.000

B: Vlottende Activa

B1: Voorraden

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2020
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	24.028	22.665
Totaal	**24.028**	**22.665**

Bedragen x € 1.000

Voorraad bouwgronden in exploitatie

Omschrijving	31-12-2019	Kosten	Baten	Winst	31-12-2020	Voorziening	Balans
Ploen-Zuid	2.905	27	255	-2.677	0	0	0
Werkterp de Ploen	0	160	0		160	0	160
Nieuweling incl. bedrijventerrein	843	51	74	162	983	0	983
Westreenen	-222	563	0	-341	0	0	0
Vitaal Centrum Duiven	3.780	255	9		4.026	2.486	1.540
Bedrijventerrein InnoFase	6.608	458	3.282	1.592	5.376	0	5.376
Bedrijventerrein Seingraaf	13.238	339	949		12.628	1.055	11.573
Bedrijventerrein Graafstaete	2.937	88	0	8	3.033	0	3.033
Totaal	**30.089**	**1.941**	**4.569**	**- 1.256**	**26.206**	**3.541**	**22.665**

Bedragen x € 1.000

Toelichting
Het verloop van de boekwaarde wordt per complex bijgehouden en gespecificeerd in een zogenoemde P-staat. Deze boekwaarde is in feite een tussenstand van het complex. Pas bij afsluiting van een complex kan worden opgemaakt wat het resultaat is geweest. In bovenstaande boekwaardes is wel een aantal resultaten verwerkt. De voorziening Verliesgevende complexen is in bovenstaand overzicht al in mindering gebracht op de boekwaarde van de betreffende complexen zodat de juiste balanswaarde is weergegeven. De voorziening verliesgevende complexen wordt daarom ook niet meer gepresenteerd op de balanspost voorzieningen (C3).

Tabel resultaten in exploitatie genomen complexen

		Nominaal			- = voordelig	+ = nadelig
	einddatum exploitatie	Boekwaarde 2020	Nog te realiseren		Resultaat 01-01-2021	
Complex		31-12-2020	Kosten	Opbrengsten	Eindwaarde	Startwaarde
Woningbouw						
Vitaal Centrum Duiven	31-12-2026	4.026.288	2.176.548	3.644.370	2.799.517	2.631.014
subtotaal		4.026.288	2.176.548	3.644.370	2.799.517	2.631.014
Bedrijventerreinen						
InnoFase	31-12-2028	3.783.649	1.764.265	13.790.277	-8.599.741	-8.082.121
Seingraaf	31-12-2023	12.627.950	5.462.227	17.336.182	1.119.641	1.085.422

Graafstaete	31-12-2021	3.024.706	258.141	3.379.720	-80.529	-78.880
De Nieuweling	31-12-2028	820.949	916.315	2.344.315	-621.355	-571.996
subtotaal		20.257.253	8.400.948	36.850.494	-8.181.984	-7.647.575
Totaal		24.283.542	10.577.496	40.494.864	-5.382.467	-5.016.561

Bedragen in €

Bovenstaande tabel is gekopieerd uit de paragraaf Grondbeleid. Hierin word aangegeven wat er nog op de complexen is te verwachten. In de laatste twee kolommen is ook de in de resterende looptijd meegerekende rentelast verwerkt.

De complexen De Ploen-Zuid en Westreenen zijn afgesloten.

B2: Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Uitzettingen

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2020
Uitzettingen	11.464	14.764
Totaal	**11.464**	**14.764**

Bedragen x € 1.000

Toelichtingen
De uitzettingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Voor (eventuele) dubieuze debiteuren is een voorziening getroffen. Vanaf 2016 hebben we ook te maken gekregen met schatkistbankieren.

Uitzettingen

Omschrijving	Bedrag	Totaal
Vordering op openbare lichamen	6.759	
Uitzettingen in de schatkist	2.551	
Rekening courant verhouding met gemeente Westervoort	100	
Rekening courant verhouding met 1Stroom	2.564	
Overige Vorderingen	2.790	
		14.764

Bedragen in € 1.000

Schatkistbankieren

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2020
Saldo bij de schatkist	78	2.551
Totaal	**78**	**2.551**

Bedragen x € 1.000

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen * € 1.000)

1 Drempelbedrag	=430	Q1	Q2	Q3	Q4
2	Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen	297	413	314	310
3a=1>2	Ruimte onder het drempelbedrag	159	43	142	146
3b=2>1	Overschrijding van het drempelbedrag				

Berekening drempelbedrag

4	Begrotingstotaal verslagjaar	60.814
4b	Deel van de begroting dat kleiner is dan 500 miljoen	60.814
4c	Deel van de begroting boven de 500 miljoen	
1	Drempelbedrag 0,0075% van de begroting met een minimum bedrag van 250	456

B3: Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen

Omschrijving	31-12-2018	31-12-2020
Banken	75	253
Kas	4	4
Totaal	**79**	**257**

Bedragen x € 1.000

Banken saldo op 31-12-2019

Rabobank	0
BNG 285034820	0
BNG 285073087	0
BNG 285109472	360.996
BNG 285141643	340.323
ING 9866756	2.810
BNG 285002147	-472.219
BNG 285154354	20.531
Totaal saldo banken	**252.442**

Bedragen in €

B4: Overlopende activa

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2020
Overlopende activa	245	972
Overlopende activa Rijk		222
Totaal	**245**	**1.194**

Bedragen x € 1.000.

Overlopende activa Rijk

Omschrijving	1-1-2020	Mutatie 2020	31-12-2020
Snelfietsroute	0	196.303	196.303
Onderzoek kosten explosieven	0	25.145	25.145
Totaal	**0**	**221.447**	**221.447**

Bedragen in €

Passiva

C: Vaste passiva

C1: Reserves

	Beginstand 1-1-2020	Mutaties 2020	Eindstand 31-12-2020
Algemene Reserve	**12.368.167**	**-2.909.251**	**9.458.916**
Bestemmingsreserves:			
Protocol agressie	10.000	0	10.000
Bestemmingsreserve Vastgoed	64.576	209.488	274.064
Combinatiefuncties	41.509	0	41.509
Bijzondere bijstand	106.695	0	106.695
De Uitdaging	20.000	-20.000	0
Nieuwe Wet Inburgering	0	71.000	71.000
Groenonderhoud en vervanging	389.734	55.993	445.727
Statushouders	188.940	-11.789	177.151
Experimenten Democratische Vernieuwingen	33.500	0	33.500
Gevolgen grondwaterverontreiniging	281.124	0	281.124
Het Groenfonds	214.387	-16.915	197.472
Ontwikkeling A15	1.291.500	-213.781	1.077.719
Fonds bovenwijkse voorzieningen	2.015.055	-40.915	1.974.140
Erfgoed- en archeologiefonds	3.300	0	3.300
Kwaliteit openbare ruimte	82.143	-77.899	4.244
Betaalbare woningbouw	880.147	0	880.147
Circulaire economie	1.000.000	-173.884	826.116
Vitale dorpen en wijken	394.803	0	394.803
Totaal bestemmingsreserves	**7.017.413**	**-218.702**	**6.798.711**
Geblokkeerde reserves:			
3e kunstgrasveld hockeyvereniging	161.344	-137.734	23.610
Stimuleringsfonds	332.442	7.354	339.796
Geblokkeerde reserves	12.664.793	0	12.664.793
Totaal geblokkeerde reserves	**13.158.579**	**-130.380**	**13.028.199**
Totaal reserves	**32.544.159**	**-3.258.333**	**29.285.826**

Bedragen in €

Toelichting
In de toelichting staat per reserve het doel, de rente, een analyse tussen de werkelijke en begrote stand en de besteding na 2020 weergegeven. De financiële toelichting bestaat uit de werkelijke beginstand per 1 januari 2020 de onttrekkingen en stortingen in 2020 en de eindstand van de reserve per 31 december 2020. In de beginstand van de Algemene Reserve is het negatieve rekening saldo ad € 2.817.342 van 2019 nog niet meegenomen.

Algemene Reserve

Beheerder: Team Financiën

Doel
De Algemene Reserve dient als weerstandsvermogen van de gemeente.
De risico's worden jaarlijks bij de begroting gekwantificeerd. Wijken de onder- en bovengrens op grond van deze kwantificering structureel af, dan zullen de onder- en bovengrens worden aangepast.
Bij de begroting 2020 is de ondergrens bepaald op € 10,3 en de bovengrens op € 17,4 mln.
De beginstand 2020 is exclusief het negatieve saldo van 2019 namelijk € 2.817.343.

Omvang en mutaties	
Stand per 1-1-2020	**€12.368.167**
Onttrekkingen 2020:	
Saldo Jaarrekening 2019	€ 2.817.343
Sloopkosten Tempelstraat	€ 55.345
Sloopkosten Loostraat	€ 36.563
Stortingen 2020:	
Stand per 31-12-2020	**€ 9.458.916**
Geraamde stand per 31-12-2020	€ 8.201.625

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020.
Op het moment van raming van de stand was het nadelig rekeningsaldo 2019 niet bekend.

Besteding na 2020
De Algemene Reserve zal in de komende jaren vooral gebruikt worden om de exploitatietekorten op te vangen.

Bestemmingsreserves programma Bestuur

Bestemmingsreserve "Protocol agressie"
Beheerder: Griffie Duiven

Doel
Het treffen van een voorziening voor raads-, collegeleden en fractieassistenten tegen eventuele niet gedekte kosten voor psychosociale ondersteuning en nazorg als gevolg van agressie.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**10.000**
Onttrekkingen 2020:	€	0
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**10.000**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	10.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
N.v.t.

Besteding na 2020
Onbekend.

Bestemmingsreserve "Vastgoed"
Beheerder: Team Ruimtelijke Ordening

Doel
Deze reserve is gevormd om nadelige resultaten op de exploitatie van het gebouw in het Vitaal Centrum te kunnen opvangen. De reserve wordt gevoed met positieve resultaten die zich voordoen in de exploitatie.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**64.576**
Onttrekkingen 2020:	€	0
Stortingen 2020:		
Resultaat exploitatie 2020	€	209.488
Stand per 31-12-2020	**€**	**274.064**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	66.280

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Het positieve resultaat op de exploitatie van het gebouw in het Vitaal Centrum was mede door deel vrijval van de voorziening Vastgoed.

Besteding na 2020

Onbekend.

Bestemmingsreserves programma Maatschappij

Bestemmingsreserve "Combinatiefuncties"

Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
Deze bestemmingsreserve is bedoeld om te bewerkstelligen dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn voor het bereiken van de doelstelling van de combinatiefuncties.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**41.509**
Onttrekkingen 2020	€	0
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**41.509**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	41.509

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
De uitvoeringskosten in 2020 waren lager dan de raming. Hierdoor was het niet nodig om geld uit de bestemmingsreserve te onttrekken.

Besteding na 2020
De bestemmingsreserve zal de komende jaren worden aangewend voor de dekking van kosten van de combinatiefunctionarissen.

Bestemmingsreserve "Bijzondere bijstand"

Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
Deze bestemmingsreserve is bedoeld ter egalisatie van het exploitatieoverschot of -tekort van de rijksbijdrage ten opzichte van de uitgaven bijzondere bijstand.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Er is geen afwijking.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**106.695**
Onttrekkingen 2020:	€	0
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**106.695**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	106.695

Besteding na 2020
De bestemmingsreserve is bestemd ter egalisatie van het exploitatie overschot of tekort.

Bestemmingsreserve "De Uitdaging"

Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
Deze bestemmingreserve is gereserveerd voor het werkgeversnetwerk De Duivense Uitdaging.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**20.000**
Onttrekkingen 2020:		
1e tussenrapportage vrijval	€	20.000
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	20.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Deze reserve dient ter dekking voor de uitgaven van de Duivense Uitdaging.

Besteding na 2020
In de 1e tussenrapportage 2020 is besloten deze reserve vrij te laten vallen omdat er geen uitgaven meer volgen.

Bestemmingsreserve "Nieuwe Wet Inburgering"
Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
Deze bestemmingreserve is gereserveerd ter dekking van de kosten voor de invoering/ implementatie van de Nieuwe Wet Inburgering.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**0**
Onttrekkingen 2020:	€	0
Stortingen 2020:	€	71.000
Stand per 31-12-2020	**€**	**71.000**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	71.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Niet van toepassing.

Besteding na 2020
Ter dekking van de uitgaven voor de invoering van de Nieuwe Wet Inburgering.

Bestemmingsreserve "Groenonderhoud en - vervanging"
Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel
Het in enig jaar kunnen renoveren van het groen en ter egalisatie van kosten.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**389.734**
Onttrekkingen 2020:		
Uitgaven openbaar groen	€	47.907
Stortingen 2020:		
Bijdrage vanuit exploitatie	€	63.900
Bijdrage vanuit exploitatie	€	40.000
Stand per 31-12-2020	**€**	**445.727**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	506.904

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Er zijn diverse groenrenovaties uitgevoerd.

Besteding na 2020
De komende jaren staan groenrenovaties en aanplant/inboet bomen in de planning waarvoor de reserve zal worden ingezet.

Bestemmingsreserve "Statushouders"
Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel
Er is extra geld ontvangen van het Rijk voor de zogeheten Statushouders. Deze gelden zijn nog niet uitgegeven en in deze reserve gestort zodat ze in de komende jaren ook aan de Statushouders besteed kunnen worden.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**188.940**
Onttrekkingen 2020:	€	0
Stortingen 2020:		
1e tussenrapportage	€	11.789
Stand per 31-12-2020	**€**	**177.151**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	182.180

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Bij het opmaken van de begroting was geen rekening gehouden met de onttrekking ter dekking van formatiekosten.

Besteding na 2020
Deze reserve dient ter dekking voor de uitgaven voor Statushouders.

Bestemmingsreserve "Experimenten Democratische Vernieuwingen"
Beheerder: Team Binnenste Buiten

Doel
Onze inwoners in de gelegenheid te stellen om te participeren bij experimenten rondom (lokale) democratische vernieuwingen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**33.500**
Onttrekkingen 2020:	€	0
Stortingen 2020:		
	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**33.500**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	33.500

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Deze reserve is in 2020 nieuw gevormd uit de oude reserve Burgerbegroting.

Besteding na 2020
Deze reserve is ter dekking voor de uitgaven van nieuwe experimenten rondom (lokale) democratische vernieuwingen.

Bestemmingsreserves Omgeving

Bestemmingsreserve "Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf"
Beheerder: Team Realisatie en beheer

Doel
Deze bestemmingsreserve dient ter dekking van de extra kosten in de toekomst bij de toepassing van bronbemaling bij werkzaamheden binnen het plangebied Nieuwgraaf en die direct te relateren zijn aan de in het eerste watervoerend pakket aanwezige verontreiniging afkomstig van

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**281.124**
Onttrekkingen 2020:	€	0
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**281.124**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	281.124

stortplaats Westervoort en/of de wasserij op de locatie Nieuwgraaf 19 te Duiven. Deze bestemmingsreserve is in 2003 ontstaan door samenvoeging van de reserves “Vuilstort Westervoort” (gevormd uit een ontvangen afkoopsom) en “Wasserij Nieuwgraaf 19”. Deze reserve is een verplichting uit hoofde van de tussen de Staat der Nederlanden, de Provincie Gelderland, Putman BV en de gemeenten Westervoort en Duiven gesloten overeenkomst inzake deze grondwaterverontreiniging.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Er waren geen mutaties voorzien.

Besteding na 2020
Aanwending van de reserve vindt naar behoefte plaats bij uitvoering van werken (o.a. riool vervangen, bouwrijp maken enz.).

Bestemmingsreserve "Het Groenfonds"
Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel
Het Groenfonds is in 2002 in het leven geroepen ter financiering van projecten die een relatie hebben met natuur, landschap en milieu. De bestemmingsreserve is vanaf toen gevoed vanuit de Grondexploitatie, de opbrengst verkoop aandelen Bouwfonds, grondverkoop in Centerpoort-Zuid en bijdragen van Rijk en Provincie Gelderland.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**214.387**
Onttrekkingen 2020:		
Landschapsontwikkeling	€	23.147
Stortingen 2020:		
Bijdrage windpark	€	6.232
Stand per 31-12-2020	**€**	**197.472**
2Geraamde stand per 31-12-2020	€	211.322

Daarnaast is er in 2009 een bedrag van € 300.000 van de Nederlandse Gasunie ontvangen ten behoeve van natuurcompenserende maatregelen in de nabijheid van het tracé Angerlo-Beuningen.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Er is uitvoering gegeven aan erfbeplantingsprojecten waarvoor ook subsidie is ontvangen.

Besteding na 2020
De resterende gelden worden conform raadsbesluit besteed aan het uitvoeren van projecten voortvloeiend uit het Uitvoeringsprogramma Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Afhankelijk van de projectkansen die zich voordoen zal het bijbehorende bedrag worden onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de raad. De hoogte van het bedrag is jaarlijks fluctuerend en afhankelijk van de financiële projectgrootte en kansen ten aanzien van cofinanciering. Daarnaast zijn er nog de vaste uitgaven voor vrijwilligersorganisaties en het lopende project ‘gronden voor natuur’.

Bestemmingsreserve "Ontwikkeling A15"
Beheerder: Team Projectenbureau

Doel
Reserve is gevorm ter egalisatie van de kosten om proactief en constructief te kunnen participeren in de processen rondom het project ViA15. Hieronder vallen ook uitgaven voor (inpassings-) maatregelen ten gunste van bewoners. Het meerdere of mindere in de begroting opgenomen bedrag wordt dan wel toegevoegd of onttrokken aan deze reserve

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**1.291.500**
Onttrekkingen 2020:		
Instellen Voorziening A15	€	385.125
Stortingen 2020:		
Saldo exploitatie 2018	€	56.560
Saldo exploitatie 2020	€	9.490
Bijdrage Rijkswaterstaat	€	105.294
Stand per 31-12-2020	**€**	**1.077.719**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	1.244.298

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
In de begroting 2020 was nog geen rekening gehouden met de storting van de saldi 2018 en 2020 en de bijdrage van Rijkswaterstaat.

Besteding na 2020
Het saldo van deze reserve wordt aangewend om in de resterende jaren extra kosten voor extern advies en ondersteuning te kunnen dekken.

Bestemmingsreserve “Fonds bovenwijkse voorzieningen”
Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel
Met de inwerkingtreding van de nieuwe Grondexploitatiewet per 1 juli 2008 ontstaat de mogelijkheid in de individuele grondexploitaties een kostencomponent “Bovenwijkse voorzieningen” op te nemen. Bij het administratief afsluiten van een complex wordt de bijdrage gestort in deze bestemmingsreserve.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**2.015.055**
Onttrekkingen 2020:		
Revitalisering Nieuwgraaf	€	40.915
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**1.974.140**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	935.481

Het betreft een dekkingsmiddel in de aanlegkosten van voorzieningen die een functie hebben voor meerdere exploitatiegebieden. In beginsel worden individuele grondexploitaties belast met een afdracht van € 5 per m² uitgeefbaar terrein.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
De geplande onttrekking voor de gebiedsgerichte aanpak Rijksweg is nog gedaan omdat het werk vertraging heeft opgelopen.

Besteding na 2020
Parallel aan de vaststelling van de nieuwe Structuurvisie in 2015 wordt een meerjarenbegroting Fonds Bovenwijks opgesteld met de te ontvangen bijdragen uit ruimtelijke ontwikkelingen, alsmede een investeringsschema voor de uitvoering van voorgenomen en geplande projecten.

Bestemmingsreserve “Erfgoed en archeologiefonds"
Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel
Het optimaal benutten en beleefbaar maken van de cultuurhistorie, erfgoed en archeologie om zo een bijdrage te leveren aan het versterken van de identiteit van Duiven als geheel en het woon-, leef- en ondernemingsklimaat in het bijzonder.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**3.300**
Onttrekkingen 2019:	€	0
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**3.300**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	3.300

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Bij het afsluiten van complexen wordt deze reserve gevoed. Voorlopig is de stand van de reserve te laag om projecten te financieren.

Besteding na 2020
Afhankelijk van projectkansen die zich voordoen zullen bedragen worden onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de Raad.

Bestemmingsreserve “Kwaliteit openbare ruimte"
Beheerder: Team Realisatie en beheer

Doel
Bekostigen van investeringen om de openbare ruimte aantrekkelijker, veiliger en aansprekender te maken. Dit komt ten nutte van het woon-, leef- en ondernemingsklimaat voor eenieder.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**82.143**
Onttrekkingen 2020:		
Kosten revitalisering Nieuwgraaf	€	77.899
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**4.244**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	36.300

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
In de begroting was de bijdrage in de kosten van revitalisering Nieuwgraaf niet voorzien.

Besteding na 2020
Jaarlijks vindt in dit kader een herprioritering plaats van de gemeentelijke investeringen op basis van de fondsomvang.

Bestemmingsreserve "Betaalbare woningbouw"
Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel
Aanvullend dekkingsmiddel voor het realiseren van projecten en activiteiten die voortkomen uit of bijdragen aan het woonbeleid en de woonagenda; in het bijzonder (of primair) het huisvesten van doelgroepen die aangewezen zijn op betaalbare (huur-) woningvoorraad.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**880.147**
Onttrekkingen 2020:	€	0
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**880.147**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	880.147

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Deze reserve is met terugwerkende kracht per 1 januari 2016 gevormd door samenvoeging van de voorziening "Betaalbare woningbouw" met de voorziening "Subsidiegelden woningbouw Stadsregio Arnhem-Nijmegen". Afhankelijk van woningbouwontwikkelingen en te sluiten overeenkomsten, in de lijn van het nieuwe woonbeleid, vinden stortingen in deze reserve plaats.

Besteding na 2020
Op basis van inhoudelijke plannen, activiteiten of initiatieven, die concreet bijdragen aan de woonagenda en waarbij aanvullende ("slimme") middelen gewenst zijn en voor zover de middelen reiken. Bij raadsbesluit van 8 mei 2017 is het college bevoegd deze middelen in te zetten voor de uitvoering van de woonagenda.

Bestemmingsreserve "Circulaire economie"
Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel
Deze reserve is gevormd naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2019. Het bedrag wordt ingezet om de benodigde middelen voor de Energietransitie en de vastgestelde ambitie hiervan de bekostigen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**1.000.000**
Onttrekkingen 2020:		
Dekking uitgaven Circulaire economie	€	173.884
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**826.116**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	777.610

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Deze reserve is in 2019 nieuw gevormd.

Besteding na 2020
Wordt nader bepaald gedurende de aanvang van de werkzaamheden in 2020.

Bestemmingsreserve "Vitale Dorpen en Wijken"
Beheerder: Team Binnenste Buiten

Doel
Het behouden en versterken van een aantrekkelijke en duurzame leef-, woon- en werkomgeving in dorpen en wijken
Zoals aangegeven in de Voorjaarsnota 2019 is deze reserve gevormd om de kosten te dekken voor het faciliteren en uitvoeren van de reeds opgestarte samenwerkingsprocessen en van nieuwe initiatieven/samenwerkingsprocessen met andere wijken- en/of buurten.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**394.803**
Onttrekkingen 2020:	€	0
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**394.803**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	300.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Deze reserve is in 2019 nieuw gevormd.

Besteding na 2020
Op dit moment is de hoogte van de uitgaven die voor het vervolg van de processen en de uitvoering nodig zijn nog niet bekend.

Geblokkeerde reserves

Bestemmingsreserve "3e kunstgrasveld hockeyvereniging" (geblokkeerd)
Beheerder: Team Financiën

Doel
Deze bestemmingsreserve is bestemd om de jaarlijkse kapitaallasten van het 3e kunstgrashockeyveld te dekken. De kapitaallasten van het veld worden in 15 jaar betaald uit deze reserve. In 2025 is het veld afgeschreven en de bestemmingsreserve leeg.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**161.344**
Onttrekkingen 2020:		
Kapitaallasten	€	23.611
Vrijval	€	114.123
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**23.610**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	159.475

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
In het afgelopen jaar is geconstateerd dat we bij de berekening van de hoogte van de reserve met een te hoog rentepercentage hebben gerekend. Vandaar dat we het extra bedrag vrij laten vallen.

Besteding na 2020
Tot het jaar 2025 zullen de jaarlijkse kapitaallasten van deze investering in het 3e kunstgrasveld uit deze reserve worden gedekt.

Bestemmingsreserve "Stimuleringsfonds" (geblokkeerd)
Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel
In 2000 is besloten vanuit de opbrengst aandelenverkoop Avira/Bouwfonds een bedrag van € 226.890 te storten in Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Vanuit dit fonds kan de gemeente subsidies verstrekken in de vorm van “zachte leningen”.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**332.442**
Onttrekkingen 2020:	€	0
Stortingen 2020:		
SVN starters leningen 2020	€	7.354
Stand per 31-12-2020	**€**	**339.796**
Geraaamde stand per 31-12-2020	€	347.418

De zachte leningen kunnen alleen verstrekt worden aan volkshuisvestelijke projecten. Rente en aflossing vloeien terug in het fonds en kunnen weer voor andere projecten op dit terrein worden ingezet. De bestemmingsreserve wordt door derden beheerd en is derhalve een geblokkeerde

reserve. De raad heeft in 2008 besloten om de beschikbare reserve volledig te bestemmen voor dekking van de "VROM startersregeling 2008".

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Ons saldo bij het stimuleringsfonds is in 2020 toegenomen tot € 339.796.

Besteding na 2020
In totaal staan er eind 2020 nog 10 startersleningen open met een saldo van € 118.734.

Bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserve" (geblokkeerd)
Beheerder: Team Financiën

Doel
Met deze reserve is voor een deel voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente. Daarnaast vormt de reserve een extra buffer.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Niet van toepassing.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**12.664.793**
Onttrekkingen 2020:	€	0
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**12.664.793**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	12.664.793

Besteding na 2020
Vanaf 2017 wordt er geen rente meer berekend en toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

C2. Gerealiseerd jaarresultaat

Gerealiseerd jaarresultaat

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2020
Gerealiseerd jaarresultaat	-2.817	1.177
Totaal	**-2.817**	**1.177**

Bedragen x € 1.000

Toelichting
Het gerealiseerde resultaat voor het jaar 2020 bedraagt € 1.177.286 positief.

C3. Voorzieningen

	Beginstand 1-1-2020	Mutaties 2020	Eindstand 31-12-2020
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's			
Pensioenen wethouders	2.316.755	132.634	2.449.389
Ontslaguitkering burgemeester	379.770	-139.022	240.748
Afwikkeling complexen	106.965	383.271	490.235
Vastgoed ontwikkeling	1.905.156	-221.663	1.683.493
Verliesgevende complexen grondexploitatie	6.061.283	-2.520.420	3.540.863
Dubieuze debiteuren RSD	489.655	-52.887	436.768
Dubieuze debiteuren	126.420	6.446	132.866
Voorzieningen ter egalisatie van kosten			
Groot onderhoud algemene accommodaties	476.761	95.931	572.693
Groot onderhoud sportaccommodaties	987.123	114.972	1.102.095
Groot onderhoud culturele accommodaties	473.027	80.304	553.331
Onderhoud wegen	7.338.021	728.415	8.066.436

	Beginstand 1-1-2020	Mutaties 2020	Eindstand 31-12-2020
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is			
Riolering artikel 44 lid 2	9.723.066	1.100.911	10.823.977
Kapitaallasten afvalinzameling	16.838	11.230	28.068
Voorziening A15		514.142	514.142
Afvalinzameling	130.312	105.338	235.650
Totaal voorzieningen	**30.531.152**	**339.602**	**30.870.754**
Vastgoed ontwikkeling	1.905.156	-221.663	1.683.493
Verliesgevende complexen grondexploitatie	6.061.283	-2.520.420	3.540.863
Dubieuze debiteuren RSD	489.655	-52.887	436.768
Dubieuze debiteuren	126.420	6.446	132.866
Totaal voorzieningen te verrekenen op de balans	**8.582.604**	**-2.788.524**	**5.793.990**
Voorzieningen op de balans	**21.948.638**	**3.128.124**	**25.076.764**

Bedragen in €

Toelichting
In de toelichting staat per voorziening het doel, de rente, een analyse tussen de werkelijke en begrote stand en de besteding na 2020 weergegeven. De financiële toelichting bestaat uit de werkelijke beginstand per 1 januari 2020, de onttrekkingen en stortingen in 2020 en de eindstand per 31 december 2020.

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Pensioenen wethouders

Beheerder: Team HR

Doel
De gemeente is op grond van de voorschriften verplicht om een voorziening op te nemen voor de direct opeisbare verplichtingen toekomstige pensioenen van de wethouders. De storting is structureel en zal jaarlijks worden geactualiseerd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**2.316.755**
Onttrekkingen 2020:		
Uitbetaling pensioen	€	41.758
Stortingen 2020:		
Storting vanuit exploitatie	€	174.392
Stand per 31-12-2020	**€**	**2.449.389**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	1.943.240

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
De nieuwe berekeningen per 31 december 2020 van Raet/Deloitte zijn uitgegaan van een rekenrente van 0,082%. Dat was niet geraamd.

Besteding na 2020
Er is rekening gehouden met de maximale verplichting.

Ontslaguitkering burgemeester

Beheerder: Team HR

Doel
De gemeente is op basis van het rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers verplicht om wachtgeld en een tegemoetkoming in de verhuiskosten te betalen. Daarnaast is de gemeente verplicht om op basis van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers een voorziening voor de kosten hiervan te vormen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**379.770**
Onttrekkingen 2020:		
Wachtgeld	€	121.060
Verhuiskostenvergoeding	€	3.940
Begeleiding	€	14.022
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**240.748**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	n.v.t.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
N.v.t. dit is een nieuw gevormde voorziening.

Besteding na 2020
Uit deze voorziening zal het wachtgeld van de burgemeester worden betaald.

Vastgoed ontwikkeling
Beheerder: team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel:
Het college heeft de intentie uitgesproken om het vastgoed in het Vitaal Centrum de komende jaren te verkopen. Voor de waardering van dit jaar betekent dit dat aangesloten moet worden bij de actuele waarde.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**1.905.156**
Onttrekkingen 2020:		
Vrijval	€	221.663
Stortingen 2020:	€	0
Stand per 31-12-2020	**€**	**1.683.493**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	2.109.385

Analyse geraamde en werkelijke stand 31 december 2020
Voor de bepaling van de actuele waarde is een taxatierapport opgesteld. De getaxeerde waarde is op de peildatum lager dan de vervangingskosten van het vastgoed. Bij verkoop van het vastgoed kan deze voorziening worden aangesproken als zich een boekverlies zou voordoen.

Bestedingen na 2020
We zullen regelmatig een taxatierapport laten opstellen. Als de waarde afwijkt van het in de voorziening opgenomen bedrag zal dit worden aangepast.

Verliesgevende complexen grondexploitaties
Beheerder: team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel:
Deze voorziening is gevormd om de verwachte verliezen die uit de resultaatberekeningen van de in exploitatie zijnde complexen van de Grondexploitatie komen, op te kunnen vangen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**6.061.373**
Onttrekkingen 2020:		
Afsluiten Ploen-Zuid	€	2.512.805
Afsluiten Westreenen	€	427.488
Stortingen 2020:		
Verliesneming VCD	€	54.309
Verliesneming Seingraaf	€	365.564
Stand per 31-12-2020	**€**	**3.540.953**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	4.792.082

De herziene exploitatieberekening van de complexen Seingraaf en Vitaal Centrum geven een verlies op einddatum van in totaal € 3.540.953. Jaarlijks zal na herziening van de exploitatieberekeningen worden gekeken of de voorziening nog toereikend is.

Analyse geraamde en werkelijke stand 31 december 2020.

De voorziening is aangevuld op basis van de geactualiseerde grondexploitaties.

Besteding na 2020:

Vitaal Centrum Duiven	2.485.891
Seingraaf	1.055.062
Totaal	3.540.953

Dubieuze debiteuren
Beheerder: Team Financien
Doel:
Deze voorziening is gevormd voor het risico van oninbaarheid.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**126.420**
Onttrekkingen 2020:		
Oninbaar 2020	€	72.415
Stortingen 2020:		
Exploitatie dub. deb. 2020	€	78.861
Stand per 31-12-2020	**€**	**132.866**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	73.094

Analyse geraamde en werkelijke stand 31 december 2020
De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de belastingdebiteuren is gemaakt o.b.v ervaringscijfers en de publieke debiteuren o.b.v een ouderdomsanalyse. In de begroting was geen onttrekking/storting opgenomen. Onderbouwing stand per 31-12-2020:
-oninbare debiteuren privaat en publiekrechtelijk € 82.866
-oninbare debiteuren belastingen € 50.000

Besteding na 2020:
Wanneer blijkt dat deze voorziening te hoog of te laag is, wordt deze aangepast.

Dubieuze debiteuren RSD
Beheerder: Team Financien

Doel:
De invorderbaarheid van de debiteuren in het kader van artikel 69 participatiewet waarvan de uitvoering plaats vindt bij de RSD, worden jaarlijks beoordeeld op basis van invorderbaarheid. Voor het gedeelte dat dubieus is, wordt een bedrag in deze voorziening opgenomen. Het daadwerkelijk oninbare gedeelte wordt dan uit de voorziening onttrokken.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**489.655**
Onttrekkingen 2020:		
Debiteuren RSD leenbijstand	€	73.182
Stortingen 2020:		
Mutatie 2020	€	20.295
Stand per 31-12-2020	**€**	**436.768**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	413.371

Analyse geraamde en werkelijke stand 31 december 2020
De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de belastingdebiteuren is gemaakt o.b.v ervaringscijfers en de publieke debiteuren o.b.v een ouderdomsanalyse. In de begroting was geen storting opgenomen.

Besteding na 2020:
Wanneer blijkt dat deze voorziening te hoog of te laag is, wordt deze aangepast.

Afwikkeling complexen
Beheerder: team Ruimtelijke Ontwikkeling

Doel
Deze voorziening is in het leven geroepen voor nog te maken kosten van reeds financieel afgewikkelde complexen. Het betreft investeringen voor relatief kleine afwikkelingen binnen het plangebied.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**106.965**
Onttrekkingen 2020:		
Diverse	€	1.398
Stortingen 2020:		
Afsluiten Westreenen	€	380.669
Afsluiten Ploen-Zuid	€	4.000
Stand per 31-12-2020	**€**	**490.236**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	111.543

Analyse geraamde en werkelijke stand 31 december 2020
Er zijn kosten gemaakt inzake afwikkeling complexen Welleveld en Vergertlaan.

Besteding na 2020
De voorziening zal toereikend zijn om de nagekomen kosten op enig moment te dekken. Bij afsluiten van complexen wordt zonodig geld in deze voorziening gestort.

Wrm/nazorg afgesloten complexen	21.000
Interne doorbelasting V&T afgesloten complexen	20.000
Procedurekosten planschadeverzoeken Wro	10.000
Diversen, onvoorzien en prijsstijgingen	7.500
Publiekrechtelijke heffingen	1.000
Verplaatsen boom rijksweg 64 (Vergertlaan)	5.000
Welleveld grex 2018 t/m 2020	41.000
Ploen-Zuid grondwerk kvl Rijksweg 17a	4.000
Westreenen groenvoorzieningen	44.000
Westreenen (openbare verlichting en brandkranen)	33.000
Westreenen (riolering, plankosten en overigen)	14.547
Westreenen verharding woonrijp	289.189

Voorzieningen ter egalisatie van kosten

Groot onderhoud algemene accommodaties
Beheerder: team Realisatie en Beheer

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999) voor Gemeentehuis, gebouw Regina Pacis en de Gemeentewerf inclusief Brandweergarage.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**476.761**
Onttrekkingen 2020:		
Onderhoudsmaatregelen	€	13.896
Stortingen 2020:		
Bijdrage exploitatie	€	109.827
Stand per 31-12-2020	**€**	**572.693**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	491.775

Inflatie
Inflatiecorrectie 2%.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Een aantal werkzaamheden, o.a. vervangen tapijt, vitrage en schilderwerk zijn doorgeschoven naar 2021.

Besteding na 2020
De werkzaamheden worden conform de planning in meerjarenbegroting uitgevoerd.

Groot onderhoud sportaccommodaties
Beheerder: team Realisatie en Beheer

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999) van de twee sporthallen en de turnhal.

Inflatie
Inflatiecorrectie 2%.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**987.124**
Onttrekkingen 2020:		
onderhoudsmaatregelen	€	38.981
Stortingen 2020:		
Bijdrage vanuit exploitatie	€	153.952
Stand per 31-12-2020	**€**	**1.102.095**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	1.142.481

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Er zijn nog noodzakelijke werkzaamheden uitgevoerd.

Besteding na 2020
De werkzaamheden conform de planning meerjarenbegroting 2018.

Groot onderhoud culturele accommodaties
Beheerder: team Realisatie en Beheer

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999).

Inflatie
Inflatiecorrectie 2%.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**473.027**
Onttrekkingen 2020:	€	0
Stortingen 2020:		
Inflatie	€	
Bijdrage vanuit exploitatie	€	80.304
Stand per 31-12-2020	**€**	**553.331**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	564.632

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Er zijn gen onderhoudswerkzaamheden ten laste van de voorziening uitgevoerd. Deze zijn doorgeschoven naar 2021.

Besteding na 2020
De werkzaamheden conform de planning meerjarenbegroting.

Onderhoud wegen
Beheerder: team Realisatie en Beheer

Doel
Het onderhouden van de wegen enz. conform het beleidsplan onderhoud wegen. De voorziening wordt jaarlijks vanuit de exploitatie gevoed, terwijl de geplande maatregelen op deze voorziening worden geboekt.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**7.338.021**
Onttrekkingen 2020		
Onderhoudsmaatregelen	€	492.792
Stortingen 2020		
Rente	€	
Bijdrage vanuit exploitatie	€	1.221.207
Stand per 31-12-2020	**€**	**8.066.436**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	7.765.020

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Het groot asfalt onderhoud is doorgeschoven. Grotere werkzaamheden rondom de doortrekking van de A15 zijn uitgesteld tot hierover meer duidelijk is.
Daarnaast is er voor toekomstig onderhoud een bijdrage gestort in deze voorziening.

Besteding na 2020

Voorziening wegbeheer	2021	2022	2023	2024
Toevoeging aan de voorziening	1.236	1.327	1.376	1.403
Onttrekking aan de voorziening	465	2.598	49	658
Saldo	771	-1.271	1.327	745

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is

Riolering artikel 44 lid 2 BBV
Beheerder: team Realisatie en Beheer

Doel
Deze voorziening is gevormd ten behoeve van groot onderhoud en lasten grootschalige investeringenin de toekomst. Met name ook bedoeld om lasten te "egaliseren".

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**9.723.066**
Onttrekkingen 2020:	€	0
Stortingen 2020:		
Bijdrage vanuit exploitatie 2020	€	1.100.911
Stand per 31-12-2020	**€**	**10.823.977**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	10.137.890

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Door uitgestelde investeringen zijn er minder kapitaallasten en minder onderzoekskosten en is de toevoeging aan deze voorziening hoger.

Besteding na 2020
Deze voorziening zal worden ingezet om grootschalige vervangingen te kunnen bekostigen.

Kapitaallasten afvalinzameling
Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel
Deze voorziening wordt ingezet om de kapitaallasten van uitgestelde investeringen te bekostigen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2019	**€**	**16.837**
Onttrekkingen 2020:		
Vrijval kapitaallasten	€	4.897
Stortingen 2020:		
Diverse kapitaallasten	€	16.127
Stand per 31-12-2020	**€**	**28.067**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	3.140

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Door het doorschuiven van een aantal investeringen zijn de kapitaallasten van de investeringen in deze voorziening gestort.

Besteding na 2020
Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten van de uitgestelde investeringen.

Afvalinzameling
Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Doel
Deze voorziening wordt ingezet om de uitgaven met betrekking tot de inzameling van huishoudelijk afval te bekostigen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**130.312**
Onttrekkingen 2020:	€	0
Stortingen 2020:		
saldo exploitatie	€	105.338
Stand per 31-12-2020	**€**	**235.650**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	93.168

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Doordat de opbrengst van de afvalstoffenheffing hoger is dan de werkelijke kosten is het verschil in de voorziening gestort.

Besteding na 2020
Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van kosten met betrekking tot de inzameling van huishoudelijk afval.

A15
Beheerder: Team Projecten

Doel
Deze voorziening wordt ingezet om alle gemeentelijke kosten en en inkomsten met betrekking tot een voortvarende vergunningverlening en toezicht tot aan de oplevering (inclusief nazorg) van het Project ViA15 te egaliseren.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2020	**€**	**0**
Onttrekkingen 2020:		
leges omgevingsvergunning	€	228.502
inhuur personeel	€	35.386
Stortingen 2020:		
Bijdrage Rijkswaterstaat	€	778.030
Stand per 31-12-2020	**€**	**514.142**
Geraamde stand per 31-12-2020	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2020
Van Rijkswaterstaat is een bedrag ontvangen ter dekking van de leges voor de aan te vragen omgevingsvergunningen mbt de A15.

Besteding na 2020
Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van de vergunningvverlening en het bouwtoezicht ook alle extra (inhuur) kosten voor een voortvarende afhandeling.

C4 Vaste schulden en waarborgsommen

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2020
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	36.410	31.815
Waarborgsommen	37	45
Totaal	**36.447**	**31.860**

Bedragen x € 1.000

Toelichting:

Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen
De totale rentelast voor lang geld 2020 is € 511.424. Gemiddeld heeft de gemeente Duiven in 2020 1,50% rente betaald voor de eigen financiering. In 2020 is er totaal € 4.595.795 afgelost. Er is in 2020 geen nieuwe geldlening aangetrokken.

Waarborgsommen

In 2020 is er een aanvullende waarborgsom ontvangen van totaal € 8.034 voor de huur van een pand op het Remigiusplein en de Pastoriestraat.

D: Vlottende passiva

D1: Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2020
Kasgeldleningen	4.000	5.000
Overige schulden	1.910	2.949
Totaal	**5.910**	**7.949**

Bedragen x € 1.000.

D4: Overlopende passiva

Overlopende passiva

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2020
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren :	2.107	4.058
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	3.105	993
Totaal	**5.212**	**5.051**

Bedragen x € 1.000

Toelichting:
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren:

Overheidslichaam	Saldo 1-1-2020	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen/ Terug betalingen	Saldo 31-12-2020
Provincie Gelderland Fietstunnel	1.330		1.330	0
Provincie Gelderland snelfietsroute	20		20	0
Rijksdienst uitkering uitkoop woningen(Rijk)	41			41
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Rijk)	53	70	64	59
Provincie Gelderland wijk voor de toekomst	8	3	8	3
Provincie Gelderland Leefbaarheid de Liemers	7			7
Provincie Gelderland herontwikkeling Rijksweg	446	468	18	896
Provincie Gelderland Sociale innovatie		40	12	28
Ministerie Infra en waterstaat stimulering verkeersveiligheid(Rijk)		397		397
Provincie Gelderland subsidie busbaan Westsingel		760	10	750

Provincie Gelderland subsidie bushaltes		41		41
St Afvalfonds subsidie zwerfafval	49	63	49	63
Ministerie Binnenlandse Zaken regeling reductie energieverbruik (Rijk)		290	158	132
Rijksdienst Ondernemend Ned. subs extern advies (Rijk)		21		21
Ministerie van onderwijs OAB	153	325	195	283
Ministerie van Sociale Zaken TOZO gelden9Rijk)		3.675	2.337	1.338
Totaal beklemde middelen	**2.107**	**6.153**	**4.201**	**4.058**

Bedragen x € 1.000

Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

Een bedrag aan nog te betalen kosten van € 820.984 voor Wmo 2021. Het restant bestaat uit een aantal minder grote bedragen.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Soort instelling	Aard lening	Som van bedrag lening	Max van verleende borg	Som per 31-12-2019	Som per 31-12-2020
Culturele instellingen	Gemeentegarantie	480	100%	144	139
Overige	Gemeentegarantie	51.765	100%	127	0
Sportverenigingen	Gemeentegarantie	896	100%	274	230
Woningcorporatie	Gemeentegarantie	2.005	100%	1.248	0
Woningbouw corporaties	WSW max. 50% aansprakelijk	62.480	50%	24.638	14.410
Particulieren woning bezitters	Nationale hypotheek garantie			153.000	135.000
Eindtotaal		**117.626**		**179.431**	**149.779**

Bedragen x € 1.000

De gemeente Duiven is in 2020 niet aangesproken inzake borg- en garantiestellingen.

Het BBV bepaalt dat in het jaarverslag een paragraaf moet worden opgenomen die informatie bevat over topinkomens, zoals bedoeld in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).
De wet normering topinkomens verbiedt dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan het ministersalaris. De WNT-norm voor 2020 is € 194.000.
De WNT-norm is tot stand gekomen nadat er in de voorafgaande jaren een toenemende maatschappelijke verontwaardiging was ontstaan over de hoge salarissen (en ontslagvergoedingen) voor openbare bestuurders, vooral indien ook nog sprake was van slecht functionerende bestuurders.

De WNT definieert het begrip topfunctionaris voor instellingen in de (semi)publieke sector als:

1. de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen;

2. de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan en;

3. degene of degenen belast met de dagelijkse leiding.

De leden van de gemeenteraad van de gemeente Duiven ontvangen een vergoeding van de gemeente Duiven.
Voorts zijn bij de gemeente Duiven in 2020 geen functies of dienstverbanden en uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband geweest, die vermelding in dit verslag noodzakelijk maken.

Nedvang

Nieuwe afspraken over de inzameling, recycling en vergoeding van verpakkingen zijn vastgelegd in de Ketenovereenkomst verpakkingen 2020-2029. De gemeente Duiven heeft hierin gekozen voor het bronscheidingsmodel, ingaande op 1 april 2020. In het eerste kwartaal 2020 gold nog de “oude” Raamovereenkomst.

De volgende opdrachten zijn Europees aanbesteed:

#	Onderwerp	Aard aanbesteding	Aanvang	Eind	Looptijd in jaren (incl. evt. verlenging)	Ingeschatte last per jaar
1	Inzameling van huishoudelijk afval in gemeente Duiven	Dienst	1-1-2016	31-12-2022	5(7)	570.000
2	Verwerking GFT- en restafval	Dienst	1-1-2015	31-12-2022	5(2*3)	450.000
3	Onderhoud van openbare verlichting	Dienst	1-1-2021	31-12-2022	2(2)	116.250
4	Leveringsovereenkomst elektriciteit	Dienst	1-1-2016	31-12-2022	5(2)	250.000

Recht op verliescompensatie in het kader van de vennootschapsbelasting

De gemeente Duiven heeft een bedrag van afgerond € 1.665.000 buiten de balans opgenomen onder de activa zijde van de balans. Dit betreft het toekomstige recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Fiscaal resultaat 2016 (fiscaal verlies)	€ 93.000
Fiscaal resultaat 2018 (fiscaal verlies)	€ 177.000
Fiscaal resultaat 2019 (fiscaal verlies)	€ 295.000
Fiscaal resultaat 2020 (prognose; fiscaal verlies)	€ 1.100.000
Totaal	€ 1.665.000

Kredietfaciliteit BNG

Westervoort heeft bij de BNG een kredietfaciliteit van € 2.500.000. Tot aan het bedrag van € 2.500.000 zijn de kosten de 1 maand Euribor met een opslag van 0,15%. Boven het krediet bedrag van € 2.500.000 komt er ook nog een opslag bij van 5% rente.

Onzekerheid eigen bijdragen (CAK)

Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen

bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.

Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. In 2019 is voor € 223.663 aan eigen bijdrage via het CAK verantwoord.

WNT 2020 vast personeel

De gemeentesecretaris staat op de loonlijst van 1stroom en wordt doorbelast aan de gemeente Duiven.

Gegevens 2020			
bedragen x € 1	Mevrouw Josien van Buren	De heer Wouter Bosch	De heer Chris Papjes
Functiegegevens	Griffier	Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01-01 29-02	01-03 31-12	01-01 31-12
Omvang van het dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,80	0,8	0,80
Dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare kostenvergoedingen	10.848	57.395	88.109
Beloningen betaalbaar op termijn	1.697	9.795	19.230
Bezoldiging	***12.545***	***67.190***	***107.339***
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	26.361	134.439	160.800
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t	N.v.t	N.v.t
TOTAAL BEZOLDIGING 2020	12.545	67.190	107.339
Gegevens 2019			
bedragen x € 1	Mevrouw Josien van Buren		De heer Chris Papjes
Functiegegevens	Griffier		Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 31-12		01-01 31-12
Omvang van het dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,80		1,00
Dienstbetrekking	Ja		Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare kostenvergoedingen	56.457		107.452
Beloningen betaalbaar op termijn	9.198		18.034
Bezoldiging	***65.655***		***125.486***
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	155.200		194.000
TOTAAL BEZOLDIGING 2019	65.655		125.486
3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT			
De hierboven vermelde topfunctionarissen hebben in 2020 geen bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag ontvangen.			
Dit geldt ook voor de overige functionarissen met een dienstbetrekking in 2020.			

De heer E.N. Bosscha is benoemd als plaatsvervangend griffier die slechts wordt ingezet bij kortstondige uitval van de griffier en hierbij alleen ondersteunende taken uitvoert.

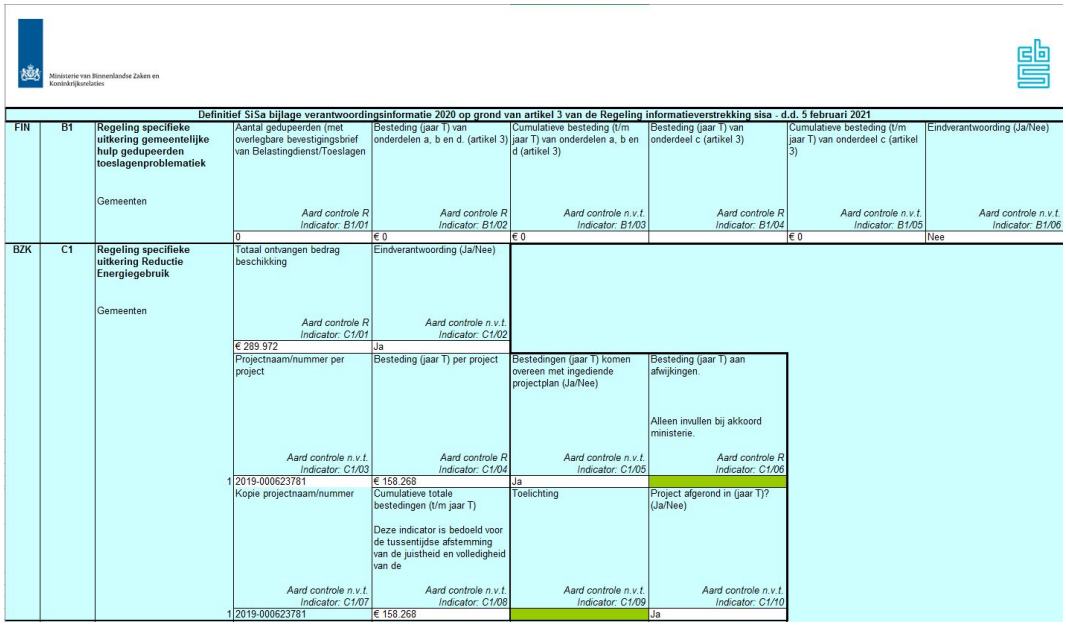
Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na belansdatum te melden.

Bijlagen behorende bij de jaarrekening

1 SISA
2 Baten en lasten per taakveld

SISA

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021

FIN	B1	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen *Aard controle R Indicator: B1/01*	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3) *Aard controle R Indicator: B1/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3) *Aard controle n.v.t. Indicator: B1/03*	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R Indicator: B1/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle n.v.t. Indicator: B1/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: B1/06*
			0	€ 0	€ 0		€ 0	Nee
BZK	C1	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Totaal ontvangen bedrag beschikking *Aard controle R Indicator: C1/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02*				
			€ 289.972	Ja				
			Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R Indicator: C1/04*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: C1/05*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie. *Aard controle R Indicator: C1/06*		
		1	2019-000623781	€ 158.268	Ja			
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t. Indicator: C1/07*	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de *Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10*		
		1	2019-000623781	€ 158.268		Ja		

OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform *Aard controle R Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R Indicator: D8/04*		
			€ 195.131	€ 0	€ 0	€ 153.724		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R Indicator: D8/08*		
		1						
IenW	E20	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06*	De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, aantallen) *Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08*		
		1	vrijliggend fiets-/brompad	Nee				
		2	kort rechtstanden/verkeersdrempels	Nee				
		3	aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden	Nee				
		4	verbreden van fietspaden	Nee				
		5	aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom	Nee				

EZK	F1	**Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding**	Totale Besteding (jaar T) ten last van Rijksmiddelen (automatisch berekend) *Aard controle R* *Indicator: F1/01*						
			€ 0						
			Projectnaam/UWHS-nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F1/02*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning *Aard controle R* *Indicator: F1/03*	Is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: F1/04*	Indien woning verplaatst: conform de ingediende perceelschets (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: F1/05*	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: F1/06*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot en met (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: F1/07*	
			1 UWHS170114	€ 0	Nee		Nee	€ 461.240	
EZK	F9	**Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie**	Projectnaam/nummer *Aard controle R* *Indicator: F9/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F9/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/05*		
			1 EAW-20-00458499	€ 0	€ 0	Nee			
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/05*						
			Nee						
SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeenteeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*	
			€ 5.630.485	€ 108.784	€ 668.245	€ 3.660	€ 31.496	€ 170	

			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/12*	
			€ 52.577	€ 507	€ 0	€ 205.176	€ 0	Nee	
SZW	G2A	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2019** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/01*	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/02*	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/03*	Besteding (jaar T-1) **IOAW** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/04*	Baten (jaar T-1) **IOAW** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/05*	Besteding (jaar T-1) **IOAZ** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/06*	
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 5.525.248	€ 97.242	€ 706.618	€ 12.425	€ 29.084	
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/07*	Baten (jaar T-1) **IOAZ** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/08*	Besteding (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/09*	Baten (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/10*	Baten (jaar T-1) **WWIK** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/11*	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/12*	
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 0	€ 0	€ 1.428	€ 0	€ 190.335	
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/13*	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/14*					

Aantal
Invullen in

SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.		Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
				€ 0	€ 0	€ 6.754	€ 0	€ 0	€ 0
				Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/07*					
				Nee					
SZW	G3A	**Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2019** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)		Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/01*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/02*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/03*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/04*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/05*	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/06*
			1	060226 Gemeente Duiven	€ 35.447	€ 0	€ 600	€ 18.710	€ 2.660
				Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/07*	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/08*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/09*	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/10*		
			1	060226 Gemeente Duiven	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 1.417.933	€ 121.681	€ 54.108	€ 147	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 338.410	€ 10.055	€ 12.914	€ 12	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 250.335	€ 0	€ 9.553	€ 0	€ 0
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 *Aard controle R* *Indicator: G4/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	401	27	€ 0	Nee	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	82	3		Nee	
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	73	1		Nee	
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/12*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrek buitenland (gem Maastricht), aflo Aantal Invullen in hele waarden *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/16*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					

			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)					
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten		Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
				€ 181.480	€ 43.369				
				Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
			1	1.2 onroerende zaken renovatie	€ 65.123	€ 65.123			
			2	1.2 onroerende zaken renovatie	€ 1.576	€ 1.576			
			3	1.2 onroerende zaken renovatie	€ 9.737	€ 9.737			
			4	1.3 onroerende zaken onderhoud	€ 32.020	€ 32.020			
			5	1.3 onroerende zaken onderhoud	€ 0	€ 0			
			6	1.3 onroerende zaken onderhoud	€ 7.417	€ 7.417			
			7	1.3 onroerende zaken onderhoud	€ 5.388	€ 5.388			
			8	1.3 onroerende zaken onderhoud	€ 16.850	€ 16.850			
			9	2.2 roerendezaken Dienstverlening door derden	€ 0	€ 0			
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/09*	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/10*	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/11*			
			1	1.2 onroerende zaken renovatie	€ 65.123	36%			
			2	1.2 onroerende zaken renovatie	€ 1.576	1%			
			3	1.2 onroerende zaken renovatie	€ 9.737	5%			
			4	1.3 onroerende zaken onderhoud	€ 32.020	18%			
			5	1.3 onroerende zaken onderhoud		0%			
			6	1.3 onroerende zaken onderhoud	€ 7.417	4%			
			7	1.3 onroerende zaken onderhoud	€ 5.388	3%			
			8	1.3 onroerende zaken onderhoud	€ 16.850	9%			
			9	2.2 roerendezaken Dienstverlening door derden		0%			
VWS	H8	**Regeling Sportakkoord**		Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/01*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/02*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/03*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	
				€ 0	€ 20.000	€ 0	€ 20.000	Ja	

Baten en Lasten per Taakveld

		Begroting na wijziging			Werkelijk		
TV	Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
01	Bestuur	0	1.694.178	-1.694.178	22.461	1.813.611	-1.791.150
02	Burgerzaken	255.453	458.755	-203.302	264.024	429.157	-165.133
03	Beheer overige gebouwen en gronden	668.291	1.278.071	-609.780	1.279.130	1.271.509	7.621
04	Overhead	375.532	9.282.905	-8.907.373	357.859	7.761.938	-7.404.080
05	Treasury	886.446	210.254	676.192	807.154	99.956	707.198
061	OZB-woningen	3.538.560	223.838	3.314.722	3.497.064	231.722	3.265.342
062	OZB-niet woningen	2.230.469	118.680	2.111.789	2.233.492	141.436	2.092.056
064	Belastingen overig	529.781	109.478	420.303	488.084	93.868	394.216
07	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	36.699.037	0	36.699.037	36.295.216	0	36.295.216
08	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	70.954	1.233.134	-1.162.180	92.807	116.186	-23.380
09	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
11	Crisisbeheersing en brandweer	0	890.144	-890.144	0	865.232	-865.232
12	Openbare orde en veiligheid	14.305	411.307	-397.002	50.044	301.821	-251.776
Programma 1 Bestuur		45.268.828	15.910.744	29.358.084	45.387.335	13.126.437	32.260.898
41	Openbaar basisonderwijs	0	85.115	-85.115	0	86.004	-86.004
42	Onderwijshuisvesting	91.718	1.266.151	-1.174.433	101.464	1.307.969	- 1.206.505
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	334.590	1.200.636	-866.046	344.841	1.063.365	- 718.524
51	Sportbeleid en activering	203.833	320.737	-116.904	201.480	372.914	-171.434
52	Sportaccommodaties	279.462	1.330.660	-1.051.198	251.835	1.302.503	-1.050.668
53	Cultuurpresentatie, -productie en participatie	1.800	397.782	-395.982	1.917	322.194	- 320.277
54	Musea	0	129.252	-129.252	0	112.511	-112.511
55	Cultureel erfgoed	0	57.264	-57.264	0	60.916	-60.916
56	Media	0	309.240	-309.240	0	314.081	-314.081
57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	24.566	2.087.548	-2.062.982	30.642	1.718.688	-1.688.046
61	Samenkracht en burgerparticipatie	142.227	2.997.195	-2.854.968	143.664	2.741.639	-2.597.974
62	Wijkteams	0	131.955	-131.955	0	162.509	-162.509
63	Inkomensregelingen	6.095.592	8.667.066	-2.571.474	9.969.063	11.768.341	- 1.799.278
64	Begeleide participatie	0	2.315.339	-2.315.339	46.062	2.169.197	- 2.123.135
65	Arbeidsparticipatie	0	1.551.678	-1.551.678	600	1.783.541	-1.782.941
66	Maatwerkvoorzieningen Wmo	35.533	1.291.555	-1.256.022	61.537	1.199.675	-1.138.139
671	Maatwerkdienstverlening 18+	118.375	4.478.810	-4.360.435	187.870	4.479.137	-4.291.267
672	Maatwerkdienstverlening 18-	0	5.737.468	-5.737.468	0	5.991.923	-5.991.923
681	Geëscaleerde zorg 18+	0	319.624	-319.624	0	464.180	-464.180
682	Geëscaleerde zorg 18-	0	712.316	-712.316	0	454.174	-454.174
71	Volksgezondheid	0	1.237.245	-1.237.245	0	1.216.225	-1.216.225
Programma 2 Maatschappij		7.327.696	36.624.636	-29.296.940	11.340.974	39.091.686	-27.750.712
21	Verkeer en vervoer	58.599	3.145.546	-3.086.947	-34.094	2.863.283	-2.897.376
22	Parkeren	953	0	953	4.700	0	4.700

25	Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
31	Economische ontwikkeling	0	51.138	-51.138	0	58.448	-58.448
32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.590.509	1.410.844	179.665	2.699.290	1.483.594	1.215.695
33	Bedrijfsloket en -regelingen	95	13.120	-13.025	0	7.225	-7.225
34	Economische promotie	118.511	550.290	-431.779	367.421	654.987	-287.566
72	Riolering	2.451.139	2.054.909	396.230	2.430.304	2.302.604	127.700
73	Afval	2.642.025	1.988.099	653.926	2.771.614	2.131.776	639.838
74	Milieubeheer	4.863	667.609	-662.746	1.936	650.997	-649.061
75	Begraafplaatsen	54.505	141.160	-86.655	50.999	76.057	-25.058
81	Ruimtelijke ordening	594.443	1.792.135	-1.197.692	695.766	2.181.632	-1.485.867
82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	743.970	584.347	159.623	838.367	1.187.683	-349.316
83	Wonen en bouwen	759.774	735.842	23.932	872.459	874.365	-1.905
Programma 3 Omgeving		9.019.386	13.135.039	-4.115.653	10.698.762	14.472.651	-3.773.889
010	Mutaties reserves	7.104.301	1.302.078	5.802.223	1.058.813	617.824	440.989
Totaal na bestemming		68.720.211	66.972.497	1.747.714	68.485.884	67.308.597	1.177.286
011	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	1.747.714	-1.747.714	0	0	0

Bedragen in €

Bijlagen niet behorende tot de jaarrekening

1 Kerngegevens
2 Beleidsnota's per programma
3 Producten per programma

Kerngegevens

Sociale structuur	**1 januari 2020**	**1 januari 2021**
Inwoners:		
- < 20 jaar	5.453	5.299
- van 20 - 64 jaar	14.862	14.795
- van 65 jaar en ouder	4.819	4.971
Totaal	**25.134**	**25.065**
Bijstandsgerechtigden:		
- IOAW	45	43
- IOAZ	2	3
- BBZ	2	1
- WWB	374	386
Totaal	**423**	**433**
Fysieke structuur		
Oppervlakte gemeente (in ha)	3.516	3.516
Binnenwater (in ha)	126	126
Land (in ha)	3.390	3.390
Woningen	10.985	10.755
Bijzondere woongebouwen	5	5
Aantal woonruimten	**10.990**	**10.760**
Wegen, paden etc. binnen en buiten de bebouwde kom (in m² x 1.000)		
- Weg - gemiddeld belast	226	226
- Weg - licht belast	332	332
- Weg in woongebied	631	631
- Weg in verblijfsgebied	343	343
- Fietspaden	148	148
Openbaar groen (in m² x 1.000)	1.516	1.516
Sportcomplexen (in m² x 1.000)	185	185
Bermen (in m² x 1.000)	309	309
Bermen (in m¹ x 1.000)	125	125
Lichtmasten	5.662	5.512

Financiële structuur	**Jaarrekening 2019**		**Jaarrekening 2020**	
	Totaal	**per inwoner**	**Totaal**	**per inwoner**
Gewone uitgaven/inkomsten	67.162.481	2.672	67.408.860	2.689
Opbrengsten belastingen/retributies	12.112.490	482	12.283.491	490
- OZB	5.555.917	221	5.730.556	229
- Hondenbelasting	175.804	7	174.351	7
- Afvalstoffenheffing	1.968.965	78	2.186.888	87
- Rioolheffing	2.700.620	107	2.429.414	97
- Rioolaansluitrecht	-7.340	0	890	0
- Toeristenbelasting	168.833	7	125.464	5

Financiële structuur	**Jaarrekening 2019**		**Jaarrekening 2020**	
- Precariobelasting	265.027	11	265.027	11
- Reclamebelasting	50.500	2	47.500	2
- Marktgelden	0	0	0	0
- Lijkbezorgingsrechten	39.590	2	50.765	2
- Leges omgevingsvergunning	518.817	21	799.746	32
- Overige leges	423.515	17	472.890	19
Algemene Uitkering Gemeentefonds	34.337.000	1.366	36.295.000	1.448
Vaste schuld	36.410.352	1.449	31.814.557	1.269
- waarvan voor woningbouw	0	0	0	0
Eigen financieringsmiddelen	54.231.241	2.158	54.403.505	2.170
- Algemene Reserve	12.368.167	492	9.458.916	377
- Bestemmingsreserves	20.175.992	803	19.867.825	793
- Voorzieningen	21.948.638	873	25.076.764	1.000
Boekwaarde geactiveerde uitgaven	63.164.000	2.513	61.122.000	2.439
- waarvan voor woningbouw	0	0	0	0
Boekwaarde voorraad bouwgronden	24.028.000	956	22.665.000	904
Financieringstekort	-4.983.593	-198	-2.431.062	-97

Beleidsnota's per programma

Programma Bestuur
- Kaderstellende nota “Communicatie als beleid”.
- Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2022.
- Algemene Plaatselijke Verordening 2019.
- Drank- en Horecaverordening 2019.
- Evenementenbeleid (2014).
- Regionaal crisisplan (2020-2023).
- Reclamenota (2009).
- Bibob-beleid (2018).
- Damoclesbeleid 2019.
- Speelautomatenhallenverordening 2017
- Beleidsregel hinderlijke en gevaarlijke honden 2019
- Beleidsregel aanpak illegaal vuurwerk 2020.
- Horecasanctiebeleid (2005).
- Prostitutiebeleid (2000).
- Coffeeshopbeleid (1998).

Programma Maatschappij
- Verordening onderwijshuisvesting 2009.
- De Toekomstvisie “Duiven kiest voor kwaliteit” (2006).
- Cultuurnota 2002-2005.
- Kaderstellende nota vernieuwend sportbeleid 2005-2010 (2005).
- Duiven Pro Sport Eindmeting 2008 (2009).
- Nota Bewegen, Ontmoeten, Sport en Spelen (2016).
- Beelden uit Duiven (2007).
- Regionale nota “Zorgen voor gezondheid” (2004).
- Inburgering en Participatie Duiven & Westervoort (2019)
- Kader toezicht en handhaving MGR >> Marjolein
- Transformatie-agenda
- Notitie Samen Sterk 2020-2021
- Verordening maatschappelijke ondersteuning Duiven 2020
- Verordening individuele inkomenstoeslag Duiven 2018
- Beleidsnotitie Minimabeleid 2018 en verder Duiven; evaluatie en doorontwikkeling...
- Beleidsnotitie Schuldhuldpverlening 2019-2022
- Verordening individuele studietoeslag Duiven 2016
- Integraal Huisvestingsplan (IHP) primair onderwijs (2019)

Programma Omgeving
- “Mobiliteitsplan Duiven” 2016 - 2026.
- Watertakenplan de Liemers (2016).
- Beleidsplan wegen – Miwegen (2011).
- Nota civiele kunstwerken (2002).
- Beleids- en beheerplan openbare verlichting (2011).
- Structuurvisie Duiven 2009.
- Groenbeleidsplan 2004 - 2013.
- Nota Detailhandelsbeleid (2012).
- Structuurvisie Duiven (2015).
- Revitalisering bedrijventerrein Centerpoort Nieuwgraaf 2010.
- Actief bodembeheer, bodembeheersplan met bijbehorende bodemkwaliteitskaarten (2000).
- Professionalisering van de Handhavingorganisatie (Milieu) “Beter verantwoord, verantwoord beter” (2004).
- Afvalbakkenplan (2020).
- Afvalstoffenverordening en Uitvoeringsbesluit 2016.
- Kadernota Bezuinigingen 2015-2018.

- Evaluatierapport 'Afval loont' (2017).
- Grondstoffenplan Samen minder afval 2021 (recent vastgesteld, tbv 2021).
- Nota "Duivense Interne Milieuzorg 2008-2011" (2008).
- Nota "Klimaatbeleid 2008-2011" (2008).
- Nota "Geurbeleid" (2008).
- Nota bodembeheer gemeente Duiven 2011.
- Nota "Hondenbeleid" 2012-2015 (2011).
- Nota "Geluidsbeleid" 2010-2013 (2010).
- Beleidsvisie externe veiligheid.
- Beleidsregels t.b.v. verdeling geluid- en geurruimte bedrijventerrein Roelofshoeve (2008).
- ‘Beleidsregels planologische afwijkingsmogelijkheden”(‘kruimelgevallen’) actualisatie 2020
- "Landschapsontwikkelingsplan 2014.
- “Welstandsnota en daarbij door de raad vastgestelde Beeldkwaliteitsplannen” (2007).
- Alle vigerende bestemmingsplannen.
- “Brandveiligheidsbeleid bestaande bouw” (2003).
- Bouwbeleidsplan “Beter verantwoord, verantwoord beter” (2004).
- Professionalisering van de Handhavingorganisatie (Brandveiligheid) “Beter verantwoord, verantwoord beter”.
- Handboek Archeologie (actualisatie 2014).
- Ontwikkelingskader Buitengebied (2012).
- "Addendum Welstandsnota licht en led" (2016).
- Nota Grondbeleid (2008).
- Beleidsnotitie ‘Woningsplitsing, kleinschalige woningbouwinitiatieven en functieverandering naar wonen’ (2020)
- Woonvisie Duiven 2017
- Woonagenda Duiven 2017
- Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027
- Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven 2019
- Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025
- Regionale Woondeal 2020

Producten per programma

TV	Omschrijving	Portefeuillehouder	Team	Wettelijk/Autonoom
Programma 1 Bestuur				
01	Bestuur	Burgemeester	ADV	Wettelijke taak
02	Burgerzaken	Burgemeester	BB	Wettelijke taak
03	Beheer overige gebouwen en gronden	Wethouder Spaargaren	TH	Wettelijke taak
04	Overhead	Wethouder Goossen	FIN	Autonoom
05	Treasury	Wethouder Goossen	FIN	Autonoom
061	OZB-woningen	Wethouder Goossen	BB	Autonoom
062	OZB-niet woningen	Wethouder Goossen	BB	Autonoom
064	Belastingen overig	Wethouder Goossen	BB	Autonoom
07	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	Wethouder Goossen	FIN	Wettelijke taak
08	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	Wethouder Goossen	FIN	Autonoom
09	Vennootschapsbelasting	Wethouder Goossen	FIN	Autonoom
11	Crisisbeheersing en brandweer	Burgemeester	ADV	Wettelijke taak
12	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester	ADV	Autonoom
Programma 2 Maatschappij				
41	Openbaar basisonderwijs	Wethouder Knuiman	SD	Wettelijke taak
42	Onderwijshuisvesting	Wethouder Knuiman	SD	Wettelijke taak
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Wethouder Knuiman	SD	Wettelijke taak
51	Sportbeleid en activering	Wethouder Goossen	SD	Autonoom
52	Sportaccommodaties	Wethouder Goossen	SD	Autonoom
53	Cultuurpresentatie, -productie en participatie	Wethouder Tiedink	SD	Autonoom
54	Musea	Wethouder Tiedink	SD	Autonoom
55	Cultureel erfgoed	Wethouder Tiedink	SD	Autonoom
56	Media	Wethouder Goossen	SD	Wettelijke taak
57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Wethouder Spaargaren	R&B	Autonoom
61	Samenkracht en burgerparticipatie	Wethouder Goossen	SD	Autonoom
62	Wijkteams	Wethouder Knuiman	WT	Wettelijke taak
63	Inkomensregelingen	Wethouder Knuiman	SD	Wettelijke taak
64	Begeleide participatie	Wethouder Knuiman	SD	Wettelijke taak
65	Arbeidsparticipatie	Wethouder Knuiman	SD	Wettelijke taak
66	Maatwerkvoorzieningen Wmo	Wethouder Knuiman	SD	Wettelijke taak
671	Maatwerkdienstverlening 18+	Wethouder Knuiman	SD	Wettelijke taak
672	Maatwerkdienstverlening 18-	Wethouder Knuiman	SD	Wettelijke taak
681	Geëscaleerde zorg 18+	Wethouder Knuiman	SD	Wettelijke taak
682	Geëscaleerde zorg 18-	Wethouder Knuiman	SD	Wettelijke taak
71	Volksgezondheid	Wethouder Knuiman	SD	Wettelijke taak
Programma 3 Omgeving				
21	Verkeer en vervoer	Wethouder Spaargaren	R&B	Wettelijke taak
22	Parkeren	Wethouder Spaargaren	R&B	Autonoom
25	Openbaar vervoer	Wethouder Spaargaren	R&B	Autonoom

31	Economische ontwikkeling	Wethouder Spaargaren	RO	Autonoom
32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Wethouder Spaargaren	RO	Wettelijke taak
33	Bedrijfsloket en -regelingen	Burgemeester	RO	Autonoom
34	Economische promotie	Burgemeester	RO	Autonoom
72	Riolering	Wethouder Spaargaren	R&B	Wettelijke taak
73	Afval	Wethouder Spaargaren	R&B	Wettelijke taak
74	Milieubeheer	Wethouder Spaargaren	OZ	Wettelijke taak
75	Begraafplaatsen	Burgemeester	BEH/BUITEN	Wettelijke taak
81	Ruimtelijke ordening	Wethouder Spaargaren	RO	Wettelijke taak
82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Wethouder Spaargaren	RO	Wettelijke taak
83	Wonen en bouwen	Wethouder Goossen	RO	Wettelijke taak
010	Mutaties reserves	Wethouder Goossen	FIN	Autonoom

Geactiveerde kredieten

Overzicht lopende kredieten

Krediet	Totaal krediet	Uitgaven t/m 2019	Restant na 2019	Krediet 2020	Beschikbaa in 2020	Uitgaven 2020	bedrag Restant	Raming na 2020	A/O	Toelichting
Vervangingsinvestering Eilandplein	75.000		75.000		75.000	0	75.000	75.000	O	uitvoering in 2021
Investering duurzaamheid Eilandplein	20.000		20.000		20.000	0	20.000	20.000	O	uitvoering in 2021
Investeringen aanpassingen Eilandplein	120.000		120.000	165.000	285.000	13.194	271.806	271.806	O	uitvoering in 2021
Aankoop grond Roodwilligenstraat	198.538		198.538	0	198.538	198.538	0	0	A	
Vervanging civiele kunstwerken 2018	25.000		25.000		25.000	0	25.000	0	A	Na inspectie blijken maatregelen nog niet nodig.
Zoutopslagtanks 2018	25.000		25.000		25.000	0	25.000	25.000	O	Zoutopslag is nog in orde. Wordt in 2021 opnieuw bekeken.
Meetpunt strooien	20.000	7.732	12.268		12.268	14.063	-1.795	0	A	
Aanleg fietstunnel snelfietsroute	750.000	80.435	669.565		669.565	-80.435	750.000	0	A	Gemeenteraad heeft besloten geen tunnel te bouwen.
Snelfietsroute SFR 2015	218.500	528.844	-310.136		-310.136	-434.705	124.569	124.569	O	Project loopt door in 2021.
Fietsvoorziening Dijkgraaf	40.000	3.052	36.948		36.948	0	36.948	36.948	O	Wordt meegenomen in laatste aanpassingen Nieuwgraaf. Verwachte uitvoering 2021-2022.
Fietsoversteken duiven 2017	93.020	80.000	13.020		13.020	0	13.020	13.020	O	Er wordt nog gesproken over de oversteek Eilandplein.
Snelheidsreductie Heilweg	30.000		30.000		30.000	0	30.000	30.000	O	Werk is in voorbereiding.
Maatregelen OV routes	15.000		15.000		15.000	0	15.000	15.000	O	Wordt in 2021 uitgevoerd.

Aanleg busbaan/rijbaan op kruising Rijksw/ Westsing	0			0	0	137	-137	950.000	O	Werk in voorbereiding, uitvoering in 2021. Project wordt volledig gefinancierd door de PProvincie.
Vervanging armaturen openbare verlichting 2019	110.000	63.918	46.082		46.082	12.845	33.237	33.237	O	Werk is in uitvoering.
Vervanging armaturen openbare verlichting 2020	0			110.000	110.000	20.781	89.219	89.219	O	Werk is in uitvoering.
VRI Westsingel/Rijksweg 2018	150.000		150.000		150.000	0	150.000	150.000	O	Werk in voorbereiding, uitvoering in 2021.
Slagboom Jochemstraat 2019	17.500		17.500		17.500	18.498	-998	0	A	
Herontwikkeling Rijksweg		22.746	-22.746		-22.746	18.303	-41.049	0	O	Project is in voorbereiding.
Fietspad Rijksweg				400.000	400.000	338.458	61.542	61.542	O	Er moet nog een deel worden uitgevoerd.
Vervanging Laarstraat				320.000	320.000	15.660	304.340	304.340	O	Werk in voorbereiding, uitvoering in 2021.
Dakbeveiliging diverse schoolgebouwen 2015	30.000	21.880	8.120		8.120	0	8.120	0	A	
Voorb.kred. integr. huisv.plan prim. onderw. 2019	300.000	45.212	254.788		254.788	22.354	232.434	232.434	O	loopt door in 2021/2022 obv uitv agenda IHP
Toplaagrenovatie Groessen Veld 4 2016	10.000		10.000		10.000	0	10.000	10.000	O	Is uitgesteld.
Verlichting veld 2 Heggeakkers				78.650	78.650	69.575	9.075	0	A	Project is gereed.
Beregeningspompen sportvelden Groessen				20.000	20.000	25.633	-5.633	0	A	Project is gereed.
Toplaagrenovatie Immerloo 2021	36.300		36.300		36.300	0	36.300	36.300	O	Is uitgesteld.
Beregeningsinstallaties velden Loo	12.000		12.000		12.000	15.962	-3.962	0	A	Project is gereed.
Toplaagrenovatie kunstgras DVV 2017	26.000		26.000		26.000	0	26.000	0	A	Project is gereed.
Toplaagrenovatie DVV veld 1 2020				40.000	40.000	0	40.000	40.000	O	Uitgesteld in afwachting van totaalplan ivm capaciteitstekort.

Toplaagrenovatie MHC de Westerduiven				550.000	550.000	465.703	84.297	0	A	Project is gereed.
Hekwerken MHC de Westerduiven				50.000	50.000	11.260	38.740	0	A	Project is gereed.
Beregeningspompen sportvelden Duiven				20.000	20.000	23.963	-3.963	0	A	
Vervangen bomen Welleveldsestraat	78.000	45.185	32.815		32.815	0	32.815	32.815	O	Project wordt in 2021 afgerond.
Maatregelen hondenbeleid	100.000		100.000		100.000	7.915	92.085	92.085	O	In afwachting vervolg pilot Duiven West.
Aanplant i.v.m. essentaksterfte				20.000	20.000	0	20.000	20.000	O	Wordt in 2021 verder uitgewerkt.
Renovatie Patersbosje				100.000	100.000	48.332	51.668	51.668	O	De overige projecten worden in 2021 uitgevoerd.
Vervangen iepen Pinksterbloem				35.000	35.000	0	35.000	35.000	O	Uitvoering is gestart maar afronding in 2021.
Speeltoestellen 2019	20.000	14.090	5.910		5.910	5.910	0	0	A	
Speeltoestellen 2020				20.000	20.000	12.720	7.280	7.280	O	Voorbereidingen met samenleving duren langer.
Renoveren 3 BBB 2018	60.000	7.941	52.059		52.059	41.771	10.288	0	A	Project is gereed.
Vervangen riolering Groessen Tempelstraat e.o 2018	1.315.000	92.452	1.222.548		1.222.548	190.769	1.031.779	1.031.779	O	Werk is in uitvoering. Eind 2021 gereed.
GRP 2014 verbeteringmaatregel	187.000		187.000	5.545	192.545	193.155	-610	0	A	
GRP verzakking Nieuwgraaf 2014	2.584.000	1.687.207	896.793		896.793	0	896.793	0	A	Werk is afgerond. Aanvullende maatregelen bleken niet nodig.
GRP 2014 verv. onvoorziene huisaansluiting	200.000	70.287	129.713		129.713	106.113	23.600	0	A	Project is gereed.
Verbeteringsmaatregelen Groessen 2015	360.000		360.000		360.000	0	360.000	360.000	O	Wordt meegenomen in Project Groessen. Eind 2021 gereed.

Persleiding kruising zuidsingel/parallelweg 2015	50.000		50.000		50.000	0	50.000	0	A	Aanpassing niet nodig omdat fietstunnel niet doorgaat.
Ombouw gescheiden stelsel GRP 2016	230.000		230.000		230.000	219.281	10.719	0	A	Project is gereed.
GRP ombouw gescheiden stelsel 2017	230.000		230.000		230.000	159.951	70.049	70.049	O	Er moeten nog diverse aanpassingen worden gedaan.
GRP 2019 Riool vervangen Kampstraat	322.500		322.500		322.500	0	322.500	0	A	Er kon worden volstaan met kleine maatregelen die gedekt zijn uit het regulier onderhoud.
GRP 2019 Vervangen persleiding Helhoek Groessen	225.000		225.000		225.000	0	225.000	0	A	Voor dit werk was al budget aangevraagd.
GRP 2020 Incidentele vervanging riolering				100.000	100.000	97.342	2.658	0	A	
Vervangende waterdoorlatende bestrating Nieuweling	700.000	314.993	385.007	-123.547	261.460	259.365	2.095	0	A	
Vervangen persriool Helhoek				250.000	250.000	0	250.000	250.000	O	Project (A15) loopt nog.
Renoveren drukunits 2018	40.000		40.000		40.000	0	40.000	40.000	O	Werk is in voorbereiding.
GRP 2020 Incidentele verv. en reparatie gemalen				100.000	100.000	63.651	36.349	0	A	
Vervangingen afvalaanbiedstation 2018	47.500	14.300	33.200		33.200	30.050	3.150	0	A	
Vervanging afvalaanbiedstation 2017 containers	8.000	4.250	3.750		3.750	0	3.750	0	A	
Afvalaanbiedstation 2019	24.000		24.000		24.000	10.350	13.650	13.650	O	Wordt ingezet voor vervanging perscontainers.
Vervanging afvalaanbiedstation 2020				42.000	42.000	0	42.000	42.000	O	Wordt ingezet voor vervanging perscontainers.
Vervanging ondergrondse glascontainer Groessen				10.000	10.000	3.842	6.158	6.158	O	Wordt in project Groessen meegenomen.

minicontainers gft afval 2018	10.805		10.805		10.805	0	10.805	0	A	Er hoefden geen noodzakelijke vervangingen plaats te vinden.
Duobakken/pap. Containers 2016	39.073	26.091	12.982		12.982	3.825	9.157	0	A	Er hoefden geen noodzakelijke vervangingen plaats te vinden.
Minicontainers gft & restafval	23.091		23.091	3.021	26.112	0	26.112	0	O	Dit budget wordt ingezet voor de plannen die gemaakt zijn.
minicontainers papier 2018	56.642		56.642		56.642	0	56.642	0	A	Grootschalige vervanging was niet noodzakelijk.
Minicontainers papier	15.533		15.533	1.511	17.044	0	17.044	0	O	Dit budget wordt ingezet voor de plannen die gemaakt zijn.
Renovatie begraafplaats 't Heilige Lant fase 2	273.000	12.083	260.917		260.917	259.288	1.629	0	A	Project is gereed.
Gemeentehuis vervangingsren. Dakleien 1e fase 2018	257.500	8.864	248.636		248.636	231.300	17.336	0	A	project gereed
Gemeentehuis vervangingsinv. 2019	210.000		210.000		210.000	159.163	50.837	0	A	project gereed
Stalling materieel gemeentewerf 2018	30.000		30.000		30.000	0	30.000	30.000	O	Project is in voorbereiding.
		3.151.562	6.867.148	2.317.180	9.184.328	2.873.880	6.310.448	4.600.899		

A/O = Afsluiten/Overboeken

Controleverklaring en besluiten

1 Controleverklaring
2 Besluit tot vaststelling van de jaarrekening

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van de gemeente Duiven

Doetinchem, 20 juni 2021
Stolwijk Kelderman

dhr. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Besluit tot vaststelling van de jaarrekening

Nr. Z/21/079260/201510351/wethouder Goossen

Jaarstukken 2020.

Gelezen de door Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarstukken over 2020 en het verslag als bedoeld in artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet, opgesteld door Stolwijk Kelderman Accountants. En gelet op de desbetreffende bepalingen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording.

De raad besluit

- Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 803.498 positief.
- Een bedrag van gesaldeerd € 440.989 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven.
- De Jaarstukken 2020 vast te stellen.
- De Bestemmingsreserve Uitvoeringskosten TOZO in te stellen en uit het jaarrekeningresultaat een bedrag van € 104.299 in deze reserve te storten.
- De Bestemmingsreserve Covid-19 in te stellen en uit het jaarrekeningresultaat een bedrag van € 77.999 in deze reserve te storten. En vervolgens uit deze reserve een bedrag van € 13.904 te onttrekken als dekking voor de kwijtschelding van huur Eilandplein 300.
- De Bestemmingsreserve Scalabor in te stellen en uit het jaarrekeningresultaat een bedrag van € 127.000 in deze reserve te storten.
- Het daarna resterende positieve saldo van de jaarrekening ad € 935.189 te storten in de Algemene Reserve.

Aldus besloten in de openbare vergadering van Gemeenteraad van Duiven d.d. 22 juni 2021,

de griffier,	de voorzitter,
drs. W.R. (Wouter) Bosch	mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Accountantsverslag 2020
Gemeente Duiven

DEFINITIEF
15 juni 2021

stolwijk kennisnetwerk

Inleiding

Aan de Raad van de gemeente Duiven
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

Doetinchem, 15 juni 2021
277002/HH/NK

Geachte raad,

Wij hebben de jaarrekening 2020 van uw gemeente gecontroleerd. In dit verslag brengen wij de hoofdzaken van onze bevindingen vanuit de controle onder uw aandacht.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het College van burgemeester en wethouders. Wij geven hier een controleverklaring bij.

U heeft aan ons voor de controle van de jaarrekening 2020 een aantal aandachtspunten meegegeven. Hierover rapporteren wij in dit verslag. Daarnaast hebben wij aandacht aan de jaarrekening en de interne beheersing besteed.

Wij hebben deze rapportage besproken tijdens de bijeenkomst met de auditcommissie op 10 juni 2021 en uw eventuele vragen zijn toen beantwoord. Wij hebben de inhoud van dit accountantsverslag afgestemd met het College, de gemeentesecretaris, de teamregisseur Financiën, de concerncontroller en de adviseur AO/IC.

Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

w.g. dhr. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Waar bent u naar op zoek?

Inhoudsopgave

1. Kernpunten
2. Onderbouwing oordeel
3. Corona en de jaarstukken
4. Aandachtspunten Raad
5. Jaarrekening
6. Interne beheersing
7. SiSa
8. Onze verantwoordelijkheid
9. Afsluiting

1. Kernpunten

Wij hebben de jaarrekening 2020 van uw gemeente gecontroleerd. Wij informeren u in dit verslag over de bevindingen uit onze controle. De hoofdzaken hebben wij hier opgenomen.

Goedkeurende oordelen

Als u de jaarstukken ongewijzigd vaststelt, kunnen wij een goedkeurend oordeel geven voor de getrouwheid en de rechtmatigheid. De geconstateerde fouten en onzekerheden blijven binnen onze materialiteitsgrenzen.

Uit onze controle kwamen een aantal aanpassingen in de jaarstukken voort. Deze zijn in de voorliggende versie verwerkt.

Corona

De coronacrisis heeft grote impact op de samenleving. Het heeft ook veel effect op uw organisatie en medewerkers. De gemeente heeft op diverse onderdelen ondersteuning verleend aan (kwetsbare) burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties. In de jaarrekening 2020 is een aparte paragraaf opgenomen over (financiële) gevolgen van de coronacrisis op de gemeente Duiven.

Interne beheersing op orde

Wij hebben tijdens de interimcontrole de interne beheersing beoordeeld. Wij concluderen dat deze voor een deel voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

Wij hebben in de managementletter aan het College verbeterpunten geadviseerd.

Voor 2021 verandert de rechtmatigheidscontrole. Het College neemt dan een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening 2021. De inrichting en uitvoering van verbijzonderde interne controle bij uw gemeente wordt in 2021 verder doorontwikkeld. Dit is nodig om de verbijzonderde interne controles tijdig en kwalitatief goed uit te kunnen voeren.

Financiële positie

De financiële positie van uw gemeente is voldoende, maar er zijn nog wel bezuinigingen nodig om de begroting structureel sluitend te houden.
Het positieve resultaat is met name veroorzaakt door positieve ontwikkelingen binnen de grondexploitaties (incidenteel).

Controleproces goed verlopen

Wij hebben voldoende controle-informatie verkregen om een controleverklaring te verstrekken. De oplevering was kwalitatief beter dan voorgaand jaar en de concept jaarrekening was tijdig beschikbaar. Er zijn verdere verbeteringen mogelijk, maar die zijn bekend en worden planmatig opgepakt.

Prestatielevering WMO en Jeugd deels zelf vastgesteld

Door de gemeente is zelf een steekproef uitgevoerd om de levering van de zorg vast te stellen. Dit is gedaan bij de zorgaanbieders waarvan geen controleverklaring bij de productieverantwoording is/wordt ontvangen. Dit heeft ertoe geleid dat er geen onzekerheden zijn in de prestatielevering voor de WMO en Jeugdzorg.

2. Onderbouwing oordeel

Onderstaand hebben wij een overzicht opgenomen van de niet in de jaarrekening 2020 verwerkte controleverschillen en de resterende onzekerheden. Met u hebben wij een afspraak gemaakt, welke afwijkingen wij in dit verslag vermelden. U heeft ons gevraagd in ieder geval alle afwijkingen groter dan € 30.000 aan u te rapporteren.

	Getrouwheid		Rechtmatigheid	
Omschrijving	Fouten €	Onzeker-heden €	Fouten €	Onzeker-heden €
Continuïteitsbijdrage WMO/Jeugd		39.200		39.200
Rente grondexploitaties onjuist berekend	37.459		37.459	
Totaal	**37.459**	**39.200**	**37.459**	**39.200**
Goedkeuringstolerantie voor fouten (1%)	**676.000**			
Goedkeuringstolerantie voor onzekerheden (3%)	**2.028.000**			

De niet-gecorrigeerde verschillen en resterende fouten en onzekerheden blijven onder de goedkeuringstoleranties van 1% respectievelijk 3%, zoals deze met u zijn afgesproken, en hebben daarom geen invloed op de strekking van ons oordeel.

Ook bij de controle van de SiSa-bijlage en de WNT-verantwoording zijn geen afwijkingen geconstateerd die van invloed zijn op de strekking van ons oordeel.

Wij hebben geen tegenstrijdigheden vastgesteld tussen het jaarverslag (de programma-verantwoording en de paragrafen) en de jaarrekening.

2. Toelichting oordeel

Onderstaand geven wij een nadere toelichting op de geconstateerde fouten en onzekerheden

Persoonsgebonden budgetten

Uw gemeente heeft voldoende (zichtbare) interne controles uitgevoerd op de verstrekking van de persoonsgebonden budgetten, zoals:

- de bepaling van de totale last in de jaarrekening aan de hand van de prognose van de Sociale Verzekeringsbank (SVB);
- Interne controles op het toekenningsproces;
- Een deugdelijke afwikkeling van de fraudesignalen van de SVB. Er zijn in 2020 geen fraudesignalen van de SVB ontvangen.

Daarnaast is een steekproef uitgevoerd op de levering van de zorg.
Hierdoor is de onzekerheid in de bestedingen volledig weggenomen.

Continuïteitsbijdrage WMO en Jeugd

Dit betreft de onzekerheid over de betalingen over de periode van de lockdown. Voor dit bedrag is de getrouwheid en rechtmatigheid niet vastgesteld.

Zie voor een toelichting hierop, hoofdstuk 3.

Europese aanbestedingen

Er zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd met betrekking tot de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen.

Rente grondexploitaties

De rente die toegerekend is aan de grondexploitaties wordt toegerekend, is per abuis onjuist berekend. De rente is berekend over de netto boekwaarde (na aftrek voorziening) in plaats van over de bruto boekwaarde. Hierdoor is € 61.000 te weinig aan rente berekend. Hiervan is € 24.000 gecorrigeerd. Het corrigeren van de rente op lopende grondexploitaties is arbeidsintensief, omdat dit op verschillende plekken in de jaarstukken terugkomt en de doorrekeningen ook veranderen. Daarom is alleen de rente op de afgesloten grondexploitaties gecorrigeerd.

Het resterend bedrag van € 37.000 is als ongecorrigeerd verschil meegenomen.

3. Corona en de jaarstukken

De coronacrisis heeft grote impact op elke organisatie. Het heeft veel effect op uw medewerkers en burgers. In dit hoofdstuk besteden we aandacht aan de financiële effecten Corona-crisis.

Algemeen

In de paragraaf Corona van de jaarstukken is een toelichting van de gevolgen van Corona voor de gemeente Duiven opgenomen. Met name de financiële effecten zijn hierin toegelicht.

Per programma is een nadere toelichting gegeven op de effecten van Corona op de te bereiken doelstellingen en maatregelen.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)

Het Rijk vergoedt voor deze ondersteuningsmaatregel de uitkeringen die de gemeente versterkt voor 100% en de uitvoeringskosten voor een vast bedrag per verstrekking. De gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (GR SDL) heeft het recht op uitkering namens de gemeente Duiven beoordeeld en geeft de beschikking voor de Tozo-regeling namens de gemeente af.
De accountant van de GR SDL heeft een goedkeurende controleverklaring verstrekt met een gewaarmerkte SiSa-verantwoording inzake deze lasten.
Deze bijlage is in de jaarstukken opgenomen.

Tozo: Misbruik en oneigenlijk gebruik

De GR SDL heeft specifiek beleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik van de Tozo opgesteld.

Eind 2020 is een signaleringsoverzicht ontvangen van het landelijke inlichtingenbureau. Inmiddels zijn de signalen grotendeels opgevolgd. Een aantal signalen wordt nog nader onderzocht in 2021. Hierbij zullen in 2021 gericht aanvullende werkzaamheden worden uitgevoerd op de verkregen signalen dan wel zal sociale recherche worden uitgevoerd. Bij eventuele terugvorderingen uit hoofde van misbruik en oneigenlijk gebruik zal dit in de verantwoording over het jaar 2021 worden betrokken.

Gedurende het jaar heeft de GR SDL interne controles op de Tozo verstrekkingen uitgevoerd. Hierbij is een aantal uitkeringsdossiers gecontroleerd, met name op het aspect rechtmatigheid. Er waren geen bijzonderheden.

Tozo: Identificatieplicht

Artikel 17 derde lid van de Participatiewet schrijft voor dat de identiteit van aanvragers vastgesteld diende te worden aan de hand van een geldig identiteitsbewijs. De GR SDL heeft de identificatie van de aanvragers getoetst aan de hand van een DigiD in combinatie met BRP of Suwinet en het ID-bewijs. Daarmee is voldaan aan de wet- en regelgeving.

De coronacrisis heeft grote impact op elke organisatie. Het heeft veel effect op uw medewerkers en burgers. In dit hoofdstuk besteden we aandacht aan de financiële effecten Corona-crisis.

3. Corona en de jaarstukken

Continuïteitsbijdrage WMO en jeugd

In de periode maart 2020 tot en met juni 2020 was door de lockdown een deel van de leveringen van de zorg niet mogelijk. Het Rijk heeft voorgesteld de zorgaanbieders door te betalen om onnodige faillissementen te voorkomen. De zorgaanbieders hebben een zogenaamde continuïteitsbijdrage ontvangen ter compensatie van deze periode. Voor uw gemeente gaat het om een bedrag van € 333.000. Tegenover deze bijdragen staan geen prestaties. Voor deze bijdragen heeft de gemeente een finale beslissing genomen. Dit bedrag is expliciet afgestemd met de zorgaanbieders. Hier kan niet op terug worden gekomen.

Een beperkt aantal zorgaanbieders heeft deze finale afstemming (nog) niet bevestigd. Voor een bedrag van in totaal € 39.200. Dit hebben wij als onzekerheid moeten aanmerken.

Meerkosten WMO en jeugd (mondkapjes en dergelijke)

Het College heeft voldoende kaders gesteld om de gedeclareerde meerkosten van de zorgaanbieders voor de WMO en de jeugd uit te kunnen betalen.

Aan de zorgleveranciers is over 2020 voor een bedrag van € 43.000 aan zogenaamde meerkosten betaald (mondkapjes etc.).

Steunmaatregelen: risico op staatssteun

Staatssteun is een overheidsmaatregel en mag geen invloed hebben op de markt. Krijgt een bedrijf staatssteun, maar de concurrenten niet? Dan kan dit leiden tot oneerlijke concurrentie. Daarom is staatssteun bijna altijd verboden. In het afgelopen jaar is door diverse gemeenten financiële steun verleend aan bedrijven of instellingen vanwege de Corona-gevolgen.

De gemeente Duiven heeft beperkt financiële steun verleend aan organisaties. Deze financiële steun valt in 2020 niet onder de staatsteun op grond van de de-minimisverordening. Op grond van deze verordening kunnen decentrale overheden ondernemingen over een periode van drie belastingjaren tot € 200.000 steunen.

4. Aandachtspunten Raad

Van de gemeenteraad hebben wij 2 aandachtspunten meegekregen voor de controle 2020. In dit verslag rapporteren wij hierover.

Speerpunten	Bevindingen
Inhuur personeel	Ieder team heeft een vooraf vastgestelde formatie. Dit formatieoverzicht geeft inzicht in het totaal beschikbare aantal fte's op functie- en schaalniveau en is in euro's ten opzichte van de werkelijke bezetting vertaald. Indien er sprake is van formatieve, lees beschikbare ruimte, dan kan de teamregisseur besluiten om vacatures open te stellen en tijdelijk of structureel in te vullen of tijdelijk in te huren. Is er geen formatieve en dus geen budgettaire ruimte, dan kan een beroep worden gedaan op het centraal gereserveerde budget (€ 150.000) van GR 1Stroom. Hier ligt een standaard formulier aan ten grondslag inclusief onderbouwing en benodigd budget. De besluitvorming hieromtrent vindt plaats in het MT. De inhuur loopt uitsluitend via 1Stroom, tenzij er sprake is van specifieke inhuur op basis van een behoefte bij 1 van de 2 gemeenten. De totale kosten van de inhuur van personeel over 2020, zoals verantwoord in de jaarrekening van de GR 1Stroom, zijn € 2,2 miljoen (2019: € 3,3 miljoen).
Kostentoerekeningen lokale heffingen	Een toelichting op de berekening van de tarieven voor lokale heffingen die kostendekkend moeten zijn, is in de programmabegroting 2020-2023 opgenomen. Op basis van de nadere onderbouwingen hebben wij vastgesteld dat enkele overheadkosten worden toegerekend en dat de kostensoorten die zijn toegerekend vrijwel uitsluitend direct betrekking hebben op het afval en het riool. Vanuit de GR 1Stroom zijn in deze salariskosten doorbelast die betrekking hebben op het personeel dat zich bezighoudt met riool en afval.

Nadere toelichting jaarstukken

5. Jaarrekening

Financiële positie

Kwaliteit jaarstukken

Begrotings-rechtmatigheid

Overige bevindingen

5.1 Financiële positie

De jaarrekening geeft inzicht in de totstandkoming van het resultaat 2020 en de financiële positie van uw gemeente op 31 december 2020.

Saldo van baten en lasten

Het saldo van de lasten en baten over het jaar 2020 bedraagt € 1,2 miljoen positief tegenover begroot € 4,1 miljoen negatief. Gedurende het jaar is het resultaat een aantal keren bijgesteld in de tussenrapportages.

Het College stelt, in de resultaatbestemming, voor om € 0,4 miljoen aan de reserves te onttrekken en € 0,3 miljoen in de bestemmingsreserves Uitvoeringkosten Tozo, Covid-19 en Scalabor te storten. Het restant van € 0,9 miljoen positief wordt ten gunste van de algemene reserve gebracht.

Het verschil ten opzichte van de begroting wordt met name veroorzaakt door positievere resultaten in de grondexploitaties. Zo is de winstneming van € 1,8 miljoen hoger dan verwacht.
Daarnaast heeft de GR 1Stroom een positief resultaat behaald wat terugvloeit naar de beide gemeenten. Totaal hiervan is € 0,9 miljoen.

Verloop van het saldo

De primaire begroting sloot met een nadelig saldo van € 2,1 miljoen. Inclusief bezuinigingsvoorstellen is dit € 1,8 miljoen nadeel geworden.

De tussenrapportage gaf een nadeel aan van € 2,5 miljoen. Dit oplopende tekort is met name veroorzaakt door € 0,3 miljoen voor de jeugdzorg, € 0,6 miljoen voor de WMO en bijna € 0,9 miljoen voor werk en inkomen door hogere instroom.

Daarnaast nog diverse kleinere voor- en nadelen. Na de tussenrapportage is het negatief resultaat € 4,5 miljoen.

In de najaarsnota is het resultaat 1,2 miljoen positiever geworden. Dit komt door € 0,7 miljoen hogere compensatie vanuit het Rijk inzake Corona en € 0,7 miljoen lagere kosten jeugdzorg door afname van de vraag naar verblijf.

Het werkelijke positieve saldo over 2020 bedraagt dus € 1,2 miljoen.

5.1 Financiële positie

De jaarrekening geeft inzicht in de totstandkoming van het resultaat 2020 en de financiële positie van uw gemeente op 31 december 2020.

Financiële positie en weerstandsvermogen

Het eigen vermogen van uw gemeente bedraagt per jaareinde € 30,5 miljoen. De algemene reserve bedraagt € 9,5 miljoen. Het resultaat 2020 moet nog worden toegevoegd.

Uw gemeente beschikt volgens de door de organisatie gemaakte berekeningen en risico-inschattingen over voldoende weerstandsvermogen, zowel incidenteel als structureel. De weerstandsratio in de jaarstukken bedraagt 1,56 en is daarmee ruim voldoende.

Het verloop van de algemene reserve in de afgelopen jaren is toegelicht bij het eigen vermogen op de balans. Dit is gedaald van € 12,4 miljoen in 2019 naar € 9,5 miljoen in 2020. Dit is veroorzaakt door het negatieve resultaat in 2019 dat aan de algemene reserve is onttrokken.

Schuldpositie

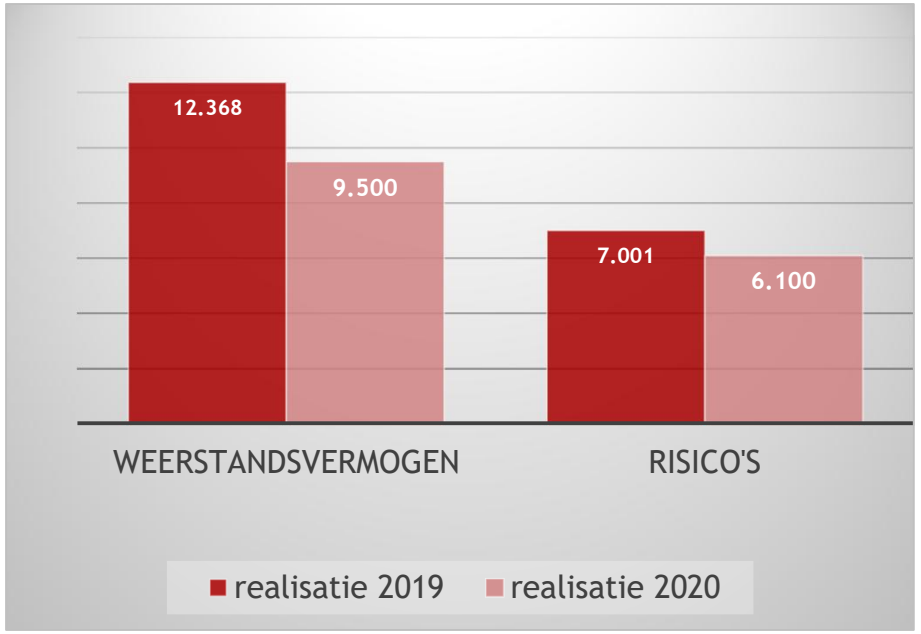
Uw gemeente heeft per 31 december 2020 voor een bedrag van € 31,9 miljoen aan leningen opgenomen.

De schuldpositie per inwoner bedraagt derhalve € 1.271. Dit is ruim onder de schuldpositie van de gemiddelde Gelderse gemeenten, circa € 1.800.

De netto schuldquote bedraagt 42% en is daarmee goed.

Solvabiliteit

De solvabiliteit is in 2020 ten opzichte van 2019 gelijk gebleven en bedraagt 30%.
Dit is onder het eigen streefpercentage van 35%.
Dit is net boven het gemiddelde van de Gelderse gemeenten van 29%.

5.2 Kwaliteit jaarstukken

Bij onze controle hebben wij de informatiewaarde, leesbaarheid en naleving wettelijke vereisten van de jaarstukken beoordeeld.

Kwaliteit van de jaarstukken

De jaarstukken bestaan uit 3 onderdelen: De programma's, de paragrafen en de jaarrekening.

Wij vinden de structuur van de jaarstukken duidelijk. Uw gemeente kent 3 programma's. Daarnaast worden de algemene dekkingsmiddelen en de overhead separaat gepresenteerd.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt geen inzicht gegeven in het verloop van de risico's ten opzichte van vorig jaar. Ook mist een update van de meerjarige risico's.

Wij hebben het College geadviseerd de risicoanalyse aan te vullen om het inzicht in de risico's te vergroten.

Jaarverslag en paragrafen

Het jaarverslag en de paragrafen voldoen aan de minimale eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording. Wij hebben geen tegenstrijdigheden vastgesteld tussen het jaarverslag en de jaarrekening 2020.

Naleving van de verslaggevingsregels

Wij hebben gecontroleerd of de bepalingen in het Besluit Begroting en Verantwoording zijn nageleefd. Hierin hebben wij geen (belangrijke) afwijkingen vastgesteld.

Verloop van de controle

Het proces van het opstellen van de jaarrekening is over het boekjaar 2020 zodanig gepland om aan de auditcommissie de gecontroleerde jaarrekening op 10 juni 2021 voor te kunnen leggen.

De afwikkeling was op basis van de planning. Voorafgaand aan de accountantscontrole waren de concept jaarstukken nagenoeg gereed.

De kwaliteit van de financiële functie kan verder verbeterd worden, om de kwaliteit van het jaarrekeningdossier te vergroten. Op dit moment is de review van de adviseur AO/IC nodig om de kwaliteit te waarborgen.

We adviseren u de kwaliteit van de financiële functie zelf door te ontwikkelen.

5.3 Begrotingsrechtmatigheid

Bij de controle van de rechtmatigheid gaan wij na of de lasten en baten en de balansmutaties juist, tijdig, volledig én met de geldende wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader in overeenstemming zijn geweest. Wij hebben de baten en lasten en de balansmutaties over 2020 gecontroleerd op rechtmatigheid.

Begrotingscriterium

De Raad heeft besloten met 3 programma's, algemene dekkingsmiddelen en overhead te werken.

Dit geeft een overzichtelijk beeld van de resultaten. U heeft het College toestemming gegeven om binnen de budgetten van de programma's te opereren. Het College legt verantwoording af over de besteding op de programma's.

Wij hebben gecontroleerd of de begrotingsregels door het College zijn nageleefd.

Bevindingen

Bij 2 programma's is de begroting overschreden.
De oorzaak van de overschrijding is in de jaarrekening toegelicht, waarbij is vastgesteld dat:

- deze hogere lasten gecompenseerd zijn door hogere baten;
- de overschrijding een gevolg is van een open einde regeling.

De toelichting is voldoende en daarmee heeft de overschrijding geen invloed op ons oordeel over de rechtmatigheid.

Programma (*€ 1.000)	Lasten Begroting	Lasten 2020	Overschrijding
2 - Maatschappij	36.510	39.092	2.582
3 - Omgeving	13.250	14.473	1.223

Hier informeren wij u over de bevindingen op het gebied van de getrouwheid

5.4 Overige bevindingen

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist, dat de organisatie oordelen vormt en schattingen maakt, die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en de verplichtingen en van de baten en lasten. De schattingen en de hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die, gegeven de omstandigheden, als redelijk worden beschouwd. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. Een goed inzicht in de jaarrekening vraagt kennis van de gemaakte schattingen.

Deze lichten wij hier kort toe:

1) Grondexploitatie

Er is sprake van 6 grondexploitaties. Voor de berekening van de verwachte resultaten in de actieve grondexploitaties heeft uw College uitgangspunten geformuleerd. Wij vinden deze uitgangspunten acceptabel en consistent aan voorgaande jaren.

Het verwachte verlies van de grondexploitatie is € 3,5 miljoen. Hiervoor is per ultimo 2020 een voorziening getroffen.

In 2020 is op 3 grondexploitaties tussentijdse winst verantwoord van totaal € 1,8 miljoen. We hebben vastgesteld dat de tussentijdse winst juist berekend is volgens de Percentage of Completion (PoC) methode.

De grondexploitaties Weststrenen en Ploen-Zuid zijn per ultimo 2020 afgesloten.

De rente die aan de grondexploitaties is toegerekend, is onjuist berekend. Hierdoor is € 61.000 te weinig aan rente berekend. Hiervan is € 24.000 gecorrigeerd. Het resterend verschil van € 37.000 is als ongecorrigeerd verschil meegenomen. Dit betreft een nadeel.

2) Rioolvoorziening

Er is een Watertakenplan (WTP). De voorziening riolering is hierop gebaseerd. Doordat echter veel vervangingsinvesteringen nog niet hoeven worden uitgevoerd, wordt er minder onttrokken dan begroot op basis van het WTP. Het gevolg is dat het saldo in de voorziening per ultimo 2020 € 10,8 miljoen (2019: € 9,7 miljoen) bedraagt. Dit is € 0,4 miljoen hoger dan op basis van het WTP. Deze € 0,4 miljoen blijft beschikbaar voor de inwoners en bedrijven.

We adviseren het college het WTP te actualiseren, zodat de begrote vervangingsinvesteringen beter aansluiten met de werkelijkheid.

3) Voorzieningen groot onderhoud

Een voorziening groot onderhoud dient gebaseerd te zijn op een meerjaren-onderhoudsplan van maximaal 5 jaar oud. De plannen die ten grondslag liggen aan de voorzieningen zijn actueel. Deze onderhoudsplannen zijn de basis voor de onderhoudsvoorziening. Het totaal aan onderhoudsvoorzieningen bedraagt per 31 december 2020 € 10,3 miljoen (2019: € 9,7 miljoen).

Hier informeren wij u over de bevindingen op het gebied van de getrouwheid

5.4 Overige bevindingen

4) Voorziening Afval

De voorziening Afval wordt gebruikt om overschotten of tekorten op het product afval te dekken. In 2020 is € 105.000 aan de voorziening toegevoegd, omdat de baten hoger waren dan de lasten. De eindstand van de voorziening is € 236.000 (2019: € 130.000).

5) Pensioenvoorziening

De voorziening voor wethouders pensioen bedraagt € 2,4 miljoen en is gebaseerd op actuariële berekeningen. Deze zijn opgesteld door een derde partij. De gehanteerde rekenrente van 0,082% is conform de circulaire van het Rijk.

6) Voorziening dubieuze debiteuren

Ultimo 2020 heeft uw gemeente vorderingen op diverse partijen. Door de organisatie is een inschatting gemaakt van de oninbaarheid van deze vorderingen. Voor de openstaande algemene debiteuren en belastingdebiteuren is een voorziening gevormd van € 133.000 en voor de uitkeringsdebiteuren € 510.000. Wij kunnen instemmen met de uitgangspunten en de berekeningen voor deze voorzieningen.

SiSa-verantwoording

Voor de SiSa-regelingen Participatiewet en Besluit bijstandverlening zelfstandigen worden de bedragen altijd een jaar later verantwoord. De GR SDL die deze regelingen uitvoert, verantwoordt de lasten wel direct na afloop van het jaar. Deze systematiek bleek op grond van een nader onderzoek niet juist te zijn.

De reden hiervan is dat alleen de uitvoering is overgedragen aan de GR SDL en niet de volledige verantwoordelijkheid. De gemeente moet daarom verantwoorden over het afgelopen boekjaar. Dit houdt in dat de gemeente de SiSa-bijlage invult op basis van een gecontroleerde verantwoording van de GR SDL. Dezelfde systematiek geldt ook voor de SiSa-regeling Tozo die nieuw is in 2020.

Niet in exploitatie genomen gronden

Onder de materiële vaste activa is een post Niet in exploitatie genomen gronden opgenomen voor totaal € 3,3 miljoen (2019: € 3,5 miljoen). De desinvesteringen hierin zijn in voorgaande jaren en dit jaar niet juist verwerkt. Enerzijds is de hele verkoopopbrengst als desinvestering verwerkt in plaats van alleen de boekwaarde, waardoor te veel is afgeboekt. Anderzijds zijn desinvesteringen tegen € 5 per m2 verantwoord, terwijl de waardering € 3 per m2 was. Ook dit leidt tot een te hoge afboeking.

Dit is in 2020 met terugwerkende kracht gecorrigeerd. Dit gaat om een bedrag van € 0,4 miljoen. Dit heeft een positief effect op het resultaat over 2020 en is reeds in de jaarrekening verwerkt.

6. Interne beheersing

Als onderdeel van de controle van de jaarrekening hebben wij een interimcontrole uitgevoerd. Over de bevindingen en aanbevelingen hebben wij in de managementletter gerapporteerd.

Samenvatting managementletter

Bij de interimcontrole hebben wij de algemene beheersing, de inrichting van de processen en de interne beheersingsmaatregelen beoordeeld. Naar aanleiding de interimcontrole hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen in de managementletter van 2 februari 2021 gerapporteerd aan het College. Deze hebben wij op 21 januari 2021 ook met de auditcommissie besproken.

Ons beeld van de algemene beheersing

De governance is ingericht. Integriteit krijgt goede aandacht. Wel hebben we geadviseerd een frauderisicoanalyse en een nota Misbruik en Oneigenlijk gebruik op te stellen.

De organisatie GR 1Stroom is jong. De medewerkers van 2 organisaties zijn samengevoegd. Hiermee zijn ook 2 culturen samengevoegd en mensen die dezelfde taken uitvoerden bij verschillende gemeenten, zodat een herschikking moest plaatsvinden.

In 2020 is een directeur aangesteld die zich focust op het maken van stappen in de effectiviteit en efficiency van de uitvoering van taken.

In de managementletter hebben wij de volgende ontwikkelpunten opgenomen:

- Het actualiseren van de verordening 213a;
- Het formeel regelen van de passeerbevoegdheid van de concerncontroller;
- Het verbeteren van de vertaling van de begrotingswijzigingen van GR 1 Stroom naar de begroting van de gemeente;
- Uniformeren van processen tussen de gemeente Westervoort en Duiven.

Uw planning & control cyclus

Een aandachtspunt is het verbeteren van de ramingen en onderbouwingen bij de begroting, zodat de verwachtingen beter worden gemanaged.

6. Interne beheersing

Als onderdeel van de controle van de jaarrekening hebben wij een interimcontrole uitgevoerd. Over de bevindingen en aanbevelingen hebben wij in de managementletter gerapporteerd.

Risico's interne beheersing

In de managementletter hebben wij per proces aangegeven welke risico's niet (geheel) worden afgedekt door interne beheersingsmaatregelen. Om voldoende controlezekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als gevolg van het ontbreken van deze (voldoende) maatregelen afwijkingen bevat, hebben wij aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden moeten verrichten om dit risico te verlagen. Hieronder geven wij kort weer welke van deze werkzaamheden zijn uitgevoerd:

1. Prestatielevering WMO en Jeugd

Enerzijds steunen we op de productieverantwoordingen en controleverklaringen van de zorgaanbieders. Anderzijds heeft de gemeente een steekproef uitgevoerd op de prestatielevering van de overige (kleinere) zorgaanbieders. Daarmee zijn voldoende werkzaamheden verricht zodat er over 2020 geen onzekerheden meer zijn.

2. Naleving Europese aanbestedingsrichtlijn

Wij hebben alle crediteuren waarbij de inkoop groter dan € 50.000 in 2020 of groter dan € 200.000 in de afgelopen 4 jaar was, gecontroleerd. Daarbij zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

3. Prestatielevering inkoop

We hebben een steekproef uitgevoerd van 92 facturen. Bij alle facturen kon de prestatielevering voldoende onderbouwd worden.

Richting de rechtmatigheidsverantwoording

Over het jaar 2021 ligt er de uitdaging dat het College in de jaarstukken een rechtmatigheidsverantwoording opstelt voor de Raad. Het College geeft daarin aan dat zij heeft gehandeld binnen de wet- en regelgeving van de financiële rechtmatigheidsvereisten. Het oordeel van de accountant zal vanaf dat jaar alleen een getrouwheidsoordeel zijn, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording een onderdeel is. De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de totale controle van de jaarstukken. Hoewel er nog onzekerheden zijn over de precieze invulling, vormt een goede interne controle de basis voor het kunnen verstrekken van de rechtmatigheidsverantwoording. Het is aan het College om dit adequaat in te richten. Hiertoe moeten nog een aantal stappen worden gezet.

Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording worden de verantwoordelijkheden rondom de rechtmatigheid helderder belegd. De Raad stelt de kaders vast, het College voert uit en legt hierover verantwoording af aan de raad en de accountant controleert deze verantwoording.

De diepgang van de rechtmatigheidscontrole is momenteel geregeld in de Bado/ kadernota rechtmatigheid. Met de wijziging is het aan de raad om deze (binnen de bandbreedte) te bepalen.

Wij adviseren u met het College afspraken te maken over de verantwoording en u op de hoogte te laten houden over de stand van zaken van de invoering en uitvoering van de interne controle.

6. Interne beheersing

IT omgeving

Vanuit onze rol als accountant besteden we aandacht aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde omgeving. Dit onderzoek is niet primair gericht op cybersecurity. Uit onderzoek en uit de praktijk blijkt echter dat veel bedrijven nog niet ‘cybersecure’ zijn. De risico’s worden onderschat, wat vervolgens leidt tot onvoldoende beveiligingsmaatregelen. Informatiebeveiliging is namelijk geen eenmalige exercitie, maar een continu proces. Aanvallers zitten immers niet stil en er komen steeds nieuwe bedreigingen onze kant op. Dit betekent dat zelfs organisaties die op het eerste oog goed beveiligd zijn zich toch moeten blijven wapenen tegen de gevaren van een cyberaanval. In de blog “Hoe Cybersecure is jouw organisatie?” staan enkele voorbeelden hoe u dit als organisatie kan beoordelen, zie hiervoor: https://stolwijkkennisnetwerk.nl/blog-hoe-cybersecure-is-jouw-organisatie/

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Wij hebben de automatiseringsorganisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole gecontroleerd. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht. Voor onze controle steunen we voor een beperkte mate op de automatiseringsomgeving van uw organisatie.

7. SiSa (1/3)

Wij hebben als onderdeel van onze controle de SiSa bijlagen gecontroleerd. De controle is uitgevoerd zoals is opgenomen in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2020 d.d. 8 april 2021.

In de onderstaande (voorgeschreven) tabel rapporteren we onze bevindingen.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Geen	n.v.t.	n.v.t
C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	Geen	n.v.t.	n.v.t
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Geen	n.v.t.	n.v.t
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Geen	n.v.t.	n.v.t
F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Geen	n.v.t.	n.v.t.
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2019	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2019	Geen	n.v.t.	n.v.t.

7. SiSa (2/3)

Wij hebben als onderdeel van onze controle de SiSa bijlagen gecontroleerd. De controle is uitgevoerd zoals is opgenomen in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2020 d.d. 8 april 2021.

In de onderstaande (voorgeschreven) tabel rapporteren we onze bevindingen.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Geen	n.v.t.	n.v.t.

Deze tabellen dient u samen met de overige verplicht voorgeschreven verantwoordingsdocumenten voor 15 juli 2021 bij het CBS aan te leveren.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend

7. SiSa (3/3)

Wij hebben als onderdeel van onze controle de SiSa bijlagen gecontroleerd. De controle is uitgevoerd zoals is opgenomen in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2020 d.d. 8 april 2021.

In de onderstaande (voorgeschreven) tabel rapporteren we onze bevindingen.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Geen	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Geen	n.v.t.	n.v.t
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Geen	n.v.t.	n.v.t
H4	Specifieke uitkering Sport	Geen	n.v.t.	n.v.t
H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)	Geen	n.v.t.	n.v.t

Deze tabellen dient u samen met de overige verplicht voorgeschreven verantwoordingsdocumenten voor 15 juli 2021 bij het CBS aan te leveren.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend

8. Onze verantwoordelijkheid

Wij hebben onze controle overeenkomstig de opdracht uitgevoerd en in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving.

Onze opdracht

De jaarrekening 2020 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het College. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening gecontroleerd.

Onderdeel van de jaarrekening is de SiSa bijlage. Met deze bijlage legt het College verantwoording over de besteding van Rijksbijdragen af aan het Rijk.

Wij hebben onze controle uitgevoerd op basis van onze controlestandaarden voor de accountantscontrole. Daarnaast hebben wij het besluit accountantscontrole decentrale overheden (het BADO), de door u vastgestelde controleverordening (ex artikel 213 van de gemeentewet), het door u vastgestelde controleprotocol én het door u vastgestelde normenkader als basis voor de controle gebruikt.

De door ons voor de controle gehanteerde goedkeuringstolerantie voor fouten bedraagt € 676.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 2.028.000 (3% van de lasten). Voor SiSa en voor de Wet Normering Topinkomens hebben wij de voorgeschreven lagere goedkeuringstoleranties gehanteerd.

Onze onafhankelijkheid

Voor de uitvoering van onze controle is het belangrijk, dat wij onafhankelijk zijn. De voor uw organisatie in 2020 door ons verrichte diensten passen binnen de regels van onafhankelijkheid. Onze teamleden zijn onafhankelijk van uw organisatie. Er zijn geen andere zaken, die in strijd zijn met de onafhankelijkheidsregels.

Fraude

De accountant is verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het College. Wij merken op, dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het College. De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging.

Er zijn tijdens de door ons uitgevoerde reguliere controlewerkzaamheden geen materiële onjuistheden als gevolg van fraude ontdekt, noch hebben wij aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Inzicht urenbesteding

Vanuit het programma 'In het publiek belang' van de NBA dienen wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u te rapporteren. Voor uw inzicht verstrekken wij onderstaand een opgave van de tijdsbesteding (inclusief een schatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole).

Tekenend accountant	45
Controleteam	785

9. Afsluiting

Dank u voor de samenwerking!

Publicatie jaarrekening

Wij adviseren om de jaarrekening, na vaststelling door de raad, op de website van uw gemeente, te publiceren samen met de controleverklaring van de accountant.

Hierdoor is het voor de gebruikers duidelijk dat dit de definitieve versie van de jaarrekening is en wat het oordeel van de accountant bij deze jaarrekening is.

Afsluiting

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en zijn graag bereid nadere informatie te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

w.g. dhr. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Toegevoegde waarde
die bijdraagt aan uw duurzame succes

Samenwerkende specialisten

Binnen Stolwijk Kennisnetwerk bundelen wij een aantal kennisgebieden op financieel, bedrijfskundig, economisch en personeelsniveau. Vanuit deze verschillende disciplines hebben wij een 360 graden overview, zodat wij u beter en vollediger kunnen adviseren. Deze aanpak, waarbij specialisten en generalisten nauw samenwerken, leidt ertoe dat wij een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het duurzame succes van uw organisatie. Hoe wij dat doen? Dat leest u in het transparantieverslag op onze website.

Uw succes > www.stolwijkkennisnetwerk.nl

stolwijk kennisnetwerk

Betreft: advies auditcommissie gemeente Duiven jaarrekeningcontrole 2020

Vrijdag, 11 juni 2021

Aan de leden van de gemeenteraad Duiven,

Donderdag 10 juni heeft de auditcommissie met de accountant het accountantsverslag besproken. Naar aanleiding van dit gesprek en de toelichting van de accountant bij het accountantsverslag willen wij de raad dit advies meegeven met een aantal aandachtspunten.

Inleiding
Wat is precies het doel van het accountantsverslag? In de jaarrekening geeft het college weer wat er in 2020 aan geld is binnengekomen en uitgegeven. De accountant controleert al deze geldstromen op 'rechtmatigheid' en 'getrouwheid'.

Rechtmatigheid: zijn alle uitgaven binnen de regels gebeurd? Had de gemeente het recht om deze uitgave te doen? Is een aanbesteding bijvoorbeeld volgens de regels gebeurd en zijn lonen volgens de CAO regels betaald?
Getrouwheid: geven de gepresenteerde cijfers een getrouw beeld van de werkelijkheid (kloppen de cijfers?)

In de controle komt de accountant soms fouten tegen en ook komt hij bedragen tegen waarvan hij niet kan controleren of het klopt. In het laatste geval wordt er gesproken over een 'onzekerheid' omdat er geen zekerheid kan worden geboden of het bedrag klopt.

Uiteindelijk geeft de accountant een oordeel (verklaring) over de cijfers en om een goedkeurende verklaring te krijgen mag het aantal fouten *niet* boven de 1% liggen van het totaalbedrag wat uitgegeven is en het bedrag wat niet goed gecontroleerd kan worden mag niet boven de 3% liggen. Daarnaast moeten geconstateerde grote fouten en onzekerheden (boven de 30.000 euro) expliciet vermeld worden in het verslag.

Oordeel accountantsverslag jaarrekening 2020
Op pagina 4 van het verslag kan u lezen dat de accountant een goedkeurende verklaring geeft voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid[1]. Het aantal fouten en onzekerheden is zeer beperkt en valt ruim onder de grens van 1 en 3% (pag. 5). De accountant gaf tijdens de auditcommissievergadering van 10 juni daarom aan dat de organisatie fantastisch werk heeft geleverd, mede ook gezien waar de organisatie vandaan komt: (het accountantsverslag van 2019 liet bijvoorbeeld nog een veel fouten en onzekerheden zien).

Positieve punten
De gemeente geeft veel geld uit aan de WMO en jeugdzorg. Voor de controle van deze bedragen is de gemeente voor een groot deel afhankelijk van de zorgleveranciers. De grote zorgaanbieders geven goedkeurende controleverklaringen af waardoor de accountant deze uitgaven kan bestempelen als rechtmatig en getrouw. De kleinere zorgaanbieders doen dit niet altijd waardoor het een lastige (tijdrovende) klus is om deze bedragen te controleren. Het is dan ook bijzonder positief te noemen dat de gemeente *geen* onzekerheden kent in de bedragen over de WMO en jeugdzorg omdat de organisatie zelf een steekproef heeft uitgevoerd om te bewijzen of zorg (waar geld voor is betaald) ook echt is geleverd.

[1] In 2018 kreeg de gemeente Duiven voor het laatst een goedkeurende verklaring (dat was toen dus over de jaarcijfers van 2017).

Immers: als bewezen kan worden dat de zorg echt is geleverd kan bewezen worden dat het bedrag rechtmatig is uitgegeven.

Zoals op pagina 6 en 18 valt te lezen heeft de accountant gecontroleerd of alle Europese aanbestedingen volgens de aanbestedingsrichtlijn zijn uitgevoerd en hierbij is geen enkele onrechtmatigheid gevonden.

Als auditcommissie hebben we als aandachtspunt meegegeven of de accountant extra kan kijken naar de externe inhuur omdat dit punt vanuit de gemeenteraad eerder is aangeroerd. Op pagina 9 is de accountant hier op ingegaan en de inhuur van externen is gedaald van € 3,3 miljoen (2019) naar €2,2 miljoen (2020).

Aandachtspunten
In ons advies van vorig jaar (Politieke Avond 30 juni 2020) hebben we aangegeven dat de financiële beheersing nog niet goed was: er zaten grote golfbewegingen in de bedragen die genoemd worden in de documenten van de planning en control cyclus. Ook dit jaar geeft de accountant aan dat de financiële beheersing beter kan. Op pagina 11 staat als voorbeeld dat er een verlies verwacht (begroot) was van € 4,1 miljoen, maar uiteindelijk is het resultaat €0.8 miljoen positief. Het positieve resultaat wordt gerealiseerd door incidentele voordelen. Deze onvoorspelbaarheid in de bedragen maakt het lastig om als gemeenteraad je controlerende taak uit te voeren.

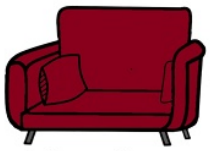
Bij het kopje *kwaliteit jaarstukken* op pagina 13 staat het advies van de accountant om de risicoanalyse aan te vullen/uit te breiden. De auditcommissie hecht waarde aan de financiële positie van de gemeente en vind het daarom ook belangrijk dat het inzicht in (mogelijke) risico's wordt vergroot.

Samenwerking
Tot slot merken we op dat de samenwerking tussen de organisatie en de accountant nog steeds goed is. De accountant waardeert het dat er veel werk is verzet door de organisatie waardoor nu (sinds enkele jaren) weer een goedkeurende verklaring kon worden afgegeven. Andersom wordt gewaardeerd dat de accountant niet aan de zijlijn blijft staan, maar juist actief meedenkt met de organisatie om verbeteringen door te voeren.

Erik Hermsen, voorzitter Auditcommissie Duiven

Namens de auditcommissie Duiven

[Ps. de auditcommissie gaat in een apart advies in op het raadsvoorstel rechtmatigheidsverantwoording.]

Politieke avond 15 juni vragen Najaarsnota 2020
Barbara Nooijen / Zetel Nooijen

1.D.1
Wat is het resultaat van de pilot evaluatie 1 stroom academie tot nu toe?
In maart zou de evaluatie zijn van 2021. In maart van dit jaar heeft met het management een evaluatie plaatsgevonden van de online academie. Uitkomst hiervan was dat de academie van meerwaarde is binnen een lerende organisatie. De volgende verbeterpunten werden gesignaleerd:

- Beter communiceren over mogelijkheden naar medewerkers (maatwerk)
- Betere toegankelijkheid (makkelijker inloggen)
- Combinatie met “fysieke” trainingen maken
- Zelf trainingen maken.

Dit heeft geleid tot een nieuw 1 jarig contract met aanbieder SkillsTown.
Komend jaar zullen vanuit HR initiatieven komen om de 1Stroomacademie uit te bouwen tot een breed platform voor leren.

Taakverdeling overige grond en gebouwen

Geld van de Walcherenstraat 5 en Loostraat 35 zijn niet geheel gebruikt, waar zijn deze kosten naartoe gegaan en ondergebracht? De beide kredieten voor de sloopkosten werden gedekt uit de Algemene Reserve. Nu de bedragen niet volledig zijn uitgegeven is er ook niet voor het volledige bedrag onttrokken uit de Algemene Reserve. Vorig jaar is de voormalige kleuterschool in Loo al wel gesloopt en de Timp volgt dit najaar nog. Als dat gebeurt worden de kosten alsnog uit de Algemene Reserve gedekt.

2.B.2
Hoe staat met de drie taskforces van de Liemerse ambassade?
Hoewel de Taskforces inmiddels zijn gewijzigd in programma’s, hierbij een korte stand van zaken van de programma’s waar op dit moment aan wordt gewerkt.

Programma Vrije Tijd/Branding de Liemers:

- Liemerse vlag. Vergroten van de herkenbaarheid dmv Liemerse vlag.
- Branding Liemers Vrije tijd. Versterkt toeristische brand Liemers, zowel regionaal als internationaal.

Programma Economie. Uitvoering Liemers Economische Visie.

- Branding Liemers Logistic Hotspot. Naamsbekendheid logistiek in de Liemers en samenwerking EMZ vergroot in nauwe afstemming met andere projecten logistiek.
- Field lab Smart Industry. Implementatie FieldLab samen met Onderwijs, Overheid en Ondernemers in de Liemers.
- Ontwikkelagenda 2040. Verstevigen ruimtelijke economische ontwikkelagenda 2040.

- Techniekpact. Liemerse Techniek op de kaart, aansluitend bij visie 2030.

Programma Human capital.

- Liemers Perspectief in Zorg en Techniek. 120 Statushouders (verkenning arbeidsmigranten DE/NL) opgeleid en kans op een baan in zorg of techniek.
- Onderwijschallenge. Verkrijgen en invulling stageplekken door Liemerse jongeren waardoor kans op baan vergroot en wellicht behoud van studenten voor de regio.

Daarnaast zijn er nog een aantal flankerende projecten, waar later dit jaar mee wordt gestart.

- Bubble Barrier.Een schone rivier door middel van afvalverwerkingsproject Bubble Barrier.
- Grensoverschrijdende samenwerking arbeidsmigranten. Vergroten Leefbaarheid en werkklimaat arbeidsmigranten in afstemming met grenstreek.
- Innofields. Het bereiken van proactieve waterbesparing door middel van innovatie en paradigmaverandering voor een succesvolle omgang met toekomstige droogte in landbouw, stad en natuur.
- Liemerse Stek. Innovatievekracht op een plek waar ondernemers, werknemers onderwijs elkaar ontmoeten op een laagdrempelige manier.

2.C.4
Pilot in oktober 2020 wordt getest van scheiden zonder schade; hoe staat het ermee? Dan voornamelijk de kind en jeugdgroepen? De opgedane ervaring is nog van korte duur. Er is in onze gemeente een verwijzing van de rechtbank ontvangen conform dit proces. Voor onze regio zijn er in totaal 16 casussen geweest. De pilot is verlengd tot eind 2021.

Pagina 58 tot 60
Verplichte indicatoren
Het landelijke cijfer 9.32 met jeugdhulp, is aan de hoge kant vergeleken met het landelijke cijfer in Duiven. Is dit te verklaren? Dit kan als oorzaak hebben dat er meer verwijzingen plaatsvinden door ons Sociaal Loket, maar ook door de overige verwijzers zoals huisarts, medisch specialisten en Gecertificeerde Instellingen of de rechtbank. Dit gegeven is al langer bekend. Een andere verklaring kan zijn dat ouders ons goed weten te vinden, wat met de samenstelling van de bevolking te maken heeft.

Passiva blz. 197
Wat is het fonds bovenwijkse voorzieningen?
Januari 2020 stond het 2015.065 euro.
December 2020 stond het op 1974.140 euro.

Is zo dat de rest van het bedrag naar de algemene reserven wordt gestort?
Waar wordt het voor gebruikt of gereserveerd?

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Grondexploitatiewet per 1 juli 2008 ontstaat de mogelijkheid in de individuele grondexploitaties een kostencomponent “Bovenwijkse voorzieningen” op te nemen. Bij het administratief afsluiten van een complex wordt de bijdrage gestort in deze bestemmingsreserve. Het betreft een dekkingsmiddel in de aanlegkosten van voorzieningen die een functie hebben voor meerdere exploitatiegebieden. In beginsel worden individuele grondexploitaties belast met een afdracht van € 5 per m² uitgeefbaar terrein.
In de Voorjaarsnota 2021 zullen een aantal voorstellen worden gedaan waarbij dekking vanuit deze reserve wordt aangegeven. Te denken valt aan wegontsluitingen, weginrichtingen, voetgangersoversteken, voetpaden enz. Deze reserve wordt gehandhaafd met het oog op toekomstige aanpassingen van bovenwijkse voorzieningen.

Hans Stam – Vragen over Jaarrekening

3, Inleiding
Waarom wordt er onder het kopje ‘Sociaal Domein’ gesproken over het ‘minder productie hebben kunnen uitvoeren’? We hebben het toch over mensen? We zien dit meer als een opmerking dan als een vraag.

9, 1.C.1 Is het mogelijk om bij de modernisering van de dienstverlening ook aandacht te hebben voor de digibeten? Bijvoorbeeld door aan te geven wat er op dat vlak wordt gedaan? Kan bijv. de analoge publicatie weer terugkomen? We vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen in de samenleving en dat ook iedereen over dezelfde informatie kan beschikken. We hebben daarbij oog voor de mensen die niet of minder digitaal vaardig zijn en wegen in onze communicatie steeds per onderwerp af hoe we de specifieke of algemene doelgroep op passende wijze kunnen informeren, binnen de financiële kaders die we hebben. Het opnieuw inzetten van uitgebreide publicaties in het huis-aan-huisblad ligt daarin overigens niet voor de hand. Wel kan iedere inwoner onze bekendmakingen komen inzien op het gemeentehuis.

9, 1.C.1 Modernisering van de dienstverlening.
Wanneer mogen we verwachten dat de gemeentelijke websites wel voldoen aan de toegankelijkheidseisen? Het moderniseren van de dienstverlening is een continu proces. Er is geen moment waarop we “klaar” zijn. Ontwikkelingen gaan soms zo snel dat stilstand achteruitgang betekent. We blijven dus steeds op zoek naar oplossingen om onze dienstverlening op peil te houden.

11, Directe kosten
Wat was de aanleiding voor de herwaardering van het pand in VCD en wat was/is de aanleiding voor de waardedaling? De waarde die voor het pand in het Centrum wordt gehanteerd gaat uit van de boekwaarde die hoger ligt dan de getaxeerde waarde. Omdat we ieder jaar afschrijven op deze boekwaarde valt het afgeschreven bedrag vrij uit de voorziening.

23, 2.A.2
Aangegeven is dat ondersteuning en hulp op afstand een toevoeging is. Hoe is deze aanvulling bij de betreffende inwoners gevallen? Wat zijn de ervaringen? De zorgaanbieders gaven aan dat het digitale contact tijdens de eerste coronagolf nog enige ondersteuning kon bieden. Met name in de eerste coronagolf omdat door de wettelijke beperkingen de fysieke begeleiding even stil kwam te liggen. We hebben hierover geen informatie van de cliënten zelf.

Dit werd ook erg gewaardeerd omdat er geen andere oplossing was. Zo snel als het weer mogelijk was werd er gezocht naar alternatieven, zoals wandelen of in de tuin of een stoel bij het raam, omdat dit toch als prettiger en effectiever werd ervaren. Tijdens de tweede golf is er dan ook zoveel mogelijk overgegaan om de ondersteuning weer face tot face te regelen. De cliënten vinden fysieke ondersteuning het meest effectief en in sommige gevallen wordt dit afgewisseld met digitale ondersteuning.

23, 2.A.3
De variantenstudie van Het Veer is vervroegd. Heeft dit nog (financiële) consequenties? De studie is, samen met de studies voor Bernadette, Joannes, Groene Ring Zuid en Kameleon, al uitgevoerd en bekostigd uit het voorbereidingskrediet dat met de voorjaarsnota 2018 voor de uitvoering van het IHP beschikbaar is gesteld. Met de informatie uit deze studie is ook de SUVIS-subsidie aangevraagd.

Zie ook het Kredietvoorstel verbetering luchtkwaliteit en verduurzaming schoolgebouwen dat tijdens de raadsavond van 22 juni als hamerstuk staat geagendeerd.

37, Wet kwaliteitsborging
Aangegeven is dat de wet leidt tot een afname van € 84.000 aan leges. Welke besparing aan fte staat daar tegenover? De ODRA hoeft immers geen bouwbesluittoets uit te voeren. Een eerste scan (uitgevoerd in 2020) geeft een indicatie aan van een legesderving van € 84.000 als gevolg van de implementatie van de Wkb. Dezelfde scan geeft tevens indicatief aan 0,12 fte op gebied van vergunningverlening en 0,12 fte op gebied van toezicht te kunnen besparen. Deze geringe afname in capaciteit is te vinden in het feit dat de gemeente voor het type bouwwerken vallende onder gevolgklasse 1 nog steeds verantwoordelijk is voor de beoordeling van de melding die de initiatiefnemer voor de start van de bouw en voor de ingebruikname dient te doen bij het bevoegde gezag. Deze meldingen behelzen welke instrument en welke kwaliteitsborger wordt ingezet, een risicobeoordeling en een borgingsplan. Voor de beoordelingen van deze meldingen kunnen geen leges opgelegd worden. Daarbij blijft de gemeente ten alle tijden bevoegd gezag als het gaat om handhaving van de voorschriften. De Odra heeft in deze geen rol omdat wij als gemeente Duiven de bouwtaken in zijn geheel niet bij de omgevingsdienst hebben belegd maar deze volledig zelf uitvoeren. Over de uitkomsten van de scan en de hierboven genoemde ontwikkeling is overigens zowel intern als met het College nog geen discussie gevoerd. In 2021 zal een project opgestart worden om de implementatie van de Wkb voor te bereiden. De genoemde scan zal dan up to date gemaakt worden met de voor nu bekende gegevens.

27, 2.C.1
Schuldpreventie. Zijn er door de gewijzigde werkwijze (van aanbellen overgegaan tot het leggen van contact per telefoon of mail) ook inwoners niet bereikt en zo nee, hoe is dit dan aangepakt? Er is met de betreffende inwoners telefonisch of per mail contact gezocht. In situaties waar dit niet tot contact heeft geleid is de inwoner schriftelijk op de hoogte gebracht van de mogelijkheden van de gemeente m.b.t. Schuldhulpverlening. Het initiatief is dan bij de betreffende inwoner komen liggen.

51, Directe kosten
Wat is de oorzaak van het groter worden van het verlies op Seingraaf? Het programma van functies op Seingraaf is gewijzigd geworden in de loop van de tijd. In de huidige berekening is uitgegaan van de kosten van Fresh & Fast en het logistiek centrum. Dit heeft voor de verkeersproductie gevolgen, zo veranderen de verkeersstromen qua omvang en periode. Dit heeft als gevolg dat de verkeersinfrastructuur hierop aangepast moet worden. Zo is nu een rotonde noodzakelijk en moeten de kruising Rivierweg – Nieuwgraaf – Driegaardensestraat worden aangepast. Dit leidt tot een kostenstijging van € 0,7 miljoen. Daartegenover staat wel een subsidie van € 0,3 miljoen. Met het geprognotiseerde verlies van vorig jaar, € 0,7 miljoen, komt het verlies nu uit op € 1,1 miljoen.

62, Lokale heffingen
Wat is de reden van ruim 25% minder reclamebelasting dan begroot? De leegstand bij de winkels is hoger dan waar in de ramingen rekening mee is gehouden.

65, Precariobelasting
Zijn er al ideeën om de effecten van het vervallen van deze opbrengsten op termijn op te vangen? Zo nee, wanneer kunnen we die wel verwachten? Het Rijk heeft de precariobelasting afgeschaft. Verruiming van het belastinggebied is nog altijd geen onderwerp van gesprek. De VNG hoopt hier met het nieuwe kabinet over in discussie te kunnen gaan. In onze ramingen houden we overigens al enige jaren rekening met het wegvallen van de inkomsten van de precariobelasting.

85, Schatkistbankieren
Kan worden aangegeven wat het belang is om naast de BNG geld beperkt aan te houden? De gemeente Duiven heeft in 2020 naast de BNG ook nog een bankrekening aangehouden bij de

Rabobank en ING. Deze banken worden o.a. gebruikt om contant geld te halen of te storten. Zodat we toch zelf nog enige bewegingsvrijheid hebben.

104, Toekomstbeeld resultaat VCD
Hoe wordt omgegaan met de combinatie fase 4 (mogelijke bijstelling), woonpark en vrijkomende locatie IKC Remigius? In de nu voorliggende jaarrekening is bij de berekeningen voor het VCD nog uitgegaan van het huidige programma. Het nieuwe (aankomende) programma is nog niet verwerkt in de berekeningen. Hiervoor moet eerst een positief besluit zijn van de gemeenteraad. Zodra de gemeenteraad heeft besloten over dit nieuwe programma, wordt dit op de gebruikelijke wijze verantwoord in de reguliere P&C-cyclus. Uiteraard zullen de financiële consequenties van het nieuwe programma voor het VCD bij de besluitvorming hierover in beeld zijn. Zodat de gemeenteraad een afgewogen besluit kan nemen.

107 Verschillenanalyse Seingraaf
Wat is de oorzaak van de grote infrastructurele wijzigingen? Zie antwoord ‘verlies Seingraaf’.

Vragen Politieke Avond 15 juni 2021

Jaarstukken 2020 gemeente Duiven

- De fractie van de Partij van de Arbeid heeft een vraag over de opmerking dat het positief resultaat komt door eenmalige meevallers, maar dat voor structureel zwarte cijfers er bezuinigd moet worden. Zijn de doorgevoerde bezuinigingen daarvoor nog steeds afdoende of moeten we toch weer meer bezuinigen? Zoals in de aanloop naar de meerjarenbegroting 2021-2024 reeds is aangegeven zijn er nog een aantal onzekerheden die destijds nog niet in de cijfers waren verwerkt. Bovendien heeft de provincie niet alle door ons ingevoerde maatregelen geaccepteerd. Terwijl in de tussentijd allerlei ontwikkelingen ook nog eens structureel meer geld vragen. Bovenstaande leidt tot het beeld waarin we weliswaar een Algemene Reserve opbouwen waar voldoende geld in zit om risico's en incidentele tegenvallers mee op te kunnen vangen maar ook een structureel beeld waar, mits het Rijk aanvullende gelden beschikbaar stelt, nog een mogelijke bezuinigingsopgaaf kan liggen.
- Wij kunnen ons voorstellen dat de eerste helft van het proefjaar Uitdaagrecht door de corona-pandemie niet tot wasdom is gekomen. Is dit ook zo? Het antwoord hierop is bevestigend. Het duurt inderdaad langer voordat het proefjaar tot waskom komt. Dat komt door 2 dingen:
    1. Door corona is het aantal contacten dat wij zelf hebben met inwoners anders en beperkter.
    2. Wij hebben gemerkt dat initiatieven die wel als Uitdaging binnenkomen zelf ook meer tijd nodig hebben om zich te organiseren (door Corona?) en dat wij vervolgens het tempo niet kunnen bepalen van zo'n Uitdaging.

  Nu de corona maatregelen wat versoepeld worden hebben we een filmpje gemaakt dat we gaan verspreiden op sociale media en kunnen we onze flyers verspreiden op de verschillende locaties die weer open zijn.
- Worden de aandachtspunten van het advies van de Audit Commissie door het college overgenomen en uitgevoerd? We hebben vorige week donderdag kennis genomen van de aandachtspunten en gaan hier zo spoedig mogelijk mee aan de slag.

In het accountantsverslag lezen we op pagina 6: **Europese aanbestedingen** Er zijn onrechtmatigheden geconstateerd met betrekking tot de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen.

Op pagina 18 lezen wij: **2. Naleving Europese aanbestedingsrichtlijn** Wij hebben alle crediteuren waarbij de inkoop groter dan € 50.000 in 2020 of groter dan € 200.000 in de afgelopen 4 jaar was, gecontroleerd. Daarbij zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Hier zit een verschil in. Op pagina 6 lezen wij dat er onrechtmatigheden zijn gevonden en op pagina 18 niet. Kan het college of de accountant dit verschil duiden, want de Audit Commissie schijft in haar advies dat op beide bladzijdes geen onrechtmatigheden zijn geconstateerd?

Terechte constatering! Op pagina 6 ontbreekt het woordje **Geen.** We gaan de accountant hierop wijzen zodat hij het rapport kan aanpassen.

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van de gemeente Duiven

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van de gemeente Duiven te Duiven gecontroleerd.

Naar ons oordeel:
- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva van de gemeente Duiven op 31 december 2020 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in het door het College van de gemeente Duiven vastgestelde Normenkader 2020 d.d. 15 december 2020.

De jaarrekening bestaat uit:
1. het overzicht van baten en lasten over 2020;
2. de balans per 31 december 2020;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 18 december 2018 en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Duiven zoals vereist in de wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd.

Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 676.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2020. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 30.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het College van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in normenkader 2020.
In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Voor een overzicht van onze verantwoordelijkheden inzake de controle van de jaarrekening verwijzen wij naar de website van de NBA www.nba.nl.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Doetinchem, 15 juni 2021

Stolwijk Kelderman

w.g. R.H. Gosselink-Wolbrink RA